

Е. Дж. Фінн

ЖІНКА У ВІКНІ

КЛУБ
СІМЕЙНОГО
УДОЗВІЛЛЯ

**ЖИТКА
У ВІКНІ**

A. J. FINN

**THE
WOMAN
IN THE
WINDOW**

A NOVEL

Е. ДЖ. ФІНН

ЖІНКА У ВІКНІ

РОМАН

ХАРКІВ **КЛУБ**
2018 **СІМЕЙНОГО**
ДОЗВІЛЯ

УДК 821.111
Ф59

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Finn A. J. *The Woman in the Window* : A novel / A. J. Finn —
New York: HarperCollins, 2018. — 448 p.

Переклад з англійської *Володимира Куча*

Дизайнер обкладинки *IvanovITCH*

ISBN 978-617-12-4822-9 (PDF)
ISBN 978-0-06-267841-6 (англ.)

© A. J. Finn, Inc., 2018
© Неміро Ltd, видання українською мовою, 2018
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2018

Джорджеві

Я відчуваю, що десь усередині тебе
є хтось, про кого ніхто не знає.

«Тінь сумніву»¹ (1943)

Неділя, 24 жовтня

1

Її чоловік от-от повернеться додому. Цього разу він її спіймає.

Вікна будинку 212 не прикривають ніякі штори, жодної стрічки жалюзі — у цьому іржаво-червоному таун-гаусі² колись жили молода пара Мотт, донедавна, доки не перестали бути парою. Я не знайома з жодним із Мотт, та час від часу навідуюсь до них у мережі: перевіряю його профіль у «ЛінкДні», її сторінку у «Фейсбуку». Їхній список бажаних подарунків на весілля досі лежить на сайті «Мейсіз»³. Я ще навіть можу купити їм столовий посуд.

Як я вже говорила, ні вікна, ні підвіконня нічим не прикрашені. Тому багровий голий будинок 212 тупо вирячився на вулицю, а я дивлюсь просто на нього, спостерігаю, як господиня маєтку заводить свого підрядника до спальні для гостей. Що *такого* в цьому будинку? Туди приходить помирати любов.

Вона вродлива, натуральне руде волосся й зелені, наче трава, очі, а її спину вкриває архіпелаг дрібненьких родимок. Набагато красивіша, ніж її чоловік, доктор Джон Міллер, психотерапевт — так, він проводить консультації для пар, — один із 436 тисяч Джонів Міллерів у мережі. Конкретно цей працює біля парку «Гремерсі»⁴ та не приймає страховку. Як зазначено в акті купівлі-продажу, він заплатив за нього три мільйони шістсот тисяч доларів. Бізнес, мабуть, йде непогано.

Трішки більше і, разом із тим, дещо менше я знаю про його дружину. Важко назвати її домогосподаркою: Міллери переїхали сюди ще вісім тижнів тому, а ті вікна й досі голі, ай-я-яй. Вона відвідує заняття з йоги тричі на тиждень, зістрибуючи сходами вниз зі скрученим під пахвою килимком для йоги, що схожий на килим-самоліт, а її ноги, наче у вакуумну упаковку, загорнуті в лосини фірми «Лулулемон». А ще вона, мабуть, десь займається волонтерством — виходить з будинку на початку одинадцятої по понеділках та п'ятницях, приблизно в той же час, коли я прокидаюсь, а повертається між п'ятою та п'ятою тридцять, саме коли я беруся за нічний перегляд фільму (сьогоднішній вибір: «Людина, яка забагато знала»⁵, вже енний раз. Я жінка, яка забагато переглядала).

Я помітила, що вона полюбляє випити вдень, як і я. Цікаво, вона полюбляє випити і зранку? Як і я?

Та от її вік для мене — загадка, хоча вона точно молодша за доктора Міллера та молодша за мене (і спритніша також); про те, як її звати, я можу лише припускати. Як на мене, вона схожа на Риту, тому що виглядає як Гейворт у фільмі «Гільда»⁶. «Мене це аніскілечки не цікавить», — обожнюю цю її фразу.

Мене ж, навпаки, дуже цікавить. Не її тіло — блідий гребінь хребта, лопатки, схожі на хирляві крила, ясно-блакитний ліфчик, що обіймає її груди: як тільки щось із переліченого вимальовується в моєму об'єктиві, я відвертаюсь — мене цікавлять життя, які вона веде. Життя у множині. Яких на два більше, ніж у мене.

Її чоловік саме виїхав з-за рогу вулиці, щойно пополудні, незадовго після того, як його дружина замкнула передні двері та побуксирувала за собою підрядника. Відхилення від норми: по неділях доктор Міллер повертається додому чверть по третій, завжди.

Але тепер цей добрий лікар простує собі тротуаром, повільно помихкуючи, в руці — портфель, обручка підморгує мені з підмізинного пальця. Я збільшую зображення на його ногах: темно-червоні оксфорди⁷, лискучі від крему, ловлять зайчиків осіннього сонця і з кожним кроком відхвищують їх геть.

Я переводжу лінзу фотоапарата на його голову. Від ока мого «Нікона» D5500 нічого не втече, ще й із цим об'єктивом «Оптека»: його неслухняне волосся кольору мергелю, тендітні дешеві окуляри, у неглибоких ставках щік — острівці щетини. За своїми черевиками він доглядає краще, ніж за обличчям.

Повертаємося до будинку 212, де Рита й підрядник моторно роздягаються. Я можу зателефонувати в довідкову службу, дізнатися її номер телефону, подзвонити, попередити. Цього я не робитиму. Спостерігати — це наче фотографувати живу природу: не варто втручатися в її справи.

Доктор Міллер вже за півхвилини буде перед дверима. Рот його дружини полірує шию підрядника. Вона вже без блузки.

Ще чотири кроки. П'ять, шість, сім. Ще двадцять секунд, максимум.

Зубами вона вгризається у краватку та вишкіряється до нього. Руки незграбно намагаються розстебнути сорочку. Він пасеться в її вусі.

Її чоловік перестрибує через криву плиту тротуару. П'ятнадцять секунд.

Я майже чую, як краватка вислизає з-під коміра. Вона швиргає її через усю кімнату.

Десять секунд. Я ще раз наближую зображення, носик фотоапарата ледь не вистрибує. Його рука занурюється в кишеню і виринає зі здобиччю — в'язкою ключів. Сім секунд.

Вона вивільняє волосся із хвостика, й воно розсипається по її плечах.
Три секунди. Він підіймається сходами.

Вона обвиває руками його шию та палко цілує.

Він встромляє ключ у замок. Ключ повертається.

Я збільшую зображення її обличчя, її очей, які щойно ледь не вистрибнули з орбіт. Вона почувала.

Роблю фотографію.

А тоді його портфель розкривається.

Згряя аркушів вистрибує з нього, їх підхоплює вітер. Я переводжу фокус знову на доктора Міллера — до чіткого «Бляха», що формується в його роті; він кладе портфель на ганок, ловить кілька аркушів підошвою отих блискучих туфель, а решту вихоплює руками. Один аркуш-зірвиголова зачепився за сучки дерева. Він цього не помічає.

Знову Рита, руки якої стрімко пірнають у рукави, а волосся зачісується назад. Вона вискакує з кімнати. Підрядник, якого залишили напризволяще, вилітає з ліжка, забирає свою краватку та запихає її до кишені.

Я видихаю, наче балон, з якого сичить повітря. Навіть не помітила, коли затримала подих.

Відчиняються вхідні двері: Рита стрімголов несеться сходами, кличе свого чоловіка. Той повертається; думаю, що усміхається, але мені не видно. Вона нахилиється, збирає пару аркушів із тротуару.

У дверях з'являється підрядник, одна рука в кишені, іншу він підносить для привітання. Доктор Міллер махає йому у відповідь. Він піднімається на сходовий майданчик, піднімає портфель, чоловіки тиснуть один одному руки. Вони заходять досередини, Рита — за ними.

Що ж. Може, наступного разу.

Понеділок, 25 жовтня

2

Кілька секунд тому повз будинок проїхало авто, повільно та похмуро, наче катафалк із габаритними задніми фарами, що світять у темряві.

— Нові сусіди, — кажу я доньці.

— В якому будинку?

— Сусідньому. За сквером. Номер 207. — Вони саме там, тьмяні, як примари в сутінках, витягують коробки з багажника.

Вона плямкає.

— Що ти їси? — запитую я. Звісно, це ж вечір китайської кухні; вона їсть ло-мейн⁸.

— Ло-мейн.

— Тільки не їж, коли з матусею розмовляєш.

Вона плямкає знову, прицмокує.

— *Мо-ом*. — Для нас ця тема — наче перетягування каната; вона вкорочує «*моммі*» — «*матуся*», всупереч моїй волі, натомість використовуючи слово грубіше й присадкуватіше. «Просто не звертай уваги», — радить Ед, але для неї він все одно «дедді» — «татко».

— Тобі варто піти з ними познайомитись, — радить Олівія.

— Я б залюбки, Гарбузику. — Підіймаюсь на другий поверх, де краший вид. — Овва: довкола *всюди* гарбузи. В усіх сусідів принаймні по одному. У Греїв цілих чотири. — Виходжу на сходовий майданчик з келихом у руці, вино хлюпається об мої губи. — Я б хотіла й тобі вибрати гарбуза. Скажи татові, щоб купив. — Я потягну вино, ковтаю. — Скажи, нехай купить два, один тобі й один — мені.

— Добре.

Я кидаю погляд на своє відображення в темному дзеркалі вбиральні.

— Ти щаслива, серденько?

— Так.

— Тобі не самотньо? — У неї ніколи не було справжніх друзів у Нью-Йорку; вона була надто сором'язливою, надто маленькою.

— Неа.

Я заглядаю в темряву на вершині сходів, у морок понад ними. Вдень світло Сонця падає крізь опукле стельове вікно; вночі ж воно перетворюється на банькате око, що витріщається у глибину сходового «колодязя».

— Сумуєш за Панчем?

— Неа. — З котом вони також не надто ладнали. Одного різдвяного ранку він її подряпав, промчав кігтями по її зап'ястку двома блискавичними гребками, північ-південь, схід-захід; на шкірі виступила яскрава решітка з крові, ніби для гри у хрестики-нулики, й Ед ледь не шпурнув kota з вікна. Зараз я шукаю його, бачу, що він скрутився калачиком на дивані в бібліотеці й дивиться на мене.

— Дозволь мені поговорити з татком, Гарбузику. — Я вибігаю сходами ще вище, жорсткою доріжкою під моїми підощвами. Ротанг. Чим ми думали? Він же так легко брудниться.

— Привіт, ударнице⁹, — вітає він мене. — Нові сусіди?

— Так.

— Хіба в тебе вже не з'являлося якихось нових сусідів нещодавно?

— То було два місяці тому. Будинок 212. Міллери. — Я обертаюся, спускаючись сходами.

— А ці нові люди де?

— У двісті сьомому. То через сквер.

— Квартал змінюється.

Я доходжу до сходового майданчика, обходжу його.

— Вони небагато із собою привезли. Лише одна машина.

— Напевно, вантажники приїдуть пізніше.

— Напевно.

Тиша. Сьорбаю ще трохи вина..

Тепер я знов у вітальні, біля вогню, тині наповнюють кутки.

— Слухай... — починає Ед.

— У них є син.

— Що?

— Син у них, — повторюю я, притиснувшись лобом до холодного вікна. Ліхтарі з натрієвими лампами ще не виростили в цій частині Гарлему¹⁰, вулиця залита тільки сьяйвом лимонної скибки місяця, та я досі можу розгледіти їхні постаті: чоловік, жінка й високий хлопець носять коробки під вхідні двері. — Підліток, — додаю.

— Полегше, пантеро.

Я ледь встигаю стримати ці слова, та раптом бовкаю:

— Якби ж ви були тут, зі мною.

Це заскочило мене саму зненацька. Еда теж, судячи з його інтонації. Пауза.

А тоді:

— Тобі потрібно більше часу, — каже він.

Я мовчу.

— Лікарі кажуть, що забагато контактів погано на тебе вплинуть.

— Я і є тією лікаркою, хто це сказала.

— Ти — одна з них.

Позаду чути хрускання кісточок — то тріщать іскри в каміні. Полум'я затихає, тільки бурмоче щось крізь решітку.

— Чому б тобі не запросити цих нових сусідів до себе? — запитує він.

Я осушую келих.

— Думаю, на сьогодні досить.

— Анно.

— Еде.

Я майже чую його дихання.

— Мені шкода, що ми не можемо бути з тобою.

Я майже чую своє серцебиття.

— Мені теж.

Панч проводить мене сходами донизу. Я беру його на одну руку та повертаюся на кухню. Ще один келих, перед сном.

Я беру пляшку за горлечко, повертаюся до вікна, де три примари блукають тротуаром, та підіймаю її, виголошуючи німий тост.

Вівторок, 26 жовтня

3

Цього ж дня рік тому ми планували продати цей будинок, навіть звернулися до маклера; Олівія мала б наступного вересня піти до школи на Мідтауні¹¹, а Ед знайшов нам реконструйований будинок на Ленокс Гілл¹². «Буде *весело*, — обіцяв він. — Я поставлю біде, тільки для вас». Я поплескала його по плечу.

«А що таке біде?» — запитала Олівія.

Але потім він пішов, і вона разом з ним. Тож моє серце розривалось на частини знову, коли минулої ночі я згадала перші слова нашого мертвонародженого плану, а саме: «З любов'ю відреставрована архітектурна пам'ятка, перлина Гарлему XIX століття! чудовий сімейний дім!». *Пам'ятка та перлина* — неоднозначні слова в цьому випадку. *Гарлем* — незаперечно, як і *XIX століття* (1884). *З любов'ю відреставрована* — це я можу засвідчити, а ще — до біса дорога. *Чудовий сімейний дім* — правда.

Мої володіння та їх аванпости.

Підвал. Чи, як говорив наш маклер, цокольні апартаменти. Нижче рівня вулиці, займає увесь поверх, з окремим входом; кухня, ванна, спальня, невеликий кабінет. Робоче місце, яке Ед займав протягом восьми років, — він оздоблював стіл проектами, завішував стіни підрядницькими технічними завданнями. Наразі там проживає орендар.

Сад. Насправді патіо, вхід з першого поверху. Неохайно розкидані вапнякові плити, пара вживаних дерев'яних садових стільців, молодий ясен, що згорбився в дальньому кутку, довготелесий і самотній, наче непопулярний підліток. Час від часу мені дуже хочеться його обійняти.

Перший поверх. Нижній поверх¹³, якщо ви з Британії, чи *premier étage**, якщо ви з Франції (я — ані перше, ані друге, але протягом

* Перший поверх (фр.).

аспірантури прожила трохи в Оксфорді, між іншим, в окремому котеджі, а минулого липня почала вивчати *français** у мережі). Кухня — відкритого планування, «велична» (знову слова маклера), із заднім виходом, що веде до саду, та бічним виходом у сквер. Підлога з білої берези, тепер заляпана калюжами мерло¹⁴. У коридорі — дамська кімната, або червона кімната, як я її називаю. Їдальня, встелена перським килимом, що досі тішить ступні своєю розкішною м'якістю.

Другий поверх. Бібліотека (Едова; полиці вгинаються від книжок, потрісканих корінців та вицвілих суперобкладинок, які вкладені тісно, ніби зуби у щелепі) та робочий кабінет (мій; скромний, добре провітрюваний, ноутбук «Макбук» покоїться на столі від «Ікеї»¹⁵, — моє поле битви в мережевих шахах). Друга вбиральня, ця пофарбована блакитним кольором під назвою «Райське захоплення», що досить честолюбно як на кімнату, де тільки рукомийник та унітаз. Також глибока комірчина для прання, яку я одного дня, можливо, перетворю на фотолaboratorію, якщо коли-небудь перейду з цифри на плівку. Здається, мене це цікавить усе менше.

Третій поверх. Господарева (господинева) спальня та ванна. Більшу частину цього року я провела в ліжку; тут один із тих автоматично регульованих матраців, в якому два боки налаштовуються окремо — Ед запрограмував свій на майже пухову м'якість, мій же — твердий. «Ти спиш на цеглі», — якось сказав він, побренькуючи пальцем по простирадлу.

«А ти на купчастих хмарах», — відповіла я йому. Потім він цілував мене, довго та повільно.

Після того, як вони пішли, тими чорними, порожніми місяцями, я ледве могла видертися з-під простирадл, лише повільно крутилася, ніби морська хвиля, від одного боку до іншого, замотуючись у спальну білизну та розмотуючись із неї.

Також тут кімната для гостей та приєднана ванна.

Четвертий поверх. Колись — житло для прислуги, тепер — спальня Олівії та друга кімната для гостей. Інколи вночі я блукаю по її кімнаті, наче привид. Інколи вдень я стою у дверях, спостерігаючи за повільним ширянням пилинок у променях сонця. Буває, що я тижнями взагалі не відвідую четвертий поверх, так що він починає танути в моїй пам'яті, ніби відчуття дощу на шкірі.

Не має значення. Я поговорю з ними ще раз завтра. Тим часом, жодних ознак людей по сусідству.

* Французька мова (фр.).

Середа, 27 жовтня

4

Довготелесий підліток вистрибує з дверей будинку номер 207, наче кінь через пересувний бар'єр, та галопом несеться вулицею повз мої передні вікна. Я не встигаю його добре роздивитися — прокинулась рано після пізньої ночі з фільмом «З минулого»¹⁶ та намагаюся вирішити, чи один ковток мерло буде мудрим рішенням; аж раптом краєм ока вловлюю, як за вікном проноситься білява чуприна й перекинутий через одне плече рюкзак. За мить його вже не видно.

Перехиляю свій келих, пливу нагору та всідаюся за стіл. Беру свій «Нікон».

На кухні будинку 207 я бачу батька, кремезного чоловіка, спину якого освітлює екран телевізора. Я прикладаю фотоапарат до ока та наближаю телезображення: програма «Сьогодні»¹⁷. Я могла б збігти униз і собі увімкнути телевізор, роздумую я, та дивитися програму разом із сусідом. Або можу переглядати її просто тут, на його екрані, крізь свій об'єктив.

Віддаю перевагу другому варіанту.

Востаннє я вже досить давно виходила роздивитися фасад сусідньої будівлі, натомість Гугл дарує мені панорами вулиць: побілений камінь із ледь вловними ознаками стилю боз-ар*, увінчаний «вдовиною доріжкою»¹⁸. З вікна, звісно, я можу роздивитися тільки один бік будинку; крізь східні вікна чітко видно кухню, невелику вітальню на другому поверсі та спальню над нею.

Вчора прибув взвод вантажників, й вони по черзі тягали дивани, телевізори та старовинний гардероб досередини. Чоловік контролював цей потік. Я не бачила дружини ще відтоді, як вони тільки заїхали. Мені цікаво, як вона виглядає.

Я саме збираюся поставити шах і мат гравцю з ніком «Рук-н-Ролл»¹⁹, коли чую дзвінок. Човгаю донизу, ляскаю по кнопці зумера, відмикаю вхідні двері й бачу за ними постать мого жильця знизу, який виглядає, як то кажуть, грубувато, але путяще. Він *справді* вродливий, з масив-

* Боз-ар (франц. *beaux-arts* — красні мистецтва) — еkleктичний стиль архітектури середини XIX ст. у Франції.

ною щелепою, очима, наче два люки, темними та глибокими. Такий собі Генрі Фонда²⁰ після довгої нічки (я не єдина, хто так вважає. Девід любить весело провести час із випадковими подругами, як я помітила. Тобто почула).

— Сьогодні їду на Бруклін, — повідомляє він.

Я проводжу пальцями крізь волосся.

— Добре.

— Тобі потрібно з чимось допомогти перед тим, як я піду? — Звучить, неначе пропозиція, неначе репліка з нуарового фільму. *Просто склади губи докупи та подуй*²¹.

— Ні, дякую. У мене все в нормі.

Він дивиться на мене, звузивши очі.

— Лампочки поміняти не треба? Тут темно.

— Мені подобається, що кімнати темні, — кажу я. *Як і мої чоловіки, хочеться додати.* — Це ж з «Аероплану»?²² — Що ж, весело тобі... — Потусити? Провести вечір? Покохатися? — ...Провести вечір.

Він обертається та йде.

— Знаєш, ти можеш заходити через двері з підвалу, — кажу я йому в спину, додаючи ноток грайливості до голосу. — Найімовірніше, я буду вдома. — Сподіваюся, він хоча б усміхнеться. Він тут вже два місяці, та я жодного разу не бачила бодай натяку на посмішку.

Він киває. Він виходить.

Я зачиняю двері, двічі прокручуючи замок.

Розглядаю себе у дзеркалі. Зморшки — неначе спиці навколо моїх очей. Неприбрана копна темного волосся, де-не-де потигрована сивиною, вільно спадає мені на плечі; у заглибині пахв — колюча стерня. Живіт обвис. Стегна поштриховані ямочками. Шкіра майже крикливо-бліда, на руках і ногах проступають фіолетові вени.

Ямочки, штрихи, стерня, зморшки: мені треба щось із собою зробити. Колись у мене була така собі простацька краса, як говорили інші, зокрема Ед. «Я вважав тебе просто ідеальною дівчинкою», — сказав він, коли усе вже наближалось до кінця.

Я опускаю погляд на пальці на ногах, що бігають брижами по кахельній підлозі, — довгі й тонкі, одна (чи радше десять) з моїх кращих рис, яка, проте, зараз виглядає дещо по-хижацькому. Я нишпорю в шафці з ліками, де один на одному, наче тотемні стовпи, покладані флакони з пігулками, й дістаю з глибин щипці для нігтів. Нарешті хоч одна проблема, з якою я можу дати собі раду.

Четвер, 28 жовтня

5

Акт купівлі-продажу опубліковано вчора. Мої нові сусіди — Алістер і Джейн Расселли; вони заплатили три мільйони чотириста п'ятдесят тисяч доларів за своє скромне житло. Гугл каже, що він — один із власників середньої консалтингової компанії, яка раніше знаходилась у Бостоні. Її ж відслідкувати неможливо — самі спробуйте ввести *Джейн Расселл* у пошуковій системі.

Жвавий же квартал вони собі обрали.

Будинок Міллерів через дорогу — хто йде сюди, покинь усі надії — один з п'яти будинків, які я можу оглядати зі своїх південних вікон. Зі східного боку стоять дві ідентичні Сірі Сестри-близнючки²³: однакові коробчасті карнизи увінчують вікна, однакові передні двері кольору зелених скляних пляшок. Справа — у трішки сірішої Сестри — живуть Генрі та Ліза Вассермени, давні тутешні мешканці: «Вже сорок років тут живемо і з'їжджати не збираємось», — хвалилася місіс Вассермен, коли ми сюди переїхали. Вона тоді забігла до нас («в обличчя») сказати, наскільки вона («та мій Генрі») обурені прибуттям «ще одного сімейства молодих мажорів» до «того, що колись ще можна було назвати справді добросусідським кварталом».

Ед тоді ошалів. Олівія назвала свого плюшевого кролика Мажором.

Відтоді Вассермени, про яких ми почали говорити тільки у множині, зі мною не розмовляли, хоча я живу сама, сама собі сімейство. Вони не надто приязно ставляться й до мешканців другої Сірої Сестри, сім'ї з підходящим прізвищем Грей²⁴. Дві близнючки-підлітки, батько — співвласник дрібної фірми, що спеціалізується на злитті та поглинанні, мати — завзята господиня книжкового клубу. Книга цього місяця, яка вказана на їхній сторінці в «Мітап»²⁵ і яку саме палко обговорюють у вітальні Грейвосьмеро жінок середнього віку, — «Джуд Непримітний»²⁶.

Я також її прочитала, уявляючи, що я членкиня їхньої групи, разом наминаючи кавовий торт (дуже незручно) та потягуючи вино (це мені вдавалося непогано). «Як тобі “Джуд”, Анно?» — запитала б мене Крістін Грей, і я б відповіла, що вважаю його й справді досить непримітним. Ми би посміялися. Між іншим, саме зараз вони й сміються. Я пробую посміятися разом із ними. Сьорбаю вино.

На захід від Міллерів живуть Такеді. Чоловік — японець, мати — біла, а їхній син невимовно вродливий. Він грає на віолончелі; у теплі місяці він репетирує в невеличкій вітальні з відчиненими навстіж вікнами, тому Ед раніше підіймав і наші вікна. Однієї ночі давно минулого червня ми з Едом танцювали під мелодії якоїсь сюїти Баха: погойдувалися на кухні, я поклала голову йому на плече, його пальці переплелися за мою спиною, а хлопчик через дорогу грав собі та грав.

Цього літа його музика також прибукала до нашого будинку, підійшла до моєї вітальні та ввічливо постукала по склу: «*Впусти мене*». Я не хотіла, не могла — я ніколи не відчиняю вікна, ніколи, — та все одно могла почути, як вона м'яко шепоче, благає: «*Впусти мене. Впусти мене!*»

Номери 206—208, незаселений здвоєний будинок із піщанику, межує з домом Такед. Якесь товариство з обмеженою відповідальністю купило його два листопади тому, та досі туди ніхто не переїхав. Таємниця. Майже рік рихтування чіплялося за його фасад, наче висячі сади; за одну ніч воно все зникло, — це сталося за кілька місяців до того, як Ед та Олівія пішли, — й відтоді нічого не змінилося.

Ось така моя південна імперія та її суб'єкти. Ніхто з цих людей не був мені другом; з більшістю з них я не бачилася більше одного-двох разів. Думаю, то все через міське життя. Мабуть, Вассермени щось про мене пронюхали ще тоді. Цікаво, чи знають вони, на що я перетворилася.

Занехаяна католицька школа межує з моїм будинком зі сходу, майже спирається на нього: це школа святої Димфни²⁷, закрита ще відколи ми почали тут жити. Ми лякали Олівію, що відправимо її туди, коли вона погано поводитимася. Стіни з пористого коричневого каменю, потемнілі від бруду вікна. Принаймні, такою я собі її пригадую; я вже давно не дивилася на цю будівлю.

А просто на захід від мене — сквер. Невеличкий, площею приблизно у два домогосподарства завширшки та два завглибшки, з вузькою брукованою стежкою, що з північного боку з'єднує нашу вулицю з іншою. Два платани, неначе вартові, стоять по обидва його кінці та полум'яніють листям; низька залізна огорожа оточує обидва боки. Це, як казав той гідний цитування маклер, дуже оригінально.

І, звісно, будинок за сквером: номер 207. Лорди продали його два місяці тому та поспішно залишили будівлю, полетівши на південь на свою пенсійну віллу, що у Веро Біч²⁸. Дорогу Алістеру та Джейн Расселлам.

Джейн Расселл!²⁹ Моя фізіотерапевтка ніколи про неї не чула.

— «Джентльмени віддають перевагу білявкам»³⁰, — сказала я.

— Не пригадую такого, — відповіла вона. — Біна молодша за мене; можливо, в цьому й суть.

Усе це сталося сьогодні, тільки раніше; не встигла я й почати протестувати, як вона вже зав'язала одну мою ногу поверх іншої та перекинула мене на правий бік. Від болю я ледь хапала ротом повітря.

— Це корисно для твоїх підколінних сухожилів, — запевнила вона мене.

— Сучка, — видихнула я.

Вона притиснула моє коліно до підлоги.

— Ти платиш мені не за те, щоб я з тобою панькалась.

Я здригнулася.

— Можна заплатити, щоб ти пішла геть?

Біна приходиться раз на тиждень і допомагає мені ненавидіти життя, як я люблю говорити, та повідомити мене про свої найсвіжіші сексуальні пригоди, що трішечки цікавіші, ніж мої. Тільки у випадку Біни вся проблема в тому, що вона перебірлива.

— Половина хлопців у цих додатках використовують фото п'ятирічної давнини, — скаржиться вона, хитаючи водоспадом волосся, що протікає по одному плечу, — а інша половина — одружені. *А ще інша* половина мають серйозні підстави бути самотніми.

Вона говорить про три половини, але ти не вступаєш у математичну дискусію з людиною, яка вивертає тобі хребет.

Місяць тому я зареєструвалася на «Тіндері»³¹, «просто щоб подивитися», як говорила я сама собі. «Тіндер», пояснювала Біна, зводить тебе з людьми, з якими ти вже перетиналася в житті. Але що, коли ти ще в житті ні з ким не перетиналася? Що, коли ти навечно приречена тинятися в межах тих самих чотирьох тисяч вертикально впорядкованих квадратних футів³² і нікуди не виходити за їхні межі?

Не знаю. Перший профіль, який я помітила, був профіль Девіда. Я одразу ж видалила свій обліковий запис.

Минули чотири дні, відколи я вперше мигцем побачила Джейн Расселл. Вона точно не мала таких пропорцій, як у первинно відомої мені Джейн з її торпедоподібними грудьми і осиною талією, але й я також таким похвалитися не можу. Сина я бачила лише раз, учора зранку. Чоловік проте — широкоплечий, з густими бровами та довгим прямим носом — постійно на видноті в будинку: збиває яйця на кухні, щось читає у вітальні, час від часу заглядає до ванної, наче шукає когось.

П'ЯТНИЦЯ, 29 ЖОВТНЯ

6

Сьогодні в мене *leçon** французької, а ввечері — «*Дияволиці*»³³. Шуряка-чоловік, його «дещо підупала» дружина, коханка, вбивця та зниклий труп. Що може бути кращим за зниклий труп?

Та спочатку — службові справи. Я ковтаю свої пігулки, приземляюся перед ноутбуком, штовхаю мишку вбік та заходжу на «Агору».

У будь-який час, *завжди*, там принаймні кілька десятків користувачів у мережі, наче розсипані по світу сузір'я. Деяких із них я знаю по імені: Талія із затоки Сан-Франциско³⁴; Філ з Бостона³⁵; юристка з Манчестера³⁶ із зовсім неюридичним ім'ям Мітці; Педро, болівієць, чия кульгава англійська не гірша за мій піджин³⁷ французької. У всіх інших є нікнейми, і в мене також; пам'ятаю, коли обирала свій, дуже дотепним мені здавався «Аннагорафоб», та потім я написала одному з користувачів, що я психологиня, і ця інформація швидко розійшлася. Тому тепер я «доктор_тут». Зараз вона вас огляне.

Агорафобія: у перекладі означає страх ринкових площ, на практиці ж під цей термін підпадає цілий ряд тривожних розладів. Перший випадок документується кінцем 1800-х, пізніше, аж через сто років, її «класифікували як окремий об'єкт діагностики», хоча часто ця фобія супроводжує інші панічні розлади. Можете прочитати про це, якщо хочете, у «Діагностичному і статистичному посібнику із психічних розладів»³⁸, видання п'яте. Скорочено «ДСП-5». Мене завжди це забавляло; звучить як назва кінофраншизи. Вам *сподобалися* «Психічні розлади-4»? *Ви будете у захваті від продовження!*

Медицина література стає незвично образною, коли доходить до діагностики. «Агорафобні страхи... включають страх перебувати поза домом на самоті; страх стояння в натовпі чи в черзі; страх ходити мостами». Усе б віддала, лише б побути на мосту. Бляха, усе б віддала, щоб і в черзі постояти. Оце мені теж дуже подобається: «Страх сидіти по центру ряду в театрі». Тільки центральні місця, жодних інших.

Це сторінки 113—133, якщо вас зацікавило.

Багато з нас — ті, кого хвороба вразила найсильніше і кожен по своєму борюється із посттравматичним стресом, — прикуті до дому,

* Урок (фр.)

сховані від безладного, масивного зовнішнього світу. Деякі бояться великих натовпів; інші — сум'яття в заторах; мене ж лякають широчінь небес, нескінченність горизонту, повна відкритість, нищівний тиск світу за дверима. «Відкриті простори», як досить туманно називає їх «ДСП-5» і охоче подає вниз свої 186 приміток.

Як лікарка можу зазначити, що пацієнтка шукає середовище, яке вона може контролювати. Таким є клінічний погляд на проблему. Як постраждала (так, саме *цим* словом я користуюсь), я б сказала, що агорафобія не стільки зруйнувала моє життя, скільки сама стала ним.

Екран привітання «Агори» вітається зі мною. Я перевіряю дошку повідомлень, прочісую гілки обговорень. Три місяці не виходжу з дому. Розумію тебе, «Кала88»; у самої вже десять місяців, і припиняти поки не збираюся. «Агора» залежить від настрою? Більше схоже на соціофобію, «РанняПташка». Чи проблеми зі щитовидною залозою. Досі не можу знайти собі роботу. Бідна Меган, я знаю, як це, і мені дуже шкода. Дякуючи Едові, мені робота не потрібна, та я сумую за своїми пацієнтами. Я хвилююся за своїх пацієнтів.

Якась новенька написала мені на електронну пошту. Направляю її на посібник із виживання, який я створила нашвидкуруч ще навесні: «Отже, у вас панічний розлад», — на мою думку, звучить приємно та жваво.

П: Що мені їсти?

В: «Синій фартух», «На тарілці», «Свіжий Привіт»³⁹... у США дуже багато варіантів доставки! Ті, хто за кордоном, мабуть, також зможуть знайти для себе подібні служби.

П: Де мені дістати ліки?

В: Усі великі фармацевтичні компанії США тепер можуть доставити вам усе необхідне під самі двері. Попросіть вашого лікаря поговорити про це з представником місцевої аптеки, якщо виникнуть проблеми.

П: Як мені тримати дім у чистоті?

В: Прибирайте його! Найміть службу з прибирання чи займіться цим самотужки.

(Я не роблю ні те, ні інше. Мені б не завадило повитирати пилюку).

П: А як щодо сміття?

В: Ваш прибиральник може про це подбати, або можете попросити якогось із ваших друзів допомогти.

П: Як мені не померти від нудьги?

В: А *оце* вже складніше запитання...

Ну й так далі. Загалом, я задоволена цим документом. Було б непогано, якби свого часу хтось для мене такий створив.

Раптом на екрані вискакує віконечко чату.

СалліIV: Привіт, док!

Я відчуваю, як губи розтягаються в усмішці. Саллі: двадцятишестирічна, живе у Перті⁴⁰, на неї напали цього року на Великдень, у неділю. У неї були зламана рука й важкі забиття очей та обличчя; особу гвалтівника так і не встановили, його не затримали. Саллі чотири місяці провела вдома, ізольована в найізольованішому місці у світі, але тепер вона вже протягом більше десяти тижнів періодично виходить із дому — молодчага, як вона сама каже. Психолог, аверсивна терапія і пропранолол⁴¹. Ніщо так не допомагає, як бета-блокатори.

доктор_тут: Тобі привіт! Усе добре?

СалліIV: Усе кльово! Сьогодні була на пікніку!!!

Вона завжди любить ставити знаки оклику, навіть у найглибші періоди своєї депресії.

доктор_тут: І як усе пройшло?

СалліIV: Я вижила!:)

А ще їй дуже подобається ставити смайлики.

доктор_тут: Та ти просто виживальниця! Як справи з «Індералом»?⁴²

СалліIV: Добре, я вже зменшила дозу до 80 мг.

доктор_тут: 2 на день?

СалліIV: 1!!

доктор_тут: Мінімальна доза! Чудово! Побічні ефекти?

СалліIV: Сушить очі, *оце* й усе.

Дуже непогано. Я приймаю схожі ліки (серед багатьох інших), і час від часу головний біль ледь не роздирає мені мозок. Пропранолол може

привести до мігрень, серцевої аритмії, задишки, депресії, галюцинацій, важких шкірних реакцій, нудоти, діареї, зниження рівня лібідо, безсоння та сонливості. «Цим лікам не вистачає ще більше побічних ефектів», — якось сказав мені Ед.

— Самозаймання, наприклад, — запропонувала я.

— Енергійна срачка.

— Повільна і болісна смерть.

доктор_тут: Рецидивів не було?

СалліIV: Минулого тижня трусило.

СалліIV: Але я впоралась.

СалліIV: Вправи для дихання.

доктор_тут: Старий добрий паперовий пакет.

СалліIV: Відчуваю себе ідіоткою, але воно працює.

доктор_тут: Не можу не погодитись. Усе правильно.

СалліIV: дяк:)

Я потягну своє вино. Раптом вискакує віконце іншого чату: Ендрю, чоловік, з яким я познайомилася на сайті фанатів класичного кінематографу.

Серія фільмів за Гремом Гріном⁴³ @ Анжеліка⁴⁴, на цих вихідних?

Я вагаюся. «Повалений бовван»⁴⁵ — мій улюблений фільм за його твором — про приреченого дворецького і фатальний паперовий літачок, а ще минуло вже п'ятнадцять років, відколи я востаннє переглядала «Міністерство страху»⁴⁶. А ще, звісно, саме завдяки старим фільмам ми зійшлися з Едом.

Та я ще не пояснювала Ендрю свою ситуацію. Моє «Не можу» її продемонструє.

Повертаюся до Саллі.

доктор_тут: Ти продовжуєш відвідувати сеанси своєї психологині?

СалліIV: Так:) Дякую. Тепер тільки раз на тиждень. Вона каже, в мене помітний прогрес.

СалліIV: Ліки та ліжко — ключ до всього.

доктор_тут: Проблем зі сном немає?

СалліIV: Досі сняться жажіття.

СалліIV: А ти?

доктор_тут: Я багато сплю.

Мабуть, забагато. Треба згадати про це, коли говоритиму з доктором Філдінгом. Не впевнена, що зроблю це.

СалліIV: Як твій прогрес? Борешся?

доктор_тут: Не так швидко, як у тебе! ПТСР⁴⁷ — то жах. Але я сильна.

СалліIV: Звісно, сильна!

СалліIV: просто хотіла перевірити, як тут мої друзі — люблю вас усіх!!!

Я кажу Саллі *adieu*^{*}, й тієї ж миті у «Скайп» телефонує мій репетитор. «Бонжур, Ів», — бурмочу я собі під ніс. Якусь мить вагаюся перед тим, як підняти слухавку; я розумію, що хочу його побачити — те чорнильне волосся, той темнуватий рум'янець шкіри. Ті брови, що насуваються одна на одну та змикаються, наче *l'accent circonflexe*^{**}, коли я дивую його своїм акцентом, що буває досить часто.

Якщо Ендрю знову відмітиться, я його ігноруватиму, поки що. Можливо, назавжди. Класичний кінематограф: його я ділю з Едом. Більше ні з ким.

Я перевертаю пісочний годинник на своєму столі, дивлюся, як маленька піраміда піску ніби пульсує, коли піщинки утворюють ямочку. Так багато часу. Практично рік. Я майже рік не виходила з дому.

Ну, майже. П'ять разів за вісім тижнів я наважувалась вийти назовні, через задній вихід, до саду. Моя «таємна зброя», як називає її доктор Філдінг, то моя парасоля — Едова парасоля, якщо точніше, розхитана штукенція фірми «Лондонський туман»⁴⁸. Доктор Філдінг, якого також можна назвати розхитаною штукенцією, наче опудало, стояв у саду, а я відчиняла двері, розмахуючи парасолею, ніби мечем. Ривок пружини — вона розцвітає; я уважно вивчаю її тіло, її ребра та шкіру. Темний тартан⁴⁹, на кожній складці купола розміщені чотири чорні квадрати, чотири білі лінії по горизонталі та вертикалі. Чотири квадрати, чотири лінії. Чотири чорних, чотири білих. Вдихни, порахуй до чотирьох. Видихни, порахуй до чотирьох. Чотири. Магічна цифра.

Парасоля виступає просто переді мною, наче шабля, наче щит.

І тоді я виходжу.

Видих, два, три, чотири.

Вдих, два, три, чотири.

^{*} Бувай (*фр.*).

^{**} Циркумфлекс (*фр.*) — знак у вигляді перевернутої «пташки» (^).

Нейлон сьє від сонця. Я спускаюся однією сходинкою вниз (хоча там їх, звісно, чотири) та підіймаю проти світила парасолю, зовсім трішечки, розглядаю крайчик його тувель, його гомілки. Бічним зором бачу, як зливою осипається світ, наче вода, що хоче залити мій водолазний дзвін⁵⁰.

— Пам'ятай, що в тебе є своя таємна зброя, — чую голос доктора Філдінга.

Ніяка це не таємна зброя, хочеться закричати мені; це тільки задрипана парасоля, яку я витягла на вулицю під яскраве сонце.

Видих, два, три, чотири; вдих, два, три, чотири — і несподівано, але це спрацьовує; я виводжу себе вниз сходами (видих-два-три-чотири) та проходжу далі кілька ярдів по газону (вдих-два-три-чотири). Доки панічний приплив усередині не проривається вгору висхідним потоком, заливає мені зір, глушить голос доктора Філдінга. А тоді... краще про це не думати.

Субота, 30 жовтня

7

Буря. Ясен у дворі страхітливо загинається, спохмурнілі вапнякові плити набрякають вологою. Пригадую, як одного разу я була у патіо та через вітер упустила келих; він вибухнув, наче мильна бульбашка, мерло спалахнуло на землі й наповнило вени кам'яної кладки, темною кривою павутиною підповзло до моїх ніг.

Іноді, коли небо насувається донизу, я уявляю себе над ним, у літаку чи на хмарі, я розглядаю острів унизу: мости, що спицями тягнуться від його східного узбережжя; машини, яких до нього притягує, наче мух, що рояться навколо лампочки.

Я вже так давно не відчувала дотиків дощу на своїй шкірі. Чи вітру — пестоців вітру, ледь не сказала я, тільки це звучить як рядок із дешевого любовного роману на полиці в супермаркеті.

Але це правда. А ще сніг, хоча дотику снігу я більше ніколи не хочу відчувати.

Разом із яблуками сорту «Бабуся Сміт» служба «Свіжа доставка» привезла мені сьогодні персик. Цікаво, як таке могло статися.

Того вечора, коли ми познайомилися на артхаузному показі «39 сходинок»⁵¹, ми з Едом порівнювали свої історії. Я розповіла йому, що моя

мама привчила мене до старих трилерів і класичного нуару; у підліткові роки я віддавала перевагу товариству Джин Тірні⁵² та Джиммі Стюарта⁵³ перед моїми однокласниками. «Не можу визначитися, мило це чи сумно», — сказав Ед, який до минулого вечора жодного разу в житті не бачив чорно-білого кіно. За дві години його рот вже заліз до мого.

Тобто твій рот заліз до мого, як він би мене виправив.

Доки ще не з'явилася Олівія, ми дивилися по фільму, як мінімум, раз на тиждень — усі перевірені часом саспенс-стрічки⁵⁴ мого дитинства. «Подвійна страховка»⁵⁵, «Газове світло»⁵⁶, «Диверсант»⁵⁷, «Великий годинник»⁵⁸ ... Ті ночі ми пережили в монохроматичному тоні. Для мене то було можливістю згадати старих друзів; для Еда — завести нових.

А ще ми придумували списки. Список фільмів серії «Тонка людина»⁵⁹, від найкращого (оригінал) до найгіршого («Пісня Тонкої людини»). Найкращі фільми небувалого врожаю 1944-го. Найкращі моменти із Джозефом Коттенем⁶⁰.

Я й сама можу писати такі списки, звісно. Наприклад: найкращі «гічкоківські» фільми, зняті не Гічкоком.

Поїхали: «М'ясник», ранній фільм Клода Шаброля⁶¹, який Гіч, за загальноприйнятою думкою, хотів зняти сам. «Темний прохід»⁶² із Гамфрі Богартом⁶³ і Лорен Беколл⁶⁴ — освідчення в коханні місту Сан-Франциско, огорненому оксамитовим туманом, це праотець усіх фільмів, де персонаж лягає під скальпель, щоб замаскуватися. «Ніагара»⁶⁵ з Мерилін Монро; «Шарада»⁶⁶ з Одрі Гепберн⁶⁷; «Раптовий страх»⁶⁸ із бровастою Джоан Кроуфорд⁶⁹, «Дочекайся темряви»⁷⁰: знову Гепберн, сліпа жінка, замкнута у своїй квартирі-підвалі. Я б знавісніла жити у квартирі-підвалі.

Тепер фільми після Гіча: «Зникнення»⁷¹ зі своїм несподіваним фіналом; «Несамовитий» — ода маестро від Поланскі⁷²; «Побічна дія»⁷³, який починається як антифармакологічне занудство, а потім, наче вугор, переповзає в зовсім інший жанр. Гарзд, далі.

Тепер популярні помилкові цитування фільмів. «Зіграй ще раз, Семе», — як стверджують, це цитата з «Касабланки»⁷⁴, от тільки ані Богі, ані Бергман цього не говорили. «Він живий», — Франкенштейн не наділив свого монстра статтю; як би болісно це не звучало, але то всього лиш: «Воно живе». «Елементарно, Ватсоне», — фраза дійсно проскакує в першому звуковому фільмі про Голмса, та її немає в жодній із канонічних книжок Конан Дойла.

Добре.
Що дали?

Я відкриваю ноутбук, заходжу на «Агору». Повідомлення від Мітці з Манчестера; вдячний звіт про виконану роботу від «Ямочки2016» з Арізони. Нічого цікавого.

У вітальні будинку номер 210 хлопець Такеда водить смичком по своїй віолончелі. Далі на схід четверо Грєїв тікають від дощу, вибігають своїми передніми сходами, сміються. За сквером — Алістер Расселл на кухні наповнює склянку водою з-під крана.

8

Пізно пополудні наливаю собі келих каліфорнійського піно-нуар⁷⁵, коли раптом лунає дзвінок у двері. Склянка випадає мені з рук.

Вона розбивається на друзки, довгий язик вина облизує білу березову підлогу.

— Фак, — вигукую я (помітила: коли навколо нікого немає, я лаюся частіше та голосніше. Ед би вжахнувся. *Я й сама жахаюсь.*)

Ледь встигаю вхопити жмут паперових рушників, як дзвінок вдруге розриває тишу. *Та якого дідька?* — думаю я, чи вже озвучую свої думки вголос? Девід годину тому пішов на роботу у Східному Гарлемі — я спостерігала за ним із бібліотеки Еда — та й доставки я ніякої не чекаю. Я схилиюсь, накриваю рушниками розлите вино та уламки, а далі крокую до дверей.

На екрані домофона — високий хлопець у приталеному піджаку, в руках він тримає невелику білу коробку. Це син Расселлів.

Натискаю на кнопку зв'язку.

— Так? — кажу я. Не так гостинно, як «Привіт», але шанобливіше, ніж «Якого дідька?».

— Я живу за сквером, — голосно говорить він, майже переходячи на крик, хоча інтонація голосу в нього при цьому надзвичайно ласкава. — Мама попросила передати це вам. — Бачу, як він підносить коробку до динаміка, а тоді, невпевнений у тому, де саме розташована камера, повільно обертає її, руками окреслюючи кола над головою.

— Звісно, можеш просто... — починаю я. Попросити його залишити коробку в передпокої? Мабуть, не надто по-сусідському, але я вже два дні не приймала ванну, та й кіт на нього може накинутись.

Він так і стоїть на порозі, тримаючи коробку в повітрі.

— ...увійти, — закінчую я та натискаю на зумер.

Із клацанням замок відмикається, я підходжу до дверей з осторогою, як Панч підходить до незнайомих людей чи підходив колись, коли незнайомці ще до нас навідувались.

За матовим склом виростає постать, темна та струнка, як молоде деревце. Я відмикаю засуви, повертаю дверну ручку.

Хлопець справді високий, з дитячим обличчям і блакитними очима, гривкою світло-каштанового волосся та ледь помітним шрамом, що, розсікаючи брову, тягнеться вгору по лобі. На вигляд йому років п'ятнадцять. Він виглядає як хлопець, якого я колись знала та з яким цілувалася ще в літньому таборі в Мені якусь чверть століття тому. Він мені подобається.

— Мене звать Ітан, — каже він.

— Заходь, — повторюю я.

Ітан переступає поріг.

— Тут темно.

Я клацаю вимикачем на стіні.

Доки я оцінюю Ітана, він оцінює кімнату: картини, ката, який розлігся на кушетці, безформний розсип просяклих рушників, що розповзлися по підлозі кухні.

— Щось трапилось?

— Невеличка аварія, — відповідаю я. — Мене звать Анна. Фокс, — додаю на випадок, якщо він віддає перевагу формальностям; я вже в такому віці, що йому в (молоді) матері годжуся.

Ми потискаємо руки, а тоді хлопець подає мені коробку, міцно запаковану та перев'язану стрічкою.

— Це вам, — сором'язливо говорить він.

— Поклади її отам. Може, хочеш чогось випити?

Ітан підходить до дивана.

— Можна води?

— Звісно. — Я повертаюся на кухню та прибираю розбите скло. — З льодом?

— Ні, дякую.

Наповнюю склянку, тоді ще одну, ігноруючи пляшку піно-нуар на кухонній стійці.

Коробка опускається на журнальний столик, біля мого ноутбука. Я не вийшла зі свого профілю в «Агорі», після того як кілька хвилин тому заспокоювала «ДискоМайкі», в якого саме починався панічний напад; його повідомлення з подякою видніється на екрані.

— Ось, — кажу я, сідаю біля Ітана та ставлю перед ним склянку. Я різко закриваю ноутбук і беруся за подарунок. — Подивимося, що тут у нас.

Розв'язую стрічку, підіймаю кришку та із заглибини у пакувальній тканині витягну суцвіття — з такими квіточками й стебельцями у пастці воску, наче комахами у бурштині. Я демонстративно підношу її до обличчя.

— Лаванда, — подає голос Ітан.

— Так і думала, — вдихаю аромат. — Ляблю люванду. — Спробуй ще раз. — Люблю лаванду.

Він легенько усміхається, кутик рота сіпається догори, наче на ниточці. Я розумію, що вже за кілька років він стане ставним чоловіком. Той шрам — жінки дурітимуть від нього. Дівчата, мабуть, вже дуріють. Чи хлопці.

— Мама попросила передати це вам. Десь кілька днів тому.

— Дуже турботливо. Нові сусіди й мають робити подарунки.

— До нас вже заходила одна леді, — каже він. — Вона сказала, що нам не потрібен такий великий будинок, якщо у нас така маленька сім'я.

— Закладаюся, то була місіс Вассермен.

— Так.

— Ігноруйте її.

— Так ми й зробили.

Панч зіскочив із кушетки на підлогу та боязко до нас підійшов. Ітан нахилиється до нього, кладе пальці на килимок долонею догори. Кіт вагається, а потім чимчикує до нас, нюхає Ітанові пальці, облизує їх. Хлопець хихоче.

— У котів такі прикольні язички, — каже він, ніби зізнаючись у якомусь гріху.

— Еге ж, — сьорбаю свою воду. — Вони вкриті дрібненькими шипами, ніби голочками, — кажу я на випадок, якщо він не знає слова «шип». Раптово усвідомлюю, що не впевнена, як розмовляти з тими, в кого вже закінчується підлітковий вік; моїм найстаршим пацієнтам із минулого було по дванадцять. — Можна я запалю свічку?

Ітан знизує плечима, посміхається.

— Звісно.

У шухляді столу знаходжу коробку сірників вишнево-червоного кольору, на ній ще напис «Червоний кіт»⁷⁶; пам'ятаю, як ми з Едом там вечеряли, хоча відтоді минуло вже більше двох років. Чи й трьох.

Здається, таджин⁷⁷ із курятиною, і, наскільки я пам'ятаю, він похвалив вино. Тоді я ще так багато не пила.

Підпалюю сірник, підношу його до гноту.

— Тільки поглянь на це, — кажу я, коли маленький кігтик полум'я роздряпує повітря; сяйво розквітає, його квітка сяє. — Як гарно.

Настає м'яка тиша. Панч вісімками крутиться довкола Ітанових ніг, а потім застрибує йому на коліна. Ітан заливається бадьорим гучним сміхом.

— Думаю, ти йому подобаєшся.

— Я теж так думаю, — визнає він, вигинаючи палець за котячим вухом та лагідно бавлячись із ним.

— Більшість людей йому не подобаються. Погана вдача.

Почувся низький гул, ніби тихенький двигун. Панч і справді муркоче.

Ітан широко посміхається.

— Він цілком хатній кіт?

— В нього є котятчі дверцята у дверях на кухню. — Я вказую на них. — Та переважно він з дому не виходить.

— Гарненький, — бурмоче Ітан, доки Панч намагається сховатися в нього під пахвою.

— Як тобі в новому будинку? — запитую я.

Він вагається, погладжуючи котячу голову кісточками пальців.

— Сумую за старим, — нарешті говорить він.

— Я тебе розумію. А де ви жили раніше? — Відповідь я, звісно, вже знаю.

— У Бостоні.

— А що привело вас до Нью-Йорка? — Ця інформація мені також відома.

— Тато отримав нову роботу. — Фактично, його перевели в інший відділ, та я не беруся сперечатись. — Тут у мене більша кімната, — каже Ітан так, ніби це до нього щойно дійшло.

— Люди, які там жили перед вами, зробили велику реставрацію.

— Мама каже, то була реконструкція.

— Саме так. Реконструкція. І вони об'єднали кілька кімнат нагорі.

— Ви були в моєму будинку? — запитує він.

— Кілька разів. Я їх не те щоб дуже добре знала, маю на увазі Лордів. Та в них щороку бувала святкова вечірка, і тоді я до них навідувалась. — Взагалі, востаннє я на неї приходила майже рік тому. Тоді зі мною там був Ед. А через два тижні він пішов.

Я починаю розслаблятися. На мить мені здається, що це завдяки компанії Ітана — з ним легко і в нього м'який голос, навіть кіт це підтверджує, — але потім я розумію, що повертаюся до режиму аналітика, до принципу гойдалки: передачі та прийому запитань і відповідей. Зацікавленість і співчуття — ось інструменти моїх дій.

І раптом на якусь мить я знову опиняюся в минулому — у своєму офісі на Східній вісімдесят восьмій вулиці, в маленькій тихій кімнатці, залитій приглушеним світлом, де два глибоких крісла стоять одне навпроти одного, а між ними — озерце блакитного килима. Сичить обігрівач.

Двері повільно відчиняються, за ними кімната очікування з диваном та дерев'яним столиком; набік позсувалися стоси номерів «Промінчиків» та «Рейнджера Ріка»⁷⁸, корзина заповнена деталями «Лего»; у кутку муркотить генератор білого шуму⁷⁹.

І двері Веслі. Веслі, мій бізнес-партнер, мій керівник на аспірантурі, людина, яка запросила мене на роботу приватним психологом. Веслі Бріл — Веслі Розумник⁸⁰, як ми його називали, носій скуйовджено-залиплої шевелюри та розпарованих шарпеток, блискавичного розуму та гримучого голосу. Я бачу, як він згорбився у своєму кріслі від Імзів⁸¹, довгі ноги, націлені на центр кімнати, на колінах лежить книга. Прочинене вікно задихається від морозного зимового повітря. Він куриє тут. Він підводить погляд.

— Здоров, Фокс, — каже...

— Моя нова кімната більша, ніж стара, — повторює Ітан.

Я відкидаюся назад, перекидаю одну ногу на іншу. Усе це виглядає до абсурду офіційно. Я не можу згадати, коли востаннє перехрещувала ноги.

— Яку школу відвідуєш?

— Домашню, — відповідає він. — Мене навчає мама. — Ще до того, як я встигаю щось відповісти, він киває на фотографію на столику збоку. — То ваша сім'я?

— Так. Це мій чоловік і донька. Його звать Ед, а її — Олівія.

— Вони зараз вдома?

— Ні, вони не тут. Я живу окремо.

— Ова. — Він погладжує Панча по спині. — Скільки їй років?

— Вісім. А тобі?

— Шістнадцять. У лютому буде сімнадцять.

Олівія б теж так сказала. Він старший, ніж виглядає.

— Моя донька народилася в лютому. На день святого Валентина.

— А я — двадцять восьмого.

— Майже на високосний рік, — кажу я.

Він киває.

— Ким ви працюєте?

— Я психологиня. Працюю з дітьми.

Він морщить ніс.

— Для чого дітям психологи?

— Причини різні. У когось проблеми в школі, у когось — удома.

Деякі важко сприймають переїзди на нові місця.

Він мовчить.

— Наскільки я розумію, якщо ти навчашся вдома, тобі доводиться бачитися з друзями поза школою?

Він зітхає.

— Тато знайшов для мене лігу з плавання.

— Ти вже давно цим займаєшся?

— З п'яти років.

— Тобі, мабуть, добре вдається.

— Непогано. Тато каже, я здібний.

Я киваю.

— Мені справді добре вдається, — скромно визнає він. — Я навіть навчаю.

— Ти вчиш плавати?

— Людей з інвалідністю. Не з фізичною тобто, — додає він.

— З порушеннями розвитку?

— Так. Я багато цим займався у Бостоні. Тут я хочу продовжити.

— Як так сталося, що ти за це взявся?

— У сестри мого друга синдром Дауна, а кілька років тому вона побачила Олімпійські ігри й захотіла навчитися плавати. Тому я навчив її, потім ще кількох дітей із її школи. Ну, і тоді мене якось затягнуло у всю цю... — він задумується над правильним словом, — обстановку, якось так.

— Це чудово.

— Я не люблю вечірок і такого подібного.

— Не твоя обстановка.

— Ні. — Тут він усміхається. — Зовсім.

Він повертає голову, дивиться на кухню.

— З моєї кімнати мені видно ваш будинок, — каже він. — Отам.

Я повертаюся. Якщо йому видно будинок, то він має на увазі східну його частину, куди виходять вікна моєї спальні. Така думка трішки мене турбує: він же підліток, як-не-як. Я вдруге задумуюся, чи він не гей.

А тоді я бачу, що його очі ніби оскліли.

— Ой... — Я кидаю погляд праворуч, де мали б бути паперові серветки, що лежали в моєму офісі. Натомість там фотографія в рамці, звідки Олівія засліплює мене усмішкою з відсутніми зубами.

— Вибачте, — каже Ітан.

— Усе нормально, не вибачайся, — заспокоюю я його. — Щось не так?

— Нічого. — Він протирає очі.

Я чекаю. Він все ж таки дитина, нагадую я собі — висока, з мутованим голосом, але дитина.

— Я сумую за друзями, — говорить він.

— Розумію тебе. Це нормально.

— Я тут нікого не *знаю*. — По його щоці котиться сльоза. Він витирає її тильним боком долоні.

— Важко з цими переїздами. Мені теж знадобилося трохи часу, щоб познайомитися з тутешніми людьми.

Він гучно хлюпає носом.

— А ви коли переїхали сюди?

— Вісім років тому. Тобто вже дев'ять. Із Коннектикуту.

Він шморгає знову, витирає пальцем носа.

— Це не так далеко, як Бостон.

— Ні. Але переїжджати завжди важко, відстань не має значення. — Мені хочеться його обійняти. Та я цього не робитиму. Місцева відлюдниця розбещує сусідську дитину.

Якийсь час ми сидимо мовчки.

— Можна мені ще трохи води? — запитує він.

— Зараз принесу.

— Ні, все нормально, — він підводиться; Панч стікає по його нозі й збирається під журнальним столиком.

Ітан йде до кухонної раковини. Поки гуде кран, я встаю та підходжу до телевізора, шарпаю нижню шухляду.

— Ти любиш кіно? — запитую я. Відповіді немає; я обертаюся й бачу, що він стоїть біля дверей кухні, прикипівши очима до скверу. Поблизу, в корзині для сміття, флуоресцентно виблискують порожні пляшки.

— Любиш кіно? — повторюю я; він киває. — Ходи, глянеш. У мене ціла бібліотека дисків. Дуже велика. Навіть надто велика, як каже мій чоловік.

— Я думав, ви живете окремо, — бурмоче Ітан, перетинаючи кімнату в мій бік.

— Так, але він все одно мій чоловік. — Я перевіряю обручку на лівій руці, кручу її. — Хоча, ти маєш рацію. — Вказую на висунуту шухляду. — Якщо хочеш узяти на перегляд якийсь фільм, то не соромся. У вас є ДВД-плеєр?

— Тато має зовнішній привід для ноутбука.

— Підійде.

— Думаю, він дозволить мені скористатися.

— Будемо сподіватись. — Я помалу починаю розуміти, що за фрукт цей Алістер Расселл.

— А які у вас фільми? — запитує Ітан.

— Переважно старі.

— Типу чорно-білі?

— Переважно чорно-білі.

— Я ще ніколи не бачив чорно-білого кіно.

Я округлюю очі.

— Ти будеш приємно здивований. Усі найкращі фільми — чорно-білі.

Ітан дивиться на мене із сумнівом, але зазирає в шухляду. Майже двісті коробочок, «Крітеріон» та «Кіно»⁸², колекція фільмів Гічкока від «Юніверсал», колекції вибраних нуар-фільмів, «Зоряні війни» (я ж людина, як-не-як). Досліджую корінці. «Ніч і місто»⁸³, «Водоверт»⁸⁴, «Це вбивство, кохана моя»⁸⁵.

— Ось, — виголошую я, висмикую одну коробочку й передаю її Ітану.

— «Повинна настати ніч»⁸⁶, — читає він.

— Чудовий фільм, як для початку. Повний саспенсу, проте не страшний.

— Дякую, — він прочищає горло, кашляє. — Вибачте, — говорить Ітан й тягнеться за водою. — У мене алергія на котів.

У мене очі лізуть на лоба.

— Чому ж ти одразу не сказав? — Блимаю очима на kota.

— Він такий привітний. Я не хотів його образити.

— Дурниці, — кажу я. — Хоча це й мило.

Він усміхається.

— Я, мабуть, піду, — каже хлопець. Він повертається до журнального столика, ставить склянку, згинається, щоб крізь скло звернутися до Панча. — Не через тебе, друзяко. Гарний хлопчик. — Він випростується, руками проводить по стегнах.

— Тобі принести липку щітку? Щоб познімати шерсть. — Я навіть не впевнена, чи вона в мене є.

— Усе нормально. — Він роззирається довкола. — Можна скористатися вашою вбиральнею?

Я вказую на червону кімнату.

— До твоїх послуг.

Поки він там, я дивлюсь на себе у дзеркало над комодом. Сьогодні в душ, точно. Максимум, завтра.

Повертаюся на диван і відкриваю ноутбук. «Дякую за допомогу, — написав «ДискоМайкі». — Ти моя героїня».

Я вистукую йому швидку відповідь, коли чую звук зливу води. За момент із туалету виходить Ітан, витираючи долоні об джинси.

— Готово, — повідомляє він мені. Хлопець крокує до дверей, з руками в кишенях, типовою школярською ходою.

Я йду слідом.

— Дуже дякую за візит.

— Ще побачимось, — каже він, тягнучи на себе ручку дверей.

Не побачимось, думаю я.

— Звісно, побачимось, — відповідаю я вголос.

9

Після того, як Ітан пішов, я вкотре переглядаю «Лору»⁸⁷. Це не мало б допомогти: Кліфтон Вебб упивається пейзажами, Вінсент випробовує південний акцент, абсолютно полярні, як крига й вогонь, головні ролі. Але воно спрацьовує, та, о Боже, ця музика. «Вони надіслали мені сценарій, а не музику», — скаржилась якось Геді Ламарр.

Я не гашу свічку, маленька крапля вогню пульсує в темряві.

А далі, намугикуючи мелодію з «Лори», я розблоковую телефон і заходжу в Інтернет на пошуки своїх пацієнтів. Моїх колишніх пацієнтів. Десять місяців тому я їх усіх втратила: я втратила дев'ятирічну Мері, яка страждала через розлучення батьків; я втратила восьмирічного Джастіна, чий брат-близнюк помер від меланоми; я втратила Енні-Мері, яка у дванадцять років продовжувала боятися темряви. Я втратила Рашида (одинадцять років, трансгендер) та Емілі (дев'ять, цькування у школі); втратила десятирічну дівчинку в надзвичайно глибокій депресії, яку, подумати лише, звали Джой⁸⁸. Я втратила їхні сльози, проблеми, лють і полегшення. Загалом я втратила дев'ятнадцять дітей. Двадцять, якщо врахувати ще мою доньку.

Звісно, я знаю, де тепер Олівія. За іншими я наглядала. Не дуже часто — психологам не варто надто слідкувати за життям своїх пацієнтів, колишніх також, — але приблизно раз на місяць, роздута жагою інформації, я лізу в мережу.

Я використовую кілька інструментів для досліджень: фіктивну сторінку на «Фейсбук»; давній профіль «Лінкдіну»; хоча, насправді, з молодими людьми допомагає тільки Гугл.

Після того, як я дізнаюся, що Ава виграла чемпіонат знавців орфографії⁸⁹, що Джейкоба обрали до учнівської ради в середній школі, після дослідження «Інстаграм»-профілю матері Грейс та перегляду стрічки «Твіттера» Бена (йому справді варто увімкнути певні налаштування приватності), після того, як я стираю сльози та перехилию третій келих червоного, я опиняюся у спальні, переглядаю фото на телефоні. А тоді знову спілкуюся з Едом.

— Вгадай, хто, — кажу я, як завжди.

— Ти вже добряче наклюкалась, ударнице, — зауважує він.

— Сьогодні був довгий день. — Я дивлюся на порожній келих, відчуваю поколювання провини. — Як там Лівві?

— Готується до завтра.

— Ой, дійсно. Який у неї костюм?

— Привида, — каже Ед.

— Тобі пощастило.

— Тобто?

Я сміюся.

— Минулого року вона була пожежною машиною.

— Дідько, ми кілька днів із тим провозилися.

— Я провозилася.

Я чую, як він вишкіряється.

Через сквер, крізь вікно на третьому поверсі, у глибині темної кімнати видніється миготіння екрана комп'ютера. Вмикається світло, настає миттєвий світанок; я бачу стіл, настільну лампу, а потім Ітана, що саме скидає светр. Підтверджую: вікна наших спалень дійсно входять одне на одне.

Він повертається, з опущеними очима знімає із себе сорочку. Я відвертаюсь.

Неділя, 31 жовтня

10

Слабке ранкове світло просочується крізь вікна спальні. Я перевертаюся; стегно грюкає по ноутбуку. Допізна вночі гидотно грала в шахи. Мої коні спотикалися, мої тури обвалювались.

Я волочу себе в душ, а потім витягую з нього, рушником сушу волосся, ковзаю дезодорантом під пахвами. Готова до боротьби, як каже Саллі. Веселого Гелловіну.

Звісно, двері я сьогодні нікому не відчинятиму. Девід виїде о сьомій, говорив, що збирається в центр, здається. Закладаюся, це буде весело.

Він ще запропонував залишити миску із солодощами на ганку.

— Діти розберуть усе за якусь хвилину, як цукерки, так і миску, — відповіла я на це.

Його це, здається, дратує.

— Я дитячим психологом не працював, — відповідає він.

— Для цього й не треба бути дитячим психологом. Вистачає побути колись дитиною.

Тому я збираюся повимикати всюди світло і вдавати, що нікого немає вдома.

Заходжу на свій сайт із фільмами. Ендрю онлайн; він виклав посилання на відгук Полін Каель⁹⁰ на «Запаморочення»⁹¹ — «дурний» та «пустопорожній», — а під посиланням він створив відкритий список із запитанням: «Найкращий нуар-фільм, щоб дивитися, тримаючись за руки?». («Третій чоловік». Одні тільки останні кадри чого варті⁹².)

Я читаю огляд Каель, кидаю йому повідомлення. За п'ять хвилин він виходить із мережі.

Не можу пригадати, коли мене востаннє хтось тримав за руку.

11

БУХ.

Знову вхідні двері. Цього разу я, скрутившись на дивані, дивлюсь «Чоловічу гризотню»⁹³ — розширену сцену крадіжки, півгодини без жодної репліки діалогу чи музичної ноти, тільки дієгетичний⁹⁴ звук та гул крові у вухах. Ів порадив мені більше часу витратити на французький кінематограф. Імовірно, він не мав на увазі напівніме кіно. *Quel dommage**.

Тоді знову тупе *бух* у двері, вже вдруге.

Я витягую ноги з-під ковдри, підхоплююся, знаходжу пульт і ставлю фільм на паузу.

* Який жаль (фр.).

Зовні просіюються сутінки. Я підходжу до дверей та відчиняю.

Бух.

Входжу в передпокій — єдину частину будинку, яка мені не подобається і якій я не довіряю, холодна сіра зона між моїми володіннями та зовнішнім світом. Зараз він наповнений присмерковим мороком, темні стіни, наче руки, що от-от зімкнуться на моєму тілі.

Смуги вітражного скла прикрашають вхідні двері. Я підходжу, вдивляюсь крізь одну з них.

Тріск, вікно задрижало. У нього поцілили дрібним снарядом: яйце, що вибухнуло, розкидавши навколо блискучі нутроці. Відчуваю, як хапаю ротом повітря. Крізь розмазаний жовток бачу на вулиці трьох дітей із сяючими обличчями та сміливими посмішками, один з них тримає яйце в кулаку.

Ноги не тримають мене, рукою я обпираюся на стіну.

Це мій дім. Це моє вікно.

Горло здавлює. Очі наповнюються слізьми. Я здивована, а тоді відчуваю сором.

Бух.

Тоді злість.

Я не можу розчехнути двері й прогнати їх. Я не можу вискочити назовні та протистояти їм. Я грюкаю по вікну, різко...

Бух.

Я ляскаю долонею по дверях.

Б'ю кулаком.

Я гарчу, далі реву, мій голос відскакує від стін маленького темного передпокою — приміщення відлунь.

Я безпорадна.

Аж ніяк, чую я голос доктора Філдінга.

Вдих-два-три-чотири.

Зовсім ні.

Я не безпорадна. Я майже десять років долала перепони на аспірантурі. Протягом п'ятнадцяти місяців відбувала практику в школах у неблагополучних районах. Сім років я працювала. *Я сильна*, запевняла я Саллі.

Я закидаю волосся назад, повертаюся до вітальні, висмикую собі подихом повітря та тицяю пальцем по кнопці домофона.

— Забирайтеся геть від мого дому, — сичу я. Авжеж, вони почують цей клекіт ізсередини.

Бух.

Палець дрижить на кнопці.

— *Забирайтеся геть від мого дому!*

Бух.

Спотикаючись, я біжу через кімнату, підіймаюся сходами, забігаю у свій кабінет, до вікна. Он вони, зібралися гуртом, як мародери, починають облогу мого дому, відкидаючи незорі тіні в останніх променях вечірнього сонця. Я стукаю по склу.

Один з них показує на мене пальцем, сміється. Замахується рукою, ніби пітчер⁹⁵. Шпурляє ще одне яйце.

Я грюкаю сильніше, шибка ледь не вилітає з рами. Це мої двері. Це мій дім.

Світ тьмариться в очах.

Раптом я розумію, що вже лечу вниз сходами; раптом я знову опиняюся в темряві передпокою, босі ноги ковзають по кахлю, долоня лягає на дверну ручку. Гнів душить мене; перед очима все пливе. Я хапаю ротом повітря, раз, ще раз.

Вдих-два-три...

Я штовхаю двері. Світло й повітря обдають мене вибуховою хвилею.

На мить усе довкола німіє, стає тихо, як у німому фільмі, повільно, як при заході сонця. Будинки навпроти. Троє дітей посередині. Вулиця навколо них. Тихо й спокійно, спинений годинник.

Присягаюся, я чую гуркіт, наче від поваленого дерева.

А тоді...

...а тоді він напірає на мене, роздувається, несеться, наче брила, що вилетіла з катапульти; штовхає мене з такою силою, що я згинаюся від його удару в живіт. Рот розчахується, наче вікно. Всередину кидається вітер. Я — порожній будинок, зігніли крокви й завивання вітру. Зі стоном мій дах провалюється...

...і я стогну, зсуваюся, падаю лавиною, поки одна рука дряпає цегляну стіну, а інша рине кудись у просторі. Очі крутяться та смикаються: вогненна червіль листя, тоді темрява; сяйво над жінкою в чорному; світ втрачає кольори, блякне, поки розплавлена білість наповнює мої очі та вирює в них, густа та глибока. Я намагаюся закричати, губи торкаються чогось зернистого. Відчуваю смак бетону. Відчуваю смак крові. Відчуваю, як мої кінцівки викручуються на землі. Поверхня труситься під моїм тілом. Тіло труситься під тиском повітря.

Десь на горищі свого мозку я згадую, що таке вже траплялося раніше, на цих же сходах. Я пам'ятаю низьку хвилю голосів, пробоїну дивних слів, чітких та зрозумілих: *впала, сусідка, хтось, божевільна*. Цього разу — тиша.

Моя рука закинута навколо чиеїсь шиї. Волосся, жорсткіше, ніж моє, третється об моє обличчя. Ноги слабко човгають по землі, по підлозі; і ось я всередині, у прохолоді передпокою, у теплі своєї вітальні.

12

— Ви впали!

Зір наповнюється кольорами та образами, як поляроїдне фото. Я дивлюся на стелю, на вмонтований патрон для лампочки, що вирищається у відповідь своїм блискучим оком.

— Я принесу вам щось... Секундочку...

Я дозволяю своїй голові завалитися набік. Оксамит шелестить у вушах. Кушетка у вітальні — кушетка для пацієнтів. Ха.

— Секунду, секунду...

Біля кухонної раковини стоїть жінка, я бачу лише її спину, по якій тягнеться канат із темного волосся.

Я підношу долоні до обличчя, накриваю ними рота і носа, вдих, видих. Спокійно. Спокійно. Болить губа.

— Я саме йшла до сусіднього будинку, коли побачила, як ті малі гівнюки кидаються яйцями, — пояснює вона. — Я їм сказала: «Що це ви робите, гівнюки малі?» — а потім ви наче... *похилилися* з дверей і полетіли вниз, як мішок... — Вона замовкає посеред речення. Цікаво, вона хотіла сказати *гівна*?

Натомість вона повертається, тримаючи в кожній руці по склянці, одна — з водою, інша — з чимось густим і золотавим. Сподіваюся, що то бренді з бару.

— Не знаю, чи справді бренді щось *дасть*, — каже жінка. — Почуваю себе, ніби в «Абатстві Даунтон»⁹⁶. Я ваша Флоренс Найтінгейл!⁹⁷

— Ви — жінка через сквер, — ледве промимрюю я. Слова похитуються та валяться мені з язика, як п'янчуги біля бару. *Я сильна*. Жалюгідна.

— Що ви кажете?

Й тоді я, пересилиючи себе:

— Ви — Джейн Расселл.

Вона зупиняється, здивовано дивиться на мене, а тоді сміється, виблискуючи усмішкою в напівтемряві.

— Як ви про це дізналися?

— Ви говорили, що йшли до сусіднього будинку? — Намагаюся вимовляти все чітко. «*На горі Арарат*», думаю я. «*Королева кавалеру каравелу*». — Приходив ваш син.

Я розглядаю її крізь тенета власних вій. Вона — з тих, кого Ед схвально назвав би зрілою жінкою: повні губи та стегна, пишний бюст, радісне обличчя, очі кольору блакитного газу. На ній джинси кольору індиго та чорний светр із глибоким декольте, груди прикрашає срібний кулон. Їй десь під сорок, як мені здається. Вона, мабуть, сама ще була дитиною, коли народила свою.

Як і її син, вона подобається мені з першого погляду.

Вона підходить до кушетки, штовхає моє коліно своїм.

— Сядьте. На випадок, якщо у вас струс мозку. — Я підкоряюся, підтягуючи своє тіло, а вона тим часом розкладає склянки на столику, тоді присідає навпроти мене, туди, де вчора сидів її син. Вона повертається у бік телеекрана, морщить лоба.

— Що ви дивитесь? Чорно-білі фільми? — Вражено.

Я тягнуся за пультом та вимикаю телевизор. Екран гасне.

— Темнувато тут, — помічає Джейн.

— Можете увімкнути світло? — запитую я. — Я трохи... — не можу закінчити речення.

— Звісно. — Вона тягнеться через спинку дивана, вмикає торшер. Кімната наповнюється світлом.

Я закидаю назад голову, розглядаю скошені багети на стелі. *Вдих-два-три-чотири*. Їх би не завадило підправити. Треба буде запитати Девіда. *Видих-два-три-чотири*.

— Отже, — каже Джейн, спершись ліктями на коліна, уважно мене розглядаючи. — Що там сталося?

Я заплющую очі.

— Панічний напад.

— О, Господи, люба... Як вас звуть?

— Анна. Фокс.

— Анно. То просто дурні дітлахи.

— Ні, суть не в тому. Я не можу виходити на вулицю. — Я опускаю погляд, хапаю склянку з бренді.

— Але ж ви таки *вийшли* на вулицю? Обережно з цим, — додає вона, коли я лигаю випивку.

— Мені не варто було виходити назовні.

— Чому? Ви вампірка?

Фактично так, думаю я собі, оцінюючи свою руку — білу, як риб'яче черево.

— У мене агорафобія? — кажу я.

Вона зморщує губи.

— Це запитання?

— Ні, я просто не була впевнена, чи ви знаєте, що я маю на увазі.

— Звісно ж, я знаю. Ви не терпите відкритого простору.

Я знову заплющую очі, киваю.

— Але я думала, що агорафобія це коли ви, ну, знаєте, не можете піти кудись у похід. Щось таке, дуже відкрите.

— Я нікуди не можу виходити.

Джейн облизує зуби.

— І скільки у вас це триває?

Я перехиляю залишки бренді.

— Десять місяців.

Тему вона вирішує не продовжувати. Я глибоко дихаю, кашляю.

— Можливо, вам потрібен якийсь інгалятор чи щось подібне?

Я хитаю головою.

— Це тільки погіршить стан. Прискорить серцебиття.

Вона роздумує над цим.

— Можливо, паперовий пакет?

Я ставлю склянку на стіл, тягнуся за водою.

— Ні. Ну, тобто деколи і він стає в пригоді, але не зараз. Дякую, що занесли мене. Мені дуже незручно.

— Ой, та що ви таке...

— Ні, справді. Дуже. Такого більше не повториться, обіцяю.

Вона знову зморщує губи. Дуже жвавий у неї рот, як я бачу. Можливо, вона курить, хоча від неї пахне олією дерева ши⁹⁸.

— Отже, з вами таке вже траплялося раніше? Ви виходили на вулицю і...

Моє обличчя викривлюється у гримасі.

— Ще навесні. Кур'єр доставки залишив мої продукти на передніх сходах, і я подумала, що зможу просто... витягти їх.

— Але не змогли.

— Не змогла. Та багато людей тоді проходили повз. Їм знадобилася десь хвилина, щоб зрозуміти, що я не божевільна й не безпритульна.

Джейн розглядає кімнату.

— Ви точно не безпритульна. Це місце... просто вау. — Вона зазначає, а перегадом витягує з кишені телефон, перевіряє дисплей. — Мені треба повертатися додому, — каже вона, підводячись.

Я намагаюся встати слідом, але мої ноги не бажають співпрацювати.

— Ваш син — дуже гарний хлопець, — кажу я. — Він приніс оце. Дякую, — додаю.

Вона кидає погляд на свічку, що стоїть на столі, торкається ланцюжка на шиї.

— Він хороший малий. Завжди таким був.

— І дуже вродливий.

— Завжди таким був! — Вона просовує ніготь великого пальця в кулон; той розкривається, і вона нахиляється до мене, так що ланцюжок вільно звисає в неї із шиї. Я бачу, що вона хоче, щоб я взяла подивитися. Такий дивний та інтимний момент, ця незнайомка, що нависає наді мною, а я тримаю в руках її кулон. Або ж я просто відвикла від контактів із людьми.

У кулоні маленька фотографія, глянцева та яскрава: маленький хлопчик, років чотирьох, чи близько того, чуприна солом'яного волосся, зубки, наче ряд частоколу після урагану. Одна брова розколота шрамом. Ітан, безперечно.

— Скільки йому тут?

— П'ять. Та він виглядає молодшим, чи не так?

— Я б подумала — чотири.

— Саме так.

— Коли це він встиг так вимахати? — запитую я, відпускаючи кулон.

Вона ніжно закриває його.

— Та десь між тоді й тепер! — сміється вона. А тоді раптом: — Ви ж не проти, що я піду? Не перенасититесь киснем?

— Не перенасичуся.

— Може, хочете ще бренді? — запитує вона, нахиляючись над журнальним столиком — там лежить якийсь фотоальбом; вона, мабуть, принесла його із собою. Вона бере його під пахву та вказує на порожню склянку.

— Я обійдуся водою, — брешу я.

— Добре. — Вона зупиняється, погляд застигає на вікні. — Добре, — повторює. — Там якийсь *дуже* привабливий чоловік щойно підійшов до будинку. — Вона дивиться на мене. — То ваш чоловік?

— Та ні. То Девід. Він орендує в мене кімнату. Внизу.

— То він ваш орендар? — рипить Джейн. — Краще б *моїм* був!

Дзвінок більше жодного разу не порушував тишу того вечора, взагалі. Можливо, темні вікна відігнали усіх дітей із кошиками. А можливо, то засохлі жовтки.

Падаю в ліжко раніше, ніж зазвичай.

Десь на екваторі моєї аспірантури я познайомилася із семирічним хлопчиком, який страждав від так званого синдрому Котара, психологічного явища, при якому людина переконана, що вона мертва. Рідкісний розлад, випадки у дітей взагалі одиничні; рекомендоване лікування включає антипсихотичний режим або, у важких випадках, електрошокову терапію. Та мені вдалося вилікувати хлопчика розмовами. То був мій перший значний успіх, який і привернув увагу Веслі до моєї особи.

Той маленький хлопчик зараз вже десь у підлітковому віці, такий же, як Ітан, майже вполовину молодший за мене. Сьогодні я думаю про нього, тримаючи погляд на стелі, відчуваючи себе мерцем. Мертва, хоч і не зникла, я бачу, як життя пролітає повз мене, а я безсила якось на це вплинути.

Понеділок, 1 листопада

13

Коли зранку я понуро спускаюся вниз, на кухню, то бачу записку під дверима до підвалу: «Яйця».

Я розглядаю її, не розуміючи, в чому суть. Девід хоче, щоб я йому приготувала сніданок? Потім я її перевертаю та бачу слово «відчистив» під згином. Дякую, Девіде.

Яйця — це звучить справді чудово, якщо задуматись, тож я розбиваю собі три у сковорідку й готую окату яечню. За кілька хвилин я за столом, обсмоктую залишки жовтка, заходжу на «Агору».

Ранок — це тутешня година пік, оскільки агорафоби часто відчувають гострий неспокій одразу після прокидання. І справді, сьогодні у нас тут затор. Дві години я пропоную всім розраду й підтримку; раджу користувачам відповідні ліки (цими днями я віддаю перевагу іміпраміну⁹⁹, хоча і ксанакс¹⁰⁰ ніколи не виходить з моди); модерую суперечку з приводу (безперечних) плюсів аверсивної терапії; дивлюся, на прохання «Ямочки2016», відео, де кіт грає на барабанах.

Я вже збираюся виходити і заскочити на шаховий форум, помститися за суботні програші, коли на екрані спалахує віконце з повідомленням.

ДискоМайкі: Ще раз дякую за твою допомогу вчора, док.

Панічний напад. Я майже годину вистукувала по клавіатурі, поки «ДискоМайкі», як він каже, «дурів».

доктор_тут: До твоїх послуг. Зараз краще?

ДискоМайкі: Набагато.

ДискоМайкі: Пишу, т-щ я зараз спілкуюся з однією леді, яка тут новенька, і вона цікавиться, чи є тут якісь професіонали. Кинув їй твої ЧаПи¹⁰¹.

Направлення. Я дивлюсь на годинник.

доктор_тут: Я не знаю, чи матиму багато часу сьогодні, але направ її до мене.

ДискоМайкі: Чотко.

«ДискоМайкі» покинув чат.

За мить вискакує інше вікно з повідомленням. «БабуняЛіззі». Я клацаю на її ім'я, переглядаю профіль користувачки. Вік: сімдесят. Місце проживання: Монтана. Реєстрація: два дні тому.

Кидаю ще один погляд на годинник. Шахи почекають заради сімдесятирічної з Монтани.

Рядок тексту внизу екрана повідомляє, *«БабуняЛіззі набирає повідомлення»*. Я чекаю, чекаю, чекаю; вона або вбиває довге повідомлення, або у нас занедбаний випадок старити¹⁰². Мої батьки штрикали по клавіатурі вказівними пальцями, ніби фламінго, що бредуть мілководдям; не менше тридцяти секунд потрібно було, щоб вистукати «привіт».

БабуняЛіззі: Доброго вам дня!

Приязна. Не встигаю відповісти, як:

БабуняЛіззі: ДискоМайкі дав мені ваше ім'я. Дуже потрібна порада!

БабуняЛізі: Шоколад також, але це вже інше питання...

Нарешті мені вдається вклинитись.

доктор_тут: Привіт! Ви новенька на цьому форумі?

БабуняЛізі: Саме так!

доктор_тут: Сподіваюсь, ДискоМайкі гостинно вас зустрів.

БабуняЛізі: Так, звичайно!

доктор_тут: Чим можу допомогти?

БабуняЛізі: Ну, думаю, із шоколадом ви мені допомогти не зможете, я боюся!

Вона така перезбуджена чи нервується? Я чекаю.

БабуняЛізі: Справа в тому...

БабуняЛізі: І мені не хочеться про це говорити...

Барабанні дрібушки...

БабуняЛізі: Я не можу вийти з дому вже цілий місяць.

БабуняЛізі: І саме в ЦЬОМУ проблема!

доктор_тут: Мені шкода це чути. Можна називати вас Лізі?

БабуняЛізі: Еге ж.

БабуняЛізі: Я живу в Монтані. По-перше, я бабуся, а по-друге, вчителька мистецтва!

До цього ми ще дійдемо, та поки що:

доктор_тут: Лізі, з вами траплялося щось незвичайне місяць тому?

Пауза.

БабуняЛізі: Помер мій чоловік.

доктор_тут: Розумію. Як його звали?

БабуняЛізі: Річард.

доктор_тут: Мені дуже шкода, Лізі. Так звали мого батька також.

БабуняЛізі: Ваш батько помер?

доктор_тут: Вони з мамою померли 4 роки тому. У неї був рак, а потім, через 5 місяців, у нього стався інсульт. Та я завжди вірила, що найкращих людей звать Річардами.

БабуняЛіззі: Як і Ніксона!!!¹⁰³

Добре; з'являється взаєморозуміння.

доктор_тут: Скільки років ви були в шлюбі?

БабуняЛіззі: Сорок сім років.

БабуняЛіззі: Ми познайомилися на роботі. КОХАННЯ З ПЕРШОГО ПОГЛЯДУ, МІЖ ІНШИМ!

БабуняЛіззі: Він викладав хімію. Я викладала мистецтво. Протилежності притягуються!

доктор_тут: Вражаюче! У вас є діти?

БабуняЛіззі: У мене двоє синів та троє онуків.

доктор_тут: Ціла купа хлопчаків.

БабуняЛіззі: І не кажіть!

БабуняЛіззі: Скільки я всього надивилася!

БабуняЛіззі: А скільки нанюхалася!

Я відзначаю її тон, жвавий та наголошено оптимістичний; вивчаю мову, неформальну, але впевнену, ретельну пунктуацію, нечасті помилки. Вона розумна, товариська. І педантична — вона прописує літерами числа, не використовує скорочень, хоча, можливо, це вікова особливість. Що б там не було, вона одна з дорослих, з якими я можу працювати.

БабуняЛіззі: А ВИ — хлопець, між іншим?

БабуняЛіззі: Вибачте, якщо так, просто дівчата також бувають лікарями! Навіть тут, у Монтані!

Я усміхаюся. Вона мені подобається.

доктор_тут: Я й справді докторка.

БабуняЛіззі: Чудово! Побільше б таких!

доктор_тут: Скажіть, Ліззі, що відбулося від часу смерті Річарда?

І вона розповідає. Оповіла, як після закінчення похорону їй було страшно вивести присутніх за двері; оповіла, що потім здавалося, «*ніби зовнішній світ намагається проникнути в мій дім*», тому вона затягнула жалюзі; оповіла про своїх синів, які живуть далеко, на південному сході, які вони збентежені, як тривожаться.

БабуняЛіззі: Мушу вам сказати, без жартів, що це дуже сумно.

Час засукати рукави.

доктор_тут: Звісно ж, сумно. Справа в тому, що смерть Річарда серйозно змінила ваш світ, але зовнішній світ пішов далі без нього. Це дуже важко прийняти та змиритися із цим.

Я чекаю відповіді. Нічого.

доктор_тут: Ви згадали, що не чіпали ніякі речі Річарда, і я це розумію. Та я б хотіла, щоб ви задумалися над цією ідеєю.

Абсолютна тиша.

А тоді:

БабуняЛіззі: Я така вдячна, що знайшла вас. Справді-справді.

БабуняЛіззі: Так кажуть мої онуки. У «Шреку» почули. Справді-справді.

БабуняЛіззі: Чи можна буде з вами ще поспілкуватися пізніше?

доктор_тут: Справді-справді!

Не стрималась.

БабуняЛіззі: Я справді-справді (!!)-вдячна ДискоМайкі за те, що направив мене до вас. Ви просто золотце.

доктор_тут: Рада вам допомогти.

Я чекаю, доки вона вийде, але жінка продовжує щось набирати.

БабуняЛіззі: Щойно зрозуміла, що навіть не знаю, як вас звать!

Я вагаюсь. Нікому на «Агорі» я не називала свого імені, навіть Саллі. Не хочу, щоб хтось мене знайшов, пов'язав моє ім'я з професією та вирахував мене, викрив мене. Однак щось в історії Ліззі зачепило моє серце: літня вдова, самотня та без найближчої людини, надягає маску сміливості під важкістю цих небес. Вона може жартувати скільки загодно, та вона прикута до дому, і це страшно.

доктор_тут: Мене звать Анна.

Я вже готуюся виходити, коли останнє повідомлення впливає на екрані.

БабуняЛізі: Дякую вам, Анно.

БабуняЛізі покинула чат.

Я відчуваю, як у венах вирує кров. Я комусь допомогла. Я зав'язала контакт. *Тільки об'єднуйтесь. Де я це чула?*¹⁰⁴

Я заслужила випити.

14

Я спускаюся на кухню й дорогою викручую шию, слухаю, як хрускотять кістки. Раптом щось впадає мені у вічі: з темних заглибин у стелі, із самого верхечка сходового колодязя на три поверхи вище, на мене дивиться темна пляма — з люка, що веде на дах, як мені здається, просто біля стельового вікна.

Я стукаю до Девіда. За мить від відчиняє двері; босий, у вилинялій футболці та обвислих джинсах. Я його щойно розбудила.

— Вибач, — кажу я. — Ти спав?

— Ні.

Він спав.

— Можеш глянути дещо? Здається, зі стелі вода протікає.

Ми підіймаємося на останній поверх, повз мій кабінет, повз мою спальню, на майданчик між кімнатою Олівії та другою кімнатою для гостей.

— Велике стельове вікно, — каже Девід.

Важко сказати, чи це комплімент.

— Воно оригінальне, — відказую я, аби просто заповнити тишу.

— Овальне.

— Так.

— Небагато таких вікон я бачив.

— Овальних?

Але обмін репліками скінчився. Він вже зосередився на плямі.

— Це пліснява, — каже він, стишивши голос, наче лікар, який лагідно повідомляє новини своєму пацієнтові.

— Її можна просто зчистити?

— Це не допоможе.

— А що допоможе?

Він зітхає.

— Спочатку мені треба перевірити дах. — Тягне за ланцюжок, прикріплений до люка на дах. Той відчиняється; опускається драбина на гору; світло сонця застрибує всередину. Я відходжу вбік, подалі від світла. Мабуть, я все ж вампірка.

Девід тягне драбину донизу, поки вона не стукається об підлогу. Я дивлюся, як він вилазить по ній, як джинси обтягують його зад; а потім він зникає.

— Щось видно? — гукаю я.

Відповіді немає.

— Девіде?

Чується брязкіт. Далі струмінь води, виблискуючи сонячним промінням, проливається на сходовий майданчик. Я відскакую назад.

— Вибач, — каже Девід. — Поливальниця.

— Все нормально. Щось там видно?

Пауза, потім знову голос Девіда, сповнений чогось схожого на шанобливість.

— Та тут цілі зарості.

То була ідея Еда, чотири роки тому, коли померла моя мама. «Тобі потрібен якийсь проект», — вирішив він; тому ми взялися перетворювати наш дах на сад — розставляли клумби, облаштовували грядочки з овочами, кілька кущиків самшиту. Головна особливість, яку наш брокер назвав *pièce de résistance*¹⁰⁵: арка з живоплоту, шість футів завширшки та дванадцять¹⁰⁶ завдовжки, яка своїм густим листям утворювала тунель. Коли потім у батька стався інсульт, Ед поставив всередині меморіальну лавку. «*Ad astra per aspera*», — говорив напис. *Крізь терни до зірок*. Я сиділа там весняними та літніми вечорами, в золотаво-зеленому сяйві, читала книжки та посьорбувала келих-другий.

Останнім часом про наш сад на даху я й не думала. Там, мабуть, усе позаростало.

— Він вже занадто розрісся, — підтверджує мої сумніви Девід. — Тут як у лісі.

Краще б він звідти зліз.

— Тут якісь підпори для рослин? — запитує він. — Вкриті брезентом?

Ми щоосені накривали їх брезентом. Я мовчу; тільки згадую.

— Будь тут обережною. Не наступи на вікно.

— Я не збираюся туди вилазити, — нагадую я йому.

Скло деренчить, коли Девід легенько стукає по ньому ногою.

— Ледь тримається. Якщо згори впаде якась гілка, вона виб'є все вікно. — Минає ще якась мить. — Досить вражаюче. Хочеш, я сфотографую тобі?

— Ні. Дякую. Що будемо робити із сирістю?

Одна нога спускається по драбині, потім інша.

— Тут потрібен професіонал. — Девід опускається на підлогу, закладає драбину назад. — Щоб полагодив стелю. Але шпателем я можу відчистити цвіль. — Він зачинає люк на стелі. — Відшліфую поверхню. Оброблю розчинником, а потім пофарбую емульсійною фарбою.

— Ти все це маєш?

— Розчинник та фарбу я куплю. Було б добре, якби тут була якась вентиляція.

Я завмираю.

— Що ти маєш на увазі?

— Розчиняй іноді вікна. Не обов'язково саме на цьому поверсі.

— Я не відчиняю вікна. Взагалі ніде.

Він знижує плечами.

— Це б допомогло.

Я повертаюся на сходи. Він іде слідом. Ми спускаємося в тиші.

— Дякую, що відмив той бруд надворі, — кажу я, щоб не мовчати, коли ми опиняємося на кухні.

— Хто це зробив?

— Якись діти.

— Знаєш, чий?

— Ні. — Я вагаюсь. — А що? Ти б їх провчив заради мене?

Він моргає. Я продовжую підтискати.

— Тобі там ще зручно внизу, я сподіваюся? — Він живе тут вже два місяці, відколи доктор Філдінг порадив, що орендар був би корисною ідеєю: він би виконував доручення, виносив сміття, загалом допомагав би з утриманням будинку і подібним, і це все за зниження орендної платні. Девід був першим, хто відповів на моє оголошення, яке я виклала на «Ейрбіенбі»¹⁰⁷; пам'ятаю, що думала про те, який стислий електронний лист він тоді написав, навіть грубий, аж доки я не познайомилася з ним і не побачила, наскільки він «балакучий». Щойно переїхав із Чикаго, досвідчений майстер, не палить, 7000 доларів на рахунок в банку. Ми узгодили умови оренди того ж дня.

— Ага. — Він підводить погляд вгору, на лампочки, вмонтовані у стелю. — Є якась причина, чому ти тримаєш тут усе в такій темряві? Медична, чи щось таке?

Я відчуваю, що шаріюся.

— Багато людей з... — яке б тут слово дібрати? — ...у моєму стані відчують себе незахищеними, коли навколо надто багато світла. — Я вказую на вікна. — До того ж, у цьому будинку вдосталь природного світла.

Девід роздумує над цим, киває.

— А у твоїй квартирі достатньо світла? — запитую я.

— Нормально.

Тепер моя черга кивнути.

— Якщо знайдеш там ще якісь Едові проекти, просто дай мені знати.

Я їх зберігаю.

Чую, як чвяхнули дверцята Панча, бачу, як він прокрадається на кухню.

— Дуже вдячна тобі за все, що ти для мене робиш, — продовжую я, хоча розумію, що вже втратила момент, він рухається в напрямку дверей до свого підвалу. — Допмагаєш зі... сміттям, і по дому, і все інше. Ти — мій рятівник, — незграбно додаю я.

— Авжеж.

— Якщо тобі неважко, ти б міг когось покликати щодо стелі...

— Авжеж.

Раптом Панч застрибує на стіл кухонного острова¹⁰⁸, який зараз опинився між нами, та випльовує щось із пащі. Я придивляюся.

Мертвий пацюк.

Я відскакую. Не без задоволення бачу, що Девід також здригнувся. Пацюк невеличкий, із жирною шерстю й темним черваком хвоста; його тільце геть зім'яте.

Панч із гордістю дивиться на нас.

— *Фу-у*, — гримаю я на нього. Кіт підіймає голову.

— А він його добряче помордував, — каже Девід.

Я розглядаю пацюка.

— Це ти зробив? — запитую я Панча раніше ніж усвідомлюю, що опитую kota. Він хутко зістрибує з острова.

— Ти поглянь, — видихає Девід. Підіймаю на нього очі: з іншого боку острова він нахилився вперед і виблискує очима.

— Його можна десь поховати? — запитую я. — Не хочу, щоб він гнив у смітті.

Девід прокашлюється.

— Завтра вівторок, — каже він. День вивозу сміття. — Я його зараз винесу. Маєш газетку?

— Їх хоч хтось зараз виписує? — Вийшло різкіше, ніж я хотіла. Швидко продовжую. — Маю поліетиленовий пакет.

Знаходжу один у шухляді. Девід простягає руку, але це я й сама можу зробити. Вивертаю пакет, запхнувши в нього руку, вільною рукою обережно хапаю труп і вкладаю на вивернуте дно. Тілом пробігає дрібний трепет.

Обгортаю пакет навколо пацюка й затягую згори стрічку. Девід забирає його, відчиняє контейнер для сміття під островом і кидає туди мертвого пацюка. Спочивай із миром.

Він саме витягає більший сміттевий пакет із контейнера, коли знизу починає долимати шум: співають труби, стіни гомонять між собою. Душ.

Я дивлюся на Девіда. Він нічим не виявляє занепокоєності; натомість спокійно зав'язує пакет і закидає його собі на плече.

— Я внесу, — каже він, поспішно крокуючи до виходу.

15

Не те щоб я збиралася запитати, як її звуть.

— Вгадай, хто?

— Мама.

Я не звертаю уваги.

— Як пройшов Гелловін, Гарбузику?

— Гарно. — Вона щось жує. Сподіваюся, Ед не забуває слідкувати за її вагою.

— Багато цукерок отримала?

— Цілу *куну*. Більше, ніж усі минулі роки.

— Які найбільше сподобались? — Горішки «ЕмЕндЕмс», звісно.

— «Снікерси».

Визнаю свою помилку.

— Вони малесенькі, — пояснює мала. — Наче дитинчата «Снікерсів».

— То в тебе на вечерю була китайська їжа чи «Снікерси»?

— І те, й інше.

Потрібно буде поговорити з Едом.

Та коли я це роблю, він займає захисну позицію.

— Це ж єдина ніч у році, коли їй можна поїсти цукерок на вечерю, — пояснює він.

— Я не хочу, щоб у неї почалися проблеми.

Тиша.

— Зі стоматологом?

— З її вагою.

Він зітхає.

— Я можу про неї подбати.

Зітхаю у відповідь.

— Я не кажу, що не можеш.

— Принаймні, так це звучить.

Я накриваю долонею лоб.

— Просто їй вісім років, а багато дітей серйозно набирають вагу в такому віці. Особливо дівчатка.

— Я буду обачним.

— І згадай, у неї вже скінчився період природної дитячої повноти.

— Ти хочеш, щоб вона стала скелетом?

— Ні, це ще гірше. Я хочу, щоб вона була здоровою.

— Добре. Сьогодні подарую їй низькокалорійний поцілунок на ніч, — каже він. — Дієтичний цюмчик.

Я усміхаюсь. Та все одно, коли ми прощаємось, атмосфера напружена.

Вівторок, 2 листопада

16

У середині лютого — десь після шести тижнів зіщуленого сидіння в домі, після того, як я зрозуміла, що мені не *стає краще*¹⁰⁹ — я зв'язалася із психіатром, чия лекція («Нетипові антипсихотичні засоби та пост-травматичний стресовий розлад») я відвідувала на конференції у Балтиморі¹¹⁰ п'ять років тому. Тоді він мене не знав. Тепер знає.

Ті, хто незнайомі із сеансами терапії особисто, часто вважають, що психіатр обов'язково розмовляє елейним голосом та виявляє до вас глибоку турботу; ви розмазуетесь по його кушетці, як масло по грінці, та повільно танете. Це не завжди так, як співається у тій пісні¹¹¹. Наочний приклад — доктор Джуліан Філдінг.

Перш за все, немає ніякої кушетки. Ми зустрічаємося щовівторка у бібліотеці Еда, доктор Філдінг вмощується у м'якому кріслі біля каміну, я — біля вікна. І хоча він говорить тихо, скрипучим, наче старі двері, голосом, він педантичний, ретельний, яким і має бути хороший психіатр. «Він із тих хлопців, які виходять із душі, щоб відлити», — не раз говорив Ед.

— Отже, — скрегоче доктор Філдінг. Стріла денного світла прохромлює його обличчя, перетворюючи його окуляри на дрібні сонця. — Ти кажеш, що вчора сварилася з Едом через Олівію. Ці розмови тобі допомагають?

Я відвертаюсь, дивлюся на будинок Расселлів. Цікаво, чим там займається Джейн Расселл? Хочеться випити.

Пальцем проводжу собі по горлу. Я повертаюся назад до доктора Філдінга.

Він спостерігає за мною, борозни на його лобі глибшають. Можливо, він стомлений. Я точно стомлена.

Цей сеанс був переповнений подіями: я поінформувала його про свій панічний напад (він здався стурбованим), про своїх гостей по сусідству (він здався незацікавленим), про свої розмови з Едом та Олівією (знову стурбований).

Я знову відвертаюся, не кліпаючи, не обтяжена думками, дивлюся на книжки на Едових полицях. Історія детективів Пінкертон¹¹². Два томи Наполеона. «Архітектура території затоки Сан-Франциско». Еклектичний він читач, цей мій чоловік. Чоловік, з яким я не живу.

— Мені здається, ці розмови викликають у тебе змішані почуття, — говорить доктор Філдінг. Типовий жаргон психіатрів: «Мені здається». «Іншими словами». «Думаю, під цим ви маєте на увазі». Ми інтерпретатори. Ми перекладачі.

— Я й далі... — починаю я, бо непрошені слова формуються в роті. Можна знову? Можна; я починаю. — Я й далі думаю — не можу викинути це з голови — про ту поїздку. Шкодюю, що то було моєю ідеєю.

Ніякої реакції з протилежного боку кімнати, незважаючи на те — чи, можливо, тому що він знає, знає все, чув це знову й знову. І знову.

— Я й далі думаю, краще б цього не було. Усього цього. І далі думаю, що краще б то було ідеєю Еда. Чи, взагалі, нічиєю. Краще б ми нікуди не їхали. — Я переплітаю пальці. — Очевидно.

Він лагідно:

— Але ви таки поїхали. — Відчуваю, що вся горю. — Ти організувала сімейний відпочинок. Не варто цього соромитися.

— У Новій Англії¹¹³, взимку.

— Багато людей їздять до Нової Англії взимку.

— То була дурість.

— То був вдумливий крок.

— Неймовірно дурний крок, — наполягаю я.

Доктор Філдінг не відповідає. Центральне опалення відкашлюється, видихає.

— Якби я цього не зробила, ми б зараз були разом.

Він знижує плечами.

— Можливо.

— Точно.

Я відчуваю його погляд, що тисне на мене, наче гиря.

— Я декому вчора допомогла, — кажу. — Жінці з Монтани. Бабусі.

Вона не виходила з дому вже місяць.

Він знайомий з такими несподіваними відхиленнями від курсу, називає їх «синаптичними»¹¹⁴ стрибками», хоча ми обоє знаємо, що я умисно змінюю тему. Та я лечу вперед, розповідаю йому про «БабунюЛізі», як я відкрила їй своє ім'я.

— Чому ти це зробила?

— Я відчула, що вона намагалася об'єднатися з кимсь. Хіба це не... — точно, он звідки та фраза «Тільки об'єднуйтесь». Хіба не до цього закликав Форстер?¹¹⁵ Його роман «Маєток Говардс Енд» був офіційним вибором липня у книжковому клубі. — Я хотіла їй допомогти. Хотіла бути ближчою.

— То був щедрий вчинок, — говорить доктор.

— Мабуть, так.

Він посувається у кріслі.

— Мені здається, ти поступово підходиш до тієї стадії, коли зможеш бачитися з іншими людьми на їхніх умовах, а не лише на своїх.

— Можливо.

— Це прогрес.

Панч прокрався до кімнати й крутиться в мене під ногами, не зводячи погляду з колін. Я підкладаю ногу під стегно іншої.

— А як справи із фізичною терапією? — далі запитує доктор Філдінг.

Я проводжу рукою по своїх ногах і талії, наче демонструю приз на якійсь телегрі. *А ще ви можете виграти це занедбане тридцяти-восьмирічне тіло!*

— Виглядала й краще. — А тоді, не даючи йому мене виправити, додаю. — Я знаю, що це не фітнес-програма.

Він усе одно мене виправляє.

— Це не *лише* фітнес-програма.

— Та я знаю.

— То все йде добре?

— Я зцілена. Цілком здорова. — Він спокійно мене розглядає. — Справді. Із хребтом усе добре, ребра не зламані. Я більше не кульгаю.

— Так, я помітив.

— Але мені треба трохи займатися. І мені подобається Біна.

— Вона стала тобі другом.

— Можна й так сказати, — визнаю я. — Другом, якому я плачу́.

— Тепер вона приходиться щосереді, правильно?

— Зазвичай.

— Гарно, — каже він так, ніби середа — це особливо сприятливий день для занять аеробікою. Він ніколи не бачився з Біною. Не можу уявити їх разом; вони наче з різних вимірів.

Час завершувати. Мені не потрібно дивитися на годинник, що згорбився на полиці над каміном, як і докторові Філдінгу, — після років практики ми обоє з точністю ледь не до секунди можемо відрахувати п'ятдесят хвилин.

— Я хочу, щоб ти продовжила приймати бета-блокатори тими ж дозами, — каже він. — Ти приймаєш півтора грами тофранілу¹¹⁶. Підвищимо дозу до двох із половиною. — Супитись. — Це пов'язано з тим, що ми сьогодні обговорювали. Мало б допомогти з настроєм.

— В мене й без того все пливе, — нагадує йому.

— Пливе?

— Чи туманиться, мабуть. Чи те, й те.

— В очах, маєш на увазі?

— Ні, не в цьому справа. Це як... — Ми вже це обговорювали, невже він не пам'ятає? Чи не обговорювали? *Пливе. Туманиться.* Мені справді варто випити. — Інколи в мене ніби надто багато думок на раз, докторе. Ніби у мене в мозку переповнене чотиризмугове перехрестя, яке кожен намагається проїхати одразу. — Я дещо знервовано хихикаю.

Доктор Філдінг насуплює брови, тоді зітхає.

— Що ж, це не точна наука. Сама знаєш.

— Так. Знаю.

— Ти приймаєш чималу кількість різних медикаментів. Ми врегулюємо їх одне за одним, доки не дійдемо до правильного дозування.

Я киваю. Розумію, що це означає. Він думає, що справи погіршуються. Мені здавлює груди.

— Спробуй перейти на два з половиною грами, тоді й побачимо. Якщо будуть проблеми, ми пошукаємо щось, щоб допомогти тобі сконцентруватися.

— Якийсь ноотроп?¹¹⁷ — Аддерал. Скільки разів батьки запитували мене, чи допоможе аддерал їхнім дітям, скільки разів я різко відмовляла їх від цієї ідеї, а тепер сама цього хочу. *Plus ça change*^{*}.

* Усе нове — добре забуте старе (*фр.*).

— Обговоримо це при нагоді, — відповідає він.

Доктор Філдінг ручкою крає блокнот із рецептами, відриває верхній аркуш і передає мені. Той тремтить у його руці. Есенціальний тремор¹¹⁸ чи низький рівень цукру в крові? Сподіваюся, що не йдеться про перші ознаки хвороби Паркінсона. Та й запитати не маю права. Я беру аркуш.

— Дякую, — кажу, поки він стоїть і поправляє свою краватку. — Використовуватиму з розумом.

Він киває.

— Що ж, тоді зустрінемося за тиждень. — Він повертається до дверей. — Анно? — Обертається назад.

— Так?

Знову киває.

— Будь ласка, купи ліки за рецептом.

Після того, як доктор Філдінг іде, я заповнюю запит про ліки онлайн. Вони доставлять усе до п'ятої. Достатньо часу для одного келиха. Чи навіть *deux**

Але не зараз. Спочатку я проводжу мишкою до забутого куточка робочого стола, повільно клацаю двічі по файлу Ексель-таблиці: ліки.xlsx.

Тут я детально розписую всі ліки, які приймаю, всі дози, всі способи прийому... всі інгредієнти мого фармакологічного коктейлю. Схоже, я перестала його оновлювати ще у серпні.

Доктор Філдінг, як завжди, має рацію: я приймаю чималу кількість різних медикаментів. Знадобляться обидві руки, щоб усі перелічити. А ще я знаю — і здригаюся, коли думаю про це, — знаю, що не всі з них приймаю тоді, стільки чи так, як треба, не завжди. Подвійні дози, пропущені дози, п'яні дози... Доктор Філдінг оскаженив би. Треба серйозніше за це взятися. Не хочу втратити контроль.

*Command-Q*¹¹⁹, і я виходжу з Екселю. Час вже випити.

17

Зі склянкою в одній руці та з «Ніконом» у другій я вмошуюся в кутку свого кабінету, зачівавшись між південними та західними вікнами, й вивчаю квартал — проводжу інвентаризацію, як любить казати Ед. Ось Рита Міллер повертається з йоги, сяюча від поту, з приклеєним до

* Двох (фр.).

вуха телефоном. Я регулюю об'єktiv та збільшую зображення: вона усміхається. Цікаво, то її підрядник на іншому дроті? Чи її чоловік? Чи ані той, ані інший?

Далі біля будинку 214 місіс Вассермен та її Генрі обережно спускаються передніми сходами. Вийшли розносити щастя й світло.

Я повертаю фотоапарат на захід: двоє пішоходів тиняються під незаселим коричневим будинком, один тицяє пальцем на віконниці. «Добре змурований», — уявляю я собі його репліку.

Господи. Я вже вигадую розмови.

Обережно, ніби боячись викриття (а я й справді побоююся), повертаю об'єktiv через сквер, на будинок Расселлів. На кухні темно й порожньо, жалюзі трохи опущені, наче заспані очі; але поверхом вище, у вітальні, чітко в межах вікна, я бачу Джейн з Ітаном, які сидять на диванчику в червону та білу смужки. Вона одягнена у светр кольору вершкового масла, який відкриває досить прямолінійну улоговину між її грудей; там же розмістився її кулон, ніби альпініст над прірвою.

Я кручу об'єktiv; зображення стає різкішим. Вона говорить швидко, зуби вишкірені, руки метушаться. Його очі опущені на власні коліна, але губи перекошені тією сором'язливою усмішкою.

Я не розповіла докторові Філдінгу про Расселлів. Знаю, що він би сказав; я можу й сама їх проаналізувати. В цій сімейній одиниці — мамі, батькові та їхній єдиній дитині — я побачила відлуння себе самої. На моїй вулиці, через один будинок від мого, живе сім'я, яка колись була в мене, вирує життя, яке було моїм, — життя, яке я вважаю безповоротно втраченим, але он воно, просто по сусідству. *І що?* — думаю я. А можливо, вже й озвучую думку; останнім часом я вже не впевнена.

Я потягую вино, витираю губи, знову підношу «Нікон». Дивлюся крізь об'єktiv.

Вона дивиться на мене.

Я опускаю фотоапарат собі на коліна.

Я не помилилася: навіть неозброєним оком я чітко бачу її прямиий погляд, дещо відкритий рот.

Вона підіймає руку, махає мені.

Хочеться сховатися.

Мені помахати у відповідь? Відвернутися? Може, байдуже моргнути в її бік, показати, ніби я націлювалася деінде, кудись побіля неї? *Не помітила вас?*

Ні.

Я зриваюся на рівні ноги, фотоапарат валиться на підлогу.

— Облиш, — кажу я (цього разу точно кажу вголос) і виходжу з кімнати в темряву сходів.

Ніхто раніше не ловив мене на гарячому. Ні доктор та Рита Міллери, ні Такеди, ні Вассермени, ні згряя Греїв. Ні Лорди, до того, як переїхали, ні Мотти, до того, як розлучилися. Ані проїжджі таксі, ані пішоходи. Ані, навіть, поштар, якого я раніше фотографувала щодня, біля кожних дверей. І місяцями я розглядала ті зображення, переживаючи моменти на них, поки нарешті не перестала встигати за темпами світу за вікном. Я, звісно, роблю нерегулярні винятки — мене цікавить життя Міллерів. Чи цікавило, до прибуття Расселлів.

І збільшення у «Оптеки» краще, ніж бінокль.

Та тепер сором пробігає струмом крізь моє тіло. Я думаю про всіх та все, що я знімала на фотоапарат: сусідів, незнайомців, поцілунки, скандали, обгризені нігті, просипану решту, підскоки, спотикання. Хлопця Такеду із заплученими очима, коли його пальці тремтять на струнах віолончелі. Греїв, що підняли у бадьорому тості келихи вина. Місіс Лорд, яка у вітальні запалює свічки на торті. Молодят Мотт у передсмертний період їхнього шлюбу, які волають одне на одного з різних кутків їхньої бордової вітальні, уламки вази на підлозі між ними.

Думаю про свій жорсткий диск, розпухлий від привласнених чужих зображень. Думаю про Джейн Расселл, яка дивилася на мене через сквер, не блимаючи. Я не невидима. Я не мертва. Я жива, на виду та осоромлена.

Я думаю про доктора Брюллова із «Завороженого»¹²⁰. «Моя люба дівчинко, не можна битися головою об реальність і стверджувати, що її немає».

За три хвилини я повертаюся назад до кабінету. На диванчику Расселлів нікого. Я заглядаю до спальні Ітана; він там, скоцюрбився над комп'ютером.

Я обережно підіймаю фотоапарат. Він неушкоджений.

А тоді лунає дзвінок у двері.

18

— Вам тут, мабуть, збіса нудно, — каже вона, коли я відчиняю двері. А тоді хапає мене в обійми. Я сміюся нервово. — Стомилися від усіх тих чорно-білих фільмів, зуб даю.

Вона несеться повз мене. Я досі не зронила ані слова.

— Дещо вам принесла. — Вона усміхається, опускає руку в торбу. — Ще холодненьке. — Спітніла пляшка рислінгу¹²¹. Рот заповнює слина. Я вже сто років не пила білого.

— Ой, та не варто бу...

Але вона вже чимчикує на кухню.

За десять хвилин ми вже заливаємося вином. Джейн запалює сигарету «Вірджинія Слім», потім ще одну, і скоро повітря наповнюється локонами диму, що звиваються над нами, бовтаються попід стелею. Рислінг має присмак диму. Я усвідомлюю, що не маю нічого проти; це нагадає мені аспірантуру, беззоряні ночі під барами Нью-Гейвена¹²², чоловіків із ротами, наче попіл.

— Багацько в тебе там мерло, — каже вона, оглядаючи кухонну стійку.

— Я замовляю одразу цілу партію, — пояснюю я. — Мені подобається.

— Часто поповнюєш запаси?

— Усього кілька разів на рік. — Насправді, як мінімум, раз на місяць.

Вона киває.

— Ти отак вже... Скільки ти казала? — запитує вона. — Шість місяців?

— Майже одинадцять.

— Одинадцять місяців. — Вона округлює губи. — Не вмю свистіти.

Але вдаї, ніби я щойно це зробила. — Вона чавить сигарету в мисочці, складає разом пальці та нахиляється вперед, наче до молитви. — То що ти тут *робиш* цілими днями?

— Консультую людей, — благородно відказую я.

— Кого?

— Людей в інтернеті.

— А-а-а...

— Ще вивчаю французьку через інтернет. І граю в шахи, — додаю я.

— В інтернеті?

— В інтернеті.

Вона проводить пальцем уздовж рівня вина свого келиха.

— Той інтернет, — каже вона. — Це щось на кшталт твого... вікна у світ?

— Ну, як і моє реальне вікно. — Я вказую на скляний простір за її спиною.

— Твоя підзорна труба, — каже вона, і я червонію. — Та я *жартую*.

— Вибач за...

Вона відмахується рукою, закурює нову сигарету.

— Та цить ти. — Дим цівкою збігає їй з рота. — У тебе є справжні шахи?

— А ти граєш?

— Колись грала. — Вона спирає сигарету на миску. — Покажи, на що ти здатна.

Ми вже по пояс занурилися у гру, коли хтось дзвонить у двері. П'ять коротких дзвінків — це доставка ліків. Джейн приймає гостей.

— Колеса з доставкою додому! — гелгоче вона, виходячи з передпокою. — Тут є щось кльове?

— Це стимулятори, — кажу, відкорковуючи другу пляшку. Цього разу мерло.

— Оце я розумію.

Поки ми п'ємо та граємо, ми балакаємо. Ми обоє матері єдиних дітей, що я вже знала; ми обоє любимо виходити у плавання на човнах, чого я не знала. Джейн віддає перевагу гребти сама, а я більше люблю в парі; чи раніше любила, у будь-якому разі.

Я розповідаю їй про медовий місяць з Едом: як ми орендували собі на «Алеріоні»¹²³ тридцятифутову¹²⁴ красуню та курсували нею поміж грецьких островів, відскакуючи від берегів Санторині й Делоса, Накоса і Міконоса.

— Лише ми удвох, — пригадую я, — несемося під вітрами Егейського моря.

— Майже як у «Мертвому штилі»¹²⁵, — каже Джейн.

Я роблю ковток вина.

— У «Мертвому штилі» вони, здається, були в Тихому океані.

— Ну, якщо не брати це до уваги, тоді точно, як там.

— І вони подалися у плавання, щоб оговтатися після нещасного випадку.

— Добре, ти маєш рацію.

— А потім вони врятували психопата, який намагався їх вбити.

— Ти даси мені думку, чи ні?

Доки вона супить над шаховою дошкою, я риюся в холодильник, витягую батончик «Тоблерон»¹²⁶ і грубо нарізаю ножом. Ми сидимо за столом, смакуємо. Солодощі на вечерю. Як любить Олівія.

Пізніше:

— До тебе хтось заходить? — Вона погладжує свого слона та суне його по дошці.

Я хитаю головою, протискуючи вино вниз по горлу.

— Ніхто. Ти та твій син.

— Чому? У чому справа?

— Не знаю. Батьки померли, а я надто багато працювала, щоб ще мати час заводити купу друзів.

— І з роботи нікого?

Я думаю про Веслі.

— У мене був лише один співробітник, — кажу. — Тож тепер у нього удвічі більше справ.

Вона дивиться на мене.

— Сумно це.

— І не кажи.

— У тебе хоч *телефон* є?

Я показую на домашній телефон, що сховався в кутку кухонної стійки, а тоді плескаю по своїй кишені.

— Давній-предавній айфон, але він досі працює. На випадок, якщо дзвонить мій психіатр. Чи ще хтось. Мій орендар.

— Твій гарненький орендар.

— Мій гарненький орендар, так. — Я сьорбаю вина і забираю її королеву.

— Це було жорстко, — вона змахує крупинки попелу зі столу та заливається реготом.

Після другої гри вона просить провести їй екскурсію по дому. Я вагаюся лише якусь мить; останньою людиною, яка розглядала цей будинок з першого поверху до даху, був Девід, а до нього... я вже й не пригадаю. Біна ніколи вище першого поверху не підіймалась; доктор Філдінг обмежується лише бібліотекою. Сама ідея здається інтимною, наче я зараз вестиму за руку нового коханця.

Та я погоджуюся і проводжу її кімната за кімнатою. Червона кімната: «Я ніби замкнена в артерії». Бібліотека: «Скільки книжок! Ти їх усі прочитала?» Я хитаю головою. «Ти *взагалі* їх читала?» Хихочу.

Спальня Олівії: «Як на мене, вона замаленька? Надто маленька. Їй потрібна кімната на виріст, як у Ітана».

По інший бік мій кабінет.

— Побий мене грім, — каже Джейн. — А тут є чим зайнятися, у такій кімнаті.

— Я тут переважно граю в шахи та спілкуюся з іншими агорафобами. Якщо це можна назвати заняттями.

— Глянь. — Вона ставить келих на підвіконня, запихає руки до задніх кишень джинсів. Нахилиється до вікна. — Он мій будинок, — каже вона несподівано тихим, майже хрипким голосом.

Вона була такою грайливою, такою веселою, що коли раптом бачиш її серйозною, мимоволі здригаєшся, наче голка, що зіскакує з вінілової пластинки.

— Так, там твій будинок, — погоджуюсь я.

— Гарний, правда? Непогане місце.

— Звісно.

Вона ще близько хвилини розглядає його. А потім ми повертаємося на кухню.

Ще пізніше:

— Часто нею користуєшся? — запитує Джейн, тиняючись вітальною, тим часом, як я зважую свій наступний крок. Сонце швидко спускається за горизонт; у своєму жовтому светрі, під слабким світлом вона виглядає ніби привид, що ширяє кімнатою.

Вона показує на парасолю, яка п'яницею сперта на стіну.

— Частіше, ніж ти собі думаєш, — відповідаю. Розхитуючись вперед-назад у кріслі, я описую їй терапію заднього двору доктора Філдінга, свою нетверду ходу крізь двері та вниз по сходах, бульбашку нейлонового купола, що захищає мене від забуття; чисте повітря зовні, вихор вітерцю.

— Цікаво, — каже Джейн.

— Я б сказала, «курям на сміх».

— Але ж працює? — запитує вона.

Я знижую плечами.

— Та ніби.

— Бачиш, — погладжуючи ручку парасолі, ніби собачу голову, говорить Джейн. — Отож-бо й воно.

— Слухай, а коли в тебе день народження?

— Хочеш мені щось купити?

— Та запросто.

— Досить скоро, між іншим, — відповідаю я.

— Мій також.

— Одинадцятого листопада.

Вона витріщається на мене.

— Це ж мій день народження.

— Жартуєш.
— Зовсім ні. Одинадцятого одинадцятого.
Я підіймаю келих.
— За одинадцяте одинадцятого місяця.
Ми п'ємо.

— Маєш папір та ручку?

Витягну із шухляди й те, й інше, кладу перед нею.

— Тепер просто посидь, — каже Джейн. — Покрасуйся.

Я пускаю їй бісіків. Вона швидкими, різкими рухами розсікає ручкою папір.

Я бачу, як на ньому набуває форми моє обличчя: глибокі очі, м'які вилиці, довга щелепа.

— Обов'язково підкресли, як у мене нижня щелепа виступає, — на-
полягаю я, але Джейн цитькає на мене.

Ескіз зайняв три хвилини й два ковтки вина.

— Вуаля, — каже вона та повертає листок до мене.

Я уважно розглядаю. Схожість вражаюча.

— *Оце* я називаю майстерністю.

— Правда?

— А ще щось можеш?

— Маєш на увазі портрети інших людей, крім тебе? Хочеш — вір,
а хочеш — ні, можу.

— Ні, маю на увазі тварин, чи, ну, знаєш, натюрморти. Чи сюжети.

— Не знаю. Здебільшого мене цікавлять люди. Як і тебе. — У кутку
вона недбало виводить розмашистий підпис. — *Та-дам*. Оригінал
Джейн Расселл.

Я ховаю портрет до шухляди, де тримаю гарні скатертини для
столу. В іншому випадку я б його десь забруднила.

— Тільки подивіться на них. — Пігулки розкидані, ніби самоцвіти, на
столі. — Що робить оця?

— Яка?

— Рожева. Октагональна¹²⁷. Ні, шестигональна.

— Гексагональна.

— Як скажеш.

— Це індерал. Бета-блокатор.

Джейн звужує очі.

— Це ж на випадок серцевого нападу.

— А також панічних нападів. Уповільнює серцебиття.
— А оце що? Маленька, біла, овальна.
— Арипіразол¹²⁸. Нетиповий антипсихотик.
— Звучить як щось серйозне.
— І не лише звучить, у певних випадках. Для мене це тільки додатковий засіб. Допомогає не губити клепки. Робить мене жирною.
Вона киває.
— А оте?
— Іміпрамін. Тофраніл. Проти депресії. Та проти нетримання.
— У тебе нетримання?
— Сьогодні, можливо, — я потягну ще вина.
— А оця?
— Темазепам¹²⁹. Снодійне. На потім.
Вона киває.
— Тобі їх можна приймати з алкоголем?
Я ковтаю.
— Неа.
Тільки після того, як пігулки протискаються вниз по горлу, я пригадую, що вже пила їх сьогодні зранку.

Джейн відкидає голову назад, випускаючи з рота цівку диму.

— *Прошу*, не розповідай, що я програла, — вона хихоче. — Моє его не дозволяє програти три партії поспіль. Пам'ятай, я вже *роками* не грала.

— Воно й видно, — кажу я їй. Вона пирхає, регоче, виставляючи напоказ скарбницю срібних пломб.

Я розглядаю своїх останніх полонених: обидві тури, обидва слони, банда пішаків. Джейн забрала лише одного пішака і самотнього коня. Вона перехоплює мій погляд і перекидає фігуру коня набік.

— Кінь упав, — каже вона. — Викликайте ветеринара.

— Люблю коней, — кажу я їй.

— Поглянь. Дивовижне одужання, — вона підіймає фігуру, погладжує її мармурову гриву.

Я посміхаюся й допиваю залишки червоного. Джейн хлюпає мені ще. Я спостерігаю за нею і зауважую:

— А мені подобаються твої сережки.

Вона погладжує спочатку одну, потім іншу, — по ансамблю перлин у кожному вусі.

— Подарунок від одного колишнього, — пояснює.

— Алістер не проти?

Джейн хвилю роздумує над цим, потім сміється.

— Сумніваюся, що Алістер взагалі знає. — Великим пальцем вона запускає коліщатко запальнички й дає полум'ю поцілувати сигарету.

— Знає, що ти їх носиш, чи від кого вони?

Джейн вдихає, потім випускає дим убік.

— І те, й інше. Все одно. З ним буває важко. — Сигаретою вона постукує по краю мисочки. — Ти не подумай, він хороший чоловік і хороший батько. Але надто любить усе контролювати.

— У чому ж справа?

— Докторко Фокс, ви мене аналізуєте? — питає вона. Голос звучить легко, але в очах пробігає прохолода.

— Як на те пішло, я аналізую твого чоловіка.

Вона знову вдихає, супиться.

— Він завжди таким був. Не надто довірливим. Принаймні, зі мною.

— То в чому ж річ?

— Просто, я була ще тією штучкою, норовливою й дикою малою, — говорить вона. — *Роз-пус-ною*. Ось те слово. Це його... Так принаймні каже Алістер. Погані компанії, погані шляхи.

— Доки не зустріла Алістера?

— Навіть після того. Мені знадобилося трохи часу, щоб відчиститись.

Не могло ж це забрати *стільки* часу, — думаю я. Судячи з того, як вона виглядає, їй було трішки за двадцять, коли вона стала матір'ю.

Вона хитає головою.

— Певний час я була з одним.

— Була з ким?

Гримаса.

— *Була*, правильно. Не має значення. Усі ми робимо помилки.

Я мовчу.

— Врешті-решт усе скінчилося. Та моє сімейне життя, все одно, трохи... — її палець бренькає в повітрі, — ...напружене. Так, підходяще слово.

— *Le mot juste**

— А ті уроки французької дійсно приносять свої плоди. — Вона вишкіряє зуби, підіймає сигарету вертикально.

Я намагаюся дотиснути її.

— Що ж робить його напруженим?

* Вірне слово (*фр.*).

Вона видихає. Ідеальне кільце диму пропливає у повітрі.

— Зроби так ще раз, — мимоволі кажу я. Джейн випускає ще одне. Я розумію, що вже геть сп'яніла. Переливаю рештки вина собі у келих.

— Знаєш... — вона прокашлюється. — Справа не лише в цьому. Це важко. З Алістером важко. Сім'я — це взагалі важко.

— Але Ітан — хороший хлопець. Кажу це, як людина, яка вміє від-різняти гарних хлопців від поганих, — додаю я.

Вона дивиться мені у вічі.

— Рада, що ти так вважаєш. Я погоджуюсь. — Вона знов постукує сигаретою по краю мисочки. — Ти, мабуть, сумуєш за *своєю* сім'єю.

— Так. Дуже. Та я спілкуюся з ними щодня.

Вона киває. Її очі дещо розфокусовані; вона, схоже, теж п'яна.

— Але це не те саме, якби вони жили тут, правда?

— Ні. Звісно, не те.

Вона вдруге киває.

— Що ж, Анно, як бачиш, я не питаю, що тебе такою зробило.

— Розповілю? — запитую. — Передчасно посивілоу?

Я так нализалась... Джейн потягує вино.

— Агорафобною.

— Ну... — Якщо ми вже тут, думаю я, обмінюємося таємницями: — Травма. Як і в будь-кого. — Мимоволі здригаюсь. — Через це я впала в депресію. Глибоку депресію. Я не дуже хочу це згадувати.

Та вона хитає головою.

— Ні, ні, я розумію, це не моя справа. І, як я собі думаю, ти не можеш запросити людей на вечірку. Думаю, нам треба знайти для тебе ще якісь хобі. Окрім шахів та чорно-білого кіно.

— Та шпіонажу.

— Та шпіонажу.

Я міркую над цим.

— Колись я фотографувала.

— Схоже на те, що ти й не припиняла.

Непогано, це заслуговує скривленої посмішки.

— Справедливо. Та я маю на увазі, що фотографувала зовнішній світ. Мені подобалось.

— Щось на кшталт «Людей Нью-Йорка»?¹³⁰

— Радше фотографування природи.

— У Нью-Йорку?

— У Новій Англії. Ми інколи туди їздили.

Джейн повертається до вікна.

— От глянь, — каже вона, вказуючи на захід. Я підкорююсь: переспілий захід Сонця, присмерковий осад, будівлі, ніби вирізані з паперу, на фоні вечірньої заграви. Недалеко кружляє пташка. — Це ж природа, вірно?

— Формально. Частково. Але я маю на увазі...

— Світ — чудове місце, — наполягає Джейн, і вона серйозна; її погляд прямий, голос рівний. Її очі ловлять мій погляд, утримують його. — Не забувай про це. — Вона розвалюється на кріслі та чавить сигарету об порожнечу миски. — І не втрадь його.

Я витягну телефон із кишені, націлюю камеру в рамку світу за вікном і фотографую. Дивлюся на Джейн.

— Моя дівчинка, — схвально бурчить вона.

19

Я випроводжаю її до передпокою на початку сьомої.

— У мене дуже багато важливих справ, — повідомляє Джейн.

— Як і в мене, — відповідаю я.

Дві з половиною години. Коли я востаннє взагалі з ким-небудь розмовляла протягом двох із половиною годин? Я закидаю думку в минуле, ніби волосінь вудки, через місяці, пори року. Нічого. Нікого. Взагалі, від часу моєї першої зустрічі з доктором Філдінгом, ще давно, посеред зими, — та й навіть тоді я не могла довго говорити; у мене ще була травмована трахея.

Я відчуваю себе знову молодою, майже пустотливою. Можливо, справа у вині, та я думаю, що не лише. Дорогий щоденнику, сьогодні я знайшла собі подругу.

Пізніше того ж вечора я вже майже куняю в компанії «Ребекки»¹³¹, коли раптом лунає дзвінок.

Я скидаю ковдру, шкандибаю до дверей. «Чому б вам не поїхати?», — це Джудіт Андерсон¹³² глузує позаду мене. — «Чому б не покинути Мендерлі?».

Я дивлюся на екран домофона. Високий широкоплечий чоловік із вузькими стегнами та гострим «вдовиним мисом»¹³³. Якусь мить я не впізнаю його, — звикла бачити цього чоловіка у більш природних кольорах, — але невдовзі розпізнаю Алістера Расселла.

«І навіщо ж ти прийшов?» — кажу або думаю я. Думаю, що таки кажу. Я точно ще п'яна. І не треба було пити тих пігулок.

Натискаю на кнопку зумера. Засув клацає; чується стогін дверей; я затримуюся біля них, чекаючи, доки вони зачиняться.

Коли я відчиняю двері в передпокій, він вже всередині, бліда постать світиться у темряві. Усміхається. Міцні зуби стремлять у міцних яснах. Чисті очі, обшкрябані навколо зморшками «гусячих лапок».

— Алістер Расселл, — представляється він. — Ми — ваші сусіди із двісті сьомого будинку, за сквером.

— Заходьте, — я простягаю руку. — Мене звуть Анна Фокс.

Він відмахується від моєї долоні, не рухається з місця.

— Не хочь заважати, і вибачте, що турбую, бо бачу, ви зайнята. Кіноніч?

Я киваю.

Він знову розпливається у своїй яскравій, ніби різдвяна вітрина, посмішці.

— Хотів лише запитати, чи не приймали ви гостей сьогодні?

Я суплюсь. Не встигаю відповісти, як за спиною проноситься вибух — сцена кораблетрощі. «Судно сіло на міліну!» — воляють люди на узбережжі. — «Мерщій до берега, до затоки!» Чується гамір переполоху.

Повертаюся до дивана, ставлю фільм на паузу. Коли знову обертаюся до нього, то бачу, що Алістер вже увійшов до кімнати. Залитий білим світлом, із тіннями, схованими в западинах щік, він схожий на мерця. Позаду нього двері зяють на фоні стіни, ніби чорна пащека.

— Чи не могли б ви зачинити двері? — Він підкоряється. — Дякую, — кажу я, і те слово зісковзує з язика: він у мене дещо заплітається.

— Я невчасно?

— Ні, все нормально. Хочете чогось випити?

— Ні, дякую, все в порядку.

— Маю на увазі, воду, — уточнюю я.

Він ввічливо хитає головою.

— То у вас були якісь гості сьогодні? — повторює запитання.

Що ж, Джейн мене попереджала. Він не скидається на типа, що хоче все контролювати, з підозріливими очима та стиснутими губами; більше схожий на дружлюбного осіннього лева з колючою бородою та стрімко зачесаним назад волоссям. Я уявляю, як би вони з Едом поладнали, по-чоловічому, на короткій нозі, дудлили б віскі та обмінювалися бувальщинами. Але перше враження, ну й так далі.

— Ні, я весь вечір була сама, — відповідаю йому. — Влаштувала собі кіномарафон.

— Що зараз дивитесь?

— «Ребекку». Один з моїх улюблених. А ви...

Тоді я помічаю, що він дивиться кудись мені за спину, звівши брови. Я повертаюся.

Шахова дошка.

Раніше я акуратно посклала келихи до посудомийки, відмила миску в раковині, але шахова дошка так і залишилась, вкрита живими та загиблими, а полеглий король Джейн так і лежить на боці.

Повертаюся назад до Алістера.

— А, ви про *це*? Мій орендар любить пограти у шахи, — намагаюся пояснити я. Невимушено.

Він дивиться на мене, звузивши очі. Не можу собі уявити, про що він думає. Зазвичай для мене це не проблема, особливо після шістнадцяти років, проведених у чужих головах, але, здається, з браком практики я втрачаю хист. Або це все через алкоголь. І ліки.

— Ви не граєте?

Якийсь час він мовчить.

— Вже давно не грав, — звучить відповідь. — Тут лише ви та ваш орендар?

— Ні, я... так. Я живу окремо від чоловіка. Наша донька з ним.

— Що ж. — Він кидає останній погляд на шахову дошку, телевізор; потім рухається до дверей. — Дякую за ваш час. Вибачте, що потурбував.

— Нічого, — кажу я, поки він виходить до передпокою. — І подякуйте від мене вашій дружині за свічку.

Він обертається, кидаючи на мене погляд.

— Ітан приніс.

— Коли це було? — питає він.

— Кілька днів тому. В неділю. — Стоп, який сьогодні день? — Чи в суботу. — Я починаю дратуватись; чому його хвилює, коли це було? — Це так важливо?

Він вже був розкрив рота, але так і не відповів. Блимнувши востаннє порожньою посмішкою, він зникає, більше не сказавши ані слова.

Перед тим, як завалитися до ліжка, я вглядаюся у вікна будинку 207. Он вони, сім'я Расселлів, зібралися у вітальні. Джейн та Ітан на дивані, Алістер навпроти них, у кріслі, щось зосереджено розповідає. *Хороший чоловік і хороший батько.*

Хтозна, що діється в цій сім'ї? Я усвідомила, що це запитання без відповіді, ще на початку своєї кар'єри. «Ти роками працюєш із паці-

ентами, а вони все одно підкидають нові сюрпризи», — сказав Веслі невдовзі після того, як вперше потиснув мені руку своїми жовтими від нікотину пальцями.

— Тобто? — спитала я.

Він всівся за стіл, закинув назад гриву волосся.

— Ти чуєш чужі таємниці, страхи й бажання, але пам'ятай, що вони співіснують із таємницями й страхами інших людей, які живуть разом в одному домі. Чула фразу про те, що усі щасливі сім'ї схожі одна на одну?

— «Війна і мир», — сказала я.

— «Анна Кареніна», та це несуттєво. Справа в тому, що це невірно. Жодна сім'я, щаслива чи нещасна, не схожа на іншу. Толстой тут — цілковите лайно. Запам'ятай це.

Тепер я згадую про це, коли м'яко поправляю кільце фокусу, щоб зробити фото. Сімейний портрет.

Та невдовзі я відставляю фотоапарат.

Середа, 3 листопада

20

Прокидаюся із Веслі в голові.

Із Веслі й важко заробленим похміллям. Я, ніби крізь туманну мряку, прокладаю собі шлях до робочого кабінету, а тоді зриваюся до ванної й блюю. Райське захоплення.

Як я помітила, блюю я дуже старанно. Я б могла стати профі, як каже Ед. Один промив, і непотріб відносить геть; я полошу рот, поплескую себе по щоках, щоб повернути їм хоч якийсь колір, повертаюся до кабінету.

Через сквер, у вікнах Расселлів порожньо, кімнати заповнені темрявою. Я дивлюся на будинок; будинок дивиться на мене. Розумію, що сумую за ними.

Повертаю погляд у бік півдня, де пошарпане таксі волочиться вулицею; за машиною широким кроком йде жінка з кавою в руці. Дивлюсь на годинник на телефоні: 10:28. Як же це я прокинулася так незвично рано?

Точно: я забула про темазепам. Що ж, я вирубилася швидше, ніж змогла про нього згадати. Він відключає свідомість, тягне мене донизу, наче каменюка.

І тепер минула ніч вирує у мене в голові, ніби сліпуче світло стробоскопа, ніби карусель із «Незнайомців у потягу»¹³⁴. Те все дійсно відбулося? Так: ми відкоркували вино, яке принесла Джейн; розмовляли про човни; я зробила одне фото; ми обговорювали наші сім'ї; я розклала пігулки по столу; ми випили ще. Не в такій послідовності.

Три пляшки вина... чи чотири? Все одно, я можу випити й більше, випивала й більше. Пігулки, — кажу сама до себе, ніби детектив, що скрикує «Еврика!», — моє дозування. Вчора я його перевищила удвічі, згадую я. Мабуть, то все через пігулки. «Б'юся об заклад, воно тебе так гепне, що ти й присісти не встигнеш», — захихотіла Джейн, коли я перехилила порцію пігулок та залила в себе вина їм навздогін.

Голова двигить; руки трусяться. Я знаходжу дорожній флакон адвілу¹³⁵ в шухляді стола, ковтаю три пігулки. Термін придатності минув дев'ять місяців тому. За такий час зачинають і народжують дітей, думаю я. Зароджується ціле життя.

Ковтаю й четверту, про всяк випадок.

А потім... Що потім? Так: прийшов Алістер, розпитував про свою дружину.

Рух за вікном. Я визираю. Це доктор Міллер виходить з дому на роботу.

— Побачимося о третій п'ятнадцять, — кажу йому вслід. — Не запізнюйся.

Не запізнюйся — то було золоте правило Веслі. «Для деяких людей це — найважливіші п'ятдесят хвилин їхнього тижня, — нагадував він мені. — Тому, заради Господа, можеш робити чи не робити усе, що завгодно, головне — не запізнюйся».

Веслі Розумник. Я вже три місяці не перевіряла, як він там. Беруся за мишку та заходжу в Гугл. Курсор миготить у полі пошуку, наче пульс.

Він досі займає іменну посаду голови комітету заслужених професорів, як я бачу; досі публікує статті у «Таймз» та різноманітних тематичних журналах. І, звісно, він досі практикує, хоча я пригадую, що його офіс цього літа переїхав на нове місце в Йорквілі¹³⁶. Я кажу «офіс», хоча насправді там лише Веслі, його секретарка Фібі та її сканер кредитних карток від «Сквеа»¹³⁷. І те крісло від Імзів. Він обожнює те крісло.

Тільки його, й більш нічого. Веслі ніколи не був одружений; він кохався у своєму лекторстві, а його пацієнти — діти. «І не смій шкодувати бідного доктора Бріла, Фокс», — попереджав він мене. Чудово це пам'ятаю: Центральний парк¹³⁸, лебеді із шиями, ніби знаками питання,

сонце в zenіті за мереживом в'язових крон. Тоді він щойно запросив мене приєднатися в ролі молодшого партнера. «Моє життя *надто* по-вне», — сказав він. — «Саме тому мені потрібна ти чи хтось, схожий на тебе. Разом ми зможемо допомогти більшій кількості дітей».

Він, як завжди, мав рацію.

Я клацаю на «Гугл Зображення». Пошук показує мені галерею фотографій, нічого особливо нового, нічого особливо привабливого. «Я нефотогенічний», — покірно відзначив він якимось, обвитий каламутним німбом диму сигарети, затиснутої між брудними й поламаними нігтями.

— Справді, — погодилась я тоді.

Одна його кущиста брова стрибнула вгору.

— Правда чи брехня, що зі своїм чоловіком ти така ж різка?

— Не зовсім правда.

Веслі реготнув.

— Щось не може бути «не зовсім правдою», — сказав він. — Або правда, або ні. Або так дійсно є, або ні.

— Майже правда, — тоді відповіла я.

21

— Вгадай, хто, — каже Ед.

Я посуваюся у кріслі.

— Це ж мої слова.

— Голос у тебе не дуже, ударнице.

— Не лише голос.

— Ти хвора?

— *Була*, — відповідаю я. Мені не варто розказувати йому про минулу ніч, знаю, але я надто слабка. І я хочу бути чесною з Едом. Він на це заслуговує.

Він незадоволений.

— Тобі так не *можна*, Анно. Ти сидиш на ліках.

— Я знаю. — Я вже шкодую, що взагалі щось говорила.

— Але *серйозно*.

— Я знаю, я ж кажу.

Коли Ед знову починає говорити, голос у нього м'якшає.

— У тебе останнім часом багато гостей, — каже він. — Багато подразників, — пауза. — Може, ці люди по сусідству...

— Расселли.

— ...може, їм варто на деякий час дати тобі спокій?

— Якщо я не виходитиму на вулицю, щоб непритомніти, то впевнена, що вони так і робитимуть.

— Нехай їх не хвилюють твої справи. — *А ти не маєш хвилюватися за них*, вгадую я його думки.

— Що каже доктор Філдінг?

Я почала помічати, що це запитання Ед ставить завжди, коли не знає, що сказати.

— Його більше цікавлять наші з тобою стосунки.

— Зі мною?

— З вами обома.

— А-а-а.

— Еде, я сумую за вами.

Я не збиралася цього казати... навіть не усвідомлювала, що думаю про це. Нефільтрована підсвідомість. — Вибач... то просто слова Ід¹³⁹, — пояснюю.

Якийсь час він мовчить.

Нарешті:

— Що ж, а тепер тут слова Еда, — каже він.

За цим я також сумую, за його дурнуватими каламбурами. Колись він говорив мені, щоб я виділяла «Анна» у слові «психо-анна-літик». «Який жах», — парирувала я. «Сама знаєш, тобі подобається», — відповідав він і мав рацію.

Знову тиша.

Тоді:

— За чим саме ти сумуєш?

Такого я не очікувала.

— Я сумую... — починаю я, сподіваючись, що речення закінчиться саме по собі.

І слова починають литися з мене струмком, як вода, що несеться з ринви, мене прориває, наче греблю.

— Сумую за тим, як ти граєш у боулінг, — кажу я, адже ці дурнуваті слова першими злітають з язика. — Сумую за тим, як ти ніколи не можеш правильно зав'язати булінь¹⁴⁰. Сумую за твоїми порізами після гоління. Сумую за твоїми бровами.

Доки я це кажу, помічаю, що ноги самі несуть мене вгору сходами, по сходовому майданчику, до спальні.

— Сумую за твоїми черевиками. Сумую за тим, як ти щоранку просив мене зварити каву. Сумую за тим випадком, коли ти підмалював

очі моєю тушшю для вій, і всі на тебе витріщались. Сумую за тим випадком, коли ти вперше попросив мене щось тобі зашити. Сумую за тим, який ти ввічливий з офіціантами.

У ліжку, в нашому ліжку, занурюю обличчя в його подушку.

— Сумую за твоєю яечнею. — Бовтанкою, навіть коли б мала бути оката. — Сумую за твоїми історіями на ніч. — Героїні відмовляли принцам, натомість віддавали перевагу варіанту дописати дисертацію та отримати ступінь доктора. — Сумую за твоїм копіюванням Ніколаса Кейджа. — Хоча це стало осоружним після «Плетеної людини»¹⁴¹. — Сумую за тим, як ти довгий час вимовляв слово «глузд» як «глуз».

— Маленьке безглузде слово. Ти мене ще брала через це на глузи.

Я сміюся мокрим сміхом і розумію, що вже плачу.

— Сумую за твоїми дурними-дурними жартами. Сумую за тим, як ти завжди відламуєш по шматочку від плитки шоколаду, щоб їсти, а не просто вгризаєшся в ту драну плитку.

— Ну й словечко.

— Вибач.

— Між іншим, відламувати смачніше.

— Сумую за твоїм серцем, — кажу я.

Пауза.

— Я так за вами сумую.

Знову пауза.

— Я так люблю... — перехоплюю уривчастий подих, — вас обох.

Це не шаблон, принаймні тут я його не бачу, — а я вчилася відрізнити шаблонні слова. Я просто за ним сумую. Я сумую за ним, кохаю його. Люблю їх обох.

Настає довга й глибока тиша. Я дихаю.

— Але, Анно, — м'яко каже він, — якщо...

Знизу долинає якийсь звук.

Тихий, таке низьке grimotіння. Може бути, будинок просідає.

— Хвилинку, — кажу я Едові.

Тепер чути чіткий сухий кашель, якийсь хрип.

В мене на кухні хтось є.

— Я мушу йти, — кажу я Едові.

— Що?..

Та я вже крадуся до дверей, затиснувши телефон у руці; пальці пробігають по екрану — 911 — й великим пальцем я вже націлилася на кнопку виклику. Я згадую, коли дзвонила туди востаннє. Дзвонила

багато разів, між іншим, чи намагалась додзвонитися. Хтось таки відповість мені цього разу.

Я крадькома спускаюся сходами, спітніла рука ковзає по поручню, у затемненому просторі я не бачу сходинок під ногами.

Огиною кут, тут вже присутнє якесь світло знизу. Прослизаю до кухні. Телефон тремтить у руці.

Біля посудомийної машини стоїть чоловік, широка спина повернена до мене.

Він обертається. Я натискаю кнопку виклику.

22

— Привіт, — каже Девід.

Чорти б тебе вхопили. Я видихаю, скасовую дзвінок. Запахаю телефон назад до кишені.

— Вибач, — додає він. — Я дзвонив у двері десь півгодини тому, та подумав, що ти, мабуть, спиш.

— Я, мабуть, була в душі в цей час, — кажу я.

Він ніяк не реагує. Напевно, збентежений через мене; моє волосся навіть не мокре.

— Тому я зайшов через підвал. Сподіваюсь, ти не проти.

— Звісно, не проти, — кажу я йому. — Заходь за будь-якої нагоди. — Я підходжу до раковини, наповнюю склянку водою. Нерви зовсім висотані. — Тобі щось потрібно?

— Мені потрібен екз-акто¹⁴².

— Екз-акто?

— Екз-акто — це ніж.

— Це щось на кшталт канцелярського?

— Саме так.

— Саме т-акто, — кажу я¹⁴³. Зі мною щось не так?

— Я подивився під раковину, — на щастя, продовжує Девід, — і в шухляді біля телефону. Телефон не під'єднаний, між іншим. Думаю, він розряджений.

Я й не пригадаю, коли востаннє користувалася домашнім телефоном.

— Так, справді.

— Я можу його полагодити.

Не треба, думаю я.

Я повертаюся назад до сходів.

— У мене є канцелярський ніж у комірчині для прання, — кажу я, та він вже слідує за мною.

На сходовому майданчику я зупиняюся й відчиняю двері комірчини. Всередині чорно, як на голівці згорілого сірника. Я смикаю за мотузок біля голої лампочки. Кімнатка схожа на довге вузьке горище, в самому кінці складені пляжні крісла, на підлозі стоять банки з фарбою, ніби горщики для квітів, а ще, неймовірно, але тут є і шпалери Жуї¹⁴⁴ — видніються пастушки з кавалерами і дивний наїжачений хлопчисько. Недоторканий ящик для інструментів Еда лежить на полиці. «Я не майстер на всі руки, то й що, — сказав би він. — З таким тілом, як у мене, майстром і не треба бути».

Я відмикаю ящик, нишпорю в ньому.

— Ось воно. — Девід показує пальцем на сріблясте пластикове руків'я, з якого стирчить лезо. Я хапаю ніж. — Обережно.

— Ну та не поріжу я тебе. — Обережно передаю ніж йому, лезом до себе.

— Я не хочу, щоб ти сама порізалась, — каже він.

Іскорка задоволення спалахує всередині, ніби пелюстка полум'я.

— А для чого він тобі, між іншим? — Я знову смикаю за мотузок, і комірчина занурюється в ніч. Девід не рухається.

Мені спадає на думку, що отак, як ми стоїмо у темряві, я — у своєму халаті й він — з ножем у руці, це найближче, ніж я коли-небудь з ним стояла. Він міг би поцілувати мене. І він міг би вбити мене.

— Один з наших сусідів попросив мене дещо в чому допомогти йому. Повідкривати коробки та порозносити різне.

— Хто саме?

— Той, що за сквером. Расселл. — Він виходить, вирушаючи в бік сходів.

— Як він тебе знайшов? — питаю я, йдучи за ним.

— Я розклеїв кілька листівок про пошук підробітку. Він побачив одну в кав'ярні чи деінде. — Девід повертається й дивиться на мене. — Ти його знаєш?

— Ні, — відповідаю я. — Але він заходив учора, оце й усе.

Ми знову на кухні.

— Йому потрібно розпакувати кілька коробків і змонтувати якісь меблі для підвалу. Я повернуся десь по обіді.

— Не думаю, що зараз у них хтось є.

Він підозріливо змірює мене поглядом.

— Звідки ти знаєш?

Бо я сліdkую за їхнім будинком.

— Виглядає так, ніби нікого немає вдома. — Я вказую на будинок 207 крізь кухонне вікно, й у той же момент у їхній вітальні спалахує світло. Алістер там же, стоїть, затиснувши телефон між щогою та плечем, на голові — безлад після сну.

— Ось і він, — каже Девід і вирушає в бік передпокою. — Повернуся пізніше. Дякую за ніж.

23

Я збираюся повернутися до Еда, запитати своє звичне «Вгадай, хто», — цього разу моя черга, але хтось стукає у двері в передпокій уже за мить після того, як Девід виходить. Я йду подивитися, чого йому ще треба.

Але з іншого боку стоїть жінка із широко розплющеними очима, струнка. Біна. Кидаю погляд на телефон — рівно полудень. Саме т-акто. Господи.

— Мене впустив Девід, — пояснює вона. — Щоразу, коли я його бачу, він стає усе вродливішим. Це колись закінчиться?

— Може, тобі варто зробити якийсь крок, — кажу я їй.

— Може, тобі варто заткнутися й приготуватись до вправ. Іди, переодягнися у щось нормальне.

Я скоряюся, і після того, як я розкручую свій килимок, ми починаємо; просто там, на підлозі вітальні. Минуло майже десять місяців, відколи я познайомилася з Біною — майже десять місяців, відколи я покинула лікарню зі спиною в синцях і пошматованим горлом, — і вже на той час ми обожнювали одна одну. Можливо, ми навіть стали друзями, як казав доктор Філдінг.

— Тепло сьогодні. — Вона кладе гирю на мою вигнуту спину; лікті в мене трусяться. — Краще б відчинила вікно.

— Навіть не думай, — бурчу я.

— Подумай, що ти втрачаєш.

— Я багато чого втрачаю.

За годину, коли моя футболка вже геть присмокталася до шкіри, Біна підіймає мене на ноги.

— Хочеш спробувати той трюк із парасолею?

Я хитаю головою. Мое волосся липне до шиї.

— Не сьогодні. І це не трюк.

— Сьогодні саме чудовий день. Надворі тепло й гарно.

— Ні... я... ні.

— Ти з похмілля.

— І через це також.

Невеличке зітхання.

— А з доктором Філдінгом пробувала цього тижня?

— Так, — брешу я.

— І як усе пройшло?

— Нормально.

— Далеко зайшла?

— Тринадцять сходинок.

Біна вивчає мене.

— Зрозуміло. Непогано, як для панянки твого віку.

— Старію, що вдієш.

— Так? Коли твій день народження?

— Наступного тижня. Одинадцятого. Одинадцятого одинадцятого.

— Організую тобі знижку для пенсіонерів. — Вона нахилиється, спаковує гіри у футляр. — Ходімо, поімо.

Я ніколи багато не готувала — шефом був Ед, а тепер «Свіжа доставка» підвозить мені продукти під двері: заморожені вечері, їжа для мікрохвильовки, морозиво, вино (достобіса вина). Також кілька порцій пісного білка й фруктів, заради Біни. І заради мене самої, як вона б заявила.

Наші обіди не враховуються в час сеансу — здається, Біна насолоджується моєю компанією.

— Мені за це тобі також платити? — яюсь запитала я.

— Ти й так для мене готуєш, — відповіла вона.

Тоді я саме зсувала пригорілий шмат курятини на її тарілку.

— Хіба у цьому вся справа?

Сьогодні у нас диня з медом та кілька смужок сухого бекону.

— Точно незасолений? — питає Біна про останній.

— Точно.

— Дякую, панянку. — Вона переносить шматочки дині собі до рота, стирає мед із губ. — Я читала статтю, де писалося, що бджоли можуть пролітати шість миль від свого вулика у пошуках пилку.

— Де ти таке прочитала?

— В «Економісті»¹⁴⁵.

— Овва, «Економіст».

— Неймовірно, правда?

— Депресивно, я б сказала. Я от не можу навіть з дому вийти.

- Стаття ж не про тебе була.
- А звучить, наче про мене.
- І ще вони танцюють. Це називають...
- Круговий танець.
- Вона розриває смужку бекону надвоє.
- Звідки ти знаєш?
- Я бачила виставку медоносних бджіл у Пітт Ріверз в Оксфордї, коли там жила. То в них такий музей природознавства.
- Вау, Оксфорд.
- Я дуже добре запам'ятала круговий танець, адже ми намагалися його імітувати. Суцільна плутанина та приниження. Майже як під час моїх вправ.
- Ви були п'яні?
- Нетверезі.
- Мені тепер увесь час сняться бджоли, відколи я прочитала ту статтю, — каже Біна. — Як думаєш, що це означає?
- Я не фройдистка. Не вмію розшифровувати сні.
- А якби вмiла?
- Якби вмiла, я б сказала тобі, що бджоли уособлюють термінову потребу перестати питати мене про значення своїх снів.
- Вона прицмокує.
- Мабуть, наступного разу доведеться змусити тебе більше страждати.
- Далі ми їмо у тиші.
- Ти вже прийняла сьогодні свої пігулки?
- Так. — Насправді, не прийняла. Зроблю це після того, як вона піде.
- Через деякий час у трубах починає булькотіти вода. Біна повертається у бік сходів.
- Це туалет?
- Так.
- Тут є ще хтось?
- Я хитаю головою, ковтаю.
- Здається, в Девіда живе якась його подруга.
- Ну й трахаль.
- Він не янгол.
- Ти знаєш, хто вона?
- Без поняття. Ревнуєш?
- Зовсім ні.
- Ти б не відмовилася зайнятися круговими танцями з Девідом?

Вона шпурляє в мене шматочком бекону, а потім переводить тему на інше.

— У мене передбачається конфлікт наступної середи. Той же, що й минулого разу.

— Твоя сестра.

— Так. Знову повертається. Тобі підійде перенести наш сеанс на четвер?

— Цілком і повністю.

— Ура. — Вона жує, крутить свою склянку з водою. — Ти виглядаєш стомленою, Анно. Ти відпочиваєш?

Я спочатку киваю головою, потім хитаю.

— Ні. Я... тобто так, але останнім часом у мене купа всього в голові. І для мене це трохи важко, знаєш. Усе... це. — Рукою я змахую в бік кімнати.

— Я розумію, як це. Розумію, *що* це.

— І ще мені важко із вправами.

— У тебе все чудово виходить. Правду кажу.

— І ще мені важко з терапією. Важко стояти по інший бік.

— Я собі уявляю.

Я вдихаю. Не хочу втратити контроль.

І останнє:

— І ще я сумую за Лівві та Едом.

Біна відкладає виделку.

— Звісно, сумуєш, — каже вона й дарує таку теплу усмішку, що мені хочеться плакати.

24

БабуняЛіззі: Вітаю, докторко Анно!

Це повідомлення з'являється із цвірінькаючим звуком на моєму дисплеї. Я відставляю келих, призупиняю партію в шахи. Виграю 3:0, відколи Біна пішла. Червоний день календаря.

доктор_тут: Привіт, Ліззі! Як почуваетесь?

БабуняЛіззі: Дуже дякую, вже краще.

доктор_тут: Приємно чути.

БабуняЛіззі: Я передала одяг Річарда церкві.

доктор_тут: Впевнена, вони вам вдячні.

БабуняЛіззі: Так, і цього хотів би й сам Річард.

БабуняЛіззі: І ще мої третьокласники приготували для мене велику листівку «Видужуйте». Вона просто гігантська. Вкрита блискітками й ватними кульками.

доктор_тут: Це дуже мило.

БабуняЛіззі: Якщо чесно, я б поставила за це трійку з плюсом, але цінується сама ідея, а не реалізація.

Я сміюся. Набираю ЛОЛ¹⁴⁶, але потім стираю.

доктор_тут: Я також працювала з дітьми.

БабуняЛіззі: Справді?

доктор_тут: Дитяча психологія.

БабуняЛіззі: Інколи мені здається, що то була моя робота...

Я знову сміюся.

БабуняЛіззі: Воу-воу-воу! Ледве не забула!

БабуняЛіззі: Я змогла трохи прогулятися сьогодні зранку! Один з моїх колишніх учнів заскочив та вивів мене з дому.

БабуняЛіззі: Усього на хвильку, але воно було того варте.

доктор_тут: Дуже важливий крок. Із часом ставатиме все легше.

Це, можливо, і неправда, але заради Ліззі я сподіваюся на краще.

доктор_тут: І це так чудово, що ваші учні від вас у захваті.

БабуняЛіззі: То Сем. Ніякого художнього таланту, та він був дуже гарною дитиною, а зараз став дуже приємним чоловіком.

БабуняЛіззі: А ще я загубила ключ від дому.

доктор_тут: Отакої!

БабуняЛіззі: І якийсь час не могла зайти всередину.

доктор_тут: Сподіваюся, вам було не дуже страшно.

БабуняЛіззі: Трішки психанула, але в мене є запасний ключ у горщику з квітами. В мене саме цвітуть прекрасні фіалки.

доктор_тут: У нас у Нью-Йорку такої краси немає!

БабуняЛіззі: Сміюся, аж ЛОЛ!

Я усміхаюсь. Вона ще вчиться.

БабуняЛіззі: Мушу йти готувати обід. До мене має прийти друг.

доктор_тут: Ідїть-їдїть. Рада, що маєте компанїю.

БабуняЛїззі: Дякую вам!

БабуняЛїззі ::)

Вона виходить із сайту, я відчуваю, як усередині розливається тепло. «Я ще можу принести якесь добро, перш ніж помру», — «Джуд»¹⁴⁷, частина шоста, розділ перший.

П'ята дня, все добре. Я завершую партїю (4:0!), допиваю вино, спускаюся сходами до телевізора. Подвійна порція Гічкака на сьогодні, думаю я собі, відчиняючи шафку з DVD-дисками; можливо, «Мотузка»¹⁴⁸ (недооцінена) та «Незнайомці в потягу» (обмінємось!). В обох знімалися актори-гомосексуалісти — цікаво, це тому я їх поєднала? Я продовжую бавитися в аналітика. «Обмінємось», — кажу сама до себе. Останнім часом я часто розмовляю сама із собою. Залишимо це для доктора Фїлдїнга.

Або, може, «На північ через північний захід»¹⁴⁹.

Або «Ледї зник...»¹⁵⁰.

Аж раптом крик, різкий та охоплений жахом, ніби видертий із горла.

Я кидаюся до кухонних вікон.

У кімнаті тихо. Серце бухкає у грудях.

Звідки це?

За вікном медове проміння вечірнього сонця, вітер кружляє між деревами. То на вулиці чи...

А тоді знову, виринаючи з глибин, розриваючи повітря, такий же крик, нестерпний та нестямний. Долинає з будинку 207. Вікна вітальні розкриті навстіж, фіранки невтомно шелестять на вітерці. «Тепло сьогодні, — казала Біна. — *Краще б відчинила вікно*».

Я витріщаюся на будинок, погляд стрибає між кухнею та вітальнею, відхиляється на кімнату Ітана, знову на кухню.

Він напав на неї? «Дуже любить контролювати».

У мене немає їхнього номера. Я дістаю з кишені айфон, він падає на підлогу. — «Фак», — і я набираю довідкову службу.

— Яка адреса? — сухе запитання. Я відповідаю; за мить автоматизований голос декламує десять цифр, потім пропонує повторити їх іспанською. Я кладу слухавку, вистукую одержаний номер на телефоні.

Гудок муркоче мені у вухо.

Ще один.

Третій.

Чорт...

— Алло?

Ітан. Невпевнено, тихо. Я оглядаю бік будинку, та його там не бачу.

— Це Анна. З-за скверу.

Шморгає носом.

— Привіт.

— Що там відбувається? Я чула якийсь крик.

— Ой. Ні-ні. — Він кашляє. — Усе нормально.

— Я чула, як хтось кричав. То була твоя мама?

— Усе нормально, — повторює він. Він просто погарячкував.

— Вам потрібна допомога?

Пауза.

— Ні.

Два короткі гудки стукають мене по вуху. Він повісив слухавку.

Будинок беземоційно дивиться на мене.

Девід... Сьогодні там Девід. Чи він вже повернувся? Я вистукую в двері до підвалу, кличу його. На мить мене охоплює страх, що двері мені відчинить незнайомка, сонно пояснить, що Девід має скоро повернутися, і, якщо ваша ласка, чи не могли б ви дати мені поспати, дуже дякую.

Нічого.

Він це чув? Він це *бачив*? Я телефоную йому.

Чотири гудки, довгі та неквапні, а потім стандартне записане привітання: «На жаль, абонент, якому ви намагаєтеся зателефонувати... — жіночий голос, завжди жіночий. Мабуть, наш голос більш примирливий.

Я скасовую дзвінок. Погладжую телефон, наче чарівну лампу, з якої зараз же вигулькне джин, готовий показати свою мудрість та виконати мої бажання.

Кричала Джейн. Двічі. Її син сказав, що усе гаразд. Я не можу викликати поліцію; якщо він не зізнався мені, то він точно нічого не скаже людям в уніформі.

Нігті залишають серпики на долонях.

Ні. Треба ще раз спробувати з ним поговорити... Чи краще з нею. Я б'ю по кнопці «Нещодавніх дзвінків» на екрані, натискаю на номер Расселлів. Лише один гудок.

— Так, — відповідає Алістер своїм приємним тенором.

Мені перехоплює подих.

Дивлюсь у вікно: он він, на кухні, з телефоном біля вуха. В іншій руці — молоток. Він мене не бачить.

— Це Анна Фокс, із двісті тринадцятого. Ми познайомилися мину...

— Так, я пам'ятаю. Привіт.

— Привіт, — кажу я їй одразу ж шкодую про це. — Я щойно почула крики, тому хотіла перевірити, чи...

Повертаючись до мене спиною, він кладе молоток на кухонну стійку — молоток; то молоток її налякав? — і змикає руки ззаду на потилиці, наче заспокоює себе.

— Вибачте... Що ви почули? — питає він.

Такого я не очікувала.

— Крик... — невпевнено кажу я. Ні, говори авторитетніше. — Крик. Хвилину тому.

— Крик? — Так, ніби це якимось іншомовне слово. *Спреццатура. Шаденфройде**. Крик.

— Так.

— Звідки?

— З вашого дому. — Повернися. Я хочу побачити твоє обличчя.

— Це... Тут ніхто не кричав, я вас запевняю. — Я чую, як він здавлює сміх, бачу, як спирається на стіну.

— Але я чула. — *І твій син це підтвердив*, думаю я, хоча цього я не скажу, адже це може його роздратувати, розлютити.

— Думаю, ви почули щось інше. Чи звідкись, з іншого боку.

— Ні, я чітко почула його з вашого будинку.

— Тут тільки я зі своїм сином. Я не кричав і абсолютно впевнений, що він також.

— Але я чула...

— Місіс Фокс, вибачте, але я мушу йти — у мене тут інший дзвінок. У нас усе нормально. Ніяких криків, запевняю вас!

— Ви...

— Гарного вам дня. Насолоджуйтеся хорошою погодою.

Я бачу, як він кидає слухавку, знову чую ті два короткі гудки. Він бере молоток, виходить із кімнати через двері навпроти.

Недовіриливо витріщаюся на телефон, ніби очікую від нього пояснень.

І в той момент, коли я знову повертаю очі до будинку Расселлів, бачу її на передньому ганку. Якусь мить вона не рухається, ніби сурикат, який відчуває хижака, а тоді спускається сходами. Повертає голову в один бік, потім в інший, і так кілька разів; нарешті вона рушає в західному напрямку, до алеї, а сонячне проміння німбом збирається над її головою.

* Sprezzatura (*итал.*) — слово, введене італійським письменником епохи Відродження Бальдассаре Кастільоне, на позначення недбалості, з якою демонструється будь-що, у що насправді вкладено багато зусиль. Schadenfreude (*нім.*) — злорадство.

Він спирається на дверний косяк, його сорочка темна від поту, волосся зібралось ковтунами. З одного вуха стирчить навушник.

— Ще раз, що?

— Ти чув той крик у Расселлів? — повторюю я. Він щойно повернувся, десь через тридцять хвилин після того, як Джейн з'явилася на ганку. Між тим, мій «Нікон» плигав від вікна до вікна дому Расселлів, ніби собака, який ристься в лисячих норах.

— Ні, я вийшов звідти десь із півгодини тому, — каже Девід. — Зайшов до кав'ярні за сандвічем. — Він підіймає сорочку до обличчя, витирає краплі поту. У нього рифлений живіт. — Ти чула якийсь крик?

— Двічі. Голосно й чітко. Приблизно о шостій.

Він дивиться на годинник.

— Я, може, там і був у той час, та нічого не чув, — каже він, вказуючи на навушник; другий висить біля стегна. — Хіба що Спрінгстіна¹⁵¹.

Це, фактично, вперше він висловив якесь своє вподобання, але не на часі розвивати цю тему. Я не зупиняюсь.

— Містер Расселл не згадував про тебе. Він сказав, що в будинку лише він та його син.

— Виходить, я вже пішов.

— Я дзвонила тобі. — Звучить, ніби благання.

Він супиться, витягує з кишені телефон, дивиться на екран, супиться ще більше, ніби телефон його підвів.

— Ой, дійсно. Тобі щось треба?

— Отже, ти не чув ніяких криків?

— Не чув ніяких криків.

Я повертаюся.

— Тобі щось треба? — питає він знову, але я вже рухаюся до вікна, тримаючи в руці фотоапарат.

Я бачу, як він виходить. Двері відчиняються й зачиняються за його спиною. Він швидко збігає вниз сходами, повертає ліворуч і крокує тротуаром. У бік мого будинку.

Коли невдовзі лунає дзвінок у двері, я вже стою наготові біля зумера. Натискаю, чую, як він заходить у передпокій, чую, як зі скрипом за ним зачиняються двері. Я відчиняю та бачу, що він стоїть у темряві, дивиться на мене мокрими червоними очима з потрісканими судинами.

— Вибачте, — каже Ітан, переминаючись на порозі.

— Не вибачайся. Заходь.

Він рухається, наче повітряний змій, тягнучись спочатку до дивана, але потім — на кухню.

— Хочеш чогось попоїсти? — питаю я.

— Ні, я не можу тут лишатись надовго. — Він трусить головою і сльози розлітаються по обличчю. Двічі цей хлопець заходив у мій дім і двічі тут плакав.

Я, звісно, звикла до дітей зі стресом: плачів, побитих ляльок, порваних книжок. Склалося так, що я могла обіймати лише Олівію. Та тепер я розкидаю руки перед Ітаном, розгортаю їх, наче крила, і він вступає в обійми, незграбно, ніби стукаючись об мене.

Спочатку на якусь мить, а потім і трохи довше, я знову обіймаю свою доньку — обіймаю її перед першим днем у школі, тримаю її в басейні під час нашого відпочинку на Барбадосі, стискаю її під тихим снігопадом. Я чую, як б'ється її серце, не в унісон з моїм, що перетворює наші серцебиття в один барабанний дріб, який розносить кров по наших тілах.

Він щось нерозбірливо мурмоче мені у плече.

— Що ти кажеш?

— Я кажу, мені дуже шкода, — повторює він, вириваючись із обіймів, обтираючи рукавом собі під носом. — Мені справді шкода.

— Усе гаразд. Перестань це повторювати. Усе нормально. — Я прибираю пасмо волосся зі свого ока, роблю те саме йому. — Що відбувається?

— Мій тато... — він запинається, дивиться крізь вікно на свій будинок. У темряві той світиться, наче череп. — Мій тато кричав, і мені треба було вибратися кудись із дому.

— Де твоя мама?

Він шморгає носом, знову витирає соплі.

— Не знаю. — Ще кілька глибоких вдихів, і він дивиться мені у вічі. — Пробачте. Я не знаю, де вона. Але з нею все добре.

— Точно?

Він чхає, знову опускає голову. Панч просковзує йому між ніг, тручись боками об гомілки. Ітан знову чхає.

— Пробачте. — Ще раз шморгає. — Кіт. — Він роззирається навколо, ніби лише щойно зрозумів, що стоїть у мене на кухні. — Я мушу повертатись. Тато розіллється.

— Здається, він і без того злий. — Я відсуваю крісло від столу, запрошую його сісти.

Хлопець якусь мить вагається, а тоді впирається поглядом назад до вікна.

— Мушу йти. Не варто мені було приходити. Просто...

— Тобі треба було вийти з дому, — закінчую за нього я. — Я розумію. Але, чи вдома все буде безпечно, коли ти повернешся?

На мій подив, з його боку лунає короткий та шпичакуватий сміх.

— Він тільки багато говорити вміє. Оце й усе. Я його не боюся.

— А от твоя мама боїться.

Він мовчить.

Наскільки я бачу, Ітан не демонструє якихось найбільш очевидних ознак жертви жорстокого поводження з дітьми: на обличчі й руках немає ніяких слідів, він у цілому жвавий та незамкнений (хоча, він *таки* плакав двічі, не забуватимемо про це), з гігієною все в порядку. Та це все лише зовнішнє враження, лише побіжний погляд. І він, врешті-решт, стоїть у мене на кухні, жбурляючи нервові погляди на свій дім за сквером.

Посуваю крісло назад до столу.

— Я хочу, щоб у тебе був мій номер телефону, — кажу я йому.

Він киває — з неохотою, як мені видається, але все одно.

— Можете його мені записати?

— У тебе немає свого телефона?

Ітан хитає головою.

— Він... Тато не дозволяє мені. — Він хлюпає носом. — Електронної пошти у мене також немає.

Не дивно. Я витягаю старий чек із шухляди, шкрябаю на ньому номер. Після четвертої цифри усвідомлюю, що пишу свій старий робочий номер, аварійну лінію, яку я приберігала для своїх клієнтів. «1-800-АННА-НЕГАЙНО»¹⁵², — жартував Ед.

— Вибач. Не той номер. — Я перекреслюю його лінією, тоді пишу правильний. Коли я знову підводжу погляд, він стоїть біля дверей до кухні, дивиться на свій будинок за сквером.

— Тобі не обов'язково туди повертатися, — кажу я.

Він обертається. Вагається. Хитає головою.

— Мені треба додому.

Я киваю, подаю йому папірець. Ітан кладе його до кишені.

— Можеш дзвонити мені будь-коли, — кажу я. — І дай цей номер також своїй мамі, будь ласка.

— Добре. — Він іде до дверей, розкинувши плечі, спина пряма. Ніби готується до бою, думаю я.

— Ітане?

Він повертається, тримаючись за дверну ручку.

— Я серйозно. Будь-коли.

Він киває. Тоді відчиняє двері й виходить.

Я повертаюся до вікна, спостерігаю за тим, як він йде через сквер, підіймається сходами, запахає у замок ключ. Якусь мить вагається, переводить подих. А тоді зникає всередині.

26

Десь за дві години по тому рештки вина прослизують до мого горла, і я ставлю порожню пляшку на журнальний столик. Обережно підводжуся, тоді мене хилить убік, наче секундну стрілку годинника.

Ні. Волочи себе до спальні. До ванної.

Під струменем душі останні кілька днів наводнюють мій мозок, заповнюють тамтешні розколи, затоплюють порожнини: Ітан плаче на дивані; доктор Філдінг дивиться крізь свої напружено блискучі окуляри; Біна впирається ногою в мою спину; та нуртована ніч, коли до мене прийшла Джейн. Голос Еда. Девід із ножем. Алістер — хороший чоловік, хороший батько. Ті крики.

Вичавлюю слизняка із шампуню собі на долоню та неухважно втираю його собі у волосся. Під ногами відчувається приплив води.

І пігулки... Господи, пігулки. «Це сильні психотропи, Анно, — попереджав мене доктор Філдінг ще від самого початку, коли у мене все пливло перед очима від знеболювальних. — Приймай їх із розумом».

Я спираюсь долоньями на стіну, звішую голову під краном, заховавши обличчя у темній печері волосся. Зі мною, всередині мене щось відбувається, щось небезпечне й нове. Воно пустило корені, наче отруйне дерево; корені ростуть, розгалужуються, в'ються ліанами довкола моїх нутрощів, легень, серця. «Пігулки», — промовляю я м'яким тихим голосом, ледь чутним серед усе потужнішого гуркоту, так ніби я говорю під водою.

Рука пише ієрогліфи на склі. Я розплющую очі й дивлюся на ці написи. Знову й знову на дверях душевої мої пальці виводять ім'я Джейн Расселл.

Четвер, 4 листопада

27

Він лежить на спині. Я пробігаю пальцями вздовж частоколу темного волосся, що розділяє його торс від пупка до грудей.

— Мені подобається твоє тіло, — кажу я йому.

Він зітхає й усміхається.

— Дарма, — каже; а тоді, доки моя рука відпочиває в заглибинах його шиї, він починає перелічувати кожен свій недолік: суха шкіра, що, ніби терраццо¹⁵³, розпростерлася по спині; самотня родимка поміж лопаток, наче ескімос, якого кинули напризволяще посеред зморщеної криги; деформований ніготь; горбкуваті зап'ястки; дрібний білий шрам, що дефісом з'єднує його ніздрі.

Я лізу до старої рани пальцем. Мізинець пробирається йому до носа; він фиркає.

— Як це трапилося? — питаю я.

Він накручує моє волосся собі на великий палець.

— Мій двоюрідний брат.

— Я й не знала, що в тебе був двоюрідний брат.

— Двоє. Цього звали Робін. Він підніс лезо мені до носа і сказав, що переріже перегородку, щоб у мене була одна ніздря. А коли я похитав головою, лезо мене різнуло.

— Господи...

Він видихає.

— Знаю. Якби я ствердно кивнув, усе було б добре.

Я усміхаюсь.

— Скільки вам тоді було?

— Та це сталося минулого вівторка.

Тепер я сміюся, і він зі мною.

Я виринаю, і сон стікає з мене, ніби вода. Не сон, а спогад, точніше. Намагаюся зачерпнути його долонею, та пізно.

Притуляю долоню до лоба, сподіваючись, що це допоможе від помилля. Відкидаю простирадло вбік, по дорозі до комоду з одягом скидаю із себе нічну білизну, дивлюся на годинник на стіні: 10:10, на циферблаті — навощені вусики. Я проспала 12 годин.

Учорашній день зів'яв, наче пожовкла заслабла квітка. Домашню сварку, неприємну, але нічого надзвичайного зрештою, — ось що я почула. *Підслухала*, вірніше; це мене не стосується. Мабуть, Ед має рацію, думаю я після вдягання, важко спускаючись до свого кабінету.

Звісно, він має рацію. *Багато подразників*: так, справді забагато. Я забагато сплю, забагато п'ю, забагато думаю; забагато, забагато. *De trop**. Чи захоплювалась я так Міллерами, коли вони поселилися ще в серпні? Вони ніколи до мене не заходили, ні, та я все одно вивчала їхнє життя,

* Забагато (фр.).

відслідковувала їхні пересування, переслідувала їх, ніби акула. Отже, справа не в тому, що Расселли якісь цікавіші. Вони просто живуть ближче.

Я хвилююся за Джейн, справді. А ще більше за Ітана. «Він просто погарячкував» — мабуть, страшно опинитися там, де Алістер гарячкує. Та я не можу звернутися до, скажімо, Служби захисту дітей; немає з чим звертатися. У такій ситуації я більше нашкоджую, ніж допоможу. Це я точно знаю.

Дзвонить телефон.

Це відбувається так рідко, що на якусь мить я розгублююся. Визираю надвір, наче то звучить пташиний щебет. Телефон не в кишенях мого халата; я чую, як він дзижчить десь наді мною. Доки я дійшла до спальні та віднайшла його поміж простирадлами, пристрій замовк.

На екрані напис: Джуліан Філдінг. Я передзвонюю.

— Алло?

— Вітаю, докторе Філдінг. Щойно я пропустила ваш дзвінок.

— Анно, привіт.

— Привіт, рада чути. — Щоб ви довго жили. Голова пульсує болем.

— Я дзвоню, щоб... хвилинку... — Його голос затихає, а тоді різко повертається, боляче луплячи мені у вухо. — Я зараз у ліфті. Дзвоню, щоб уточнити, чи ти замовила ліки за рецептом.

Яким рец... ой, дійсно; ті пігулки, що їх Джейн забирала в кур'єра під дверима.

— Між іншим, так.

— Добре. Сподіваюся, ти не вважаєш таку мою перевірку зверхністю?

Між іншим, вважаю.

— Зовсім ні.

— Ти відчуєш ефект досить швидко.

Ротанг шкрябає мої ступні.

— Миттєвий результат.

— Ну, я б радше назвав це саме ефектом, а не результатом.

Він дійсно не пісяє під душею.

— Триматиму вас у курсі справ, — запевняю я його, спускаючись до кабінету.

— Я дещо занепокоєний після нашого минулого сеансу.

Я мовчу.

— Я... — Ні, не знаю, що сказати.

— Сподіваюся, що ці корективи з медикаментами підуть на користь.

Я продовжую мовчати.

— Анно?

— Так. Я також на це сподіваюся.
Його голос знову десь затирається.
— Що ви кажете?
За мить він вже звучить на повну потужність.
— Ці пігулки, — каже він, — не можна вживати з алкоголем.

28

На кухні я заливаю в себе червоного сухого навздогін пігулкам. Розумію турботу доктора Філдінга, справді; усвідомлюю, що алкоголь — це депресант, тож навіть сам по собі не підходить для людини в депресії. Я тямлю. Я навіть *писала* про це: «Юнацька депресія та зловживання алкоголем» у «Журналі педіатричної психології» (том 37, номер 4), співавтор — Веслі Бріл. Я можу процитувати наші висновки, якщо треба. Як казав Бернард Шоу, я часто цитую себе, і це додає пікантності моїм розмовам. Шоу також говорив, що алкоголь — це анестезія, за допомогою якої ми переживаємо операцію життя. Старий добрий Шоу¹⁵⁴.

Тому, їй-богу, Джуліане: це ж не антибіотики. До того ж, я майже рік змішувала свої ліки, і подивись на мене тепер.

Мій ноутбук лежить на кухонному столі, під шибкою, з якої на нього проливається сонячне світло. Я розкриваю його, відвідую «Агору», проводжу інструктаж для двох новеньких, долучаюся до чергової дискусії щодо ліків («Жодні ліки ні в якому разі не можна приймати з алкоголем», — проповідую я). Один — лише однісінький — раз я кидаю швидкий погляд на будинок Расселлів. Ітан у своїй кімнаті за столом щось клацає за комп'ютером — мабуть, у щось грається або пише проект; у будь-якому випадку, не в інтернеті лазить... А у вітальні сидить Алістер із планшетом у руках. Сім'я двадцять першого століття. Джейн не видно, але це й на краще. Мене це не стосується. Забагато подразників.

— До зустрічі, Расселли, — кажу я та повертаюся до екрана телевізора. «Газове світло» — Інґрід Бергман, соковита, як ніколи, повільно божеволіє¹⁵⁵.

29

Після ланчу я знову сиджу із ноутбуком, коли бачу, що «БабуняЛіззі» зайшла на «Агору», маленька іконка навпроти її імені перетворилася

на усміхнене личко-смайлик, так ніби бути присутнім на цьому форумі — велике задоволення та щастя. Я вирішую випередити її.

доктор_тут: Привіт, Ліззі!

БабуняЛіззі: Привіт, докторко Анно!

доктор_тут: Як там погода у Монтані?

БабуняЛіззі: Надворі дощить. Тим краще для такої домашньої дівки, як я!

БабуняЛіззі: А яка погода у місті Нью-Йорку?

БабуняЛіззі: Це не по-селяцькому так говорити? Може, мені краще писати просто НЙ?

доктор_тут: І так, і так нормально! Тут сонячно. Як ваші справи?

БабуняЛіззі: Сьогодні важче, ніж учора.

Я сьорбаю вино, перекочую його язиком.

доктор_тут: Буває. Прогрес не завжди йде гладко.

БабуняЛіззі: І не кажіть! Мої сусіди принесли мені додому продукти.

доктор_тут: Як чудово, що ва соточують такі хорші люди.

Дві помилки. Більше двох келихів вина. Досить непоганий середній рівень, думаю я собі. «Досить, курва, непоганий», — повторюю я сама собі, роблячи черговий ковток.

БабуняЛіззі: АЛЕ: є велика новина, що... мої сини приїдуть до мене в суботу. Я справді хочу мати змогу вийти з ними прогулятися. Справді-справді!

доктор_тут: Не будьте надто суворою до себе, якщо з першого разу не вдасться.

Пауза.

БабуняЛіззі: Знаю, це важке словечко, але мені складно не відчувати себе «божевільною».

Справді важке, воно прохромлює й мені серце. Я осушую келих, закрочую рукави халата, пальці кидаються на клавіатуру.

доктор_тут: Ви НЕ божевільна. Ви — жертва обставин. Те, що ви переживаєте — справжнє пекло. Я просиділа вдома останні десять місяців і як ніхто інший знаю, наскільки це важко. ПРОШУ, ніколи не вважайте себе божевільною, невдахою чи ще кимось, окрім як міцною

та винахідливою людиною, яка набралася сміливості попросити про допомогу. Ваші сини повинні вами пишатися, а ви повинні пишатися¹⁵⁶ сама собою.

*Fin**. Не поезія. Навіть не назвеш правильною англійською — пальці постійно зісковзували з клавіш — та кожнісіньке слово несе правду. Чітку правду.

БабуняЛізі: Це чудово.

БабуняЛізі: Дякую вам.

БабуняЛізі: Не дивно, що ви психологиня. Точно знаєте, що сказати та як це сказати.

Відчуваю, як по губах розповзається посмішка.

БабуняЛізі: У вас є своя сім'я?

Посмішка завмирає.

Перед тим, як відповісти, наливаю собі ще вина. Воно по вінця заповнює келих; нахилию голову й відсьорбую скраю. Вино тече підборіддям, скрапує на халат.

Я вмашую його у махрову тканину. Як добре, що Ед цього не бачить. Як добре, що ніхто цього не бачить.

доктор_тут: Є, але ми не живемо разом.

БабуняЛізі: Чому ж так?

Справді, чому? Чому ви не живете разом, Анно? Я підношу келих до рота, потім відставляю вбік. Картина розкривається переді мною, наче японське віяло: широкі пласти снігу, готель, схожий на коробку цукерок, застарілий автомат із льодом.

І, на власний подив, я починаю їй розповідати.

30

Десять днів перед тим ми вирішили жити нарізно. Це була відправна точка, «одного разу» цієї історії. Чи, радше — якщо бути повністю

* Кінець (*фр.*).

чесною, казати чітку правду — Ед вирішив, а я погодилася, у принципі. Визнаю, я не думала, що так станеться, навіть коли він викликав маклера. Думала, він мене розігрує.

Чому, міркую я, Ліззі хай не хвилює і до себе не прикладає. Це не до прикладання для Ліззі, як сказав би Веслі; він любив таку побудову речень. Думаю, він не змінився. Але ні: «чому» не таке важливе, не в цьому випадку. «Де» та «коли» я розповісти можу.

Вермонт, минулого грудня, відповідно, коли ми упаковали Олівію в «Ауді» та погнали по шосе 9А, через Генрі Гадсон Брідж¹⁵⁷, геть від Мангеттену. За дві години, пробігаючи через північ штату Нью-Йорк, ми звернули на те, що Ед любив називати манівцями: «...де купа придорожніх закусочних і кав'ярень із млинцями, саме те, що нам треба», — обіцяв він Олівії.

— Мама не любить млинці, — сказала вона.

— Тоді вона може відвідати магазин із рукоділлям.

— Мама не любить рукоділля, — сказала я.

Як виявилось, манівці того регіону абсолютно відсталі в тому, що стоєть млинців і крамниць із рукоділлям. Ми знайшли єдиний «АйГОП»¹⁵⁸ у найсхіднішій частині Нью-Йорка, де Олівія змогла вимочити вафлі у кленовому сиропі (який виготовляли тут же, як було вказано в меню), а ми з Едом пронизували одне одного швидкими поглядами через стіл. Зовні почало трусити легеньким сніжком, крихкі маленькі сніжинки-камікадзе розбивалися об вікна. Олівія показала виделкою та вереснула.

Я перехопила її виделку своєю.

— Ще надивишся на сніг у «Синій річці», — заспокоїла я її. То був наш пункт призначення, гірськолижний курорт у центральному Вермонті, який колись відвідувала подруга Олівії. Однокласниця, не подруга.

Назад до машини, назад на дорогу. Загалом, поїздка була тихою. Ми нічого не говорили Олівії; немає сенсу псувати їй відпочинок, казала я, а Ед кивав. Ми старалися для неї.

Тому в тиші ми минали широкі поля, поглазовані кригою дрібні річечки й забуті села, занурюючись у кволу хуртовину біля кордону Вермонта. В якийсь момент Олівію потягнуло на «Через поле й через ліс»¹⁵⁹, і я наважилася підтримати пісню, намагаючись, але не будучи у змозі відтворити гармонію.

— Татку, а ти чому не співаєш? — прохально запитала Олівія. Вона завжди так робила: питала, а не наказувала. Досить незвично для дитини. Досить незвично для будь-кого, інколи думаю я.

Ед прокашлявся і теж заспівав.

Тільки після того, як ми доїхали до Зелених гір¹⁶⁰, що випиналися із землі, наче плечі, Ед трохи відтанув. Олівії перехопило подих.

— Я ще ніколи такого не *бачила*, — видихнула вона, а я подумала, де вона почула ці слова саме в такому порядку.

— Подобаються гори? — спитала я.

— Вони виглядають, наче зім'ята ковдра.

— Дійсно.

— Ніби ліжко велетня.

— Ліжко велетня? — повторив Ед.

— Так... Наче то велетень спить під ковдрою. Тому вона й така горбаста.

— Завтра кататимешся на лижах на одній із тих гір, — пообіцяв Ед, коли машина обігнула крутий поворот. — Ми поїдемо вгору-вгору-вгору на підйомнику, а потім з'їдемо вниз-униз-униз, під самий підніжок гори.

— Вгору-вгору-вгору, — повторила мала. Слова прошелестіли на її губах.

— Саме так.

— І вниз-униз-униз.

— Знову правильно.

— Ота схожа на коня. Он які вушка. — Вона показала на пару шпильчастих вершин вдалечині. В Олівії був саме той вік, коли усе їй нагадувало коней.

Ед усміхнувся.

— Якби в тебе був кінь, як би ти його назвала, Лів?

— Ми *не* купуємо коня, — додала я.

— Я б назвала його Лискою.

— Лиска — це ж лисиця, — сказав Ед. — Лисичка-сестричка.

— Він був би швидким, як лисичка.

Ми поміркували над цим.

— А як би ти назвала коня, мам?

— Ти не хочеш називати мене матусею?

— Ну добре.

— Ну добре?

— Ну добре, матусю.

— Я б назвала коня Так-Так¹⁶¹. — Я глянула на Еда. Нічого.

— Чому? — спитала Олівія.

— Це з однієї пісні з телевізора.

— Якої пісні?

— Зі старої програми про коня, який вмів говорити.
— Кінь, який говорить? — Вона зморщила ніс. — Ну й дурниця.
— Погоджуюсь.

— Татусю, а як би ти назвав коня?
Ед глянув у дзеркало заднього виду.

— Мені також подобається Лиска.
— Вау, — видихнула Олівія. Я повернулась.

Біля нас та під нами розкрився простір, широке провалля, вирва в землі внизу, здоровенна чаша порожнечі; на її дні виднілися очеретяні вершини ялинок, обвішані клаптиками туману, ніби притягнутого з неба. Ми опинилися так близько до краю дороги, що на мить здалося, ніби машина летить. Ми могли заглянути в колодязь світу.

— Наскільки воно глибоке? — спитала вона.

— Дуже глибоке, — відповіла я, перевівши погляд на Еда. — Ми можемо трішки притримати хід?

— Притримати хід?

— Знизити швидкість тобто. Просто... їхати повільніше.

Він злегка сповільнився.

— Можна *ще* повільніше?

— Та усе нормально, — відповів Ед.

— Так страшно, — обірвано-стиснуто протягнула Олівія, доки її долоні повільно підносилися до очей, після чого Ед ще трохи підняв ногу над педаллю газу.

— Не дивися вниз, Гарбузику, — сказала я, повернувшись до неї. — Дивися на матусю.

Вона так і зробила, звівши на мене свої широченні оченята. Я взяла її за руку, обхопила пальчики.

— Усе добре, — сказала я їй. — Просто дивися на матусю.

Ми домовилися про поселення неподалік «Двох сосен», за півгодини їзди від самого курорту: «Найкращий історичний готель-трактир центрального Вермонту», — хвалився на своєму сайті заклад «Фішер Армз», чепурний котедж із розквітлим вогнищами в камінах та прикрашеними снігом шибками.

Ми припаркувалися у невеличкому дворику. Бурульки, наче ікла, звисали над входом. Усередині — сільський декор Нової Англії: круто скошена стеля, старовинно-вишукані меблі, язики полум'я витанцьовують в одному з тих фотогенічних камінів. Порт'є, пишна молода блондинка з іменем «Марі» на бейджіку, запросила нас

розписатися у журналі для гостей і поправила іриски на столі, доки ми цим займалися. Я задумалась, чи звертатиметься вона до нас «нарід»?

— Що, на рід, на лижі приїхали?

— Саме так, — сказала я. — На «Синю річку».

— Рада, що ви вчасно приїхали. — Марі осяяла усмішкою Олівію. — Надходить буря.

— Нор-ост?¹⁶² — запитав Ед, який завжди намагався звучати як місцевий.

Вона навела свою променисту посмішку на нього.

— Нор-осте — то радше прибережний шторм, сер.

Він ледь не підскочив.

— Он як.

— То звичайний шторм як шторм. Але цього разу буде ще та шуря-буря. Нарід, не забудьте на ніч позачиняти вікна.

Мені хотілося спитати, чому взагалі хтось би відчиняв вікна за тиждень до Різдва, але Марі вже дала мені ключі й побажала нам, нарід, приємного вечора.

Ми покотили валізи коридором — серед «усіх зручностей» у «Фішер Армз» не знайшлося місця для носильника — та увійшли в наш номер. Картини з фазанами оточили камін; наче тортові коржі, ковдри лежали на краях ліжок.

Олівія одразу ж побігла до туалету, залишивши двері відчиненими; їй було страшно у незнайомих вбиральнях.

— Гарно тут, — пробурмотіла я.

— Лів, — покликав Ед, — як тобі туалет?

— Холодний.

— На якому ліжку ти хочеш спати? — запитав мене Ед. На свята ми з ним завжди спали окремо, адже, коли Олівія неминуче залазила до нас, місця ставало надто мало. Інколи вона по кілька разів за ніч переселялася з Едового ліжка до мого і навпаки; Ед називав її Понг, за назвою гри на «Атарі»¹⁶³, де чотирипіксельний м'ячик стрибав туди-сюди між двома платформами.

— Ти лягай біля вікна. — Я сіла скраєчку іншого ліжка, розстігнула свою валізу. — Краще перевір, чи воно зачинене.

Ед гепнув свою валізу на матрац. Мовчки ми почали розпаковуватись. За вікном хиталися завіси зі снігу, сіро-білі в сутінках.

Через деякий час він засукав один рукав та почухав передпліччя.

— Знаєш... — почав Ед. Я повернулася до нього.

З туалету долинув звук зливу, до кімнати заскочила Олівія, пере-стрибуючи з однієї ноги на іншу.

— Коли ми підемо кататися?

Вечеря складалася з приготованих ще вдома сандвічів із арахісовим маслом і джемом, хоча я спакувала і пляшку совіньйон-блан¹⁶⁴ поміж светрами. Тепер температура стала кімнатною, а Ед любив, щоб його біле вино було «справді сухим і справді холодним», як він завжди пояснював офіціантам. Я подзвонила на рецепцію, попросила льоду.

— Біля вашої кімнати у коридорі є автомат, — пояснила Марі. — Тільки добряче шарпніть кришку.

Я взяла відерце для льоду з міні-бару під телевизором, вийшла у коридор, побачила стару модель «Лума Комфорт», що гула в ніші за кілька кроків.

— Рипиш, як матрац, — повідомила я її. Добряче шарпнула кришку, й вона відсунулась. Автомат видихнув мені в обличчя морозне повітря, як люди з реклами м'ятних жувальних гумок.

Лопатки там не було. Я полізла всередину, обпалюючи холодом собі руки, та набрала кубики відерцем. Вони прилипали до шкіри. От вам і Лума, от вам і Комфорт.

Там Ед і запопав мене, по зап'ясток у льоду.

Він несподівано з'явився збоку, сперся на стіну. Якусь мить я вдавала, що не бачу його; я витріщалася на резервуар автомата з льодом, наче його вміст мене вразив, та продовжувала зачерпувати лід, жадаючи, щоб він підійшов, щоб він обійняв мене.

— Цікаво?

Я повернулася, не турбуючись за те, щоб зімітувати несподіванку.

— Слухай, — сказав він, і подумки я завершила речення замість нього. *Обдумаймо усе це ще раз*, мабуть. Можливо, навіть, *я пога-рячкував*.

Натомість він закашлявся — боровся із застудою останніми днями, ще з тієї вечірки. Я чекала.

Тоді він продовжив.

— Я не хочу робити усе це так.

Я стиснула кубики льоду в кулаці.

— Робити що? — моє серце завмерло. — Робити що? — повторила я.

— *Це*, — відповів, майже просичав він, змахнувши рукою. — Весь цей веселий сімейний відпочинок, а тоді, після Різдва, ми...

Серце сповільнилося; пальці палали.

— Чого ж ти хочеш? Сказати їй зараз?

Він не відповів.

Я витягла руку з автомата, засунула кришку. Але недостатньо шарпнула: вона застрягла на середині. Я підперла відерце з льодом стегном, спробувала посунути її далі. Ед ухопив ручку і щосили сіпнув.

Відерце впало й покотилося підлогою, стукаючи по килиму, розсипаючи по дорозі кубики льоду.

— Гадство.

— Забий, — сказав Ед. — Я вже не хочу нічого пити.

— Я хочу. — Я вклякла, щоб згребти кубики назад до відерця.

Ед спостерігав за мною.

— Що ти з ними робитимеш?

— Мені що, залишити їх тут танути?

— Так.

Я підвелася й поставила відерце на автомат.

— Ти справді хочеш зробити це зараз?

Він зітхнув.

— Я не розумію, для чого нам...

— Тому що ми вже *тут*. Ми вже... — я вказала на двері нашого номера.

Він кивнув.

— Я про це думав.

— Багато ж ти думаєш останнім часом.

— Я думав, — продовжив він, — що...

Він замовк, і я почула клацання дверей позаду. Повернула голову, побачила жінку середнього віку, яка пішла коридором у наш бік. Вона сором'язливо посміхнулася, відвела очі; і, обминаючи розсипаний лід, попрямувала до вестибюлю.

— Я думав, що тобі захочеться одразу ж почати своє лікування. Ти б так і сказала своїм пацієнтам.

— Не кажи... Прошу тебе, не кажи мені, що б я мала сказати, а що — ні.

Він промовчав.

— І я б не говорила так із дитиною.

— Ти б так говорила з її батьками.

— Не *кажи* мені, як би я *говорила*.

Ще мовчання.

— Наскільки їй відомо, ще немає чого лікувати.

Він знову зітхнув, потер пляму на відерці.

— Суть у тому, Анно, — сказав він, і я могла побачити важкість у його очах, те широке урвище його брови, що от-от обвалиться, — що я вже не витримую.

Я опустила очі, розглядаючи кубики льоду, що вже танули на підлозі.

Ми мовчали. Ми не рухались. Я не знала, що сказати.

А тоді я почула свій м'який, низький голос.

— Тільки мене не звинувачуй, якщо вона плакатиме.

Пауза. А тоді його голос, ще м'якше.

— Я звинувачую тебе, — він вдихнув, видихнув. — Ти була мою ідеальною дівчинкою, — сказав він.

Я приготувалася до гіршого.

— Але зараз я навіть не можу на тебе дивитись.

Я зчавила очі повіками, вдихнула прохолодний дух льоду. І згадала не наше весілля, не день, коли народилася Олівія, а ранок, коли ми збирали журавлину в Нью-Джерсі — блискуча від крему проти засмаги Олівія пиццала й сміялася у своїх гумових чобітках; небо низько над головою, нас просякло вересневе сонце; навколо — широке море рожево-червоних ягід. Ед із повними руками та сяючими очима; я стискаю липке рученя нашої доньки. Я пам'ятаю, як болотяна вода піднялася нам до стегон, як вона залила мені серце, погнала по венах, піднялася до очей.

Я підняла голову, поглянула Едові в очі, ті його темно-карі очі; «Абсолютно звичайнісінькі очі», — запевняв він мене на нашому другому побаченні, але для мене вони були найгарнішими. І дотепер залишаються.

Він перехопив мій погляд. Автомат із льодом гудів між нами.

А тоді ми пішли розповісти усе Олівії.

31

доктор_тут: А тоді ми пішли розповісти усе Олівії.

Пауза. Скільки ще їй захочеться знати? Скільки ще я зможу їй розповісти? Я справді відчуваю, як болить моє серце, як воно щемить за грудною кліткою.

Хвилина... Жодної відповіді. Цікаво, чи не зачіпає це Ліззі за живе; ось я розповідаю, як тимчасово розійшлася зі своїм чоловіком, коли вона свого втратила безповоротно. Цікаво, чи...

Бабуня Ліззі покинула чат.

Я витріщаюсь на екран.

Тепер доведеться самій пригадувати решту історії.

32

«Хіба вам не самотньо тут самій?».

Я вислизаю зі сну, коли рівний чоловічий голос питає мене. Розклеюю повіки.

«Я, мабуть, народилася самотньою». Тепер жіночий голос. Кремове контрольно.

Світло й тінь миготять перед очима. Це з «Темного проходу» — сцена, де Богі та Беколл обмінюються кокетливими поглядами через журнальний столик.

«Тому ви відвідуєте судові процеси над вбивцями?».

На моєму ж журнальному столику — залишки вечері: дві порожні пляшки мерло та чотири баночки з пігулками.

«Ні. Я прийшла тому, що ваша справа схожа на справу мого батька».

Я вдаряю по пульту біля себе. Ще раз.

«Знаю, він не вбивав мою мачуху...». Екран гасне, а разом з ним і вітальня.

Скільки я випила? Правильно: дві пляшки. І ще за обідом. Це... до біса багато вина. Визнаю.

А ще пігулки: я правильну кількість прийняла зранку? Я взагалі *правильні* ліки приймаю? Останнім часом я стала недбалою, знаю. Не дивно, що доктор Філдінг вважає, що мій стан погіршується. «Ти — *погана*», — дорікаю я собі.

Заглядаю в баночки. Одна майже порожня; на денці сховалися дві пігулки, дві маленькі пігулки по обидва боки.

Боже, яка ж я п'янюча.

Підіймаю голову, визираю у вікно. Надворі темно, глупа ніч. Тягнуся за телефоном, та не можу його знайти. Дідусевий годинник, що бовваніє у кутку, цокає, ніби хоче привернути мою увагу. Дев'ята п'ятдесят. «Дев'ята п'ятдесят», — вимовляю я. Так не піде. Спробуй: десята десять. «Десята десять». Так краще. Я киваю на годинник. «Дякую», — кажу йому. Він дивиться на мене, весь такий набундючено-серйозний.

Нетвердо хилюся до кухні. *Хилюся...* Хіба не це ж слово використала Джейн Расселл, коли описувала, як я випала з дверей того дня? Ті

малі гівнюки зі своїми яйцями. *Похилилася*. Як дворецький у «Сімейці Адамсів»¹⁶⁵, Ларч. Кремезний дворецький. Ходив похилений. Олівія обожає ту мелодію. Клац-клац.

Я хапаюся за водопровідний кран, опускаю під нього голову, тягну догори вентиль. Батіг білої води. Підставляю рот, роблю великий ковток.

Проводжу рукою по обличчю, а далі шкандибаю до вітальні. Очі мимовільно ковзають по будинку Расселлів: примарне сяйво комп'ютера Ітана, за яким сидить сам хлопець, на кухні нікого. Радісна, залита світлом вітальня. Там Джейн у білосніжній блузці сидить на тому смугастому диванчику. Я махаю їй рукою. Вона мене не бачить. Махаю ще раз.

Вона мене не бачить.

Однією ногою, потім іншою, потім знову першою. Тоді іншою — не забудь про це. Я розтікаюся по дивану, схиляю голову на плече. Заплющую очі.

Що трапилося з Ліззі? Я щось не так сказала? Відчуваю, як обличчя насплюється.

Болота з журавлиною розкидаються перед моїми очима, вони танцюють у мерехтливому світлі. Рука Олівії тримає мою.

Відерце з льодом грюкає по підлозі.

Я додивлюся фільм.

Розплющую очі, добуваю з-під себе пульт. З колонок виривається органна музика, на екрані Беколл грається в «ку-ку» через плече. «З тобою все буде гаразд, — запевняє вона: затамуй подих, схрести пальці». Сцена операції — Богі накачаний анестезією, фантоми кружляють навколо нього в бісівській каруселі. «Він вже у твоїй крові». Орган гуде. «Впусти мене». Агнес Мурред тарабанить по об'єктиву камери. «Впусти мене». Полум'я колишеться... «Вогнику?» — питає таксист.

Вогник. Я повертаюся у бік будинку Расселлів. Джейн досі у вітальні, тепер стоїть, беззвучно щось кричить.

Я обертаюся на місці. Струнні, ціла флотилія струнних, а під ними пронизливі басы органа.

Я не бачу, на кого чи до кого вона кричить, — стіна будинку ховає від мене решту кімнати.

«Затримай подих, схрести пальці».

Вона дійсно аж волає, обличчя усе побагровіло. Я кидаю погляд на «Нікон», що лежить на кухонній поверхні.

«Він вже у твоїй крові».

Я підіймаюся з дивана, перетинаю кухню, обмацую фотоапарат рукою. Підходжу до вікна.

«Впусти мене. Впусти мене. *Впусти мене*».

Нахиляюся до скла й підіймаю фотоапарат. На мить усе темнішає, а тоді у видошукачі з'являється Джейн, обриси її тіла розмиті; я обертаю об'єктив, і все стає чіткішим, виразнішим — я навіть бачу, як блищить її медальйон. Її очі звузились, а рот широко розкритий. Вона штрикає пальцем повітря — «Вогнику?» — а потім вдруге. Пасмо волосся звисає над її обличчям, пурхає перед щочкою.

Я збільшую зображення, аж раптом Джейн кидається ліворуч, геть із виду.

«Затамуй подих». Я повертаюся до телевізора. Знову Беколл, майже муркоче. «Схрести пальці», — в унісон з нею кажу я. Знову до вікна, фотоапарат перед оком.

Джейн знову потрапляє у кадр — та цього разу її хода якась дивна, повільна. Вона похитується. Темно-кривавий клаптик заплямував верх її блузки; я бачу, як він розходиться до її живота. Руки Джейн роздряпують груди. Там засіло щось тонке та сріблясте, наче руків'я чогось.

Це і є руків'я.

Тепер кров кидається їй до горла, обливає червоним. Її рот криво розтягується; брови зведені, ніби вона дуже здивована. Однією рукою вона мляво хапається за те руків'я. Іншою тягнеться уперед, пальцем вказуючи на вікно.

Вона вказує просто на мене.

Фотоапарат падає мені з рук, я відчуваю, як він скочується по ногах, лямка зачіпається за пальці.

Рука Джейн згинається на вікні. Очі широко розкриті, в них мольба. Вона вимовляє щось, чого я не чую та не можу прочитати по губах. А тоді, коли час уповільнюється майже до повної зупинки, вона притуляє руку до вікна та падає набік, вимашуючи жирною смугою крові вікно.

Я залякла на місці.

Не можу поворухнутись.

Кімната завмерла. Завмер світ.

А потім, коли час зрушує вперед, я виходжу з трансу.

Повертаюся, відпускаю ремінець фотоапарата, кидаюся через кімнату, вдаряючись ногою об стіл. Я спотикаюсь, тягнуся до кухонної

поверхні, висмикую домашній телефон із його бази. Натискаю на кнопку живлення.

Нічого. Тиша.

Десь, згадую я, Девід говорив мені те саме. *Він навіть не під'єднаний...*

Девід.

Я впускаю телефон та кидаюся до дверей у підвал, викрикую його ім'я, кричу, кричу, кричу. Хапаюся за дверну ручку, щосили тягну.

Нічого.

Біжу до сходів. Вгору — б'ючись об стіну — раз, два — повертаю на сходовому майданчику, перечіпаюся через останню сходинку, ледь не повзу до кабінету.

Дивлюся на стіл. Телефона немає. Клянусь, я його тут залишила.

«Скайп».

Руки трясуться, я хапаюся за мишку та шарпаю нею по столі. Подвійне клацання на іконці «Скайпу», ще раз, лунає вітальна мелодія, я луплю по цифрах 911 на клавіатурі.

На екрані загоряється червоний трикутник. «Аварійні дзвінки недоступні. Скайп — це не служба, що замінює телефон».

— Та пішов ти до сраки, «Скайп», — кричу я.

Вибігаю з кабінету, кидаюся по сходах, звертаю на майданчику, влітаю крізь двері спальні.

Тумбочка біля ліжка: келих, фотографія в рамці. Інша тумбочка: дві книжки, окуляри для читання.

Ліжко — невже він знову в ліжку? Я хапаю ковдру обома руками та рвучко стягую.

Телефон злітає в повітря, наче снаряд.

Я кидаюся за ним ще до того, як він встигає приземлитися, вибиваю його під крісло, витягую та розблоковую. Вводжу пароль. Пристрій здригається. Код невірний. Ще раз, пальці ковзають по екрану.

З'являється домашній екран. Я штрикаю значок «Телефон», потім «Клавіатура», набираю 911.

— Служба 911, що у вас трапилося?

— Моя сусідка, — кажу я, запинаючись і вперше за останні дев'яносто секунд не рухаючись. — Її... вдарили ножем! О Боже! Допоможіть їй!

— Мем, заспокойтесь, — голос говорить повільно, ніби за зразком, із млосним манірним акцентом вихідця із Джорджії. Це дратує. — Яка ваша адреса?

Я вичавлюю цю інформацію зі свого мозку, зі свого горла, постійно заїкаючись. Крізь вікно я бачу радісну вітальню Расселлів, ту дугу з крові, розмазану по вікні, наче військове розфарбування.

Він повторює адресу.

— Так. Так.

— І ви кажете, що вашу сусідку вдарили ножем?

— *Так.* Допоможіть. Вона стікає кров'ю.

— Що?

— Я кажу, *допоможіть.* — Чому він не допомагає? Я хапаю ротом повітря, кашляю, хапаю ще.

— Допомога вже в дорозі, мем. Я хочу, щоб ви заспокоїлися. Можете представитися?

— Анна Фокс.

— Добре, Анно. Як звать вашу сусідку?

— Джейн Расселл. О, Господи.

— Ви зараз біля неї?

— Ні. Вона живе... в сусідньому будинку, за сквером.

— Анно, ви...

Він заливає слова мені до вух, наче сироп — яка диспетчерська служба надзвичайних ситуацій наймає таких неквапливих людей? — коли раптом відчуваю, як щось шурхає об мою ногу. Я опускаю голову та бачу Панча, що треться об мене своїм боком.

— Що?

— Ви напали на свою сусідку?

У темряві вікна, я бачу, як роззявляється мій рот.

— *Ні.*

— Зрозуміло.

— Я визирнула крізь вікно і *побачила, як її вдарили ножем.*

— Зрозуміло. Ви знаєте, хто це зробив?

Я примружуюсь, вдивляюся у вікна вітальні Расселлів — вона на один поверх нижче, від місця, де стою я, — та не бачу на підлозі нічого, окрім розшитого квітками килима. Я стаю навшпиньки, витягую шию.

Все одно нічого.

А тоді вона з'являється: рука на підвіконні.

Тягнеться догори, наче голова солдата, що вигулькує з окопу. Я бачу, як вона проводить пальцями по склу, малюючи кров'ю лінії.

Вона ще жива.

— Мем? Ви знаєте, хто...

Та я вже вистрибнула з кімнати, кинувши телефон на підлогу, а кіт понявчав мені у спину.

33

Парасоля стоїть у своєму кутку, зіщулена під стіною, наче налякана наближенням якоїсь загрози. Я беруся за прохолодну ручку, що гладенько лягає в мою змокрілу долоню.

«Швидкої допомоги» нема, але є я, лише за кілька кроків від Джейн. За цими стінами, за парою дверей, вона виручила мене, прийшла на допомогу... А зараз у неї із грудей стирчить лезо. Моя клятва психотерапевта: *«Перш за все я не маю права нашкодити. Я сприятиму зціленню та добробуту і ставитиму чужі інтереси понад своїми»*.

Джейн десь там, за сквером, рукою розгрібає кров із рани.

Я відчиняю двері у передпокій.

Крізь тамтешню загуслу темряву пробираюся до вхідних дверей. Відмикаю засув і клацаю пружиною парасолі, відчуваю, як вона розганяє повітря, розцвітаючи в чорноті; кінчики ребер зачіпають стіну, тягнуться, ніби маленькі кігті.

Один. Два.

Рука обхоплює дверну ручку.

Три.

Ручка повертається.

Чотири.

Я залишаюся стояти, стискаючи в кулаці холодну латунь.

Не можу поворухнутись.

Відчуваю, як зовнішній світ хоче пролізти всередину, — хіба не так це описувала Ліззі? Він розбухає над дверми, випинає свої м'язи, грюкає по дереву; я відчуваю його подих, з ніздрів валить пара, зуби люто скрегочуть. Він розчавить мене; він розірве мене; він поглине мене.

Я спираюся головою на двері, видихаю. Один. Два. Три. Чотири.

Вулиця — глибокий просторий каньйон. Надто відкритий простір.

Я не зможу.

Вона всього за пару кроків. За сквером.

За сквером.

Я виходжу з передпокою, тягнучи за собою парасолю, та заходжу на кухню. Он вони, просто за посудомийною машиною: бічні двері, що ведуть просто у сквер. Майже рік вони стояли замкнені й незрушні.

Перед ними я поставила корзину зі сміттям, з пащі якої тепер, наче зламані зуби, стирчали горлечка пляшок.

Я відсуваю корзину — під акомпанемент брязкоту скла — і відмикаю замок, відводжу засув.

А якщо двері замкнуться за мною? Якщо я не зможу повернутися? Погляд ловить ключ, що висить на гачку біля прорізу. Знімаю його та кидаю собі до кишені халата.

Я націлюю парасолю перед собою — моя таємна зброя; мій щит і меч — і нахиляюся, щоб взятися за дверну ручку. Обертаю її.

Штовхаю двері.

Потік повітря розбивається об моє тіло, різко та холодно. Я заплющую очі.

Спокій. Темрява.

Один.

Два.

Три.

Чотири.

Я виходжу назовні.

34

На першій сходинці я зовсім промахуюсь, зіскакую на другу і далі, хитаючись, іду в темряві з парасолею перед собою. Інша нога спотикається, я тільки й встигаю гомілкою іззаду черкнути сходи та хлюпнутися на траву.

Я skleпляю очі. Голова треться об навіс парасолі. Вона захищає мене, наче намет.

Зіщулившись в такій оболонці, я витягаю руку по сходах, вгору-вгору-вгору, крадучись пальцями по сходинках, поки не намацую верхню. Я виглядаю з-під парасолі. Двері стоять відчинені, кухня заманює золотавим світлом. Я тягнуся, ніби хочу вхопити те світло, притягнути його до себе.

Вона там помирає.

Я знову повертаю голову до парасолі. Чотири чорні квадрати, чотири білі лінії.

Обіпершись на шорстку поверхню сходов, я підіймаю себе на ноги, вгору-вгору-вгору.

Я чую, як над головою скриплять гілки дерев, маленькими ковтками вдихаю холодне повітря. Я вже й забула, яке на смак холодне повітря.

І — один, два, три, чотири — я йду далі. Мною хилитає, наче п'янчугою. Я і є п'янчуга, нагадую собі.

Один, два, три, чотири.

...

На третьому році ординатури я познайомилася з дитиною, яка після операції у зв'язку з епілепсією проявляла цікаву модель поведінки. До лобектомії¹⁶⁶ вона, за всіма ознаками, була щасливою десятирічною дівчинкою, хоча й схильною до серйозних епілептичних епізодів («епілептізодів», як хтось саркастично зауважив); але після операції вона віддалилася від сім'ї, почала ігнорувати свого молодшого брата, не витримувала батьківських дотиків.

Спочатку вчителі запідозрили жорстоке поводження у сім'ї, але потім хтось помітив, наскільки дружнішою дівчинка була з людьми, яких вона ледве знала чи й *узагалі* не знала, — вона обіймала своїх лікарів, брала за руки випадкових перехожих, розмовляла із продавчинями, наче то її старі подруги. І разом з тим її близьких — колись найближчих людей — трусило від її холоду.

Ми так і не визначили причину. Але результат ми назвали «вибірковим емоційним відчуженням». Цікаво, де вона зараз; цікаво, як справи в її сім'ї.

Я думаю про ту маленьку дівчинку, її тепле ставлення до незнайомих, симпатію до невідомого, поки бреду через сквер, щоб урятувати жінку, з якою розмовляла двічі.

І коли я про це думаю, парасоля стукається об щось, і я зупиняюся, немов укопана.

Це лавка.

Це *лавка*, єдина в цьому сквері, пошарпане маленьке дерев'яне сідало з френзлюватими бильцями та пам'ятною дощечкою на спинці. Колись я зі свого гнізда на будинку спостерігала, як тут сиділи Е з Олівією; він гаяв час за планшетом, вона гортала книжку, а потім вони мінялися. «Фанатієш від дитячої літератури?» — питала я його опісля.

«*Експеліармус*»*, — парирував він.

Верхівка парасолі застрягла між планками сидіння. Я обережно висмикую її... а тоді усвідомлюю, чи, точніше, згадую: лавка стоїть

* *Expelliarmus* — одне із заклять у серії книжок про Гаррі Поттера.

просто за ворітьми до скверу. Я не зможу дістатися будинку Расселлів, окрім як через вулицю.

Я про це не подумала.

Один. Два. Три. Чотири.

Я стою посеред чвертьякровоного скверу, озброєна лише нейлоном і бавовною, на півдорозі до будинку, де зарізали жінку.

Починаю чути загрозливе шумовиння ночі. Воно огортає мої легені, облизує мої губи.

Я зможу, думаю я, але коліна підкошуються під вагою тіла. Ну ж бо: вгору-вгору-вгору. Один, два, три, чотири.

Я сунуся уперед — дрібний крок, але хоч якийсь. Дивлюся собі на ноги, з-під капців вибивається зелена трава. *Я сприятиму зціленню та добробуту.*

Тепер ніч впилася своїми кігтями у моє серце. Вона стискає його. Я зірвусь. Я зараз зірвусь.

І ставитиму чужі інтереси понад своїми.

Джейн, я йду. Я тягну іншу ногу вперед, але тіло вже опускається, тоне. Один, два, три, чотири.

Здалеку стогнуть сирени, наче плакальниці на поминках. Криваво-червоне світло заливає купол парасолі. Не встигнувши спинити себе, я повертаюся до шуму.

Вітер завиває. Я сліпну від світла фар.

Один. Два. Три...

П'ятниця, 5 листопада

35

— Думаю, нам варто було замкнути кімнату, — промимрив Ед після того, як вона вибігла у коридор.

Я повернулася до нього.

— А чого ти очікував?

— Я не...

— А ти як думав, що станеться? Хіба я не про те *говорила*?

Не очікуючи відповіді, я виходжу з кімнати. Едові кроки м'яко сліднують за мною килимом.

У вестибюлі за стійкою з'явилася Марі.

— Нарід, у вас усе в порядку? — спохмурнівши, спитала вона.

— Ні, — відповіла я одночасно з Едовим «добре».

Олівія знайшлася у кріслі біля вогнища, сльози вмивали її обличчя, лискуче від жару з каміна. Ми з Едом підповзли до неї з обох боків. Полум'я обдало жаром мені спину.

— Лівві, — почав Ед.

— Ні, — відповіла вона, похитуючи туди-сюди головою.

Він спробував ще раз, ніжніше.

— Лівві.

— *Та пішли ви*, — верескнула вона.

Ми відсахнулись: я ледь не впала на решітку каміна. Марі повернулася за стійку й робила усе можливе, щоб ігнорувати цей нарід.

— Де ти таке почувала? — спитала я.

— Анно, — сказав Ед.

— Не від мене ж.

— Суть не в тому.

Він мав рацію.

— Гарбузику, — сказала я та спробувала погладити її волосся;

Олівія знову захитала головою та заховала обличчя у подушці. — Гарбузику.

Ед узяв її за руку. Вона вирвалася.

Він безпорадно глянув на мене.

У тебе в кабінеті плаче дитина. Твої дії? Перший курс педіатричної психіатрії, перше заняття, перші десять хвилин. Відповідь: ти даєш їй виплакаться. Звісно, ти слухаєш, намагаєшся зрозуміти, намагаєшся розрадити, говориш, щоб вона глибоко дихала, — але даєш повністю виплакаться.

— Глибоко вдихни, Гарбузику, — прошепотіла я, гладячи її по голівці.

Вона почала захлинатися, відкашлюватись.

Спливла якась хвилина. У приміщенні похолоднішало; за моєю спиною тремтіли язики вогню. А тоді вона почала говорити щось у подушку.

— Що? — запитав Ед.

Піднявши обличчя із вимазаними щічками, Олівія звернулася до вікна.

— Я хочу додому.

Я дивилася на її обличчя, трепет її губ, потік із носа; а тоді глянула на Еда, зморшки на його лобі, порожнечу очей.

Це я з нами таке зробила?

За вікном сніг. Я дивилася, як він падає, бачила у склі силуети нас трьох: мого чоловіка, доньки та мого, що разом зіщулилися біля вогню.

Коротка тиша.

Я підвелася, підійшла до стійки. Марі підняла голову й вичавила із себе якусь подобу напруженої посмішки. Я усміхнулася у відповідь.

— Та буря, — почала я.

— Так, мем.

— Вона... дуже близько? Їхати безпечно?

Вона скривилася, вистукала щось на клавіатурі.

— Масивний снігопад можна очікувати ще через кілька годин, — сказала вона. — Але...

— То ми можемо... — перебила я. — Пробачте.

— Я лише хочу сказати, що зимові бурі дуже важко передбачити. —

Вона глянула мені через плече. — Нарід, ви вже хочете їхати?

Я повернулася, глянула на Олівію в кріслі та Еда на колінах перед нею.

— Думаю, так.

— У такому випадку, — сказала Марі, — я б вам радила вирушати зараз же.

Я кивнула.

— Можна, будь ласка, рахунок?

Вона щось відповіла, та все, що я почула, — це лемент вітру й тріск вогню.

36

Тріск занадто накрохмаленої наволочки.

Чийсь кроки поблизу.

Тоді тиша... Але дивна тиша, якась зовсім незвичайна тиша.

Очі розчухуються.

Я лежу на боці, дивлюся на батарею.

А над батареєю — вікно.

А за вікном — цегляна стіна, зигзаг пожежних сходів, прямокутні крижі кондиціонерів.

Інша будівля.

Я у двоспальному ліжку, в чохлах зі щільно підтиканих під мене ковдр. Я викручуюся, сідаю.

Підсуваюся до подушки й вивчаю кімнату. Маленька, скромно обставлена, насправді майже ніяк не обставлена: пластикове крісло під стіною, горіховий стіл біля ліжка, на столі — блідо-рожева коробка серветок. Настільна лампа. Порожня струнка ваза. Вицвіла підлога з лінолеуму. Навпроти мене двері з матового скла. Над головою — колаж зі штукатурки та флуоресцентних...

Пальці впиваються у постільну білизну.

Починається.

Стіна навпроти відступає, віддаляється; двері зменшуються, стають зовсім мініатюрними. Я роззираюся довкола, бачу, як стіни відпливають одна від одної. Стеля здригається, скрипить, відходить, ніби кришка на банці сардин, наче дах, видертий ураганом. Разом із нею виходить повітря, зі свистом вириваючись мені з грудей. Підлога рокотить. Ліжко трусить.

Я лежу на цьому хиткому матраці, в оскальпованій палаті, не маючи чим дихати. Я тону в цьому ліжку, вмираю в ньому.

— Допоможіть, — кричу я, от тільки крик обертається шепотінням, що навшпиньки крадеться моєю горлянкою, розмазуючись по язичку. — Допоможі-*ть*, — пробую ще раз; цього разу я вгризаюся у свій клич зубами, з рота сипляться іскри, ніби я перекусила електричний дріт, а голос загоряється, наче гніт, і вибухає.

Я кричу.

Чую гул чужих голосів, бачу, як юрба тіней протискається крізь оті далекі двері, підбігає до мене, немислимими кроками долаючи відстань цієї нескінченної, нескінченної кімнати.

Я кричу ще раз. Тіні розбігаються, наче стадо, а тоді спалахують у мене над ліжком.

— Допоможіть, — благаю я, виловлюючи залишки повітря.

В руку входить голка. Блискавично — я майже нічого не відчуваю.

Над головою прокочується хвиля, беззвучна та плавна. Я пливу, зависла у якійсь сяючій безодні, де глибоко та прохолодно. Слова пропливають навколо мене, ніби маленькі рибки.

— Приходить до тями, — бурмоче хтось.

— ...стабільний, — говорить інший голос.

А тоді, чітко, ніби я щойно випливла на поверхню, витрусила воду з вуха:

— Саме вчасно.

Я повертаю голову. Та мляво сунеться по подушці.

— Я було збирався йти.

Тепер я бачу його, більшу його частину — мені треба трохи часу, щоб як слід розглянути його з усіх боків, адже мене добряче накачали (я достатньо кваліфікована, аби зрозуміти це), і тому що він збіса широченний, чоловік-гора: синювато-чорна шкіра, плечі-брили, широкий

грудний кряж, щітка густого темного волосся. Костюм намагається облягати його з певною долею безнадії, із впертістю приреченого, не у змозі впоратися з цим завданням.

— Привіт, — говорить він солодким низьким голосом. — Я детектив Литтл.

Я кліпаю. Біля його ліктя — фактично *на* його лікті — нависає дрібна, схожа на голуба, жіночка у жовтому халаті медсестри.

— Ви розумієте, що ми говоримо? — питає вона.

Я ще раз кліпаю, а потім киваю. Я відчуваю виверти повітря навколо, ніби воно густе, ніби я досі під водою.

— Ви на Монінгсайд¹⁶⁷, — пояснює медсестра. — Поліція цілий ранок чекала, доки ви прийдете до тям. — Вона говорить голосом, яким дорікають людям, коли ті не почули дверного дзвінка.

— Як вас звать? Можете сказати? — питає детектив Литтл.

Я відкриваю рота, з якого виривається скрип. Горло зовсім пересохло. Таке враження, ніби я щойно викашляла хмарку пилуки.

Медсестра обходить ліжко, підходить з іншого боку. Я спостерігаю за нею, повільно супроводячи головою, і дивлюся, як вона подає мені склянку. Роблю ковток. Теплувата вода.

— Ви під заспокійливими, — каже вона, ніби виправдовуючись. — Трохи нервували.

Запитання детектива так і зависає в повітрі без відповіді. Я знову повертаюся до гори Литтл.

— Анна, — кажу я, склади застрягають в роті, ніби мій язик — лежачий поліцейський. Чим вони мене, в біса, накачали?

— У вас є прізвище, Анно? — питає він.

Ще один ковток.

— Фокс. — Слово звучить мені неприродно протяжно.

— Зрозуміло. — Він витягує з нагрудної кишені блокнот, щось у ньому переглядає. — Можете вказати, де ви живете?

Я декламую свою адресу.

Литтл, киваючи:

— Ви знаєте, де вас підібрали минулої ночі, міс Фокс?

— Докторка, — кажу я.

Медсестра стріпується біля мене.

— Лікарка скоро буде.

— Ні. — Я хитаю головою. — Я — докторка¹⁶⁸.

Литтл вибалушує на мене очі.

— Я — докторка Фокс.

На його обличчі, ніби світанок, займається посмішка. Зуби у Литтла майже фосфоресцентно-білі.

— *Докторко Фокс*, — продовжує він, постукуючи по блокноту пальцем, — ви знаєте, де вас підібрали минулої ночі?

Я п'ю воду й розглядаю його. Медсестра метушиться біля мене.

— Хто? — питаю я. Правильно: я теж ставитиму запитання. Все одно в мене язик заплітається.

— Спеціалісти «швидкої допомоги». — А тоді, перш ніж я встигаю щось відповісти: — Вони вас підібрали у Гановер-парку. Ви знепритомніли.

— Знепритомніли, — повторює медсестра на випадок, якщо я недочула.

— Ви подзвонили приблизно о десятій тридцять. Вас знайшли в купальному халаті, в кишені якого лежало це. — Він розкриває здоровенну долоню, на якій виблискує ключ від дому. — А ось це лежало біля вас. — Він кладе собі на коліна мою парасолю, її каркас складений.

Це пробуджується десь у моїх нутрощах, рине до легень, крізь серце, до горла, кришиться об мої зуби:

Джейн.

— Перепрошую? — Литтл насуплюється.

— Джейн, — повторюю я.

Медсестра переводить погляд на Литтла.

— Вона сказала «Джейн», — перекладає жінка, завжди готова допомогти.

— Моя сусідка. Я бачила, як її вдарили ножом. — Минає цілий льодовиковий період, доки ці слова нарешті розтоплюються в моєму роті, так що я можу їх випустити.

— Так. Я чув запис дзвінка у службу 911, — каже Литтл.

Так, 911: диспетчер із південним акцентом. А потім похід через бічні двері, у сквер, над головою хитається гілля, вихори світла, ніби якийсь нечестиве зілля в казані парасолі. Світ тьмариться в очах. Я задихаюсь.

— Спробуйте заспокоїтись, — наказує мені медсестра.

Я вдихаю ще раз, давлюся.

— Спокійно, — клопочеться медсестра. Я дивлюся в очі Литтла.

— З нею все гаразд, — каже він.

Я бекаю, хриплю, шия озивається різким болем, коли я підіймаю голову над подушкою та уривчасто дихаю. І, незважаючи на свої здавлені груди, на мене находить хвиля люті: звідки йому знати, в якому

я стані? Він лише коп, якого я вперше побачила. Якийсь *коп*; чи це не єдиний коп, якого я знаю? Хіба якийсь спиняв мене на дорозі?

Світло стробоскопом мерехтить перед очима, тигрові смуги темряви, ніби кігті, слабко затуляють зір. Він сам не зводить з мене очей, навіть коли мій погляд дереться по його обличчю і зісковзує з нього, ніби нещасний альпініст. Його зіниці до абсурду великі. Губи повні, добрі.

І коли я дивлюся на Литтла і, разом із тим, пальцями шкребуся по білизні, моє тіло розслаблюється, груди звільняються від тиску, зір стає знову чітким. Що б вони мені не вкололи, воно нарешті допомогло. Зі мною справді все гаразд.

— З нею все гаразд, — повторює Литтл. Медсестра погладжує мої руки. Хороша дівчинка.

Я відкидаю голову, заплющую очі. Виснажена. Захмеліла.

— Мою сусідку вдарили ножом, — шепочу я. — Її звуть Джейн Расселл.

Я чую, як стогне крісло Литтла, коли він нахилиється до мене.

— Ви бачили, хто на неї напав?

— Ні. — Я розмикаю повіки, ніби старі гаражні двері. Звівши поорані зморшками брови, Литтл схилився над своїм блокнотом. Він супить-ся й киває. Змішані реакції.

— Але ви бачили в неї кров?

— Так. — Якби ж у мене не так заплітався язик. Якби ж він перестав мене допитувати.

— Ви вживали алкоголь?

І багато.

— Є трохи, — визнаю я. — Але... — я вдихаю та відчуваю, як свіжий панічний напад проходить крізь мене. — Ви мусите їй допомогти. Вона... Вона, можливо, вже мертва.

— Я приведу лікарку, — каже сестра, йдучи до дверей.

Вона виходить, і Литтл знову киває.

— Ви знаєте, хто б міг напасти на вашу сусідку?

Я ковтаю слину.

— Її чоловік.

Він укотре киває, укотре супить-ся, струшує зап'ястя та закриває блокнот.

— Річ у тім, Анно Фокс, — каже він, набравши раптом жвавого, діловитого тону, — що я відвідав Расселлів сьогодні зранку.

— З нею все гаразд?

— Я хочу, щоб ви поїхали зі мною і дали свідчення.

Лікаркою виявилась молода латиноамериканка, настільки вродлива, що мені аж дух забило знову, і не тому, що вона вколює мені лоразепам¹⁶⁹.

— Чи є хтось, із ким потрібно зв'язатися для вас? — питає вона.

Я вже збираюся назвати ім'я Еда, але встигаю схаменутися. Немає сенсу.

— Немає сенсу, — кажу я.

— Перепрошую?

— Ні, немає нікого, — відповідаю я. — У мене немає... Все добре. — Я ретельно опрацьовую кожне слово, ніби то якесь складне оригамі. — Але...

— Жодних родичів? — Вона дивиться на мою обручку.

— Ні, — відповідаю я, доки права рука нишком накриває ліву. — Мій чоловік... Я не... Ми не разом. Більше.

— Друзі? — Я хитаю головою. Кому б вона могла подзвонити? Не Девіду, точно не Веслі; можливо, Біні, але зі мною справді все добре. А от із Джейн — ні.

— А якийсь ваш лікар?

— Джуліан Філдінг, — автоматично відповідаю я, не встигнувши стриматись. — Ні. Не дзвонить йому.

Я бачу, як вона обмінюється поглядом із медсестрою, яка обмінюється поглядом із Литтлом, який кидає погляд знову на лікарку. Якесь мексиканське протистояння¹⁷⁰. Хочеться засміятись. Я не сміюсь. Джейн.

— Як ви знаєте, вас знайшли непритомною у сквері, — продовжує лікар. — І «швидка допомога» не змогла встановити вашу особу, тому вони привезли вас на Монінгсайд. Коли ви прийшли до тям, у вас стався панічний напад.

— Серйозний, — підтакує медсестра.

Лікарка киває.

— Серйозний. — Пробігає очима по своїй планшетці. — І цього ранку це сталося знову. Ви лікарка, я правильно зрозуміла?

— Не медична, — пояснюю я.

— А яка?

— Психолог. Я працюю з дітьми.

— У вас...

— Жінку вдарили ножом, — голосно перебиваю я. Медсестра відсахується, наче я замахнулась на неї кулаком. — Чому ніхто нічого не робить?

Лікарка презирається із Литтлом.

— У вас бували панічні напади? — запитує вона.

А тоді, доки Литтл мило слухає зі свого крісла, а сестра тремтить, ніби колібрі, я розповідаю лікарці — розповідаю всім — про свою агорафобію, депресію і, так, панічні напади; розповідаю їм про свій графік прийому ліків, про десять місяців удома, про доктора Філдінга та його аверсивну терапію. Розповідь займає трохи часу, адже мій голос досі ніби закутаний у вовну; час від часу я заливаю трохи води собі в горло, де вона протікає повз слова, що дзюрчать догори й розливаються мені крізь губи.

Щойно я закінчила та відкинулась на подушці, лікарка звиряється зі своєю планшеткою. Вона повільно киває.

— Зрозуміло, — каже вона. Ще один, різкіший кивок. — Зрозуміло. — Вона підіймає голову. — Дозвольте мені переговорити з детективом. Детективе, можна... — Вона вказує жестом на двері.

Литтл підводиться під акомпанемент скрипучого голосу крісла. Він посміхається до мене і виходить із палати слідом за лікаркою.

Його відсутність створює порожнечу. Тут залишилися лише ми з медсестрою.

— Попийте ще, — радить вона мені.

За кілька хвилин ті двоє повертаються. А можливо, і пізніше; тут немає годинника.

— Детектив запропонував супроводити вас додому, — каже лікар. Я дивлюся на Литтла; він сліпить мене своєю посмішкою. — Я дам вам пару пігулок ативану¹⁷¹, щоб ви собі потім прийняли. Та потрібно бути впевненим, що у вас не станеться нападу дорогою додому. Тому найбільш певним варіантом буде...

Я знаю, який варіант найбільш певний. І медсестра вже замахається голкою.

37

— Ми думали, що то був розіграш, — пояснює він. — Чи то пак, вони думали. Я мушу казати «ми»... чи, мабуть, *ми* мусимо казати «ми» — тому що ми усі працюємо разом. Ну, знаєте, «командою». Для спільного блага. Чи щось таке. Слова з таким ефектом. — Він тисне на газ. — Але мене там не було. Тому я не думав, що то розіграш. Я не знав. Якщо ви мене розумієте.

Не розумію.

Ми їдемо по авеню в його цивільному седані; серпанкове полудневе сонце відблискує крізь вікна, ніби камінь, що «жабкою» підстрибує по поверхні ставка. Раптом моя голова гупається об скло, відображення — мій двійник — біля мене, а халат піниться навколо шиї. Литтл, що не поміщається у просторі сидіння, ліктями черкає мої руки.

Я загальмована, мої тіло та мозок мляві.

— Звісно, потім вони побачили, що ви уся зім'ята лежите у траві. Так вони сказали, описуючи ту картину. І ще побачили, що двері у вашому будинку відчинені, тому вони подумали, що там і стався той інцидент, та коли зазирнули досередини, там було порожньо. Їм довелося зазирнути, розумієте. Враховуючи те, що вони почули по телефону.

Я киваю. Я вже не можу пригадати, що саме я тоді говорю.

— У вас є діти? — Я знову киваю. — Скільки? — Відгинаю один палець. — Ха, лише одна? В мене чотири. Ну, буде чотири в січні. Одне на підході. — Він сміється; я — ні. Я ледве воруху губами. — Сорок чотири роки і четверта дитина попереду. Мабуть, четвірка — моє щасливе число.

Один, два, три, чотири, думаю собі я. Вдих і видих. Відчуваю, як лоразепам розлітається по венах, наче зграя пташок.

Литтл тисне на клаксон і машина перед нами пригазовує.

— Обідня година пік, — каже він.

Я підводжу очі до вікна. Вже десять місяців, відколи я востаннє опинялася на вулиці, або в автомобілі, або на вулиці в автомобілі. Десять місяців, відколи я востаннє бачила місто звідкись, окрім свого будинку; воно здається нереальним, ніби я перебуваю на незнайомій мені місцевості, ніби їду крізь дива цивілізації майбутнього. Будинки виглядають невимовно високими, випинаються, ніби пальці, в омите блакиттю небо. Вивіски та вітрини пролітають повз, палаючи усіма кольорами: «Свіжа піца за 99 центів!!!», «Старбакс»¹⁷², «Хол Фудз»¹⁷³ (А це коли встигло тут відкритись?), стара пожежна станція, яку перетворили на кондомініум (Квартири від 1,99 млн доларів). Прохолодні темні алеї; голі вікна під променями сонця. Позаду нас голосить сирена, тому Литтл зсуває авто дещо вбік, щоб дати проїхати машині «швидкої допомоги».

Ми під'їжджаємо до перехрестя, сповільнюємося перед світлофором. Я розглядаю червоне світло, що сяє, ніби лихе око; дивлюся на потоки пішоходів, що проносяться переходом: дві молоді мами у блакитних джинсах котять свої коляски; зігнутий у три погібелі стариган йде, спираючись на костур; підлітки, згорблені під ядуче-рожевими

рюкзакми; жінка в бірюзовій паранджі. Зелена повітряна кулька, що відірвалася від ятки із хрусткими солоними претцелями, кружляє у височину. Звуки заповняють салон: гомін крикливих голосів, глибоководний гуркіт транспортного руху, трель велосипедного дзвоника. Незрима жінка викрикує щось у свій телефон. Шаленство кольорів, повстання звуків. Відчуваю себе на кораловому рифі.

— Поїхали, — бурмоче Литтл, і машина зривається *вперед*.

Такою я стала? Жінкою, що, ніби рибка гупі, витрищається на звичайну годину пік? Гостею з іншого світу, засліпленою та збентеженою магією появи нової крамниці з продуктами? Глибоко всередині мого закрижанілого мозку щось боляче смикається, зле й придушене. Рум'янець світанком заливає щоки. Ось чим я стала. Тепер я така.

Якби не та ін'єкція, я би почала кричати, доки не потріскали б вікна.

38

— Ось, — каже Литтл. — Тут наш поворот.

Ми заїжджаємо просто на нашу вулицю. Мою вулицю.

Мою вулицю, якою я її не бачила вже майже рік. Кав'ярня на розі: досі на місці, очевидно, досі втелює своє гіркезне питво. Будинок біля неї: вогнисто-червоний, як ніколи, з повними хризантем ящиками для рослин. Крамниця антикваріату через дорогу: зараз темна та гнітюча, а до вітрини прикріплений знак «Оренда комерційної нерухомості». Навіки занехаяна школа святої Димфни.

І коли перед нами відкривається вулиця, коли ми їдемо в західному напрямку під укриттям голих гілок, я відчуваю, як очі переповнюють сльози. Моя вулиця, чотири пори року по тому. «Дивно», — думаю я.

— Що дивно? — питає Литтл.

Я, мабуть, подумала це вголос.

Коли авто наближається до дальнього кінця дороги, я затамовую подих. Онде наш будинок — мій будинок: чорні вхідні двері, викувані з латуні цифри 2-1-3 над дверним молоточком; по обидва боки — шибки з вітражним склом, біля них — ліхтарі-двійники, що сяють своїм оранжевим електричним світлом; чотири поверхи вікон, що тупо вирячилися у світ просто перед собою. Камінь, не такий глясуватий, як я пам'ятаю, під вікнами проступили водоспади плям, ніби це заплакані очі, а на даху я помічаю, що частина підпорок для рослин прогнила. Вікна було б непогано помити — навіть з вулиці

я помічаю бруд. «Найгарніший будинок у цілому кварталі», — колись говорив Ед, а я погоджувалась.

Ми постарили, будинок і я. Ми занепали.

Авто котиться повз нього, повз сквер.

— Тут, — кажу я Литтлу, махаючи рукою в бік заднього сидіння. — Мій будинок.

— Я б хотів, щоб ми з вами відвідали ваших сусідів і поспілкувалися, — пояснює він, паркуючи машину вздовж бордюру та глушачи мотор.

— Я не можу, — хитаю головою. Він що, не розуміє? Мені потрібно додому. Я морочуся з ременем безпеки, доки усвідомлюю, що це марно.

Литтл дивиться на мене. Погладжує кермо.

— Як же нам це зробити? — запитує він більше себе, ніж мене.

Мені однаково. Мені однаково. Я хочу додому. Можете привести їх до мене. Заштовхати їх усіх досередини. Влаштувати довбану вечірку на цілий квартал. Але зараз же відвезіть мене додому. Будь ласка.

Він так і не відводить від мене погляду, і я усвідомлюю, що знову заговорила до нього. Я зіщулююсь на сидінні.

Стукіт по склу, швидкий та хрумкий. Я підіймаю голову; за вікном стоїть гостроноса жінка з оливковою шкірою, одягнена у водолазку й довге пальто.

— Почекайте, — каже Литтл. Він починає опускати моє вікно, але я здригаюся, скиглю, тож він підіймає його, вивантажує свою тушу із сидіння водія на вулицю та акуратно зачиняє за собою дверцята.

Вони з жінкою про щось розмовляють через дах автомобіля. Мої вуха відсіюють деякі слова — *ножем, збентежені, докторка* — поки я тону, заплющую очі, влаштовуюся в ніші пасажирського сидіння; його шкіра рипить від моїх рухів, а повітря втихомирюється та завмирає. Косяки слів тріпочуть повз мене — *психолог, дім, сім'я, самотня* — і мене відносить. Однією рукою я погладжую рукав іншої; пальці запливають під халат, щипають складку шкіри, що звисає на животі.

Я сиджу замкнута у поліцейській машині й голублю свій жирок. Пробила нове дно.

Деся за хвилину — чи, може, годину? — голоси спадають, ніби морські хвилі. Я розплющую одне око, бачу, що жінка дивиться на мене згори, просто пропалює мене поглядом. Я знову заплющую око.

Хрускіт водійських дверцят, коли Литтл їх відчиняє. Прохолодне повітря облизує мені ноги, носиться кабіною, призвичаюється тут.

— Це — детективка Нореллі, моя напарниця, — чую я слова, як крихти кременю в темній ріллі його голосу. — Я розповів їй про вашу ситуацію. Вона приведе деяких людей до вас додому. Ви не проти?

Я опускаю підборіддя і знову підіймаю його.

— Добре. — Авто зітхає, коли він всідається. Цікаво, скільки він важить? Цікаво, скільки важу я?

— Ви не хочете розплющити очі? — пропонує він. — Чи й так нормально?

Я ще раз опускаю підборіддя.

Дверцята із брязкотом зачиняються, і Литтл воскрешає двигун, перемикає коробку передач, здає назад — назад-назад-назад — авто переводить дух, прокочується над швом тротуару, доки ми не спиняємось. Я чую, як Литтл знову вимикає ключ запалювання.

— Приїхали, — повідомляє він, коли я розплющую очі та визираю з вікна.

Приїхали. Будинок височіє наді мною, зяє чорна паша дверей із висолопленим язиком сходів; карнизи утворюють рівні брови над вікнами. Олівія завжди бачить обличчя у традиційних будинків із коричневого пісковика, і тепер я розумію, чому.

— Гарна оселя, — коментує Литтл. — *Велика*. Чотири поверхи? То підвал?

Я схиляю голову.

— Виходить, *п'ять* поверхів. — Пауза. Листочок кидається на вікно, тоді злітає з нього. — І ви там сама живете?

— Орендар, — кажу я.

— Де він живе? На підвальному поверсі чи на горішньому?

— На підвальному.

— Ваш орендар вдома?

Я знизую плечима.

— Інколи.

Тиша. Литтл вистукує пальцями по панелі приладів. Я повертаюся до нього. Він перехоплює мій погляд, розпливається у посмішці.

— Тут вас і підібрали, — нагадує мені, висовуючи щелепу в бік скверу.

— Я знаю, — відбуркуюсь.

— Гарний скверик.

— Авжеж.

— І вулиця гарна.

— Так. Усе гарне.

Він знову вишкіряється.

— Добре, — каже Литтл, тоді переводить погляд повз мене, через плече, дивиться у вічі будинку. — Цей підходить і до передніх дверей чи лише до дверей, крізь які минулої ночі увійшли працівники «швидкої»? — Він гойдає ключ, що висить на кільці в нього на пальці.

— До обох, — відповідаю.

— Добре, зрозуміло. — Він розкручує ключ на пальці. — Вас занести?

39

Він не заносить мене, лише допомагає підвестися з машини, проводить через браму, підтримує на сходах. Моя рука обвиває його спину розміром із футбольне поле, ступні ледь тягнуться за мною, парасоля висить на зап'ястї, наче ми вийшли на прогулянку. Прогулянку в наркотичному отупінні.

Сонце фактично провалюється мені під повіки. На ганку Литтл встромляє ключ у замок, штовхає двері; вони розчахуються й б'ються об стіну так сильно, що здригається скло.

Цікаво, чи дивляться сусіди. Цікаво, чи місіс Вассермен щойно побачила, як якийсь темношкірий чоловік завеликих розмірів економупаковки затягнув мене додому. Б'юся об заклад, вона вже викликає копів.

У передпокої нам ледве вистачає місця — я ледь протиснулася з одного боку, пришиплена плечем до стіни. Литтл зачиняє двері, й передпокій занурюється в сутінки. Я заплющую очі, схиляю голову на його руку. Ключ клацає у другому замку.

І тоді я відчуваю: тепло вітальні.

І цей запах: затхле повітря мого дому.

І ці звуки: роздратоване нявчання кота.

Мого кота. Я зовсім забула про Панча.

Я розплющую очі. Усе виглядає так само, як і тоді, коли я пірнула в темряву: посудомийна машина стоїть, роззявившись, веремія покривал на дивані; телевізор світиться завмерлою картинкою меню диска із фільмом «Темний прохід»; а на журнальному столику стоять дві спустошені пляшки вина, що сяють у променях сонця, та чотири баночки з пігулками, одна з яких лежить перекинута, ніби п'яна.

Вдома. Серце ледь не розривається у грудях. Я мало не плачу від полегшення.

Парасоля висковзує з руки, падає на підлогу.

Литтл направляє мене до столу, але я хитаю рукою ліворуч, ніби водій, тож ми звертаємо, звісно, у бік дивана, де Панч вже втиснувся під подушку.

— Ось так, — видихає Литтл, опускаючи мене на диван. Панч спостерігає за нами. Коли детектив відступає назад, кіт зміїться до мене між покривалами, а потім повертається й сичить на мій ескорт.

— І тобі привіт, — вітає його Литтл.

Я спадаю на диван, чую, як серцебиття сповільнюється, як кров м'яко пульсує по венах. Минає якась мить; я беруся за халат, повертаюся до реальності. Вдома. У безпеці. В безпеці. Удома.

Паніка стікає з мене, як вода.

— Чому в моєму домі були люди? — питаю я Литтла.

— Перепрошую?

— Ви сказали, що люди зі «швидкої» заходили в мій будинок.

Його брови стрибають догори.

— Вони знайшли вас у сквері. Побачили, що двері вашої кухні відчинені. Мусили перевірити, що відбувається.

Я не встигаю відповісти, як він помічає фотографію Лівві на столику збоку.

— Ваша донька?

Я киваю.

— Вона тут?

Хитаю головою.

— Вона зі своїм батьком, — бурмочу я.

Його черга кивнути.

Він повертається, спиняється та оцінює розсип на журнальному столику.

— У когось була вечірка?

Я вдихаю, видихаю.

— То все був кіт, — кажу я. Звідки це? *«Боже мій! Що за гуркіт? Тихо ви: То все був кіт»*. Шекспір?¹⁷⁴ Я хмурюся. Не Шекспір. Надто манірно.

Очевидно, я теж надто манірна, адже Литтл навіть не пробує усміхнутися.

— Це все ваше? — питає він, оцінивши пляшки від вина. — Гарне мерло.

Я посуваюся на дивані. Відчуваю себе нечемною дитиною.

— Так, — визнаю я. — Але... — Виглядає ще гірше, ніж насправді. Чи насправді усе ще гірше, ніж виглядає?

Литтл вивуджує з кишені тубу з капсулами ативану, який призначила та гарненька молоденька лікарка. Він кладе її на столик. Я можу лише промимрити «дякую».

А тоді глибоко в руслі мого мозку щось відокремлюється, несеться припливною течією та підіймається на поверхню.

Це тіло.

Це Джейн.

Я розкриваю рот.

Вперше за весь час помічаю пістолет у кобурі в Литтла на стегні. Я пам'ятаю, як Олівія, якимось, роззявивши рота, розглядала поліцейського на коні в центрі міста; вона пожирала його очима секунд із десять, доки я не зрозуміла, що насправді вона дивиться на його зброю, а не на коня. Тоді я посміхнулася, скуйовдила її волосся, але тепер я тут, і пістолет на відстані простягнутої руки, а на моєму обличчі ані сліду посмішки.

Литтл перехоплює мій погляд. Він поправляє пальто над пістолетом, ніби я йому заглядала під сорочку.

— Як щодо моєї сусідки? — питаю я.

Він дістає з кишені телефон, підносить ближче до очей. Цікаво, в нього короткозорість? Тоді проводить по екрану пальцем, опускає руку.

— Увесь цей будинок — ваш, так? — Він йде в бік кухні. — І ще ваш орендар тут живе, — додає, випереджаючи мене. — Вони ведуть униз? — Він тицяє великим пальцем на двері у підвал.

— Так. Як щодо моєї сусідки?

Литтл знову перевіряє телефон, — тоді зупиняється, нагинається за чимось. Коли він підводиться, розгинаючи своє тіло площею із сотню ярдів, у його правій руці котяча миска для води, а в лівій — домашній телефон. Він дивиться спочатку на одне, потім — на інше, ніби зважує їх.

— Малий, мабуть, пити хоче, — каже він і підходить до раковини.

Я спостерігаю за його відображенням на екрані телевізора, чую потік води. В одній із пляшок залишилася дрібненька калюжка мерло. Цікаво, я зможу хильнути її так, щоб він не помітив?

Мисочка для води дзвенить об підлогу, а потім Литтл кладе слухавку на базу, примружується на дисплей.

— Батарея розряджена, — каже він.

— Я знаю.

— Просто кажу. — Він підходить до дверей у підвал. — Можна постукати? — запитує він мене. Я киваю.

Він вистукує кісточками по дереву — «Гоління й стрижка»¹⁷⁵ — і чекає.

— Як звуть вашого орендаря?

— Девід.

Литтл стукає вдруге. Нічого.

Він повертається до мене.

— То де ж ваш телефон, докторко Фокс?

Я кліпаю.

— Мій телефон?

— Мобільний телефон. — Він махає мені своїм. — У вас він є?

Я киваю.

— Адже лікарі його у вас не знайшли. Більшість людей одразу ж потягнулися б за своїм телефоном, якби виявилось, що вони невідомо де провели ніч.

— Не знаю. — Де він? — Я ним рідко користуюся.

Він мовчить.

З мене досить. Я впираюся ногами в килим, випрямляюсь. Кімната навколо мене крутиться, наче дзига; але за якусь мить вона заспокоюється, так що я знову зосереджую увагу на Литтлі.

Панч підтримує мене коротким нявчанням.

— З вами усе гаразд? — питає Литтл, роблячи крок до мене. — Усе в порядку?

— Так. — Халат розгортається; я притискаю його до тіла, зав'язую пояс. — Що сталося з моєю сусідкою? — Та він різко зупиняється, прикипівши очима до екрана свого телефона.

Я повторюю:

— Що...

— Добре, — каже він. — Добре. Вони вже йдуть. — А тоді детектив несподівано кидається через кухню, ніби здоровенна хвиля, водячи очима по кімнаті. — Це те вікно, з якого ви бачили вашу сусідку? — показує він.

— Так.

Литтл підходить до раковини, на що йому вистачає одного розмашистого кроку, впирається руками об поверхню, визирає назовні. Я розглядаю його спину, що затуляє вікно. Тоді звертаю погляд на журнальний столик, починаю прибирати.

Він обертається.

— Залишіть усе, як є, — каже він. — І телевізор також не вимикайте.

Що за фільм?

— Один старий трилер.

— Любите трилери?

Я здригаюсь. Дія лоразепаму, здається, закінчилась.

— Звісно. Чому я не можу прибрати зі столу?

— Тому що нам треба точно бачити, як усе відбувалося, коли ви побачили, що на вашу сусідку напали.

— Хіба не важливіше, що відбувалося з *нею*?

Литтл ігнорує мене.

— Може, відведете кудись kota, — каже він. — Здається, він досить гоноровий. Я не хочу, щоб він когось подряпав. — Він повертається до раковини, наповнює водою склянку. — Випийте. Вам треба підтримувати водний баланс. У вас стався шок. — Перетинає кімнату, тицяє склянку мені в руку. В цьому щось є, щось майже ласкаве. Я трохи навіть очікую, що він погладить мене по щоці.

Підношу склянку до рота.

Лунає дзвінок у двері.

40

— Зі мною містер Расселл, — зайве оголошує детективка Нореллі.

У неї слабкий дівчачий голосок, що зовсім не пасує до светра з високим горлом і шкіряного пальта затятої стерви на колесах. Одним поглядом вона оцінює обстановку, а тоді угвинчується своїм склорізним поглядом у мене.

Вона не представляється. Вона, поза сумнівом, у ролі «поганого копа», і я розчаровано усвідомлюю, що ніякова ввічливість Литтла — то лише дим мені в очі.

Алістер слідує за нею, порівняно посвіжілий і жвавий, одягнений у штани-хакі та светр, хоча м'язи в нього на горлі напружено натягнуті, як тятива лука. Можливо, вони завжди такі. Він дивиться на мене, посміхаючись.

— Привіт, — каже він дещо здивовано.

Такого я не очікувала.

Мене хитає убік. Мені зле. Моя система й так досить неповоротка, наче засипаний цукром двигун; а тепер ще й мій сусід зовсім осадив мене своєю посмішкою.

— З вами усе гаразд? — Литтл зачиняє за Алістером вхідні двері, підходить до мене.

Я кручу головою. Так. Ні.

Він пальцем підхоплює мене за лікоть.

— Ми вас...

— Мем, із вами усе гаразд? — кривиться Нореллі.

Литтл підводить руку.

— З нею... З нею все нормально. Вона під седативами.

Мої щоки закипають.

Він підводить мене до кухонної ніші, садить за стіл — той самий стіл, за яким Джейн протринькала цілу пачку сірників, коли ми грали в наші недбалі шахи та розмовляли про дітей, за яким вона порадила мені сфотографувати захід сонця. Той самий стіл, за яким вона розповідала про Алістера і своє минуле.

Нореллі підходить до кухонного вікна з телефоном в руці.

— Міс Фокс, — каже вона.

Литтл її перебиває:

— Докторко Фокс.

На мить у неї стається збій, потім вона перезавантажується.

— Докторко Фокс, наскільки я зрозуміла зі слів детектива Литтла, минулої ночі ви щось бачили.

Я кидаю погляд на Алістера, який сором'язливо залишився стояти біля дверей передпокою.

— Я бачила, як мою сусідку вдарили ножом.

— Яку вашу сусідку? — питає Нореллі.

— Джейн Расселл.

— І ви це бачили крізь вікно?

— Так.

— Яке вікно?

Я показую їй за спину.

— Оге.

Нореллі дивиться в напрямку мого пальця. У неї очі без відблиску, порожні й темні. Я дивлюся, як вони оцінюють будинок Расселлів, справа наліво, наче вона читає рядок тексту.

— Ви бачили, хто це зробив? — каже вона, не відводячи очей від будинку.

— Ні, але я бачила, як у неї текла кров і як щось стирчало в неї з грудей.

— Що стирчало?

Я посуваюся в кріслі.

— Щось сріблясте. — *Яке це має значення?*

— Щось сріблясте?

Я киваю.

Нореллі також киває; вона дивиться на мене, потім повз мене, на вітальню.

— Хто був із вами минулої ночі?

— Нікого.

— То вся ота обстановка на столі для вас?

Я ще трохи посуваюсь.

— Так.

— Зрозуміло, докторко Фокс. — Але вона дивиться на Литтла. —

Зараз я...

— Його дружина... — починаю я, піднявши руку, коли Алістер рухається до нас.

— Хвилинку. — Нореллі робить крок уперед, кладе свій телефон на стіл переді мною. — Зараз я увімкну відтворення запису дзвінка у службу 911, який ви здійснили минулої ночі о десятій тридцять три.

— Його дружина...

— Я думаю, це дасть відповіді на багато запитань. — Вона хльоскає довгим пальцем по екрану, і металевий голос гучномовця б'є мені по вухах: «911. Що...»

Нореллі ледь не підскакує, хапає телефон та знижує гучність.

«...У вас трапилось?».

«Моя сусідка». Вереск. «Ії... вдарили ножем! О Боже! Допоможіть їй!». Це я — впізнаю, принаймні, мої слова, — але голос не мій; він невиразний, розплавлений.

«Мем, заспокойтесь». Та протяжна вимова. Навіть зараз я від неї скаженію. «Яка ваша адреса?».

Я дивлюся на Алістера, на Литтла. Вони не зводять очей із телефона Нореллі.

Нореллі, у свою чергу, споглядає мене.

«І ви кажете, що вашу сусідку вдарили ножем?».

«Так. Допоможіть. Вона стікає кров'ю». Я здригаюсь. Я ледь розумію, що говорить той голос.

«Що?»

«Я кажу, *допоможіть*». Кашель: мокрий, тріскучий. Я ледь не плачу.

«Допомога вже в дорозі, мем. Я хочу, щоб ви заспокоїлися. Можете представитися?»

«Анна Фокс».

«Добре, Анно. Як звуть вашу сусідку?»

«Джейн Расселл. О Господи». Хрип.

«Ви зараз біля неї?»

«Ні. Вона живе... в сусідньому будинку, за сквером».

Я відчуваю на собі погляд Алістера. Дивлюсь у відповідь. Рахунок зрівняно.

«Анно, ви напали на свою сусідку?»

Пауза. «Що?»

«Ви напали на свою сусідку?»

«Ні».

Тепер вже й Литтл дивиться на мене. Усі троє стоять і дивляться на мене. Я нахиляюся вперед, витріщаюся на телефон Нореллі. Екран згас, але звук голосів не стихає.

«Зрозуміло».

«Я глянула крізь вікно і побачила, як її вдарили ножем».

«Зрозуміло. Ви знаєте, хто це зробив?»

Знову пауза, довша.

«Мем? Ви знаєте, хто...»

Скрегіт і гуркіт. Телефон впав. Там, на килимі в кабінеті, — він там і залишився, ніби покинуте тіло.

«Мем?»

Тиша.

Я витягую шию, дивлюся на Литтла. Він вже відвів погляд.

Нореллі схиляється, протягує пальцем по екрану.

— Диспетчер залишався на лінії ще шість хвилин, — каже вона, — доки працівники «швидкої» не підтвердили, що вони на місці події.

Місце події. І що ж вони знайшли на місці події? Що сталося із Джейн?

— Я не розумію. — Раптом я відчуваю наплив втоми, яка зовсім мене спустошує. Повільно проводжу погляд по кухні, по приборах, що наїжачилися на посудомийній машині, по розбитих пляшках у корзині для сміття. — Що сталося з...

— Нічого не сталося, докторко Фокс, — м'яко говорить Литтл. — Ні з ким.

Я дивлюся на нього.

— Що ви маєте на увазі?

Він підтягує штани на стегнах, присідає навпроти мене.

— Я думаю, — починає він, — що через все оте чудове мерло, яке ви випили, через ліки, які ви прийняли, та фільм, який ви дивилися, ви трохи перехвилювалися і побачили щось, чого насправді не було.

Очі лізуть мені на лоба.

Він мені кліпає.

— Ви думаєте, я все це собі науявляла? — мій голос звучить здавлено.

Тепер Литтл хитає своєю масивною головою:

— Ні, мем, я думаю, ви просто перехвилювалися, й вам трохи дало в голову.

У мене відвисає щелепа.

— Ваші ліки мають якісь побічні дії? — натискає він.

— Так, — кажу я. — Але...

— Можливо, галюцинації?

— Не знаю. — Хоча, я *знаю*, знаю, що мають.

— Лікарка мені сказала, що галюцинації можуть бути побічною дією медикаментів, які ви приймаєте.

— У мене не було галюцинацій. Я бачила те, що бачила. — Я спинаюся на ноги. Кіт пробіг під кріслом, зчурнув до вітальні.

Литтл підіймає руки, демонструючи свої потерті широкі й пластичні долоні.

— Отже, ви щойно почули запис свого дзвінка. Вам було досить важко розмовляти.

Вперед виступає Нореллі.

— Коли в лікарні перевірили вміст алкоголю в крові, у вас була одна ціла двадцять дві сотих, — каже вона. — Це майже утричі більше дозволеного.

— І?

Позаду неї очі Алістера, ніби тенісні м'ячі, перестрибують між нами.

— У мене не було *галюцинацій*, — проціджую я. Мої слова перекидаються, доки летять через рот, завалюються набік. — Я нічого не уявляла. Я не *божевільна*.

— Я правильно розумію, ви не живете тут із сім'єю, мем? — каже Нореллі.

— Це запитання?

— Так, запитання.

Алістер:

— Мій син каже, що ви розлучені.

— Я просто живу окремо, — автоматично виправляю я його.

— І з того, що нам каже містер Расселл, — продовжує Нореллі, — ніхто з ваших сусідів ніколи вас не бачить. Мабуть, ви нечасто виходите назовні.

Я мовчу. Я не рухаюсь.

— Тож є інша теорія, — веде далі Нореллі. — Ви вирішили привернути увагу.

Крок назад, я впираюся в кухонну поверхню. Мій халат знову розкривається.

— Ні друзів, ні сім'ї, ви дещо перебрали та вирішили здійснити трохи гамору.

— То ви думаєте, я усе це *вигадала*? — З розпачливим гарчанням роблю крок *уперед*.

— Саме так я й думаю, — підтверджує жінка.

Литтл прокашлюється.

— Я думаю, — каже він тим самим м'яким голосом, — що ви, можливо, трохи перенервували серед цих стін і — ми не кажемо, що ви спеціально...

— Це вам усе приверзлося. — Я вказую на них тремтячим пальцем, змахую, ніби жезлом. — Це ви все *вигадуєте*. Я бачила, як вона *стікала кров'ю* крізь *оте вікно*.

Нореллі заплющує очі, зітхає.

— Мем, містер Расселл каже, що його дружини не було вдома. Він каже, що ви з нею ніколи не бачились.

Тиша. Кімната здається наелектризованою.

— Вона тут була, — кажу я повільно й чітко, — *двічі*.

— Ви не...

— Спочатку вона допомогла мені зайти всередину. А пізніше знову прийшла в гості. І... — спопеляючи Алістера поглядом, — він приходив її *шукати*.

Він киває.

— Я шукав свого сина, а не дружину. — Ковтає слину. — А ви сказали, що нікого тут не було.

— Я збрехала. Вона сиділа за тим столом. Ми грали у шахи.

Він безпорадно дивиться на Нореллі.

— І через вас вона кричала, — кажу я.

Тепер вже Нореллі повертається до Алістера.

— Вона каже, що чула якийсь крик, — пояснює той.

— Я *чула* крик. Три дні тому. — Точно три? Мабуть, ні. — Й Ітан сказав мені, що то вона кричала. — Не зовсім правда, але близько.

— Не будемо вплутувати в це Ітана, — каже Литтл.

Я дивлюся на них, що вишикувалися довкола мене, як на тих трьох малих, що кидалися яйцями, трьох малих гівнюків.

Я виведу їх на чисту воду.

— То де ж вона? — питаю я, зчепивши руки на грудях. — Де Джейн? Якщо з нею все добре, то приведіть її сюди.

Вони презираються.

— Ну ж бо. — Я знову поправляю халат, зав'язую пояс і схрещую руки. — Приведіть її.

Нореллі повертається до Алістера.

— Ви можете... — бурмоче вона, а той киває, виходить до вітальні, по дорозі витягуючи з кишені телефон.

— А опісля, — кажу я Литтлові, — я хочу, щоб ви усі забралися з мого дому. *Ви* думаєте, що я якась помішана. — Він відступає. — *А ви* думаєте, що я брешу. — Нореллі ніяк не реагує. — *А він* каже, що я не бачилася із жінкою, яка була тут *двічі*. — Алістер щось бурмоче у слухавку. — І ще я хочу точно знати, хто тут ходив, коли й куди, і... — Мій голос переростає в гарчання. Я зупиняюся, переводжу дихання. — Я хочу знати, хто тут ще був.

Алістер повертається до нас.

— Кілька хвилин, — каже він, запихаючи телефон назад до кишені.

Я дивлюся йому просто у вічі:

— Закладаюся, це будуть до біса довгі хвилини.

Усі мовчать. Мій погляд блукає кімнатою. Алістер поглядає на свій годинник; Нореллі безтурботно спостерігає за котом. Тільки Литтл не зводить із мене очей.

Спливає двадцять секунд.

Ще двадцять.

Я зітхаю, опускаю руки.

Це смішно. Жінка була...

Тишу розриває дзвінок у двері.

Я повертаю голову до Нореллі, потім до Литтла.

— Я відчиню, — каже Алістер і підходить до дверей.

Я непорушно спостерігаю, як він натискає на кнопку зумера, повертає ручку, відчиняє двері у передпокій і стає збоку.

За мить, втупившись очима у підлогу, до кімнати плететься сутулий Ітан.

— З моїм сином ви знайомі, — каже Алістер. — А це — моя дружина, — додає він, зачиняючи за нею двері.

Я дивлюся на нього. Дивлюся на неї.
Я вперше у житті бачу цю жінку.

41

Вона висока, проте тонкокоста, темне лискуче волосся обрамляє витесане обличчя. В неї тонкі брови, які гострими арками стоять над парою сіро-зелених очей. Жінка кидає на мене прохолодний погляд, тоді перетинає кухню й простягає руку.

— Ми, здається, незнайомі, — каже вона.

Низький, привабливий голос, майже як у Беколл. Він згущується в мої вухах.

Я не рухаюсь. Не можу.

Її рука так і зависає у повітрі, на рівні моїх грудей. Через деякий час я відмахуюсь від неї.

— Хто це?

— Це ваша сусідка, — голос Литтла майже сумний.

— Джейн Расселл, — додає Нореллі.

Я дивлюся на неї, потім на нього. А тоді на цю жінку.

— Ні, ти — не вона, — кажу я їй.

Вона відсмикує руку.

Знову детективам:

— Це не вона. Про що ви *говорите*? Це не Джейн.

— Запевняю вас, — починає Алістер, — вона...

— Ви не повинні нікого ні в чому запевняти, містере Расселл, — каже йому Нореллі.

— Можливо, краще я запевню? — запитує жінка.

Я напосідаю на неї, роблю крок *уперед*.

— Хто ти *така*? — Мій голос звучить грубо, гостро, і я із задоволенням помічаю, як вони з Алістером квапливо задкують, ніби в них перев'язані щиколотки.

— Докторко Фокс, — каже Литтл, — заспокойтеся.

Він кладе свою руку на мою. Я здригаюся від цього доторку. Вискручуюсь від Литтла, від Нореллі й тепер стою в центрі кухні, детективи під вікном, а Алістер із цією жінкою — перед входом до вітальні.

Я повертаюся до них, наступаю.

— Я двічі бачилася із Джейн Расселл, — повільно та чітко промовляю я. — Ти — не Джейн Расселл.

Тепер вже вона наполягає на своєму.

— Можу показати свої водійські права, — пропонує вона, занурюючи руку до кишені.

Я хитаю головою, повільно й чітко.

— Мені не потрібні твої права.

— Мем, — озивається Нореллі, і я повертаю голову до неї. Вона підходить, стає між нами. — Досить.

Алістер спостерігає за мною своїми широко розплющеними очима. Жінка так і тримає руку в кишені. За ними Ітан відійшов до кушетки, де під ногами в нього скрутився Панч.

— Ітане, — кажу я, і його погляд підіймається на мене, ніби він чекав, що його покличуть. — Ітане. — Я проштовхуюсь між Алістером і жінкою. — Що відбувається?

Вона дивиться на мене. Відвертається.

— Вона — не твоя мама. — Я кладу йому руку на плече. — Скажи їм.

Він підіймає голову, відводить очі ліворуч. Зціплює зуби й ковтає. Колупає ніготь.

— Ви ніколи не бачилися з моєю мамою, — бурмоче він.

Я забираю руку.

Повертаюся, приголомшена, у ступорі.

І вони озиваються одночасно, невеликим хором: «Можна, ми...», — питає Алістер, киваючи на передпокій; тим часом Нореллі проказує: «Тут ми закінчили»; а Литтл пропонує мені: «...Трохи відпочити».

Я тільки кліпаю на них очима.

— То можна ми... — вдруге пробує Алістер.

— Дякую, містере Расселл, — каже Нореллі. — І вам, місіс Расселл.

Вони удвох обережно розглядають мене, наче я тварина, якій щойно вкололи транквілізатор, а тоді йдуть до дверей.

— Ходімо, — різко каже Алістер. Ітан, невідривно усвердливши очі у підлогу, підводиться й переступає через кота.

Доки вони проходять до дверей, Нореллі прилаштовується вервечкою за ними.

— Докторко Фокс, це кримінальний вчинок — неправдивий виклик поліції, — інформує вона. — Ви розумієте?

Я витріщаюсь на неї. Здається, киваю.

— Добре. — Вона смикає себе за комір. — У мене все.

Двері зачиняються за нею. Я чую, як відмикається засув вхідних дверей.

Лише я та Литтл. Я дивлюся на його броги¹⁷⁶, чорні, гостроносі, та згадую (як? чому?), що пропустила сьогодні урок французької з Івом.

Лише я та Литтл. *Les deux**

Скриплять, зачиняючись, вхідні двері.

— Я можу вас залишити? — запитує він.

Я киваю з відсутнім виразом обличчя.

— Є хтось, із ким ви б могли поговорити?

Я знову киваю.

— Ось, — каже він, витягуючи картку зі своєї нагрудної кишені та втуляючи її мені в руку. Я розглядаю тонкий папір. «Детектив Конрад Литтл, департамент поліції Нью-Йорка». Два номери телефонів. Адреса електронної пошти.

— Якщо вам щось знадобиться, зателефонуйте. Агов! — Я підводжу погляд. — Тільки зателефонуйте. Добре?

Я киваю.

— Добре?

Слово женеться по моїй горлянці, розпихаючи ліктями усі інші.

— Добре.

— Чудово. Вдень чи вночі. — Він перекидає телефон з однієї руки в іншу. — У мене ж діти. Я не сплю. — Знову в першу руку. Він перехоплює мій погляд, завмирає.

Ми дивимось одне на одного.

— Тримайтеся, докторко Фокс. — Литтл йде до дверей у передпокій, відчиняє їх, потім м'яко зачиняє за собою.

Знову скриплять вхідні. Знову зачиняються.

42

Несподівана, напружена тиша. Світ натиснув на гальма.

Я на самоті, вперше за цілий день.

Розглядаю кімнату. Пляшки з-під вина блищать під похилими променями сонця. Повернутий стілець біля кухонного стола. Кіт патрулює диван.

Часточки пилу неквапно прогулюються під світлом.

Я кидаюся до дверей у передпокій, притіммом замикаю їх на ключ, на засув.

Знову повертаю обличчя до кімнати.

* Удвох (фр.).

Це справді щойно сталося?

Що це щойно сталося?

Я бреду до холодильника, видобуваю пляшку рожевого. Заганяю коркотяг, вириваю корок. Добряче хлюпаю собі в келих. Підношу його до губ.

Я думаю про Джейн.

Спустошую келих, а потім притискаю до губ саму пляшку, пере-хилияю її. П'ю довгими, глибокими ковтками.

Я думаю про ту жінку.

Петляю до вітальні, прискорююся; дві пігулки брязкають дорогою на мою долоню. У танці вони летять моїм страходом.

Я думаю про Алістера. *«А це — моя дружина».*

Так і стою, хлебчу, ковтаю, доки не починаю захлинатись.

І коли я відставляю пляшку, то думаю про Ітана, про те, як він відвернувся від мене, як він повернув голову. Як він ковтнув слину перед тим, як відповісти мені. Як він чухав свого нігтя. Як він мимрив.

Як він збрехав.

Тому що він таки *збрехав*. Відведені очі, погляд ліворуч, пауза перед відповіддю, нервові рухи — усі симптоми брехуна. Я знала це ще до того, як він розкрив рота.

Хоча він ще й скреготнув зубами: а це свідчить про дещо інше.

Це ознака страху.

43

Телефон лежить на підлозі кабінету, там, де я його і впустила. Проводжу пальцем по екрану й одночасно кладу пляшечки з пігулками до шафки з ліками в моїй вбиральні. Доктор Філдінг, наскільки мені пречудово відомо, володіє званням доктора медицини і блоком бланків для рецептів; але тут він мені нічим не зарадить.

— Можеш прийти? — кажу я, щойно вона підіймає слухавку.

Пауза.

— Що? — Її голос звучить збентежено.

— Можеш прийти? — Я підходжу до ліжка, залажу на нього.

— Зараз? Я не...

— Біно, будь ласка.

Знову пауза.

— Я підійду до тебе десь близько... дев'ятої, дев'ятої тридцять.

У мене ще плани на вечір, — додає вона.

Мені однаково.

— Добре. — Я лягаю на спину, подушка заповнює мені вухо. За вікном гойдаються гілки, розсипають листя, ніби жаринки; воно іскриться на склі й відлітає геть.

— Тбе зедоре?

— Що? — Це темазепам закупує мені мізки. Відчуваю щось подібне до коротких замикань. — Питаю, чи в тебе все добре? — повторює вона.

— Ні. Так. Я все поясню, коли прийдеш. — Повіки схиляються, падають.

— Добре. Побачимось увечері.

Та мене вже роздробило у сон.

Це був морок без сновидінь, невелике забуття, а коли внизу прокрекотів зумер дзвінка у двері, я прокидаюся геть перевтомленою.

44

Біна витріщається на мене, роззявивши рота.

Нарешті вона його стулює, повільно, але твердо, ніби мухоловка¹⁷⁷. Не каже ані слова.

Ми в Едовій бібліотеці, я згорнулася клубочком у м'якому кріслі, Біна розвісилась на шкіряному, там, де зазвичай паркується доктор Філдінг. Вона зігнула свої схожі на стічні труби ноги під собою, а Панч кружляє навколо її щиколоток, ніби дим.

За решіткою каміну — низькі полиски вогню.

Вона переводить погляд на дрібні хвильки полум'я.

— І скільки ж це тобі довелося випити? — питає вона, морщачись, ніби боїться, що я її вдарю.

— Не так багато, щоб у мене були галюцинації.

Вона киває.

— Добре. А пігулки...

Я стискаю ковдру на колінах, викручую її.

— Я бачилася із Джейн. Двічі. Протягом двох різних днів.

— Так.

— Я бачила її із сім'єю в їхньому домі. Не раз.

— Так.

— Я бачила, як вона стікала кров'ю. Коли у неї з грудей стирчав ніж.

— То точно був ніж?
— Принаймні, то не була чортова брошка.
— Я просто... О'кей, гаразд.
— Я бачила це все через свій фотоапарат. Дуже чітко.
— Але ти не сфотографувала.
— Ні, не сфотографувала. Я намагалася допомогти їй, а не... зафіксувати той момент.

— Добре. — Вона ліниво погладжує пасмо волосся. — А тепер вони кажуть, що нікого ножом не били.

— *І ще* вони хочуть показати, що Джейн — інша людина. Чи якась інша людина — це Джейн.

Біна намотує волосся на свій довгий палець.

— Ти впевнена, — починає вона, і я напружуюсь, адже знаю, що зараз буде. — Ти абсолютно точно впевнена, що це не якесь непоро...

Я нахиляюся вперед.

— Я знаю, що бачила.

Біна опускає руки.

— Я не... знаю, що сказати.

Говорю повільно, ніби навшпиньках пробираюся через бите скло.

— Вони не повірять, що щось трапилось із Джейн доти, — кажу я більше собі, ніж Біні, — доки не повірять, що та жінка, яка видає себе за Джейн, нею не є.

Це замкнуте коло, але вона киває.

— Але... невже поліція не спитала б у цієї людини якийсь документ?

— Ні. Ні. Вони би просто послухали, що скаже її чоло... послухали, що скаже її нібито «чоловік». Хіба ні? Чому б і ні? — Кіт пробігає через килим, прокрадається мені під крісло. — І ніхто її раніше не бачив. Вони тут лише трохи більше тижня живуть. Вона могла бути ким завгодно. Якоюсь родичкою. Чи коханкою. Чи «нареченою поштою»¹⁷⁸. — Я шукаю рукою випивку, але згадую, що її тут немає. — Але я бачила Джейн з її сім'єю. Бачила її медальйон із фотографією Ітана всередині. Я бачила... Вона через нього подарувала мені свічку, тож Бога ради.

Біна знову киває.

— А її чоловік не поводився...

— Так, наче він саме когось зарізав? Ні.

— Це точно він...

— Що?

Вона повертається.

— Зробив це.

— Хто б ще це міг бути? Їхній малий — просто янгол. Якби він і... збирався когось убити, то це був би його батько. — Я знову тягнуся по келих, махнувши рукою в повітрі. — І я бачила його за комп'ютером саме перед тим; тому, хіба що уявити, ніби він кинувся донизу, щоб різонутися своєю мату, а в іншому випадку — він чистий.

— Ти ще комусь про це розповідала?

— Ще ні.

— Доктору?

— Розповім. — І ще Едові. Пізніше з ним поговорю.

Стало тихо — лише невеликі брижі полум'я у каміні.

Я дивлюся на неї, бачу, як її шкіра рум'яниться міддю в заграві вогню, і думаю, чи вона лише підіграє мені, чи сумнівається. Неймовірна історія, чи не так? *Мій сусід вбив свою дружину, а тепер якась самозванка видає себе за неї. А їхній син надто наляканий, щоб сказати правду.*

— І де зараз Джейн, як думаєш? — м'яко питає Біна.

Тиша.

— Я навіть не взяла до уваги, коли ти про неї розповідала, — каже Біна, нахилившись над моїм плечем, створюючи своїм волоссям завісу між мною та настільною лампою.

— Надзвичайна краля у п'ятдесятих роках¹⁷⁹, — муркочу я. — Пізніше — ревна «пролайферка»¹⁸⁰.

— Ох.

— Сама перенесла невдалий аборт.

— Овва.

Ми за моїм столом прокручуємо двадцять дві сторінки фотографій Джейн Расселл — обвішаної коштовностями («Джентльмени віддають перевагу білявкам»), напівголеної на сні («Поза законом»¹⁸¹), у вируючій циганській спідниці («Гаряча кров»¹⁸²). Також ми проконсультувалися у «Пінтерест»¹⁸³. Прощкребли до дір «Інстаграм». Обнишпорили бостонські місцеві газети та веб-сайти. Навіть відвідали галерею фотографій Патрика Макмаллена¹⁸⁴. Нічого.

— Чи це не дивовижно, — каже Біна, — що за даними з Інтернету деяких людей може просто не існувати?

З Алістером легше. Он і він, наче сарделька, затиснутий у замалому костюмі, у дворічній давнини статті у «Консалтінг мегезін»¹⁸⁵; «Расселл переїздить до Аткінсона»¹⁸⁶, — пояснює заголовок. На його профілі в «ЛінкДні» — та сама фотографія. Ще є портрет у віснику випускників Дартмута¹⁸⁷, де він підіймає келих на благодійному вечорі.

Але ані сліду Джейн.

Що дивніше: ані сліду Ітана. Його немає у «Фейсбуку»... як і на «Форсквеа»¹⁸⁸ чи деінде, а Гугл не видає нічого, окрім різноманітних посилань на фотографа із таким самим ім'ям.

— Хіба ще не усі діти сидять у «Фейсбуку»? — питає Біна.

— Йому не дозволяє батько. Б'юсь об заклад на що завгодно. В нього навіть немає мобільного. — Я закочую один звислий рукав. — А ще він навчається вдома. Хлопець, мабуть, мало з ким взагалі знайомий. Можливо, він взагалі не знає *нікого*.

— Але хтось повинен знати його маму, — каже вона. — Хтось у Бостоні, або... просто *хтось*. — Підходить до вікна. — Мусили би бути якісь фотографії, хіба ні? У них же вчора в домі була поліція?

Я обдумую це.

— Можемо припустити, що у них були фотографії цієї іншої жінки. Алістер міг би показати їм будь-що, сказати будь-що. Вони не збиралися обшукувати їхній будинок чи щось таке. Це було чітко зрозуміло.

Вона киває, повертається та оглядає будинок Расселлів.

— Жалюзі опущені, — каже вона.

— Що? — Я підходжу до неї біля вікна та бачу все сама: кухня, вітальня, кімната Ітана — усі вікна прикриті від чужих поглядів.

Будинок заплющив очі. І міцно їх загвинтив.

— Бачиш? — кажу я їй. — Вони більше не хочуть, щоб я дивилася.

— І я їх не звинувачую.

— Вони обережні. Хіба це не доводить мою правоту?

— Це підозріло, так. — Біна схиляє голову набік. — Вони часто опускають жалюзі?

— Ніколи. Ніколи. Раніше то було наче заглядати в акваріум.

Вона вагається.

— Ти не думаєш... Не думаєш, що можеш опинитися... Ну, знаєш, у небезпеці?

Це мені на думку не спадало.

— Чому? — повільно питаю я.

— Адже, якщо те, що ти бачила, трапилося насправді...

Я здригаюся.
— Так і було.
— Тоді ти, ну, розумієш, — свідок.
Я роблю вдих, потім ще один.
— Будь ласка, можеш переночувати зі мною?
Її брови стрибають вгору.
— Ти мене *в ліжку* хочеш затягнути?
— Я заплачу тобі.
Вона дивиться на мене напівзаплющеними очима.
— Справа не в *тому*. Мені завтра рано вставати, а усі мої речі...
— Будь ласка! — Я заглядаю їй глибоко у вічі. — Будь ласка!
Вона зітхає.

45

Темрява... густа, насичена. Темрява бомбосховища. Темрява відкритого космосу.

А тоді, вдалечині, самотня зірка, точка світла.

Ближче.

Світло тремтить, випинається, пульсує.

Серце. Маленьке серце. Б'ється. Світиться.

Розсіює темряву навколо, підіймається, наче сонце, над шовковисто-тендітним ланцюжком. Блузка... біла, наче привид. Позолочені світлом плечі. Лінія шиї. Рука, що пальцями бавиться маленьким пульсуючим серцем.

І над усім цим обличчя: Джейн. Справжня Джейн, сяюча. Дивиться на мене. Посміхається.

Я посміхаюся у відповідь.

А тоді перед нею виникає віконне скло. Вона притискає до нього долоню, залишивши невеличку мапу своїх відбитків пальців.

А за нею несподівано темрява розкриває сцену: диванчик, пошкрябаний білими й червоними лініями; два торшери, які щойно вибухнули світлом; килим — квітучий сад.

Джейн опускає погляд на медальйон, ніжно торкається його пальцями. Дивиться на свою променисту блузку. Потім — на чорнильну пляму крові, що розходиться, розбухає, сягає її коміру, полум'янить її шкіру.

А коли вона підіймає голову та кидає погляд на мене, я бачу обличчя іншої жінки.

Субота, 6 листопада

46

Біна йде від мене вранці кілька хвилин по сьомій, ледь світло встигає своїми пальцями провести по шторах. Я дізналася, що вона похрюпе легеньким дрібним сопінням, наче то звук віддалених хвиль. Несподівано.

Я дякую їй, занурюю голову в подушку та знову засинаю. Коли прокидаюся, то вже майже одинадцята.

За кілька хвилин я розмовляю з Едом. Цього разу ніяких «вгадайок».

— Неймовірно, — каже він після короткої паузи.

— Але це сталося.

Знову пауза.

— Я ж не кажу, що не сталося. Але, — я готуюся, — ти ж *справді* приймала багато серйозних ліків останнім часом. Тож...

— Тож і *ти* також мені не віриш.

Він зітхає.

— Ні, справа не в тому, що я тобі не вірю. Просто...

— Ти хоч знаєш, як це *дратує*? — викрикую я.

Він затихає. Я продовжую.

— Я бачила, як це сталося. Так, я була на пігулках, і я... Так. Але я цього не *вигадувала*. Це не так просто: приймаєш пару пігулок і *вигадуєш* щось таке. — Втягую повітря. — Я не якийсь там школяр, який награвся жорстоких комп'ютерних ігор і перестріляв своїх однокласників. *Я знаю, що бачила*.

Ед продовжує мовчати.

Тоді:

— Що ж, для початку, просто задля ясності, ти впевнена, що то він?

— Хто — він?

— Її чоловік. Хто... це зробив. — Біна казала те саме. Звісно, що я впевнена. — Це не могла бути ця інша жінка?

Я закладаю.

Голос Еда оживає, як і завжди, коли він мислить уголос.

— Скажімо, вона коханка, як ти й кажеш. Із Бостона чи звідкись ще. Вони сваряться. З'являється ніж. Чи щось таке. Ніж робить свою справу. Чоловік непричетний.

Я думаю. Я опираюся, але... Можливо. От тільки:

— Хто це зробив — не має значення, — наполягаю. — Поки що. Суть у тому, що це сталося, а *проблема* в тому, що мені ніхто не вірить. Я навіть не думаю, що Біна мені вірить. Я не думаю, що *ти* мені віриш.

Тиша. Я усвідомлюю, що встигла піднятися сходами та увійти до кімнати Олівії.

— Не розповідай про це Лівві, — додаю я.

Ед сміється, отим натуральним «*Ха!*», яскравим, як олово.

— Я й не збирався. — Він кашляє. — Що каже доктор Філдінг?

— Я ще з ним не розмовляла. А варто.

— А варто.

— Так і зроблю.

Пауза.

— А як там справи у решти кварталу?

Я усвідомлюю, що не маю поняття. Такеди, Міллери, навіть Вассермени — вони жодного разу й не блимнули на моєму радарі за минулий тиждень. Завіса впала на вулицю; накрила будинки через дорогу, вони зникли з поля зору; єдине, що існувало протягом останніх днів, то мій будинок і будинок Расселлів, та ще сквер між нами. Цікаво, як там справи у підрядника Рити? Цікаво, яку наступну книжку місіс Грей обрала для свого читацького клубу? Раніше я реєструвала будь-які дії своїх сусідів, вела хроніку всіх входів і виходів. У мене були цілі розділи їхніх життів, збережені на картці пам'яті. Але тепер...

— Не знаю, — зізнаюся я.

— Що ж, — каже він, — можливо, це й на краще.

Після нашої розмови я знову перевіряю годинник. Одинадцята одинадцять. Як мій день народження. І Джейн також.

47

Я уникала відвідин кухні відчужора, взагалі уникала всього першого поверху.

Але тепер я знову біля вікна, розглядаю сусідній будинок. Тонкою цівкою неспішно доливаю собі в келих вина.

Я знаю, що бачила. Кров. Благання.

Це ще й близько не кінець.

Я п'ю.

Жалюзі, як бачу, підійнято.

Будинок вилупився на мене своїми банькатими очиськами, ніби здивований, що я на нього дивлюся. Я зближую зображення, слідкую поглядом за вікном, фокусуюся на вітальні.

Чисто. Нічого. Диван. Торшери, ніби вартові.

Я посуваюся на дивані під вікном, повертаю фотоапарат до кімнати Ітана. Він, ніби гаргуля¹⁸⁹, нависає над столом перед своїм комп'ютером.

Я наближую ще. Ще трохи — і зможу розгледіти текст на екрані.

Якийсь рух на вулиці. Авто, лискуче, як акула, під'їжджає під будинок Расселлів, паркується. Дверцята водія відгортаються, як плавник, з'являється Алістер, одягнутий у зимове пальто.

Він крокує до будинку.

Я роблю фотографію.

Коли він тягнеться до дверей, роблю ще одну.

У мене немає плану (чи він у мене взагалі хоч коли-небудь був? — думаю я собі). Я ж не збираюся розгледіти плями крові на його руках. Він не постукає мені у двері та не зізнається в усьому.

Але я можу спостерігати.

Алістер заходить до будинку. Мій об'єктив перестрибує в кухню, і, звісно, за якусь мить він і сам там з'являється. Шпурляє ключі на кухонну поверхню, скидає пальто. Виходить із кімнати.

Не повертається.

Я підіймаю об'єктив поверхом вище, до вітальні.

І в ту ж мить з'являється вона, жива-здорова, в яскраво-зеленому светрі: «Джейн».

Я регулюю об'єктив. Її зображення різкішає, чіткішає, доки вона підходить спершу до одного торшера, потім до другого, по черзі вмикаючи. Я дивлюся на її тонкі руки, довгу шию, хвилі волосся біля щоки.

Брехуха.

Тоді вона виходить через двері, похитуючи худорлявими стегнами.

Нічого. Вітальня порожня. Кухня порожня. Нагорі — крісло Ітана незайняте, екран комп'ютера зяє чорнотою.

Дзвонить телефон.

Моя голова, різко реагуючи на звук, майже завертається на спину, наче я сова, а фотоапарат падає мені на коліна.

Звук долинає звідкись іззаду, але мобільний біля моєї руки.

То домашній телефон.

Не кухонний, що гниє внизу на базі, а той, що в Едовій бібліотеці.
Я зовсім про нього забула.

Продовжує дзвонити, віддалено, наполегливо.

Я не рухаюсь. Не дихаю.

Хто мені телефонує? Ніхто не дзвонив сюди на домашній телефон вже... я й не пригадаю скільки. У кого взагалі є цей номер? Я сама його ледве пам'ятаю.

Ще один дзвінок.

І ще один.

Я зіщулююся під вікном, никну від холоду. Уявляю собі кімнати мого будинку, одну за одною, котрі здригаються від цього звуку.

Ще дзвінок.

Дивлюся через сквер.

Вона там, перед вікном вітальні, з телефоном біля вуха.

Впивається поглядом у мене.

Я тікаю зі свого сидіння, хапаю фотоапарат однією рукою, відступаю до столу. Вона не відводить очей, її рот — стиснута лінія.

Де вона дістала цей номер?

А де я дістала її? Довідкова служба. Я уявила, як вона набирає цифри, говорить моє ім'я, просить з'єднати. Зі мною. Вдирається в мій будинок, у мою голову.

Брехуха.

Я спостерігаю за нею. Мої очі горять.

Її також.

Ще один дзвінок.

А тоді інший звук — голос Еда.

«Ви зателефонували Анні та Еду», — каже він низьким і грубим голосом людини, яка озвучує кінотрейлери. Пам'ятаю, як він записував те повідомлення. «Ти звучиш, як Він Дізель¹⁹⁰», — сказала я, й він засміявся, а тоді зробив голос ще нижчим.

«Зараз нас немає вдома, але залишіть повідомлення, й ми якнайшвидше вам перетелефонуємо».

І я пам'ятаю, як тільки-но він закінчив, тільки-но встиг натиснути кнопку СТОП, він додав жакливим акцентом кокні¹⁹¹: «Якщо нам цього вбіса схочеться».

На мить я заплющую очі, уявляю, що то він мені дзвонить.

Але це її голос заповнює повітря, заповнює будинок.

— Думаю, ви знаєте, хто це. — Пауза. Я розплющую очі, бачу, що вона так і не зводить з мене погляду, бачу, як її рот виформовує слова,

які врізаються мені у вуха. Ефект моторошний. — Припиніть фотографувати наш будинок, або я повідомлю поліцію.

Вона відводить телефон, кладе його до кишені. Дивиться на мене. Я дивлюся на неї.

Навколо суцільна тиша.

А потім я виходжу з кімнати.

49

ДІВКОВЕРТЬ кинула вам виклик!

То моя програма для гри у шахи. Я проводжу по екрану пальцем і підношу телефон до вуха. Привітання голосової пошти доктора Філлінга, крихке, ніби мертвий листок. Голос пропонує мені залишити повідомлення. Так і роблю, обережно вимовляючи слова.

Я в Едовій бібліотеці, ноутбук зігріває мої стегна, промені полудневого Сонця стікають крізь жалюзі струмочками на килим. Келих мерло стоїть на столі біля мене. Келих і пляшка.

Я не хочу пити. Хочу залишатись тверезою; хочу думати. Хочу *аналізувати*. Останні тридцять шість годин вже відступають, випаровуються, наче туманна мряка. Я вже відчуваю, як будинок розпрямляє плечі, скидає із себе зовнішній світ.

Мені треба випити.

«Дівковертъ». Що за дурнуватий нікнейм. Дівковертъ. «Водовертъ». Тірні. Беколл. *«Він вже у твоїй крові»*.

Саме так, у крові. Я підношу келих до губ, відчуваю, як вино мчить униз горлом, як шумує у венах.

«Затримай подих, схрести пальці».

«Впусти мене!».

«З тобою все буде добре».

З тобою все буде добре. Я пирхаю.

Мій розум — драговина, глибока й огидна, де змішуються та переплутуються правда з брехнею. Як називаються ті дерева, що ростуть у сильно відстояних болотах? Оті, з відкритим корінням? Ман... Мандрагора? Ман... Щось таке, точно¹⁹².

Девід.

Келих тремтить у мене в руці.

У всій цій метушні, цій колотнечі, я геть забула про Девіда. Який працював у Расселлів. Який, можливо, — *точно* — бачив Джейн.

Я ставлю келих на стіл, підводжусь. Пливу в коридор, вниз по сходах. З'являюся на кухні.

Підкидаю погляд на будинок Расселлів — нікого на видноті, ніхто за мною не дивиться, — а тоді стукаю у двері підвалу, спочатку м'яко, а тоді знову, сильніше. Кличу його.

Відповіді немає. Цікаво, може він спить? Проте вже полудень.

У голові спалахує ідея.

Це неправильно, знаю, але це *мій* будинок. І це терміново. Дуже терміново.

Я підходжу до столу в вітальні, висуваю шухляду, там він і лежить, тьмяно-сріблястий, з гострими зубцями: ключ.

Повертаюся до дверей у підвал. Стукаю ще раз — нічого, — а тоді вставляю ключ у замок. Повертаю його.

Відчиняю двері.

Вони риплять. Я здригаюсь.

Але все тихо, коли оглядаю сходи вниз. М'яко, у домашніх капцях, спускаюся в темряву, обмацуючи рукою шорстку штукатурку на стіні.

Сходжу вниз. Вікна затягнуті завісами; всередині ніч. Пальцями обмацую вимикач на стіні, клацаю ним. Кімнату заливає світло.

Минуло два місяці, відколи я востаннє тут була, два місяці, відколи Девід прибув оглянути місце. Він розглянув усе своїми локрично-темними очима — житлову площу з Едовим столом для ескізів; вузьку нішу для ліжка; хромово-горіхову кухню; ванну — та один раз кивнув.

Він надто мало що змінив тут. Та він *взагалі нічого* тут не змінив. Едів диван там же, де й стояв; стіл для ескізів так і стоїть зібраний, хоча зараз він рівний. На ньому стоїть тарілка, на якій пластикові виделка й ніж, хрест-навхрест, ніби герб. Під стіною навпроти, біля дверей надвір, складені ящики з інструментами. На верхньому ящику помічаю позичений в мене канцелярський ніж, його маленький гострий язичок блищить під руків'ям. Біля нього — книжка зі зламаним корінцем. «Сіддхартха»¹⁹³.

Фотографія в тонкій чорній рамці висить на протилежній стіні. Я руками обіймаю п'ятирічну Олівію, ми сидимо на передніх сходах будинку. Обидві шкіримося, Олівія — своїми «парними» зубами: «Пара тут, пара там», — як любив говорити Ед.

Я й забула про те фото. Моє серце трохи смикається. Цікаво, чому воно тут досі висить?

Роблю крок у бік ніші.

— Девіде! — тихо кличу я, хоча впевнена, що його тут немає.

Зіжмакані простирадла в ногах матраца. Подушки вкриті глибокими вм'ятинами, наче їх добряче вибили. Я проводжу інвентаризацію ліжка: філігрань крихкої локшини-рамен¹⁹⁴ скручена на подушці; пониклий слизький кондом застряг на стовпчику баясини; пляшечка аспірину притулилась між каркасом ліжка та стіною; ієрогліфи чи то висохлого поту, чи то сперми, якими розписане верхнє простирадло; стрункий ноутбук у ногах матраца. Пояс із упаковок презервативів закручений навколо торшера. Сережка з трьома дрібними перлинами виблискує на тумбочці біля ліжка.

Зазираю до ванної. Умивальник, посмугований волоссям, роззявлений унітаз. У душовій лежать кошава пляшка шампуню магазинної марки та уламок мила.

Відступаю, повертаюся до головної кімнати. Проводжу рукою по столу для ескізів.

Щось покусує мої мізки.

Намагаюся вхопитися за цю думку, але вона вислизає.

Я ще раз обводжу поглядом кімнату. Жодного фотоальбому, хоча, напевно, вже ніхто не тримає в себе фотоальбомів (*Джейн тримала, пригадую я*); жодного стосу з аудіо- чи відеодисками, хоча, допускаю, вони вже також за межею вимирання. «*Чи це не дивовижно, що за даними з Інтернету деяких людей може просто не існувати?*» — питала Біна. Усі спогади Девіда, уся його музика, усі ключі, якими можна було б відімкнути цього чоловіка, — усе зникло. Чи, радше, воно все навколо мене, плаває в ефірі, але невидиме, файли та іконки, нулі та одиниці. Нічого не залишилося на видноті реального світу, жодного знаку, жодної розгадки. *Хіба це не дивовижно?*

Знову дивлюся на фотографію на стіні. Думаю про свою шафку у вітальні, щерть наповнену коробочками з дисками. Я — пережиток минулого. Я залишилась позаду.

Повертаюся, щоб вийти.

У ту ж мить чую позаду себе скрип. То вхідні двері.

Бачу, як вони відчиняються, й переді мною, витріщившись, з'являється Девід.

50

— Якого хріна ти тут робиш?

Я сахаюсь. Я ще жодного разу не чула, щоб він лаявся. Я взагалі майже не чула його голосу.

— Якого *хріна* ти тут робиш?
Я відступаю назад, відкриваю рота.

— Я просто...

— Із чого ти взяла, що можеш отак просто спуститися сюди?

Ще крок назад, я спотикаюсь.

— Вибач, я...

Він ступає вперед, двері позаду відчинені навстіж. Світ хитається перед очима.

— Вибач. — Глибокий вдих. — Я дещо шукала.

— Що?

Ще один вдих.

— Я шукала тебе.

Він підіймає руки, ляскає ними себе по боках, в'язка ключів крутиться на його пальцях.

— Ось і я. — Він хитає головою. — У чому справа?

— Справа в тому...

— Ти могла мені подзвонити.

— Я не подумала...

— Ні, ти вирішила просто прийти сюди.

Я починаю кивати, але зупиняюсь. Це, мабуть, найдовша розмова, яку ми коли-небудь мали.

— Чи не міг би ти зачинити двері? — прошу я.

Він якусь мить витріщається на мене, тоді повертається та штовхає їх. Із грюкотом двері зачиняються.

Коли він знову звертає до мене свій погляд, видно, що Девід пом'якшав. Але голос досі різкий:

— Чого тобі треба?

Мені паморочиться в голові.

— Можна мені присісти?

Він не рухається.

Я пливу до дивана, занурююся в нього. Якийсь час він так і стоїть, наче статуя, із ключами в долоні; потім протискає їх до кишені, знімає куртку та кидає її до спальні. Я чую, як вона приземляється на ліжку, та потім зсувається на підлогу.

— Так не піде.

Я хитаю головою:

— Ні, я знаю.

— Тобі б не сподобалося, якби я поліз у твій особистий простір. Без запрошення.

- Ні, я знаю.
- Ти б скажи... Ти б дуже розізлилась.
- Так.
- А якби я тут був не сам?
- Я стукала.
- Це має тебе виправдати?
- Я мовчу.

Він ще деякий час дивиться на мене, тоді йде до кухні, дорогою скидаючи черевики. Відчиняє дверцята холодильника, дістає з полиці пляшку «Ролінг Рок»¹⁹⁵. Брязкає нею об металевий край кухонного гарнітуру, кришечка злітає. Вона падає на підлогу й котиться під батарею.

Якби я була молодшою, мене б таке вразило.

Він притискає пляшку до рота, робить ковток і повільно повертається до мене. Спершись своїм довготелесим тілом на стіл для ескізів, він потягує ще пива.

— Отже? — питає Девід. — Я прийшов.

Я киваю, підіймаю на нього очі.

— Ти бачився із жінкою по сусідству?

Його брова вигинається.

— З ким?

— Джейн Расселл. Сусідкою. Будинок номер...

— Ні.

Пряме, як лінія горизонту.

— Але ти там працював.

— Ну так.

— Отже...

— Я працював на містера Расселла. Я не бачився з його дружиною.

Навіть не знав, що у нього є дружина.

— У нього ж син.

— Самотні мужики також мають дітей. — Він ковтає ще пива. — Не те, щоб я над цим так задумувався. Ти це хотіла спитати?

Я киваю. Відчуваю себе здрібнолою. Розглядаю свої руки.

— Ти для цього сюди прийшла?

Я знову киваю.

— Що ж, відповідь ти отримала.

Я не рухаюся з дивана.

— Навіщо тобі це взагалі?

Підводжу погляд. Він мені не повірить.

— Просто так, — кажу я. Спираюся кулаком на бильце, намагаюся підвестись.

Девід пропонує мені руку. Я беруся за його шорстку долоню й він підіймає мене на ноги, легко й швидко. Я бачу, як випинаються смуги м'язів на його передпліччі.

— Мені справді дуже соромно, що я сюди прийшла, — кажу я.
Він киває.

— Такого більше не повториться.

Він киває.

Я йду до сходів. Відчуваю його погляд у себе на спині.

На третій сходинці я дещо пригадую.

— Ти не... Ти не чув крику в той день, коли там працював? — питаю я, повернувшись, обіпершись плечем на стіну.

— Ти мене вже питала. Пам'ятаєш? Ніякого крику. Спрінгстін.
Хіба? Я відчуваю, ніби провалююся крізь власну свідомість.

51

Коли я вхожу на кухню, а позаду мене замикаються двері у підвал, дзвонить доктор Філдінг.

— Я отримав голосове повідомлення, — каже він. — Твій голос звучав схвильовано.

Розтуляю губи. До цього моменту я була готова розповісти йому всю історію, вилити душу, але немає сенсу, чи не так? Це *він* вічно схвильований, завжди та про все; це він начарував мені такі ліки, що... неважливо.

— Вже нічого, — кажу я.

Він мовчить.

— Нічого?

— Ні. Тобто я мала запитання щодо, — ковток, — переходу на генерики¹⁹⁶.

Мовчання.

Я не зупиняюся:

— Я думала про те, щоб перейти на деякі генеричні пігулки.

— Медикаменти, — автоматично виправляє він мене.

— Тобто медикаменти.

— Що ж, звісно. — Він здається непереконаним.

— Це було б чудово. Просто ліки дорожчають.

— З'явилася якась проблема?

— Ні-ні. Та я не хочу, щоб це *стало* проблемою.
— Розумію. — *Не розуміє.*
Тиша. Я розчачнула дверцята холодильника.
— Що ж, — продовжує він, — обговоримо це у вівторок.
— Чудово, — кажу я, вибираючи пляшку мерло.
— Це ж може почекати, правильно?
— Так, звісно. — Відкручую кришечку пляшки.
— І ти впевнена, що нормально почуваєшся?
— Цілком. — Дістаю з раковини келих.
— І ти не змішуєш ліки з алкоголем?
— Ні. — Наливаю.
— Добре. Що ж, тоді побачимось у вівторок.
— До зустрічі.
Зв'язок уривається, і я роблю ковток.

52

Я подорожую нагору. В Едовій бібліотеці знаходжу келих і пляшку, які залишила двадцять хвилин тому, і тепер вони наповнені сонячним світлом. Підбираю все це та переправляю до свого кабінету.

Сідаю за стіл. І думаю.

На екрані переді мною розпростерлася шахова дошка, фігури вже на місці, армії дня та ночі готові до битви. Біла королева: пам'ятаю як забрала її у Джейн. Джейн у її сніжно-білій блузці, просоченій кров'ю.

Джейн. Біла королева.

Дивлюся в бік будинку Расселлів. Жодних ознак життя.

Мій комп'ютер цвірінькає.

БабуняЛіззі: Привіт, докторко Анно.

З подивом витріщаюсь на екран.

На чому ми закінчили? *Коли* ми закінчили? Я розгортаю віконце чату, гортаю вгору. *БабуняЛіззі покинула чат.* О 16:46 у четвер, 4 листопада.

Правильно: саме коли ми з Едом поділилися нашими новинами з Олівією. Пригадую, як у мене стукотіло серце.

А шість годин по тому я набирала 911.

А потім... подорож назовні. Ніч у лікарні. Розмова з Литтлом, з лікаркою. Укол. Поїздка через Гарлем, в очах біль від сліпучого світла.

Метушня всередині. Панч зміїться на моїх колінах. Нореллі кружляє навколо мене. Алістер у моєму будинку. Ітан у моєму будинку.

Та жінка у моєму будинку.

А ще Біна, наші пошуки в інтернеті та її стримане похروпування вночі. А сьогодні: недовіра від Еда; той телефонний дзвінок від «Джейн»; житло Девіда, лють Девіда; хрипкий голос доктора Філдінга в моїх вухах.

Невже минули тільки два дні?

доктор_тут: Привіт! Як ви?

Тоді вона обірвала розмову на холодній ноті, але я вище цього.

БабуняЛіззі: У мене все добре, але, перш за все, мені ДУЖЕ прикро, що так раптово минулого разу закінчила розмову.

Добре.

доктор_тут: Усе нормально! У всіх є свої справи!

БабуняЛіззі: Річ не в тім, ПРИСЯГАЮСЯ. Мій інтернет пішов у засвіти! Хай спочиває з миром.

БабуняЛіззі: Таке трапляється раз на кілька місяців, але цього разу це було в четвер, і компанія не змогла когось прислати сюди аж до вихідних.

БабуняЛіззі: Мені ДУЖЕ шкода, навіть не уявляю, що ви про мене думаєте.

Підношу келих до рота, п'ю. Відставляю його, п'ю з іншого келиха. Я було подумала, що Ліззі не хоче слухати мою плаксиву історію. Бракує мені віри в людей.

доктор_тут: Будь ласка, не вибачайтеся! Всяке трапляється!

БабуняЛіззі: Я себе відчуваю тією, що римується зі щукою!!

доктор_тут: Нічого подібного.

БабуняЛіззі: Пробачаєте мене?

доктор_тут: Нема що пробачати! Сподіваюся, що у вас усе добре.

БабуняЛіззі: Так, усе чудово. У мене гостюють мої сини :-)

доктор_тут:--) Дійсно? Вам, мабуть, дуже приємно!

БабуняЛіззі: Так, це чудово, що вони тут зі мною.

доктор_тут: Як їх звуть?

БабуняЛіззі: Бо.

БабуняЛіззі: Та Вільям.

доктор_тут: Чудові імена.

БабуняЛіззі: Чудові хлопці. Вони завжди багато допомагали мені. Особливо, коли Річард хворів. Ми їх достойно виховали!

доктор_тут: Згодна з вами!

БабуняЛіззі: Вільям щодня дзвонить мені з Флориди. Говорить ПРИ-ВІТУЛІ своїм найгучнішим голосом, і я просто усміхаюсь!!! Щоразу зачіпає за живе.

Я теж усміхаюся.

доктор_тут: У мене в сім'ї завжди говорять «вгадай, хто», коли я з ними розмовляю!

БабуняЛіззі: Мені подобається!

Я думаю про Лівві та Еда, чую їхні голоси у себе в голові. До горла підступає клубок. Я відсьорбую ще трохи вина.

доктор_тут: Вам, напевно, дуже весело тепер, коли ваші діти з вами.

БабуняЛіззі: Анно, це й справді ТАК гарно. Вони зараз у своїх старих кімнатах, ніби у «старі часи».

Вперше за останні кілька днів я відчуваю себе розслабленою, впевненою. Навіть корисною. Так, ніби я знову опинилася на Вісімдесят восьмій вулиці, у своєму кабінеті й допомагаю пацієнтові. *Тільки об'єднуйтесь.*

Мені це потрібно, можливо, навіть більше, ніж Ліззі.

Отож, коли надворі темнішає й тіні розпливаються по моїй стелі, я переписуюся із самотньою бабусею за тисячі миль від мене. Ліззі любить готувати, оповідає вона мені; улюблена страва хлопців — це «моє знамените тушковане м'ясо (хоча не надто знамените)», а ще вона пече «брауні¹⁹⁷ з вершковим сиром щороку для пожежного депо». Раніше у неї був кіт — тут я розповідаю їй про Панча, — але тепер вона має кролика, «коричневу дівчинку, яку звати Петунія». Хоча вона й не кіноман, але Ліззі подобаються кулінарні передачі та «Гра престолів»¹⁹⁸. Останнє мене дивує — досить жорстко.

І, звісно, вона розповідає про Річарда. «Ми всі за ним дуже сумуємо». Він був вчителем історії, методистським священиком, фанатом залізничних потягів («мав велику модель у себе в підвалі»), люблячим батьком, хорошим чоловіком.

Хороший чоловік та люблячий батько. Несподівано в думках з'являється Алістер. Я здригаюся, занурююся глибше у свій келих.

БабуняЛізі: Сподіваюся, вам зі мною не дуже нудно...
доктор_тут: Зовсім ні.

Дізнаюся, що Річард був не просто достойним чоловіком, а й дуже відповідальним, завідував усією хатньою роботою: обслуговуванням побутової техніки, електроніки («Вільям приніс мені *Ennл TiVi*, з яким я не можу дати собі ради», — дратується Лізі), ландшафтним дизайном, рахунками. За його відсутності, пояснює вдова, «я просто приголомшена. Відчуваю себе якоюсь старушенцією».

Я барабаню пальцями по мишці. Це не зовсім синдром Котара¹⁹⁹, але я можу запропонувати кілька швидких кроків. Нумо, розберімося з цим, пишу я їй, — й одразу ж моя кров розігривається, як і кожного разу, коли я пояснюю пацієнтові суть проблеми.

Витягую олівець із шухляди, шкрябаю пару слів на папірці для нотаток із клейкою смужкою. В офісі я використовувала блокнот «Молескін»²⁰⁰ і авторучку. Різниці ніякої.

Догляд за домом: Перевірте, чи є якийсь місцевий майстер, який би міг навідуватися до вас раз на тиждень — вона це зможе зробити?

БабуняЛізі: Так, є Мартін, який працює в нашій церкві.
доктор_тут: Чудово!

Електроніка: Більшість молодих людей добре пораються з комп'ютерами та телевізорами. Не впевнена, скількох підлітків Лізі знає, але...

БабуняЛізі: У Робертсів на моїй вулиці є син з айпадом.
доктор_тут: Те, що треба!

Рахунки (найважча частина для неї, як мені здається; «оплачувати в мережі надто складно, забагато різних профілів і паролів»): їй слід вибрати послідовні та легкі для запам'ятовування слова для імені користувача та пароля — я раджу їй власне ім'я, чи ім'я сина, чи день народження близької людини, але замінити деякі літери на цифри та символи. W1LL1@M, наприклад.

Пауза.

БабуняЛізі: Моє ім'я тоді буде L1221E.

Я знов усміхаюсь.

доктор_тут: Запам'ятовується!

БабуняЛізі: Сміюся вголос²⁰¹.

БабуняЛізі: В новинах говорили, що мене можуть «хакернути». Мені варто за це хвилюватись?

доктор_тут: Не думаю, що хтось розгадає ваш код!

Принаймні, я на це сподіваюся. Це сімдесятирічна бабуся з Монтани.

Нарешті, *робота на подвір'ї*: «Зими тут дуже холодні», зазначає Лізі, тож їй потрібен хтось, хто прибирав би сніг із даху, посипав сіллю доріжку, зрубував бурульки зі стічних труб... «Навіть якби я могла вийти на вулицю, там по вуха роботи, щоб приготуватися до зими».

доктор_тут: Ну що ж, сподіваймося, що до того часу ви повернетесь в зовнішній світ. Але в будь-якому випадку, можливо, Мартін із церкви допоможе вам із цим. Або сусідські діти. Не варто недооцінювати силу десяти доларів за годину!

БабуняЛізі: Так. Дуже гарні ідеї.

БабуняЛізі: Дуже вам дякую, докторко Анно. Мені вже НАБАГАТО краще.

Проблему вирішено. Пацієнт отримав допомогу. Відчуття, ніби я сві-
чуся ізсередини. Сьорбаю вина.

І ми повертаємося до тушкованого м'яса та ще до кролів, та ще до Вільяма з Бо.

Світло у вітальні Расселлів. Я виглядаю з-за екрана комп'ютера й бачу, як та жінка заходить до кімнати. Усвідомлюю, що вже не думала про неї більше години. Сеанс із Лізі йде мені на користь.

БабуняЛізі: Вільям повернувся з покупками. Дуже сподіваюся, що він не забув купити пончики, про які я його просила!

БабуняЛізі: Мушу піти зупинити його, доки він усі не з'їв.

доктор_тут: Звісно!

БабуняЛізі: Ви вже можете виходити на вулицю, btw²⁰²?

Між іншим, btw. Вона опановує інтернет-сленг.

Я розпластую пальці, розгортаю їх над клавіатурою. Так, я змогла вийти на вулицю. По факту двічі, між іншим.

доктор_тут: На жаль, безуспішно.

Не варто в це заглиблюватись.

БабуняЛізі: Сподіваюся, скоро вам покращає...

доктор_тут: Я також!

Вона виходить з мережі, а я допиваю свій келих. Відставляю його на стіл.

Відштовхуюсь ногою від підлоги, крісло повільно крутиться. Стіни обертаються довкола мене.

Я сприятиму зміцненню й добробуту. Сьогодні я це й зробила.

Заплющую очі. Я допомогла Лізі приготуватися до життя, допомогла їй жити трішки повніше. Допомогла їй знайти спокій.

І ставитиму чужі інтереси понад своїми. Що ж, так... Але від цього виграла і я також: майже на півтори години Расселли покинули мою голову. Алістер, та жінка, навіть Ітан.

Навіть Джейн.

Крісло завмирає. Коли я розплющую очі, мій погляд падає крізь коридор, на Едову бібліотеку.

І я думаю про те, що не розповіла Лізі те, до чого ми так і не дійшли.

53

Олівія відмовилася повертатись до кімнати, тож Ед залишився з нею, доки я складала речі під бухкання серця. Я пришкандибала до вестибюлю, де полум'я вже ледь жевріло за решіткою, і Марі провела мою кредиткою через термінал. Вона побажала нам, наріду, гарного вечора, не прощаючись зі своєю абсурдно широкою посмішкою та лупатими очима.

Олівія потягнулась до мене. Я глянула на Еда; він узяв сумки, закинув по одній на кожне плече. Я стиснула маленьку гарячу долоньку нашої доньки.

Ми припаркувалися в дальньому кутку стоянки; доки дійшли до машини, нас цілком закрохмалило сніговими пластівцями. Ед відчинив

багажник, заштовхав сумки всередину, а я провела рукою по лобовому склу, щоб відчистити його від снігу. Олівія видерлася на задне сидіння, гучно хряснувши за собою дверцятами.

Ед і я стовбичили назовні, по обидва боки машини, доки сніг падав на нас, між нами.

Я побачила, як ворухнувся його рот.

— Що? — спитала я.

Він заговорив ще раз, голосніше.

— Ти поведеш.

Я повела.

Я повела нас зі стоянки під лемент шин на морозі. Я повела нас на дорогу, коли сніжинки трепетали на віках. Я повела нас на автостраду, в ніч, у білість.

Було тихо, чувся тільки гул двигуна. Ед біля мене намертво прикипів очима до дороги попереду. Я перевірила дзеркальце. Олівія скоцюрбилася на сидінні, схилила голову собі на плече — не спала, але напівзаплющила очі.

Нас трохи занесло на повороті. Я міцніше вхопилася за кермо.

І раптом біля нас відкрилася та ж безодня, незміримо провалля, ніби колись вичавлене у землі; тепер, під Місяцем, дерева унизу відсвічували, ніби примари. Пластівці снігу, сріблясті й темні, сипалися в западину все нижче й нижче, і там губилися назавжди, наче якісь моряки-потопельники.

Я прибрала ногу з педалі газу.

У дзеркалі заднього виду я бачила, як Олівія заглядає через вікно. Її обличчя світилося; вона знову плакала, хоча беззвучно.

Моє серце тріснуло.

Мій телефон задзвонив.

...

За два тижні перед тим ми з Едом відвідали вечірку в будинку за сквером, де тоді жили Лорди, — святкові коктейлі, тільки вишукані напої та гілочки омели²⁰³. Там були Такеди та Греї (Вассермени, як сказали мені хазяї, відмовились відповісти на запрошення); один із дорослих дітей Лордів зіграв камео зі своєю дівчиною, яка ходила за ним хвостиком. А ще Бертові колеги з банку, цілі легіони. Будинок перетворився на зону бойових дій, на мінне поле, де на кожному

кроці вибухали повітряні поцілунки, картечку тріскотів сміх, падали бомби поплескування по спинах.

Посеред вечора, посеред мого четвертого келиха, підійшла Джозі Лорд.

— Анно!

— Джозі!

Ми обійнялись. Її руки залопотіли у мене на спині.

— Яка у тебе сукня! — сказала я.

— Гарна, правда?

Я не знала, що відповісти.

— *Гарна.*

— А як же тобі личать ці слакси!

Я жестом вказала на свої штани.

— Отака я.

— Мені от щойно довелося зняти шаль... Берт пролив... Ой, дякую, Анно, — сказала вона, коли я витягла довгу волосину з її рукавички. — Пролив мені на плече вино.

— Незграбний Берт! — Я сьорбаю ще вина.

— Я вже сказала, що у нього попереду великі проблеми. Це вже вдруге... Ой, дякую, Анно, — коли я змахнула ще одну нитку з її сукні. Ед завжди говорив, що коли я напиваюсь, не можу тримати руки без діла. — То вже вдруге він таке зробив з мою шаллю.

— З тією ж?

— Ні-ні.

Її зуби були округлими та не зовсім білими; мені чомусь згадався тюлень Веддела, про якого я нещодавно дізналася з програми про природу, який використовує свої ікла, щоб очищувати ополонки в льодових полях Арктики²⁰⁴. «Його зуби, — зазначив диктор, — вкрай зносились». Далі йшли кадри з тюленем, який шарпає своїми щелепами по снігу. «Тюлені Веддела помирають молодими», — зловісно додав диктор.

— То хто тобі цілу ніч надзвонює? — запитав тюлень Веддела переді мною.

Я остовпіла. Мій телефон цілий вечір стабільно дзижчав, вібруючи у мене на стегні. Я витягувала його, опускала очі на екран, великим пальцем набирала відповідь. Думала, що була обачною.

— То з робочих питань, — пояснила я.

— Але що може бути потрібно дитині в такий час? — допитувала-ся Джозі.

Я усміхнулась.

— Це конфіденційна інформація. Ти ж розумієш.

— Ой, звісно-звісно. Ти дуже професійна, люба.

Але, поміж гулу, навіть коли я ледь торкалася поверхні свого мозку, вимовляла запитання та відповіді, навіть коли лилося вино й дзвеніли колядки — навіть тоді я могла думати лише про нього.

...

Телефон знову задзиччав.

На мить мої руки відскочили від керма. Я уклала телефон у виїмку для чашок між передніми сидіннями, де він тепер стукотів об пластик.

Я зиркнула на Еда. Тепер він прикипів поглядом до телефона.

Дзиччання продовжилось. Я пурхнула поглядом на дзеркальце.

Олівія дивилася у вікно.

Тихо. Ми їхали далі.

Дзиччання.

— Вгадай, хто, — сказав Ед.

Я не відповіла.

— Закладаюся, що то він.

Я не заперечувала.

Ед узяв телефон, глянув на екран. Зітхнув.

Ми понеслися далі дорогою. Обігнули поворот.

— Відповісти не хочеш?

Я не могла на нього дивитися. Мій погляд свердлов лобове скло.

Я похитала головою.

— Тоді відповім я.

— Ні. — Я кинулася за телефоном. Ед відвів його від мене.

Телефон продовжував дзиччати.

— Я хочу відповісти, — сказав Ед. — Хочу з ним поговорити.

— Ні. — Я вибила телефон йому з рук. Він брязнув у мене під ногами.

ми.

— Припиніть, — заплакала Олівія.

Я опустила погляд, побачила, як на підлозі тремтить екран, побачила на ньому його ім'я.

— Анно, — видихнув Ед.

Я підняла погляд. Дорога зникла.

Ми злетіли з краю провалля. Ми зірвалися у пітьму.

Стукіт.

Я вириваюся з дрімоти. Захмеліло всідаюся. Кімната наповнилася темрявою; за вікнами — ніч.

Ще стукіт. Унизу. Це не вхідні двері; то з підвалу.

Я спускаюся униз сходами. Девід майже завжди використовує вхідні двері, коли заходить. Цікаво, може, то одна з його гостей.

Та коли я вмикаю світло на кухні й відчиняю двері до підвалу, за ними сам Девід, оглядає мене, стоячи на дві сходинки нижче.

— Я подумав, що тепер почну заходити крізь ці двері, — каже він.

Я мовчу, а тоді розумію, що він намагається пожартувати.

— Досить справедливо. — Відчиняю двері ширше, і він проходить повз мене до кухні.

Зачиняю двері. Ми обмінюємося поглядами. Думаю, я знаю, що він скаже. Думаю, він розповість мені про Джейн.

— Я хотів... Я хочу вибачитись, — починає Девід.

Я завмираю.

— За сьогоднішнє, — каже він.

Смикаю головою, волосся вільно розсипається у мене по плечах.

— То я повинна вибачитись.

— Ти *вже* вибачилась.

— І з задоволенням зроблю це ще раз.

— Ні, не варто. Я хочу вибачитись. За те, що кричав. — Він киває. — І за те, що зараз залишив двері відчиненими. Знаю, це тебе хвилює.

Це ще мало сказати, але спасибі йому й на тому.

— Усе гаразд. — Я хочу почути про Джейн. Може, спитати його знову?

— Я лише... — Він рукою погладжує кухонний острів, обпирається на нього. — Я стаю надто владним. Є дещо, що я мав би розповісти тобі ще раніше, але.

На цьому слові речення закінчується. Він переминається з ноги на ногу.

— Але? — кажу я.

Він підіймає погляд з-під отих темних брів. Погляд грубуватий, але з готовністю.

— У тебе є пиво?

— Є вино. — Я згадую про дві пляшки у мене на столі нагорі, з ними два келихи. Їх, мабуть, варто спорожнити. — Мені відкоркувати пляшечку?

— Звісно.

Я проходжу повз Девіда до шафки — від нього пахне «Айворі»²⁰⁵ — і витягую пляшку червоного.

— Мерло підійде?

— Я навіть не знаю, що то.

— Це гарне червоне.

— Звучить непогано.

Відчиняю іншу шафку. Порожньо. Тягнуся до посудомийки. В руках дзенькає пара келихів; я ставлю їх на острів, висмикую корок із пляшки й наливаю.

Він присуває один келих до себе, нахилиє його в мій бік.

— Будьмо, — кажу я й роблю ковток.

— Справа в тому, — каже він, перекочуючи келих у долоні, — що я відмотав строк.

Я спочатку киваю, тоді відчуваю, як розширюються очі. Здається, я ще ніколи не чула, щоб хтось так говорив. Окрім персонажів фільмів, принаймні.

— У тюрмі? — Чую своє дурнувате запитання.

Він усміхається.

— У тюрмі.

Я знову киваю.

— Що ти... За що ти сидів?

Він спокійно мене розглядає.

— Напад. — Тоді: — На одного чоловіка.

Я витріщаюсь на нього.

— Це змушує тебе нервувати, — зауважує він.

— Та ні... — Брехня зависає у повітрі. — Я просто здивована, — кажу я йому.

— Я мав би щось сказати про це. — Він чухає щелепу. — Перед тим, як заселитися, тобто. Я зрозумію, якщо ти захочеш, щоб я виїхав.

Я не знаю, чи він це серйозно. Хіба я хочу, щоб він виїхав?

— Що... сталося? — питаю я.

Він слабко зітхає.

— Бійка у барі. Нічого надзвичайного. — Знижує плечима. — Тільки в мене вже був привід раніше. Така от ситуація. Дві помилки.

— Я думала, має бути три²⁰⁶.

— Залежить від того, хто ти.

— М-м, — вимовляю я так, наче це відкриття не підлягає подальшому обговоренню.

— А мій держ був алконавтом.

— М-м, — повторюю я, обдумуючи, що це може означати. *Державний захисник?*

— Тому я відсидів чотирнадцять місяців.

— Де це було?

— Бійка чи тюрма?

— І те, й інше.

— І те, й інше — у Массачусетсі.

— Овва.

— Ти хочеш знати... типу... деталі?

Хочу.

— Та ні.

— То була дурниця. Через п'ятику.

— Я розумію.

— Але саме там я навчився... Ну, розумієш. Приглядати за своєю... територією.

— Я розумію.

Ми так і стоїмо, опутивши очі, ніби двоє підлітків на танцях.

Я переступаю з ноги на ногу.

— Коли тебе... Коли ти відмотав строк? — *Де доречно, використовуй словник пацієнта.*

— Вийшов у квітні. На літо залишився у Бостоні, потім переїхав сюди.

— Розумію.

— Ти повторюєш одне й те саме, — каже він, але з дружніми нотками у голосі.

Я посміхаюсь.

— Що ж. — Прочищаю горло. — Я проникла на твою територію, хоча не варто було. Звісно, що ти можеш залишатися. — Це я серйозно? Думаю, що так.

Він п'є вино.

— Просто хотів, щоб ти знала. І, — додає він, кивнувши келихом у мій бік, — ця штука дуже смачна.

— Я не забув про стелю, знаєш?

Ми на дивані, допиваємо третій келих — тобто третій для нього, четвертий для мене, отже, сім келихів у підсумку, якби ми рахували, хоча ми не рахуємо, — тому мені потрібна якась мить, щоб вловити, про що це він.

— Яку стелю?

Він показує.

— Дах.

— Дійсно. — Я підіймаю погляд, так, ніби можу подивитися крізь кістяк будинку на стелю. — Ой, справді. Чому ти про це згадав?

— Ти просто говорила, що як тільки зможеш виходити на вулицю, ти будеш виходити туди. Перевіряти, як там справи.

Я таке говорила?

— Поки що такого не передбачається, — сухо відповідаю я... сухувато. — Я навіть не можу пройтися по саду.

Легенький посміх, нахил голови.

— Можливо, яюсь. — Він ставить келих на столик, встає. — Де в тебе туалет?

Я повертаюся на дивані.

— Отам.

— Дякую. — Він бреде до червоної кімнати.

Я перекидаюся на диван. Подушка шепоче мені на вухо, коли я хитаю головою туди-сюди. *Я бачила, як мою сусідку вдарили ножем. Ту жінку, з якою ти ніколи не бачився. Ту жінку, яку ніхто не бачив. Будь ласка, повір мені.*

Чую, як сеча бурить унітаз. Колись так робив Ед, дзюркотів із такою силою, що чути було навіть із зачиненими дверима, ніби він намагався пробити дірку в порцеляні.

Злив туалету. Сичання крану.

Хтось у її будинку. Хтось, хто вдає із себе її.

Відчиняються та зачиняються двері в туалет.

Її син та чоловік брешуть. Вони усі брешуть. Я занурююся глибше в подушку.

Витріщаюся на стелю, де лампочки, мов прищі. Заплющую очі.

Допоможи мені знайти її.

Скрип. Якась завіса. Девід, можливо, повернувся донизу. Я повертаюся набік.

Допоможи мені знайти її.

Та коли за мить я розплющую очі, він повертається та шльопається на диван. Я випрямляюся, усміхаюсь. Він усміхається у відповідь, дивиться повз мене.

— Гарненька.

Я обертаюся. То Олівія, світиться у сріблястій рамці.

— У тебе внизу є її фотографія, — згадую я. — На стіні.

— Ага.

— Чому ти її не зняв?

Він знижує плечима.

— Не знаю. Не мав чим її замінити. — Він спустошує свій келих. —
А де вона, між іншим?

— Зі своїм татом. — Ковтаю вино.

Пауза.

— Сумуєш за нею?

— Так.

— А за ним?

— Сумую, справді.

— Часто з ними розмовляєш?

— Постійно. Якраз учора, між іншим.

— Коли ти з ними побачишся наступного разу?

— Мабуть, не найближчим часом. Але скоро, сподіваюсь.

Я не хочу говорити про це, про них. Зараз хочу поговорити про жінку за сквером.

— Глянемо на ту стелю?

Сходи в'ються догори, у чорноту. Я веду; Девід іде за мною.

Доки ми проходимо повз кабінет, щось прокочується повз мою ногу.

Панч крадеться донизу.

— То був кіт? — запитує Девід.

— То був кіт, — підтверджую я.

Ми підіймаємося повз спальні, які також залиті темрявою, до найвищого сходового майданчика. Я ляскаю рукою по стіні, шукаючи вимикач. У раптовому освітленні бачу, що Девід дивиться мені у вічі.

— Ніби гірше не стало, — кажу я, показуючи на пляму згори, що розійшлася по люку, наче синець.

— Ні, — погоджується він. — Але стане. Я займуся цим на тижні.

Тиша.

— Ти дуже зайнятий? Багато роботи знаходиш?

Нічого.

Цікаво, чи можу *розповісти* йому про Джейн. Цікаво, що він на це скаже.

Та не встигаю я вирішити, як він мене цілує.

55

Ми на підлозі майданчика, шорсткий килим натирає мені шкіру; тоді він бере мене на руки й несе до найближчого ліжка.

Його рот поєднаний з моїм; щетина наждаком третється об мої щоки й підборіддя. Одна рука жорстко прочісує моє волосся, доки інша смикає за пояс. Я втягую живіт, коли халат відслоняється й широко розгортається, а він цілує мене міцніше, цілує шию, плечі.

Відкинуто пряжу, вітром довкола її розкидає;
По різних боках тріщить і дзеркальне скло;
«Я ледь животію від тіней», — ридає
Леді з Шалот²⁰⁷.

Чому Теннісон? Чому зараз?

Я так довго цього не відчувала. Я так довго не *відчувала*.

Я хочу це відчути. Я хочу відчувати. Мені вже остогидли тіні. Я так страждаю від тіней.

Пізніше, у темряві, я проводжу пальцями по його грудях, його животу, по лінії волосся, що тягнеться від пупка, ніби довгий запал вибухівки.

Він тихо дихає. А тоді я засинаю. Мені напівсняться заходи сонця і Джейн; та в якийсь момент я чую м'яку ходу на майданчику, і, на власний подив, сподіваюся, що він повернеться до ліжка.

Неділя, 7 листопада

56

Коли я прокидаюся, голова розколюється, Девіда немає. Його подушка холодна. Я притискаюся до неї обличчям; вона пахне потом.

Перекочуюсь на свій бік, геть від вікна, геть від світла.

Якого дідька трапилося?

Ми пили — звісно ж, пили; я притискаю повіки пальцями... А тоді ми видерлися на верхній поверх. Постояли під люком нагору. А далі — ліжка. Радше, не так: спочатку ми розкинулися на підлозі. А тоді вже в ліжку.

У ліжку Олівії.

Мої очі блискавично розчахуються навстіж.

Я лежу в ліжку своєї доньки, її ковдри окутують моє голе тіло, на її подушці висихає піт чоловіка, якого я ледве знаю. Боже, Лівві, пробач мені.

Вдивляюся у дверний проріз, у темряву коридору; тоді сідаю, простирадла притуляються до моїх грудей — простирадла Олівії,

розшиті маленькими поні. Її улюблені. Вона відмовлялася спати на будь-яких інших.

Повертаюся до вікна. Надворі сіро, листопадова мжичка, дощ стікає по листках, по дахах.

Кидаю погляд через сквер. Звідси я зазираю просто до спальні Ітана. Його там немає.

Я здригаюсь.

Мій халат лежить розмазаний по підлозі, наче гальмівний слід від шин. Я встаю з ліжка, хапаю його в оберемок — чому руки трусяться? — і закутуюсь. Один капець самотньо лежить під ліжком; інший я знаходжу на сходовому майданчику.

На верхній сходинці переводжу подих. Повітря тут затхле. Девід має рацію: варто було б провітрити. Я цього не робитиму, але варто було б.

Йду вниз сходами. На наступному майданчику дивлюся в один бік, потім в інший, ніби перед тим, як перейти дорогу; у спальнях тихо, мої простирадла досі гамузом розкидані після ночі з Біною. *Моя ніч із Біною*. Звучить брудно.

У мене похмілля.

На один поверх нижче, і я заглядаю до бібліотеки, до кабінету. Дім Расселлів також дивиться на мене. Мені здається, що він спостерігає за мною, як я рухаюся по будинку.

Спочатку я тільки чую його.

А коли вже бачу, то він на кухні, заливається водою зі склянки. Кімната з тіней та скла, похмура, як і світ за вікном.

Я розглядаю його адамове яблуко, як воно штовхається у нього в горлі. На його потилиці непричесане волосся; вузькі стегна визирають з-під складок сорочки. На мить я заплющую очі та згадую те стегно під моєю рукою, ту шию під моїми губами.

Коли я знову їх розплющую, він дивиться на мене своїми темними очима, повними сірого світла.

— Цікаве вибачення вийшло, еге ж? — каже він.

Я відчуваю, що шаріюся.

— Сподіваюсь, я не розбудив тебе. — Він підіймає склянку. — Потрібно було освіжитися. За хвилину мушу виходити. — Він допиває решту води одним великим ковтком, кладе склянку в раковину. Витирає рукою губи.

Я не знаю, що сказати.

Здається, він це відчуває.

— Я тобі не надокучатиму, — каже він і підходить до мене. Я напружуюсь, але він проходить далі до дверей у підвал; відходжу, щоб дати йому пройти. Коли ми торкаємось плечима, він повертає голову та каже низьким голосом:

— Не впевнений, мені дякувати чи просити вибачення.

Дивлюся йому в очі, добираю слова.

— То не має значення. — Мій голос звучить хрипко. — Не переймайся цим.

Він міркує, киває.

— Звучить так, що я маю все ж просити вибачення.

Я опускаю очі. Він проходить повз і відчиняє двері.

— Я виїжджаю сьогодні ввечері. Маю роботу в Коннектикуті. Повернуся завтра.

Я мовчу.

Коли чую, як за спиною зачиняються двері, видаюся. Біля раковини я наповнюю його склянку водою та підношу її до губ. Здається, я знову відчуваю його смак.

57

Отже: це сталося.

Ніколи не любила цей вираз. Надто несерйозний. Але ось я і ось він: це сталося.

З келихом у руках я пливу до дивана, де бачу Панча, який скрутився на подушці та помахує туди-сюди хвостом. Сідаю біля нього, вкладаю келих собі між стегон і відкидаю голову назад.

Відкиньмо етику — хоча, насправді, це не зовсім етична проблема, правда? Тобто секс із орендарем? — не можу повірити, що ми це зробили на ліжку моєї доньки. Що сказав би Ед? Я зіщулююсь. Він все одно не дізнається, звісно, та все ж. Та все ж. Хочеться спалити ті простирадла. Поні та все інше.

Будинок дихає навколо мене, стабільне цокання дідусевого годинника відмірює його пульс. Уся кімната затонула в тіні, в невиразних сутінках. Я бачу себе, своє примарне «я» у відображенні в екрані телевізора.

Що я зробила б, якби була на тому екрані персонажем в одному з моїх фільмів? Я би покинула будинок, щоби провести розслідування, як Тереза Райт у «Тіні сумніву»²⁰⁸. Я привела би друга, як Джиммі

Стюарт у «Вікні у двір»²⁰⁹. Я не сиділа б тут, борсаючись у халаті, роздумуючи над наступним кроком.

Синдром замкнутої людини. Серед можливих причин — інсульт, ураження стовбура мозку, розсіяний склероз, навіть отрута. Іншими словами, це неврологічний стан, не психологічний²¹⁰. Але я тут абсолютно, буквально замкнута — двері та вікна зачинені, доки я ховаюся та зіщулююся від світла; жінку за сквером вдарили ножом, а ніхто цього не помічає, ніхто цього не знає. Окрім мене — мене, опухлої від пиятики, яка живе окремо від сім'ї, *яка трахається зі своїм орендарем*. Божевільна в очах сусідів. Посміховисько в очах копів. Особливий випадок в очах свого лікаря. Безнадійний випадок в очах своєї фізіотерапевтки. Лежача хвора. Не героїня. Не детективка.

Я замкнута ізсередини. Я замкнута іззовні.

В якийсь момент я підводжуся, йду до сходів, непевно переставляючи одну ногу перед іншою. Я на майданчику, вже збираюся увійти до кабінету, коли помічаю: двері в комірчину розчахнуті навстіж. Не прочинені, а навстіж.

На мить моє серце зупиняється.

Але що це зі мною? Це лише відчинені двері. Я сама ж їх відчинила на днях. Девіду.

...От тільки потім я їх зачинила. Я помітила б, якби залишила їх відчиненими — адже тільки *щойно помітила*, що вони відчинені.

Я стою на місці, коливаючись, ніби язик полум'я. Чи можу я довіряти собі?

Незважаючи на все інше, можу.

Я підходжу до комірчини. Беруся за ручку, обережно, ніби вона може втекти від мене. Тягну на себе.

Всередині темно, хоч в око стрель. Проводжу рукою вгору, намацую обтріпаний мотузок, тягну. Кімната спалахує світлом, сліпучо-білим, ніби я опинилася всередині лампочки.

Я роздивляюся. Нічого нового, нічого не зникло. Банки з фарбою, пляжні крісла.

І там, на полиці — Едів ящик з інструментами.

І я якимось чином знаю, що всередині.

Я підходжу, тягнуся до нього. Розстібаю один замок, потім інший. Повільно підіймаю кришку.

Це перше, що впадає в око. Ніж екз-акто, на своєму місці, лезо виблискує від світла.

Зіщулившись у кріслі в бібліотеці, я відчуваю, як думки сохнуть у сушарці мозку. Хвилину тому я було вместилася в кабінеті, але тоді та жінка з'явилася на кухні Джейн; моє тіло зірвалося, і я покинула кімнату. Тепер у моєму власному будинку з'явилися заборонені зони.

Я дивлюся на годинник на полиці каміна. Майже дванадцята. Сьогодні я не пила. Думаю, це «Добра Справа»²¹¹, гарний почин.

Можливо, я й не рухлива, — а я *не* рухлива, — але я можу обміркувати усе це. Це шахова дошка. А я добре граю в шахи. Сконцентруйся; подумай. Твій хід.

Моя тінь дереться по килиму, ніби намагається відсторонитися від мене.

Девід сказав, що не бачився із Джейн. А Джейн жодного разу не згадала Девіда. Та, може, вона й не бачила, не бачила до нашого чотирпляшкового заїзду. Коли Девід позичив ніж? Це було того ж дня, коли я почула крик Джейн? *Хіба* ні? Він погрожував ним їй? Дійшло до того, що він переступив межу?

Я гризу ніготь великого пальця. Колись моя голова скидалася на картотеку. Тепер це просто веремія листків, які розносить протягі.

Ні. Стоп. Ти втрачаєш контроль.

Разом із тим, що я знаю про Девіда? Він «відмотав строк» за напад. Серійний злочинець. Позичив ніж.

І я бачила те, що бачила. Не має значення, що каже поліція. Чи Біна. Чи навіть Ед.

Я чую, як внизу зачиняються двері. Виганяю себе з місця, дрібочу до сходового майданчика, тоді до кабінету. У Расселлів нікого не видно.

Підходжу до вікна, опускаю погляд: онде він, на тротуарі; ця млява хода, джинси, опущені нижче талії, рюкзак висить на одному плечі. Він прямує у східному напрямку. Я дивлюся, як він зникає.

Відступаю від підвіконня й стою на місці, омиваюся похмурими променями полудневого сонця. Знову дивлюся через сквер. Нічого. Порожні кімнати. Та я напружена, чекаю, доки вона з'явиться, чекаю, доки вона подивиться на мене.

Мій халат розв'язався. З'їхав. *Вона «поїхала»*. Книжка така є, здається²¹². Ніколи не читала.

Боже, мій розум несеться не туди, куди треба. Я хапаю свій череп обома руками, стискаю. Думай.

А тоді, ніби чортик з табакерки, з таким ляскотом вистрілює ідея, що мене аж відкидає назад: сережка!

Ось що мене вчора гризло — ті три маленькі перлини, що світилися у Девіда на тумбочці, блискучі на фоні темного дерева.

Три маленькі перлини. Я впевнена.

Я майже впевнена.

Ця сережка належала Джейн?

Того вечора, того пересиченого вечора. «Подарунок від одного колишнього». Тоді вона торкнулася пальцями мочки вуха. «Сумніваюся, що Алістер взагалі знає». Червоне вино спадає по моєму горлу. Ті три дрібні перлини.

Хіба вона не належала Джейн?

Чи це все лише результат парильні в голові? Це може бути чиясь чужа сережка. Та я вже хитаю головою, волосся чиркає мої щоки: це точно має бути сережка Джейн.

У такому випадку...

Я занурюю руку в кишеню халата, відчуваю, як папір третється об шкіру. Витягну візитівку: Детектив Конрад Литтл, департамент поліції Нью-Йорка.

Ні. Запишаю назад.

Повертаюся, виходжу з кімнати. Навпомацки бреду два поверхи вниз по сходах, непевно переступаючи з ноги на ногу, хоча я зовсім твереза. На кухні я підходжу до дверей у підвал. Засув стогне, коли я наглухо замикаю ним двері.

Крок назад, розглядаю їх. Тоді повертаюся до сходів. На поверх вище я відчиняю комірчину, тягну за мотузку біля лампочки. Бачу її, сперту на стіну навпроти: драбина.

Знову на кухні, я обпираю її на двері до підвалу, міцно втиснувши край під саму ручку. Кілька разів копаю ніжки своєю, захищеною капцем, стопою, так, щоб драбина не могла зрушити з місця. Ще кілька разів. Я забила палець. Ще один удар.

Знову роблю крок назад. Двері забарикадовано. Так, на один вхід менше.

Звісно, так і на один вихід менше.

59

Мої вени палають сухістю. Потрібно випити.

Я перехилилася з дверей та спотикаюсь об миску Панча; вона ковзнула по підлозі, розхлюпуючи воду. Я лаюся, тоді осікаюсь. Мушу зосередитися. Мушу подумати. Ковток мерло має допомогти.

Воно розтікається оксамитом по моєму горлу, я відчуваю, як охолоджується кров, та відставляю склянку вбік. Розглядаю кімнату, мій зір ясний, мозок — змашений. Я — машина. Мисляча машина. Було таке прізвисько, правда? У персонажа одного сторічної давнини детективу (авторства Жака Якогось) — безжального професора-логіка, який міг розгадати будь-яку загадку, застосовуючи свій інтелект. Автор, наскільки пам'ятаю, загинув на «Титаніку» після того, як провів свою дружину на рятувальну шлюпку²¹³. Свідки бачили, як він ділився сигаретою із Джеком Астором²¹⁴, доки тонув корабель, як він видихав дим у бік збляклого Місяця. Здається, це один із тих сценаріїв, з якого придумати вихід неможливо.

У мене також є науковий ступінь докторки філософії²¹⁵. Також можу бути безжально логічною.

Наступний хід.

Хтось повинен підтвердити те, що сталося. Чи, принаймні, з ким це сталося. Якщо я не можу почати із Джейн, то можу почати з Алістера. Це він залишив найглибший слід. З ним пов'язана найдовша історія.

Я йду до кабінету, і з кожним кроком у голові розвивається план. Скошую погляд через сквер — онде знову вона, у вітальні, зі сріблястим телефоном біля вуха; мене пересмикує, я всідаюся за стіл — у мене вже готовий план, готова стратегія. Крім того, я тримаюся на ногах (кажу сама собі, доки сідаю).

Мишка. Клавіатура. Гугл. Телефон. Мої інструменти. Кидаю ще один погляд на будинок Расселлів. Тепер вона стоїть спиною до мене, ніби кашемірова стіна. Добре. Хай так і залишається. Це мій будинок; це мій вид із вікна.

Вводжу пароль на екрані комп'ютера; за хвилину я знаходжу в мережі те, що шукала. Та перед тим, як так само паролем розблокувати телефон, я спиняюсь: чи можуть вони відслідкувати мій номер?

Я суплюсь. Відставляю телефон. Беруся за мишку; курсор зависає на екрані, а потім тягнеться вниз, до іконки «Скайп».

За мить бадьорий альт вітає мене.

— Аткінсон.

— Доброго дня, — кажу я, тоді прокашлююся. — Привіт. Мені потрібен офіс Алістера Расселла. Тільки, — додаю, — я б хотіла поговорити з його помічником, не із самим Алістером. — На іншому кінці дроту — пауза. — Це несподіванка, — пояснюю я.

Знову пауза. Я чую стукіт клавіатури. Тоді:

— Алістер Расселл припинив у нас працювати минулого місяця.
— Припинив?
— Так. Мем. — Її натренували так відповідати. Говорить із неохотою.
— Чому? — Дурне запитання.
— Не маю поняття. Мем.
— Чи не могли б ви перемкнути мене на його офіс?
— Як я вже сказала, він...
— Маю на увазі його колишній офіс.
— Тобто офіс у Бостоні. — У неї один із тих молодих жіночих голів, який під кінець речення скуйовджується вгору. Важко сказати, це запитання чи ствердження.

— Так, бостонський...

— Я перемикаю вас. — Далі музика — ноктюрн Шопена. Рік тому я б могла відрізнити, який саме. Ні: не відволікайся. Думай. Це було б легше, якби я випала.

Жінка за сквером зникає з виду. Цікаво, може, вона з ним розмовляє? Хотіла б я вміти читати по губах. Хотіла б я...

— Аткінсон. — Цього разу чоловік.

— Мені потрібен офіс Алістера Расселла.

Одразу ж:

— На жаль, містер Расселл...

— Я знаю, що він там більше не працює, але я б хотіла поговорити з його помічником. Чи колишнім асистентом. Це особисте питання.

Через якусь мить він повертається в розмову.

— Я можу перемкнути вас на його лінію.

— Було б... — Знову звук піаніно тече нотним струмком мені у вуха. Номер 17, здається, сі мажор. Чи номер 3? Чи номер 9? Колись я це *знала*.

Зосередься. Я струшую головою й плечима, ніби мокрий собака.

— Алло, мене звуть Алекс. — Інший чоловічий голос, хоча він такий легкий і гладенький, що я невпевнена щодо статі, та й ім'я тут не допоможе.

— Це... — Мені потрібне ім'я. Не передбачила цей хід. — Алекс. Я інша Алекс. — О Господи. Найкраще, на що я спромоглась.

Якщо й існує якийсь таємний акт символічного рукостискання між людьми на ім'я Алекс, то Алекс його не пропонує.

— Чим можу вам допомогти?

— Що ж, я — стара подруга Алістера, містера Расселла, і я намагалася додзвонитися в його нью-йоркський офіс, але він, здається, покинув компанію.

— Усе правильно. — Алекс шмигає носом. У нього, чи у неї, здається, нежить.

— А ви його... асистент? Секретар?

— Асистент.

— О-о-о, що ж, мене тут зацікавили... декілька деталей. Коли він звільнився?

Знову шморгання.

— Чотири тижні тому. Ні, п'ять.

— Так дивно, — кажу я мрійливим тоном. — Ми так чекали, що він переведеться до Нью-Йорка.

— Знаєте, — каже Алекс, і я відчуваю в його чи її голосі тепло заведеного мотора: є тут одна чутка. — Він усе одно переїхав до Нью-Йорка, але не перевівся там на робоче місце. Він збирався залишатись у компанії. Вони купили будинок, усе таке.

— Справді?

— Так. Маєток у Гарлемі. У мережі є фото. Трішки порпання в інтернеті. — Хіба чоловік смакував би такі деталі за спиною? Мабуть, Алекс таки жінка. Боже, яка я сексистка. — Але не знаю, що трапилось. Не думаю, що він ще кудись переїхав. Він би розповів вам більше, ніж я. — Шморг. — Перепрошую. Застуда. Звідки ви його знаєте?

— Алістера?

— Так.

— Ой, та ми ще з коледжу дружимо.

— З Дартмуту?

— Так. — Цього я не запам'ятала. — То він... вибачте, що так це формулюю, але він сам зіскочив, чи його до цього підштовхнули?

— Я не знаю. Вам *доведеться* самій дізнатись, що пішло не так. Це все *ду-у-уже* таємнича справа.

— Я запитаю його.

— Його тут *дуже любили*, — каже Алекс. — *Такий* гарний хлопець. Не могу повірити, щоб його звільнили чи щось подібне.

Я видаю співчутливий звук.

— У мене буде до вас ще одне запитання, яке стосується його дружини.

Шморг.

— Джейн.

— Я з нею не знайома. Алістер схильний чітко розділяти різні сфери свого життя. — Я говорю як психологиня. Сподіваюсь, Алекс не помітить. — Я б хотіла купити їй якийсь невеликий подарунок до переїзду, але не впевнена, чи їй сподобається.

Шморг.

— Я думала про шарф, та не знаю, які кольори їй підійдуть. — Ковтаю слину. Звучить калічно. — Знаю, звучить калічно.

— Взагалі-то, — каже Алекс несподівано нижчим голосом. — Ми з нею також ніколи не бачились.

Що ж, тоді, можливо, Алістер і справді схильний чітко *розділяти* різні сфери свого життя. Яка ж я класна психологиня.

— Тому що він справді *надзвичайно* чіткий у цьому питанні, — продовжує Алекс. — Дуже влучне слово.

— Я *знаю!* — погоджуюсь я.

— Ми з ним пропрацювали майже півроку і жодного разу не перетнулися з його дружиною Джейн. Тільки із сином одного разу.

— Ітаном.

— Гарний хлопець. Трохи сором'язливий. Ви з ним бачились?

— Так. Сто років тому.

— Гарний хлопець. Він одного разу приходив, щоб разом із батьком піти на гру «Брюїнс»²¹⁶.

— То ви не можете нічого мені сказати про Джейн, — нагадую я.

— Ні. Хоча... Вам треба знати, як вона виглядає, так?

— Так.

— Здається, в його кабінеті є її фото.

— Фото?

— У нас була коробка з його речами, яку треба відправити до Нью-Йорка. Вона досі там. Тепер ми вже не впевнені, що з нею робити. — Шморгає та кашляє. — Піду гляну.

Я чую, як слухавка човгає по столу, коли Алекс підводиться — цього разу без Шопена. Закушую губу, визираю у вікно. Та жінка на кухні заглядає у глибини морозильної камери. На якусь божевільну мить я уявляю, що там спакована Джейн, її тіло поглазуроване памороззю, очі ясні й закрижанілі.

Скрегіт на іншому кінці дроту.

— Вона переді мною, — каже Алекс. — Фотографія тобто.

Мені перехоплює подих.

— У неї темне волосся та світла шкіра.

Я видихаю. В них обох темне волосся та світла шкіра, як у Джейн, так і в самозванки. Це не допомагає. Але я не можу запитати про вагу.

— Так... зрозуміло, — кажу я. — Може, ще щось? Ви знаєте... чи не могли б ви, можливо, відсканувати це фото? І надіслати мені?

Пауза. Я дивлюся, як жінка за сквером зачиняє дверцята морозилки й виходить з кімнати.

— Я дам вам адресу своєї електронної пошти, — кажу я.

Нічого. Тоді:

— Ви казали, що ви подруга...

— Алістера. Так.

— Знаєте, не думаю, що я можу ділитися його особистими речами з будь-ким. Вам доведеться самій попросити його. — Цього разу без шморгання. — Ви сказали, що вас звуть Алекс?

— Так.

— А прізвище ваше?

Я спершу відкриваю рот, а тоді клацаю на кнопку завершення дзвінка.

У кімнаті тиша. Через коридор я чую цокіт годинника в Едовій бібліотеці. Затамовую подих.

Алекс вже телефонує Алістеру? Він чи вона зможе описати мій голос? Він зможе зателефонувати мені на домашній, а може навіть на мобільний? Я дивлюся на свій мобільний, ніби то спляча тварина; чекаю, коли він заворушиться, серце стукотить у мене під ребрами.

Він лежить нерухомо. Немобільно. Немобільний мобільний. Ха.

Зосередься.

60

Внизу, на кухні, під барабанний дріб крапель дощу об мої вікна, я наливаю собі у келих мерло. Довгий ковток. Мені було це необхідно.

Зосередься.

Що я знаю тепер, чого не знала раніше? Алістер розділяв роботу й домашнє життя. Відповідає особистісним якостям багатьох жорстких злочинців, але, з іншого боку, не надто корисна інформація. Далі: він приготувався перевестися на нью-йоркську гілку своєї фірми, навіть купив нерухомість, перевіз усю сім'ю на південь... А потім щось пішло не так, і він не залишився ніде.

Що трапилось?

По шкірі пробігають мурашки. Тут прохолодно. Я присуваюсь до каміна, повертаю ручку біля решітки. Розцвітає невеликий полум'яний сад.

Я влягаюся на диван, занурююся у подушки, вино здригається в келих, халат закручується навколо мене. Було б добре його випрати. Було б добре і *самій* помитись.

Пальці пролазять до кишені. Вони вкотре обмацують візитівку Литтла. Вкотре відпускають її.

І знову я дивлюся на себе, на своє примарне «я» в екрані телевізора. Затонула в подушках, у бляклому халаті, я схожа на привида. Я *відчуваю* себе привидом.

Ні. Зосередься. Наступний хід. Я ставлю склянку на журнальний столик, спираюся ліктями на коліна.

І усвідомлюю, що не знаю, яким має бути наступний хід. Я навіть не можу довести існування, тепер чи раніше, самої Джейн — моєї Джейн, справжньої Джейн, — а тим більше її зникнення. Чи смерть.

Чи смерть.

Я думаю про Ітана у пастці того дому. *Гарний хлопець.*

Пальцями, ніби плугом по полю, проводжу по волоссю. Відчуваю себе мишею в лабіринті. Це знову експериментальна психологія: ті маленькі істотки зі своїми очима-цяточками й хвостами-шнурочками від повітряних кульок біжать спочатку в один прохід, натикаються на глухий кут, тоді в інший. «Ну ж бо», — підганяли ми їх згори, сміялися й робили ставки.

Тепер мені не смішно. Я знову питаю себе, чи не подзвонити Литтлу. Але натомість я розмовляю з Едом.

— Стаєш трохи психованою, так, ударнице?

Я зїтахоу, волочу ноги по килиму в кабінеті. Я засмикнула жалюзі, щоб та жінка не могла за мною спостерігати; кімнату вкривають смуги тіней упереміш із похмурим світлом, наче то клітка.

— Я відчуваю себе зовсім нікчемною. Почуваюся ніби в кіно, фільм закінчився, загорілося світло, усі вже повиходили з кінотеатру, а я залишилась там сидіти, намагаючись осягнути, що ж трапилось.

Він хихикає.

— Що? Що смішного?

— Просто це так по-твоєму: порівняти цю ситуацію з кіно.

— Справді?

— Справді.

— Що ж, мої вихідні точки останнім часом дещо обмежені.

— Гаразд, гаразд.

Я не сказала ані слова про минулу ніч. Навіть коли я думаю про це, то здригаюся. Але вся решта розкручується в моїх словах, ніби бобіна кіноплівки: повідомлення від самозванки, сережка у квартирі Девіда, канцелярський ніж, телефонна розмова з Алекс.

— Здається, ніби це якийсь епізод із фільму, — повторюю я. — І я думала, ти будеш більше стурбованим.

— Щодо чого?

— Як мінімум щодо того, що у мого орендаря у спальні лежить коштовність мертвої жінки.

— Ти ж не знаєш, чи то її.

— Знаю. Впевнена.

— Ти не можеш бути впевненою. Ти навіть не впевнена, чи вона...

— Що?

— Ти знаєш.

— Що?

Тепер він зітхає.

— Жива.

— Я не думаю, що вона жива.

— Я маю на увазі, що ти навіть не впевнена, чи вона існує, чи навіть...

— Так, я впевнена. Я впевнена. Я не помішана.

Тиша. Я слухаю його дихання.

— Ти не думаєш, що у тебе параноя?

Не даючи йому продовжити, я перебиваю:

— Це не параноя, якщо це відбувається насправді.

Тиша. Цього разу він не продовжує.

Коли я знову говорю, мій голос деренчить.

— Дуже дратує, коли тебе так опитують. Дуже, дуже дратує застрягти тут, у чотирьох стінах. — Я ковтаю. — В цьому будинку, і в цій... — мені хочеться сказати *петлі*, але доки я дібрала слово, він уже говорить.

— Я знаю.

— Ти не знаєш.

— Тоді можу собі уявити. Послухай, Анно, — продовжує він, не даючи мені вступити. — Ти цілих два дні прожила на надсвітловій швидкості. Усі вихідні. Тепер ти кажеш, що Девід може бути причетний якимось... Будь-як. — Він кашляє. — Ти себе накручуєш. Може, сьогодні тобі варто просто подивитися кіно чи почитати, чи щось таке. Швидше лягти спати. — Кашель. — Ти належним чином приймаєш ліки?

Ні.

— Так.

— І уникаєш алкоголю?

Звісно, що ні.

— Звісно, що так.

Пауза. Я не знаю, чи він мені вірить.

— Хочеш сказати щось Лівві?

Із полегшенням я видаюся.

— Хочу. — Я слухаю, як дощ барабанить пальцями по склу. А за мить вже чую її м'який, із придигом голос.

— Матусю?

Я свічуся.

— Привіт, Гарбузику.

— Привіт.

— У тебе все гаразд?

— Так.

— Я сумую за тобою.

— Угу.

— Що-що?

— Я сказала «угу».

— Це означає «я також за тобою сумую, матусю»?

— Так. Що там *діється*?

— Де?

— У місті Нью-Йорк. — Вона завжди його так називала. Так офіційно.

— Маєш на увазі, вдома? — У мене розширюється серце: *вдома*.

— Так, вдома.

— Та так, одна проблема із сусідами. Нашими новими сусідами.

— І в чому ж справа?

— Нічого серйозного, Гарбузику. Просто непорозуміння.

Тут знову голос Еда.

— Послухай, Анно... Вибач, що перебиваю, маленька... Якщо тебе турбує Девід, тобі варто зв'язатися з поліцією. *Не* тому, що він, ну... якось причетний до всієї цієї справи, але... він вже на обліку, а тобі не варто боятися власного орендаря.

Я киваю.

— Так.

— Добре?

Я знову киваю.

— У тебе ще є номер того копа?

— Литтла. Так, є.

Я саме визираю через жалюзі, коли за сквером проблискує якийсь порух. Розчахнулися двері дому Расселлів, ясний ляскіт білого в сірій мжичці.

— Добре, — каже Ед, та я вже його не чую.

Коли двері зачиняються, на ганку з'являється жінка. Вона одягнена у червоне пальто до колін, ніби полум'я смолоскипа, а над її головою вистрибує напівпрозорий півмісяць парасолі. Я тягнуся до фотоапарата на столі, підводжу його до ока.

— Що ти казав? — питаю я Еда.

— Я сказав, щоб ти берегла себе.

Я заглядаю через видошукач. Потоки дощової води, ніби варикозні вени, тягнуться по парасолі. Я опускаю об'єктив, збільшую її обличчя: кирпатий ніс, молочна шкіра. Темні хмари згущуються в неї під очима. Вона давно не спала.

Доки я прощаюся з Едом, вона повільно спускається передніми сходами у своїх високих черевичках. Зупиняється, витягує з кишені телефон, вивчає екран; тоді ховає його і повертає на схід, у мій бік. Її обличчя зникає за куполом парасолі.

Я мушу з нею поговорити.

61

Зараз, доки вона сама. Зараз, доки Алістер не зможе втрутитись. Зараз, доки кров вирує у моїх скронях.

Зараз.

Я вилітаю в коридор, кружляю вниз сходами. Якщо я про це не думатиму, мені вдасться. Якщо я не думатиму. *Не думай*. Думання поки що нікуди мене не привело. «Сенс божевілья, Фокс, — любив нагадувати мені Веслі, перефразовуючи Ейнштейна, — це повторювати одну й ту саму річ знову й знову і очікувати іншого результату». Тому припиняй роздумувати й почни діяти.

Звісно, минули тільки три дні, відколи я востаннє діяла — діяла точно так само — і все закінчилося лікарняним ліжком. Спробувати *це* знову — ось божевілья.

У будь-якому випадку, я божевільна. Добре. Це варто знати. І я більше не впевнена, що мій будинок — це безпечне місце.

Мої домашні капці ковзають по кухонній підлозі, доки я біжу й різко повертаю біля дивана. Той флакон атівану на журнальному столику. Я перевертаю його, витрушую три пігулки собі на долоню, плескаю нею по роті. Моє здоров'я. Я відчуваю себе Алісою, яка ковтає мікстуру «випий мене».

Біжу до дверей. Вклякаю, щоб дістати парасолю. Встаю, відводжу засуви, прочиняю двері. Тепер я у передпокої, водянисте світло ллється

крізь вітражне скло. Я вдихаю — один, два — та перемикаю пружину парасолі. Зі звуком несподіваного подиху чаша розправляється у мороці. Я підіймаю її до рівня очей, обмацую замок іншою рукою. Уся штука в тому, щоб постійно дихати. Уся штука в тому, щоб не зупинятися.

Я не зупиняюсь.

Замок повертається в руці. Далі повертається ручка. Я змикаю повіки й тягну. Зітхання прохолодного повітря. Двері вдавлюються в парасолу; я маневрую через дверний проріз.

Тепер холод огортає мене, обіймає моє тіло. Поспішаю вниз по сходах. *Один, два, три, чотири*. Парасоля впирається у повітря, прорізає його, ніби ніс корабля; з міцно заплющеними очима я відчуваю, як вітер колючими потоками пролітає з усіх боків навколо мене.

Мої гомілки гальмують. Метал. Ворота. Наосліп махаю рукою, доки не хапаюсь за них, відчиняю та виходжу. Підшви капців хляпаються на цемент. Я на тротуарі. Відчуваю, як голки дощу проколюють моє волосся, мою шкіру.

Дивно: за усі місяці експериментів за цим сміховинним методом парасолі ані мені, ані (як я собі думаю) доктору Філдіngu жодного разу не спало на думку, що я можу просто заплющити очі. Мабуть, тому, що немає сенсу блукати довкола незрячою. Я відчуваю зміну атмосферного тиску, й мої відчуття загострюються; я знаю, що небо широке й глибоке, перевернутий океан... Та я змикаю очі ще міцніше і думаю про свій будинок: мій кабінет, мою кухню, мій диван. Мого kota. Мій комп'ютер. Мої фотографії.

Я повертаю ліворуч. На схід.

Наосліп я йду по тротуару. Мені потрібно зорієнтуватися. Потрібно подивитись. Повільно я розплющую очі. Світло сочиться крізь хащі моїх вій.

На мить я сповільнююсь, майже зовсім зупиняюсь. Скошую погляд на заштриховані нутрощі парасолі. Чотири квадратики чорного, чотири лінії білого. Я уявляю, як ці лінії наповнюються енергією, пульсують, ніби кардіограма, вистрибуючи та тонучи, в унісон із моїм серцебиттям. *Зосередься*. Один, два, три, чотири.

Я підіймаю парасолу на кілька градусів, потім ще на пару. Он вона, сяє, ніби прожектор, червона, ніби сигнал світлофора: те багряне пальто, ті темні черевички, прозорий пластиковий півмісяць нависає над головою. Між нами простягнувся тунель з дощу та тротуару.

Що я робитиму, якщо вона обернеться?

Але вона цього не робить. Я опускаю парасолю та знову стискаю очі. Крок *уперед*.

Другий. Третій. Четвертий. Доки я спотикаюсь об тріщину в асфальті, мої капці вже наскрізь мокрі, тіло несамовито труситься, піт стікає по спині, і я вирішую насмілитись на другий погляд. Цього разу розплющую інше око, підіймаю парасолю, доки жінка знову не спалахує перед моїм зором, ніби миготливе полум'я. Я кидаю погляд ліворуч — школа святої Димфни, а далі вогнисто-червоний будинок, з ящиками для квітів, де тріпотять хризантеми. Кидаю погляд праворуч: блискучі очі якогось пікапа витріщаються на вулицю, фари, що лютують серед сльоти. Я завмираю. Авто пропливає повз. Здавлюю очі повіками.

Коли я знову їх розплющую, автомобіля вже не видно. А коли окидаю поглядом тротуар, то бачу, що і її також.

Зникла. Тротуар порожній. Далеко, крізь туман, я розрізняю зав'язь транспортного руху на перехресті.

Туман згущується, і я розумію, що то згущується, викривлюється мій зір.

Мої коліна брикають, а потім підкошуються. Я починаю опускатися на землю. І в той же час, навіть коли очі вивертаються всередині черепа, я бачу себе згори — жінку, яка труситься у своєму промоклому халаті, з волоссям, пошпацьованим по спині, парасолею, що марно вистромилась переді мною. Самотня постать на самотньому тротуарі.

Я опускаюся нижче, розплавлююся на цементі. Але...

...Вона не може *зникнути*. Вона не дійшла до кінця кварталу. Я заплющую очі, уявляю її спину, волосся, що лоскоче шию; тоді думаю про Джейн, коли вона стояла біля моєї раковини з довгою косою між лопатками.

І коли Джейн повертається до мене обличчям, мої коліна спираються одне на одне. Я відчуваю, як халат тягнеться тротуаром, але я ще не падаю.

Я стою, мої ноги зімкнені.

Вона мабуть зникла в... Я переглядаю карту у мозку. Що стоїть за тим червоним будинком? Через вулицю знаходиться крамниця антикваріату — зараз вона не працює, я пам'ятаю, — а біля самого будинку...

Кав'ярня, звісно. Вона точно у кав'ярні.

Я підводжу голову, підіймаю підборіддя до неба, ніби зараз метнуся вгору. Лікті стріляють. Вивернуті ступні впираються у тротуар. Руків'я парасолі тремтять у кулаку. Я простягаю одну руку, щоб втримати

рівновагу. І доки дощ мрячить навколо мене, а здалеку сичать автомобілі, я підіймаюся — вгору-вгору-вгору, — доки знову не стаю на рівні.

Нерви тріщать. Двигун серця запалюється. Я відчуваю атіван у своїх судинах, як він очищує їх, ніби чиста вода, що проноситься занедбаним шлангом.

Один. Два. Три. Чотири.

Шаркаю ногою *вперед*. За мить і друга йде слідом. Я просуваюсь. Не можу повірити. Я справді роблю це.

Тепер я чую все ближче та голосніше вереск транспорту. Йду далі. Крадькома позираю на парасольку; вона заповнює усе моє бачення, огортає мене. Поза нею немає нічого.

Поки нею не кидає праворуч.

— Ой... вибачте.

Я сахаюсь. Щось — хтось — наштовхнулося на мене, відкинуло парасольку вбік; воно поспішає повз мене, блакитна пляма із джинсів і пальта, а коли я повертаюся, щоб глянути, бачу саму себе у скляній шибці: бур'яни мого волосся, вологу шкіру, клітчасту парасольку, що вигулькує з моєї руки, ніби гігантська квітка.

А за моїм відображенням, по інший бік скла, я бачу жінку.

Я біля кав'ярні.

Я витріщаюся. Зір викривляється. Навіс згори ніби насувається на мене. Я заплющую очі, а тоді знову розплющую.

Вхід — на відстані витягнутої руки. Я тягнуся до нього тремтливими пальцями. Не встигаю схопитися за ручку, як двері розчахуються й з'являється якийсь молодий чоловік. Я впізнаю його. То хлопець Такеда.

Минуло більше року, відколи я востаннє бачила його... тобто зблизька, а не через об'єктив. Він підріс, підборіддя й щоки поросли чагарниками грубого темного волосся, але він досі с'є тією ж несказанною аурую Гарної Дитини, яку я навчилася помічати в молодих людей, ніби таємний німб над головою. У Лівві таке теж є. І в Ітана.

Хлопець — хоча, мабуть, вже молодий чоловік (і чому я ніяк не можу згадати його ім'я?) — притримує двері ліктем, запрошує мене досередини. Я встигаю розглянути його руки, ці тонкокісті руки віолончеліста. Я, мабуть, виглядаю наче бездомна, але він все одно чемно обходиться зі мною. Батьки достойно його виховали, як сказала б «БабуняЛіззі». Цікаво, чи впізнає він мене. Думаю, що я й сама себе ледве впізнала б.

Я пропливаю повз нього, входжу до кав'ярні, й моя пам'ять відтає. Раніше я заходила сюди по кілька разів на тиждень, коли зранку надто поспішала, щоб самій варити каву вдома. Місцевий купаж на смак

був досить гірким, — підозрюю, що він і досі такий, — але мені подобалася обстановка: потріскане дзеркало, на якому маркером були виведені сьогоднішні види кави за особливою ціною, робоча поверхня зі слідами у вигляді олімпійських кілець, аудіосистема, з якої долинали старі хіти. «Скромна мізансцена», — зазначив Ед, коли я вперше привела його сюди.

«Ці два слова несумісні в одному реченні», — сказала я йому.

«Тоді просто скромно».

Та незмінно. Лікарняна палата розчавила мене, але тут усе по-іншому — це *terra cognita**. Мої вії тремтять. Я перекидаю погляд понад гелготінням покупців, розглядаю меню, закріплене над касовим апаратом. Чашка кави тепер коштує 2 долари 95 центів. Подорожчала на п'ятдесят центів, відколи я була тут востаннє. Інфляція, курва.

Парасоля схиляється донизу, зачіпає мої щиколотки.

Я так довго не бачила стільки усього. Так давно стільки не відчувала, не чула, не *нюхала* — променистого тепла людських тіл, попмузики, якій вже десятки років, духу смаженої кави. Увесь цей епізод розкручується у сповільненому русі, в золотавому освітленні. На мить я заплющую очі, вдихаю, пригадую.

Згадую, як рухалася по світу так, ніби літала у повітрі. Згадую, як заглядала до цієї кав'ярні, або щільно закутана у зимове пальто, або в літній сукні з вузькими бретельками, яка вільно обвивала коліна; згадую, як терлася об людей, усміхалась до них, розмовляла з ними.

Коли знову розплющую очі, позолота світла вицвітає. Я в затемненому приміщенні, під окропленими дощем вікнами. Серцебиття прискорюється.

Спалах червоного полум'я біля барної стійки з випічкою. Це вона, розглядає данську здобу²¹⁷. Вона підводить підборіддя, кидає погляд на себе у дзеркалі. Проводить рукою по волоссю.

Я підбираюся ближче. Відчуваю на собі погляди — не вона, а інші клієнти змірюють мене, цю жінку в халаті, перед якою гойдається гриб парасолі. Я розчишую собі прохід крізь натовп, крізь шум, доки з пихтінням суну до барної стійки. А коли зупиняюся, то балаканина відновлюється, ніби вода, що змикається наді мною, коли я тону.

Вона усього за пару футів від мене. Ще один крок, і я зможу простягти руку й торкнутися її. Схопити її за волосся. Потягти.

* Розвідана земля (*лат.*).

Тієї ж миті вона трохи повертається, опускає руку в кишеню, висмикує назовні свій завеликий айфон. У дзеркалі я бачу, як її пальці танцюють по екрану, як мерехтить її обличчя. Уявляю, що вона пише Алістеру.

— Перепрошую? — запитує бариста. Жінка далі постукує пальцями по телефону. — Перепрошую?

А тоді — що я роблю? — я прокашлююся.

— Ваша черга, — бурмочу їй.

Вона припиняє, киває в мій бік.

— Ой, — каже вона, тоді повертається до дівчини за стійкою. — Лате зі знежиреним молоком, середнє.

Вона навіть не глянула на мене. Дивлюся на себе у дзеркало, бачу, як стою позаду неї, ніби примара, ніби янгол-мститель. Я прийшла по неї.

— Лате зі знежиреним молоком, середнє. Хотіли б ще щось із їжі?

Я дивлюся у дзеркало, дивлюся, як рухається її рот — маленький, акуратно вирізаний, зовсім не як у Джейн. Початково дрібна хвиля гніву з глибини починає наповнювати мене, роздуватися всередині, здійматися, доки не сягає вершин моєї свідомості.

— Ні, — за секунду відповідає вона. А потім, з ясним серпиком усмішки: — Ні, краще не варто.

За нами хор зі стільців шкребеться об підлогу. Я зиркаю через плече; група з чотирьох людей прямує до виходу. Повертаюся у попередню позицію.

Бариста, своїм дзвінким голосом серед шуму:

— Ім'я?

А тоді ця жінка перехоплює мій погляд у дзеркалі. Її плечі вистрибують. Усмішка плавиться.

На якусь мить час завмирає, як у той заціпенілий момент, коли ти вилітаєш з дороги в ущелину.

Не повертаючись і не відводячи очей, вона відповідає тим самим чистим голосом:

— Джейн.

Джейн.

Ім'я скапає бульбашками в мене на губах ще до того, як я встигла б його заковтнути назад. Жінка розвертається, простромлює мене поглядом.

— Здивована тебе тут побачити, — її тон беземоційний, як і очі. Акулячі очі, холодні, різкі. Мені хочеться відзначити, що я й сама

здивована тут опинитися, але слова зрадливо підковзуються у мене на язичку.

— Я думала, ти... недієдатна, — продовжує вона презирливо.

Я хитаю головою. Більше вона нічого не каже.

Я знову прокашлююсь. *Де вона, і хто ти така?* — хочеться мені спитати. — *Хто ти така, і де вона?* Оточуючі голоси вихоряться навколо мене, перемішуються з голосами у мене в голові.

— Що?

— Хто ти така? — Ось.

— Джейн. — Не її голос, а баристи, яка перехилилась через стійку й постукує Джейн по плечу. — Знежирене лате для Джейн.

Вона не відводить від мене погляду, *наглядає* за мною, ніби я можу її вдарити. *Я — авторитетна психологиня*, могла б я їй сказати, варто було б їй сказати. *А ти — брехуха і шахрайка.*

— Джейн? — Бариста пробує втретє. — Ваше лате?

Вона обертається, приймає чашку в зручній картонній сорочці.

— Ти знаєш, хто я, — каже вона мені.

Я знову хитаю головою.

— Я знаю Джейн. Я бачилася з нею. Бачила її у неї вдома. — Голос тремтить, але чіткий.

— Це мій будинок, і ти нікого там не бачила.

— Бачила.

— *Ні*, — каже жінка.

— Я...

— Я чула, що ти алкоголичка. Чула, що ти сидиш на пігулках. — А тоді вона йде, обходячи мене півколом, ніби левиця. Повільно я обертаюся слідом за нею, намагаючись не відставати. Відчуваю себе дитиною. Розмови навколо нас припинилися, застигли; лише крихка тиша. Периферичним зором на розі кав'ярні бачу хлопця Такеду, який досі стоїть біля дверей.

— Ти спостерігаєш за моїм будинком. Ти *переслідуєш* мене.

Я хитаю головою, тягаючи її туди-сюди уповільненими отупілими рухами.

— Це мусить припинитися. Ми не можемо так жити. Може, для тебе це й нормально, але для нас — ні.

— Просто скажи мені, де вона, — шепочу я.

Ми обійшли повне коло.

— Я не знаю, про кого чи про що ти говориш. І я викликаю поліцію. — Вона зривається повз мене, штовхнувши мене у плече своїм.

У дзеркалі я бачу, як вона виходить, маневруючи між столами, ніби між буйками.

Коли вона відчиняє двері, нагорі лементує дзвіночок, а потім це повторюється, коли вона ляскає за собою дверима.

Я не рухаюсь. У приміщенні тихо. Мій погляд опускається на парасолю. Очі заплющуються. *Ніби зовнішній світ хоче пролізти всередину.* Відчуття таке, ніби по мені пройшлися бороною. Я спустошена. І знову ж таки, нічого нового я не дізналась.

Окрім одного: вона зі мною не сперечалась — не лише сперечалась, у будь-якому випадку.

Думаю, вона благала.

62

— Докторко Фокс?

Стишений голос просто позаду мене. Ніжна рука на моєму лікті. Я повертаюся, розліплюю повіки.

То хлопець Такеда.

Досі не можу пригадати його ім'я. Заплющую очі.

— Вам потрібна допомога?

Чи потрібна мені допомога? Я за кілька сотень ярдів від дому, хитаюся у своєму халаті із заплющеними очима посеред кав'ярні. Так, допомога мені не завадить. Я опускаю голову.

Його хватка посилюється.

— Ходіть сюди, — каже він.

Він тягне мене через кав'ярню, парасоля б'ється об крісла та коліна, наче білий ціпок²¹⁸. Тихий гул балачок за кавою супроводжує нас.

Тоді звучить дзвіночок, і порив вітру обхоплює мене, а рука хлопця опускається мені на талію; він підштовхує мене з дверей.

Повітря на вулиці спокійне — ніякої мжички. Я відчуваю, що він хоче забрати у мене парасолю, але я відводжу її вбік, підіймаю на рівень очей.

Його рука повертається до мого ліктя.

— Дозвольте провести вас додому, — каже він.

По дорозі його рука міцно обхоплює моє передпліччя, ніби пов'язка тонометра. Уявляю, як він відчуває клекіт у моїх артеріях. Дивно, коли тебе так ведуть; почувашся старою. Я хочу розплющити очі, глянути йому в обличчя. Та я не роблю цього.

Поривчасто ми сунемо далі, хлопець йде в ногу зі мною; ми ламаємо хребти листочкам під ногами. Я чую зітхання машини, що нагужно проїжджає ліворуч від нас. Деся над головою дерево осипає краплі дощу мені на голову, на плечі. Я думаю про те, чи не йде та жінка по тротуару перед нами. Уявляю, як вона повертає голову і бачить, що я її переслідую.

Тоді:

— Батьки розповіли мені, що сталося, — каже він. — Мені дуже шкода.

Я киваю, очі досі заплющені. Ми йдемо далі.

— Ви вже давно не виходили з дому, так?

Останнім часом це відбувається на диво часто, думаю я, але знову киваю.

— Що ж, ми майже на місці. Я вже бачу ваш будинок.

Серце роздимається у грудях.

Щось брязкає мені об коліно — я усвідомлюю, що то його парасоля, яку він повісив собі на руку.

— Вибачте, — каже він. Я не обтяжую себе відповіддю.

Коли я востаннє з ним розмовляла... коли це було? На Гелловін, здається, більше року тому. Точно: він відчинив нам двері, коли ми з Едом прийшли в парадному одязі, а Олівія одягнута в костюм пожежної машини. Він похвалив її костюм, сипонув цукерок у рюкзак. Побажав нам гарного вечора і багато солодоців. Такий гарний хлопець.

А зараз, через дванадцять місяців, він супроводжує мене кварталом, доки я човгаю у своєму халаті, із запечатаними від світу очима.

Такий гарний хлопець.

І я раптом згадую:

— Ти знаєш Расселлів? — Мій голос вигнутий, але незламний.

Він мовчить. Мабуть, здивований, що я заговорила.

— Расселлів?

Мабуть, це і є відповіддю на моє запитання, але я пробую знову:

— Живуть через вулицю.

— А-а-а, — каже він, — нових сусідів? Ні. Мама постійно збирається їх відвідати, але не думаю, що вона це вже зробила.

Чергова спроба.

— Ось ми й прийшли, — каже він, м'яко повертаючи мене праворуч.

Я підіймаю парасолю до неба, розплющую очі, бачу, що опинилася перед ворітьми й будинок нависає наді мною. Я здригаюсь.

Він говорить знову.

— У вас двері відчинені.

Звісно, він має рацію: я можу зазирнути просто до залитої світлом вітальні, що блищить, ніби золотий зуб на обличчі будинку. Парасоля тремтить у руках. Я знову заплющую очі.

— Це ви їх залишили відчиненими?

Я киваю.

— Добре. — Його рука ковзнула мені на плече, м'яко підштовхнула вперед.

— Що ви робите?

Це не його голос. Хватка міцнішає; очі розплющуються до того, як я встигаю їх зупинити.

Біля нас, зіщулившись у своєму завеликому светрі, у блідому світлі стоїть Ітан. Непримітний прищ порушує його брову. Пальці не можуть знайти собі місця в кишенях.

Я чую свій голос, що бурмоче його ім'я.

Хлопець Такеда повертається до мене.

— Ви знайомі?

— Що ви робите? — повторює Ітан, ступивши крок вперед. — Вам не можна виходити з дому.

Твоя «мама» може багато про це розповісти, думаю я.

— З нею все добре? — питає він.

— Думаю, так, — відповідає Такеда. Якимось чином я несподівано згадую, що його звать Нік.

Я повільно звішую свій погляд між ними. Вони майже ровесники, мабуть, але мій ескорт — це вже молодий чоловік, зовсім зрілий, як готова мармурова скульптура; Ітан же — незграбний, худий, з вузькими плечима і розколотою бровою — поруч з Ніком він виглядає як дитина. Він і є дитина, нагадує я собі.

— Можна... Можна я проведу її всередину? — питає він, кидаючи погляд на мене.

Нік робить те саме. Я знову киваю.

— Думаю, так, — погоджується Такеда.

Ітан робить ще крок до нас, кладе руку мені на спину. На якусь мить вони мене оточили з обох боків, ніби крила, прикріплені на лопатках.

— Якщо ви цього хочете, звісно, — додає Ітан.

Я заглядаю йому в очі, ті водянисті блакитні очі.

— Так, — видихаю я.

Нік відпускає мене, відходить. Губами я вимовляю слова, але не встигаю вкласти в них звук.

— Будь ласка, — відповідає він. Ітану: — Думаю, в неї стався шок. Дай їй, мабуть, води. — Він повертається на вулицю. — Хочете, я загляну до вас пізніше?

Я хитаю головою. Ітан знизує плечима.

— Можливо. Побачимо, як там складеться.

— Добре. — Нік підіймає руку, смикає її в легенькому помаху. — До побачення, докторко Фокс.

Поки він йде, на нас, здригаючись, падає дощ, змочуючи наші голови, бризкаючи по моїй парасолі.

— Ходімте всередину, — каже Ітан.

63

Вогонь досі потріскує в каміні, ніби його щойно розпалили. Я залишила його горіти. Як безвідповідально.

Все одно, у будинку тепло, навіть коли листопад відправляє крізь двері свої пориви вітру. Як тільки ми заходимо до вітальні, Ітан витягує парасолу в мене з рук, впускає її, потім ставить у куток, доки я пропливаю до вогню, а полум'я помахує мені своїми пальцями, манить. Я сповзаю на коліна.

Якусь мить я чую, як вогонь тягнеться до мене. Чую своє дихання. Відчуваю погляд Ітана у себе на спині.

Дідусів годинник збирається із силами і бамкає тричі.

Тоді Ітан йде на кухню. Наповнює склянку в раковині. Повертається до мене.

Я вже дихаю глибоко й рівно. Він ставить склянку на підлогу біля мене; вона м'яко брязкає об камінь.

— Чому ти збрехав? — запитую я.

Пауза. Я заглядаю в полум'я й чекаю, доки він відповідь.

Натомість чую, як він переступає з ноги на ногу. Я повертаюся до нього, продовжуючи стояти на колінах. Він височіє наді мною, худий, як тріска, із загравою вогню на обличчі.

— Про що? — запитує він, дивлячись на свої ступні.

Я одразу ж хитаю головою.

— Ти знаєш, про що.

Знову пауза. Він заплющує очі, змахнувши віями над щоками. Раптом він стає дуже молодим на вигляд, навіть молодшим, ніж раніше.

— Хто та жінка? — тисну я на нього.

— Моя мама, — каже він низьким голосом.

— Я знаю твою маму.

— Ні, ви... Ви заплутались. — Тепер вже він хитає головою. — Ви не знаєте, про що говорите. Так... — На мить він змовкає. — Так каже мій тато, — закінчує речення.

Мій тато. Я простягаю руки по підлозі, спинаюся на них, доки, нарешті, не підводжуся на рівні ноги.

— Усі мені так кажуть. Навіть мої друзі. — Я ковтаю слину. — Навіть мій чоловік. Але я знаю, що бачила.

— Мій тато каже, що ви божевільна.

Я не відказую на це нічого.

Він відступає на крок назад.

— Я мушу йти. Мені не варто тут бути.

Роблю крок *уперед*.

— Де твоя мама?

Він не відповідає, лише дивиться на мене широко розплющеними очима. *Використовуй легкий дотик*, завжди радив нам Веслі, от тільки для мене це вже запізно.

— Твоя мама мертва?

Нічого. Я бачу полум'я, відображене в його очах. Його зіниці — дрібні іскорки.

Потім він щось вимовляє, але мені не чути.

— Що? — Нахилиюся вперед, чую, як він шепоче два слова:

— Мені страшно.

Не встигаю я відповісти, як він кидається до дверей у вітальню, рвучко їх прочиняє. Їх відкидає назад, коли стогнуть вхідні двері, двері у вітальню з гуркотом зачиняються.

Я залишаюся стояти біля каміна, з теплом за спиною і холодом передпокою переді мною.

64

Зачинивши вхідні двері на замок, підіймаю склянку з підлоги та виливаю її вміст до раковини. Пляшка мерло дзенькає об край, коли я переливаю з неї вино. Дзенькає знову. В мене тремтять руки.

Заглиблююся в напій, заглиблююся в роздуми. Відчуваю себе виснаженою, але збудженою. Я наважилася вийти назовні — *прогуляла*ся назовні — і вижила. Цікаво, що сказав би доктор Філдінг. Цікаво, що я йому скажу. Мабуть, нічого. Я насуплююся.

А ще тепер я знаю більше. Та жінка панікує. Ітан наляканий. Джейн... Що ж, про Джейн я не знаю. Але це вже більше, ніж я знала до того. Відчуття, ніби я забрала пішака. Я — Мисляча машина.

Продовжую пити. Я — Алкогольна машина.

Я п'ю, доки не перестають смикатися мої нерви. Протягом години — за дідусевим годинником. Дивлюся, як хвилинна стрілка проходить по циферблату, уявляю, як мої вени наповнює насичене густе вино, як воно охолоджує мене, підсилює мене. А тоді пливу нагору. Помічаю на майданчику кота; він бачить мене й застрибує до кабінету. Йду слідом.

На столі загоряється екран мого телефона. Номер я не впізнаю. Відставляю келих на стіл. Після третього дзвінка я проводжу по екрану пальцем.

— Докторко Фокс, — його голос глибокий, як рів. — Це детектив Литтл. Ми бачилися у п'ятницю, якщо пам'ятаєте.

Я вагаюся, тоді сідаю за стіл. Відставляю келих подалі.

— Так, я пам'ятаю.

— Гаразд-гаразд, — звучать нотки задоволення; я уявляю, як він відкидається в кріслі, заклавши одну руку за голову. — Як наша шановна докторка?

— Добре, дякую.

— Я думав, що ми з вами швидше почуємось.

Я мовчу.

— Дістав ваш номер у Монінгсайді й захотів перевірити. У вас усе в порядку?

Я ж вже сказала, що так.

— Добре, дякую.

— Гаразд-гаразд. Як сім'я?

— Добре. Все добре.

— Гаразд-гаразд. — До чого він веде?

А тоді його голос перемикається на іншу передачу.

— Тут ось у чому справа: сьогодні нам телефонувала ваша сусідка.

Звісно. Сука. Що ж, вона попереджала. Послідовна сука. Я простягаю руку за склянкою з вином.

— Вона каже, що ви її переслідували до кав'ярні у вашому кварталі. — Він чекає на мою відповідь. Я мовчу. — Отже, я собі думаю, що ви вибрали цей день не для того, щоб вийти за чашкою флет-вайта²¹⁹. Можу припустити, ви не випадково з нею зіштовхнулися.

Мимоволі я відчуваю, що ледь не посміхаюсь.

— Знаю, у вас непрості часи. У вас був не найкращий тиждень. — Ловлю себе на тому, що киваю. З ним дуже важко не погоджуватись. Міг би стати непоганим психотерапевтом. — Але такі речі нікому не допоможуть, тим більше вам.

Він так і не назвав її імені. Та й чи назве взагалі?

— Те, що ви сказали у п'ятницю, дуже засмутило деяких людей. Тільки між нами. Місіс Расселл, — а ось і воно, — здається, уся на нервах.

Ще б пак, на нервах, — думаю я. Вона видає себе за мертву жінку.

— І я не думаю, що її сина це також дуже тішить.

Я розкриваю рот.

— Я розмовляла...

— Тому я... — Він зупиняється. — Що ви сказали?

Я стуляю губи.

— Нічого.

— Точно?

— Так.

Він схропнув на вдиху.

— Я хотів попросити вас просто розслабитися на деякий час. Приємно чути, що ви вже виходите назовні. — Це він так кепкує?

— Як ваш кіт? Такий же гоноровий?

Я не відповідаю. Він цього, здається, не помічає.

— А ваш орендар?

Я закушую губу. Внизу драбина блокує його двері; у підвалі я бачила сережку мертвої жінки в Девіда на тумбочці.

— Детективе! — Я сильніше стискаю телефон. Мені потрібно ще раз це почути. — Ви справді мені не вірите?

Довга тиша, потім він зітхає, глибоко та шумно.

— Вибачте, докторко Фокс. Думаю, що ви вірите в те, що бачили.

А я просто... ні.

Іншого я й не очікувала. Добре. Все добре.

— Знаєте, якщо вам у будь-який час захочеться поговорити, в нас є фахові консультанти, які можуть вам допомогти. Чи просто вислухати.

— Дякую, детективе, — холодно відповідаю я.

Ще трохи тиші.

— Просто... Просто розслабтеся, добре? Я передам місіс Расселл, що ми з вами поспілкувалися.

Я здригаюсь. І вішаю слухавку до того, як це робить він.

Сьорбаю своє вино, крадуся в коридор. Хочу забути про Литтла. Хочу забути про Расселлів.

«Агора». Перевірю повідомлення. Я спускаюся вниз, ставлю келих на кухонну раковину. Дорогою до вітальні вводжу пароль на екрані телефону.

Пароль невірний.

Зморщую брови. Незграбні пальці. Ще раз дзьобаю по екрану.

Пароль невірний.

— Що? — питаю я. Вітальню заливає присмеркова темрява; я тягнуся до торшера і вмикаю його. Ще раз, уважніше, погляд на руках: 0-2-1-4.

Пароль невірний.

Телефон смикається. Він замкнувся від мене. Я не розумію.

Коли я востаннє набирала свій пароль? Мені він не знадобився, щоб щойно відповісти на дзвінок Литтла. Перед тим для дзвінка у Бостон я використала «Скайп». Мій розум затуманило.

Роздратована, марширую до кабінету, до комп'ютера. Електронна пошта, звичайно, має бути доступна? Набираю пароль комп'ютера, заходжу на домашню сторінку «Джімейл». Моє ім'я користувачки вже завантажене в адресному рядку. Повільно набираю пароль.

Так — я увійшла. Процес відновлення доступу досить простий; за шістдесят секунд пароль-заміна тельняє у папці із вхідними листами. Я вводжу його на екрані телефона, міняю назад на 0214.

Але все одно, якого біса? Можливо, закінчився термін придатності пароля... Таке буває? Я змінила його? Чи то в мене просто пальці трусились? Я кусаю ніготь. Моя пам'ять вже не та, що була раніше. Як і моя моторика. Дивлюся на келих із вином.

Порція повідомлень чекає на мене у папці отриманих, прохання від якогось нігерійського принца, повідомлення-нагадування від команди «Агори». Я десь годину відповідаю на все. Мітці з Манчестера нещодавно змінила ліки проти тривоги. «Кала88» заручилась. А «Бабуня

Лізі», здається, у супроводі своїх синів змогла зробити кілька кроків у зовнішній світ, сьогодні вдень. *Я також, думаю я.*

По шостій, і несподіваною лавиною на мене навалюється втома, ховаючи мене під собою. Звалююся вперед, ніби вибита подушка, спираюся лобом на стіл. Мені треба поспати. Сьогодні вип'ю подвійну дозу темазепаму. А завтра зможу опрацювати слова Ітана.

Один з моїх не за віком дорослих пацієнтів починав кожен наш сеанс зі слів: «Це, мабуть, дуже дивно, але...», — а тоді продовжував описом подій, що були цілком звичайними. Але я себе саме так зараз і почуваю. Це, мабуть, дуже дивно. Це, мабуть, дуже дивно, але те, що якусь мить тому здавалося терміновим — що здавалося терміновим від четверга — зіщулилося, знітилося, ніби полум'я на морозі. Джейн. Ітан. Та жінка. Навіть Алістер.

Маю вичадітись. *Виноградно вивонятись*, — лунає в голові жартик Еда. Ха-ха.

Завтра я з ними також поговорю. Завтра. З Едом. З Лівві.

Понеділок, 8 листопада

66

— Еде.

А потім, за мить — чи, можливо, за годину:

— Лівві.

Мій голос перетворився на хмарку повітря. Я бачила його, невеликого духа, що проплив перед обличчям, примарно-білий у морозному повітрі.

Десь неподалік — попискування, знову й знову, невпинно — єдиним тоном, ніби поклик божевільної пташки.

А потім усе припинилось.

Зір плив уповільненою течією червоних хвиль. Голова пульсувала. Ребра боліли. Здавалося, я зламала спину. Горло наче щось обпало.

Збоку в обличчя вдулась прим'ята подушка безпеки. Панель приладів сяяла багряним. Лобове скло прогнулося на мене, потріскане та обвисле.

Я скривилась. Якись процеси поза моїми очними яблуками продовжували перезапустатись, ніби якийсь системний збій, гудіння у машині.

Я дихала, задихаючись. Чула свої хрипи болю. Повернула голову, відчуваючи, як моя маківка крутнулася по стелі. Це було небуденно, кіба ні? А ще — як слина набігає мені на піднебіння. Як це...

Гудіння стихло.

Ми лежали догори дригом.

Я знову почала задихатись. Руки полетіли і впали, занурившись у тканину навколо голови, так ніби намірялися перекинути машину в нормальне положення, вертикально підняти мене. Знову почула свій стогін, своє шипіння.

Повернула голову далі вбік. І побачила Еда, що відвернувся від мене й не рухався. З його вуха сочилася кров.

Я поклікала його, чи принаймні спробувала, односкладовий видих у холоді, одна маленька хмарка пари. Трахею пронизав біль. Ремінь безпеки тісно стягнувся навколо шиї.

Я облизала губи. Язик заглибився у порожнину у верхньому ясні. Я втратила зуб.

Ремінь безпеки розсікав і мою талію, ніби тятива. Правою рукою я натиснула на пряжку, потім натиснула сильніше й ахнула, коли та клацнула. Ремінь зісковзнув з мого тіла, і я впала плечима на стелю.

Те попискування. То заїкався сигнал мого ременя про небезпеку. А потім замовк.

Дихання почало фонтанувати з мого рота парою, червоною під світлом панелі приладів, коли я розкинула руки по стелі. Зіпнулася на них. Повернула голову.

Олівія була пристебнута на задньому сидінні й тепер вона там зависла на ремені, а хвостик волосся продовжував погойдуватись. Я вигнула шию, випрямила плечі, обіпершись об стелю, потягнулася до її щоки. Пальці трусилися.

Її шкіра була крижаною.

Я зігнула лікоть: мої ноги впали набік, і я твердо приземлилася на павутину скляного люка автомобіля. Піді мною він захрустів. Я спробувала швидко випрямитись, обдираючи коліна, та поповзла до неї під барабанний дріб серця. Взяла за плечі. Струснула. Закричала.

Мене тіпало. Її тіпало також, і в такт із цим похитувалося її волосся.

— Лівві, — скрикнула я палаючим горлом і відчула смак крові в роті, на губах.

— Лівві, — поклікала я, і з очей полилися сльози.

— Лівві, — видихнула я, і її очі розплющились.

На мить моє серце зупинилось.

Вона подивилась на мене, зазирнула в мене, і вимовила єдине слово:

— Матусю.

Я втопила палець у пряжку її ременя безпеки. Ремінь із сичанням попустився, і я, притримуючи голову, на руках її опустила, її кінцівки розкинулись по стелі з торохкотливим звуком брязкальця для немовлят. Одна з рук вільно звисла в рукаві.

Я вклала її уздовж люка.

— Ш-ш-ш, — заспокоювала я її, хоча вона не видала жодного звуку, хоча її очі знову були заплющені. Вона виглядала ніби принцеса.

— Агов, — я потрусила її плече. Вона вдруге на мене глянула. — Агов, — повторила я. Спробувала посміхнутись. Але моє обличчя, схоже, заніміло.

Я поквапилася до дверцят, вхопилася за ручку, смикнула. Смикнула знову. Почула клацання замка. Натиснула на вікно, розтягнувши пальці по склу. Двері відчинилися навстіж, беззвучно проковзнувши у темряву.

Я потяглася вперед і сперлася руками на землю, відчуючи, як під долонями палає сніг. Далі встромила в нього лікті, розслабила коліна та потягла себе. Витягла тулуб з машини, наполовину занурившись у зледенілий сніг. Він рипнув піді мною. Я потяглася далі. Талія. Стегна. Коліна. Гомілки. Стопи. Манжета у мене на щиколотці зачепилася за гачок для одягу в салоні; ривком я висмикнула ногу й вибралася з машини.

І перевернулася на спину. Хребет пронизало розрядом болю. Я втягнула повітря. Здригнулась. Голова закинулася так, ніби відділилася від шиї.

Немає часу. Немає часу. Я зібралася, підтягнула ноги, поставила їх у робочу позицію та стала на коліна біля машини. Роззирнулася навколо.

Поглянула вгору. Зір плив обертом.

Небо було перевернутим казаном із зірок і простору. Місяць був уповні, світлою планетою бовванів замість Сонця, а каньйон внизу сяяв тінню та світлом, різко, наче гравюра. Снігопад майже припинився, у повітрі пропливали тільки дрібні прибудди пластівців. Світ виглядав, ніби новостворений.

І звук...

Тиша. Повна, абсолютна тиша. Ні дихання вітру, ні шуму гілок. Німе кіно, завершений фотокадр. Я повернулася на колінах, почула, як під ними рипить сніг.

Назад, на землю. Машина впала на передок, її ніс розстрошило об землю, а задок після перекидання вихилило дещо вгору. Я побачила оголене шасі, ніби нижню частину комах. Мене пересмикнуло. Хребет спінуло від болю.

Я запірнула назад до салону, вхопилася пальцями за низ куртки Олівії. І потягнула. Повз люк, повз підголівники, витягла її з машини. Обхопила її обім'якле тільце, ніби ганчіркову ляльку, взяла на руки. Промовила її ім'я. Ще раз. Вона розплющила очі.

— Привіт, — сказала я.

Із тріпотінням її очі заплющились.

Поклала її біля машини, а тоді відтягнула дещо назад на випадок, якщо б авто посунулось униз. Її голова схилилась на плече; я взяла її — ніжно-ніжно — та повернула обличчям до неба.

Я перепочила, легені натужно гарували, як ковальські міхи. Глянула на свою дитинку, на янголятку у снігу.

Легенько торкнулася її пораненої руки. Вона не відреагувала. Торкнулася знову, сильніше, й побачила, як від болю зморщилося її обличчя.

Далі Ед.

Я заповзла досередини ще раз, доки не зрозуміла, що ніяк не зможу витягнути його назовні через задні сидіння. Рушила назад, човгаючи по стелі гомілками вперед; вийшла з машини; потягнулася до ручки передніх дверцят. Стиснула її. Стиснула вдруге. Замок піддався, клацнув. Дверцята відчинилися.

Ось і він, його шкіра тепло червоніла від лампочки «швидкої допомоги» на панелі приладів. Доки розстібала його ремінь безпеки, я задумалась над тим освітленням, як батарея змогла вижити після зіткнення. Він опустився до мене, розмотавшись, ніби на буксирному тросі. Я взяла його під пахви.

І потягнула, стукнувшись головою об важіль коробки передач, буксируючи його тіло по стелі. Коли ми вибралися з машини, я помітила, що його обличчя закривавлене.

Піднявшись, я потягла далі, похитуючись, доки ми не опинилися біля Олівії, а тоді опустила його біля неї. Вона поворухнулась. Він — ні. Я взяла його за руку, засукала рукав від зап'ястка, притиснула палець до шкіри. Пульс тремтів.

Ми вибралися з машини. Усі троє тепер під розсипом зірок, на підлозі Всесвіту. Було чути тільки сухе локомотивне пихтіння — мое дихання. Я задихалась. Піт стікав мені по боках, лиснів у мене на шиї.

Я загнула руку за спину, обережно почала обмацувати, спинаючись пальцями по хребту, ніби по драбині. Між лопатками хребці спалахнули болем.

Я вдихнула, видихнула. Зауважила, як тоненькі цівки пари кволо пробивалися з рота Олівії та Еда.

Озирнулася.

Очі зміряли те, що скидалося на сотню ярдів²²⁰ стрімкого урвища, вкритого чагарниками, обдутого білим флуоресцентним сяйвом Місяця. Незрима дорога лежала десь над головою, але до неї не вів ніякий шлях, жодної стежинки не було видно навколо. Наша аварійна посадка припала на невеликий поріг, маленький скелястий виступ у горі; поза ним, унизу, — безодня. Зірки, сніг, простір, тиша.

Мій телефон.

Я ляснула себе по кишенях — передніх, задніх, пальто, а тоді згадала, як Ед схопив його, відвів від мене; як він впав на підлогу, покрутився там, брязкаючи у мене між ногами, а літери того імені горіли на екрані.

Я втретє запірнула до машини, обмацала стелю, нарешті знайшла його на лобовому склі, екран лишився неушкодженим. Несподівано було побачити його таким непошкодженим; мій чоловік стікав кров'ю, донька важко травмувалась, я й сама травмувалась, наш позашляховик розстрощило, а на телефоні — жодного сліду. Ніби релікт з іншої ери, іншої Землі. Екран показував 22:27. Ми пробули тут майже півгодини.

Присівши у кабіні, я провела пальцем по цифрах 911 на екрані та піднесла телефон до вуха, відчувши, як він дрижить у мене на щоці.

Нічого. Я скривилась.

Завершила виклик, вилізла з машини, перевірила екран. Сигнал відсутній. Я вклякла на снігу. Набрала номер знову.

Нічого.

Ще двічі.

Нічого. Нічого.

Я підвелася, впилася у кнопку гучномовця, підвела руку догори. Нічого.

Обійшла машину, спотикаючись у снігу. Набрала знову. І знову. Чотири рази, вісім разів, тринадцять разів. Я втратила лік.

Нічого.

Нічого.

Нічого.

Я закричала. Крик вирвався з мене, обпалюючи горло, розколюючи ніч, ніби льодову кірку, згасаючи у зграї відлунь. Я кричала, доки не почав пекти язик, доки у мене не зник голос.

Крутнулась. Запаморочилося в голові. Швиргнула телефон на землю. Він загруз у снігу. Я підняла його, глянула на вологий екран і шпурнула ним знову, подалі. Паніка нахлинула на мене. Кинулась, попорпалась у снігу. Зімкнула на ньому руки. Струсила сніг, подзвонила знову.

Нічого.

Я повернулася до Еда з Олівією; вони так і лежали, пліч-о-пліч, нерухомі, відблискуючи під Місяцем.

Ридання виштовхнулося мені з рота, розпачливо шукаючи повітря, хльоснуло мені крізь губи. Ноги підкосилися піді мною, коліна зігнулися, ніби складані ножі. Я поточилася на землю. Підповзла до чоловіка й доньки. Я плакала.

Коли я прокинулась, мої пальці скрючилися й посиніли, залякши навколо телефону. На ньому — 00:58. Батарея майже розрядилася, залишилось 11%. Не має значення, подумала я; не могла подзвонити на 911, не могла подзвонити нікому.

Все одно, спробувала ще раз. Нічого.

Повернула голову ліворуч, праворуч: Ед і Лівві, по обидва боки від мене, їхнє дихання неглибоке, але рівне, кров на обличчі в Еда запеклася, Олівії до щік поприлипало волосся. Я притиснула долоню до її лоба. Холодний. Може, краще було лишитися в машині? Але що, коли... Не знаю... Що, коли вона скотиться? Якщо вона *вибухне*?

Я сіла. Підвелася. Зиркнула на потрошений корпус машини. Оглянула небо — Місяць уповні, розсип зірок. Повільно повернулася до гори.

Я підійшла до неї, розмахуючи телефоном перед собою, ніби чарівною паличкою. Натиснула великим пальцем на екран, увімкнула ліхтарик. Жорстке світло, дрібна зірка в моїй руці.

Поверхня скелі в такому освітленні була гладкою й бездоганною. Нікуди просунути пальці, нічого вхопити, жодної бур'янини чи гілки, жодного виступу — тільки порода і голяк, непривітний, як стіна. Я вшир обійшла наш невеличкий стрімчак, оглянула кожен дюйм. Я націлилася світлом вгору, доки ніч не задушила його.

Нічого. Усе стало нічим.

Залишилося 10% заряду. Час — 01:11.

Дівчинкою я любила сузір'я, досліджувала їх, літніми вечорами на задньому дворі малювала свої мапи зоряного неба на сувоях цупкого обгорткового паперу, в оточенні млявих синіх мух і трави, що поколювала лікті. Тепер вони розкинулися переді мною, зимові герої, що обсипали ніч. Яскравий і підперезаний Оріон; за ним стрибає Великий Пес; Плеяди, що, ніби коштовності, виструнчилися на плечі у Тільця. Близнята. Персей. Кит.

Своїм зраненим голосом я бурмотіла їхні імена, ніби замовляння для Еда та Лівві, доки їхні голови підіймалися та опускалися у мене на грудях разом із диханням. Я погладжувала їхне волосся, губи, щоки.

Усі ті зірки були яскраво-холодними. Ми трусилися під ними. Ми засинали.

Час 04:34. Я прокинулася від тремтіння. Перевірила їх обох: спочатку Олівію, потім Еда. Я трохи протерла йому обличчя снігом. Він не рухався. Я втерла снігу йому в шкіру, скидаючи пласти сукровиці; він смикнувся.

— Еде, — сказала я, торсаючи його плече. Ніякої відповіді. Я ще раз перевірила його пульс. То швидший, то слабший.

Поскаржився мій шлунок. Ми так і не повечеряли, згадала я. Вони, мабуть, вмирають із голоду.

Пригнувшись, я залізла до машини, де світло від панелі потьмяніло, згасаючи. Он він, причавлений на боковому пасажирському вікні — речовий мішок, куди я спакувала сандвічі й пакети із соком. Я вхопила лямку в кулак, і в той момент панель згасла.

Знову назовні, я зняла поліетиленову обгортку з одного сандвіча, скинула набік, після чого її підхопив легкий вітерець, і я прослідкувала, як та відлетіла геть, делікатно, ніби фея, ніби блукаючий вогник²²¹. Я відірвала шматочок хліба, піднесла його Олівії.

— Агов, — пробурмотіла я, погладжуючи її по щоці, й її очі розплющились. — Ось. — Я дала їй хліба, запихаючи його в кутик рота. Вона розтулила губи; хліб там покрутився, ніби невмілий плавець, а тоді потонув у неї під язиком. З пакета соку я зняла соломинку, проколола упаковку. Крізь отвір полився лимонад, скрапуєчи на сніг. Я підклала руку під голову Олівії, піднесла її обличчя до соломинки, натиснула на пакет. Лимонад пролився їй із рота. Вона закашлялась.

Я підняла її голову ще вище, і ковточками колібрі вона потягла рідину. Через мить її череп прихилився мені на руку, а повіки ковзнули, приховуючи очі. Я ніжно поклала її на землю.

Далі Ед.

Я вклякла перед ним, але він не відкривав рота, навіть очі не розплющував. Я штовхала шматочок хліба йому між губ, гладила його щоку, ніби це могло розімкнути його щелепи, але він все одно не рухався. Усередині розросталася паніка. Я приклала голову йому до обличчя. Потік дихання, слабкий, але наполегливий, нагрів мені шкіру. Я видихнула.

Хоч він і не міг їсти, він точно міг пити. Я обтерла його сухі губи грудкою снігу, потім просунула соломинку до рота. Стиснула пакет пальцями. Сік потік по обох щоках, збираючись у щетині.

— Ну ж бо, — благала я, але рідина продовжувала стікати йому по підборідді.

Я витягла соломинку й поклала ще одну грудку зледенілого снігу йому на губи, потім на язик. Хай він тане й стікає йому до рота.

Я всілася на снігу, посмоктала соломинку. Лимонад був надто солодкий. Та я все одно спорожнила упаковку.

У витягнутому з машини речовому мішку були теплі куртки й лижні штани. Я повитягувала їх, вкрила Лівві та Еда.

Поглянула на небо. Воно було до неможливості великим.

Світло осіло на моїх повіках, ніби мало вагу. Я розплющила очі.

І одразу ж примружилась. Над головою розпростерлося небо, непорушне, нескінченне, глибоке море хмар. Сніг просіювало цвітом кульбаби, який розривався у мене на шкірі. Я перевірила телефон: 07:28; 5% заряду.

Олівія трохи посунулася уві сні, навалилася на свою ліву руку, тоді як права так і лежала відкинута осторонь. Щокою вона притулилася до землі. Я повернула її на спину, витерла сніг зі шкіри. Ніжно обмацала мочку її вуха.

Ед не рухався. Я прихилилася до його обличчя. Він ще дихав.

Перед тим я запхала телефон у кишеню джинсів. Тепер вихопила його, стиснула на удачу, вкотре набрала 911. На одну бездиханну секунду я уявила, що додзвонилася, майже почула трель гудків у вусі.

Нічого. Я витріщилася на екран.

Перевела погляд на машину, що безпорадно лежала на спині, ніби поранена тварина. Вона виглядала неприродно, навіть збентежено.

Кинула погляд на долину під нами, всипану колючими деревами, а вдаліні розгорнулася тонка срібляста стрічка ріки.

Я підвелась. Озираючись.

Гора височіла переді мною. В денному світлі я змогла помітити, що недооцінила, як задалеко ми звалилися, — дорога над нами височіла як мінімум ярдів за двісті, а гладінь скелі виглядала ще неприступнішою, ніж вночі. Вгору-вгору-вгору дерся мій погляд, доки не дотягнувся до вершини гори.

Рука потяглася до горла. Ми пролетіли аж звідти. Ми вижили.

Я закинула голову ще далі назад, щоб вихопити поглядом небо. І примружилась. Воно здавалося надто широким, якимось надто масивним. Я відчула себе фігуркою в ляльковому будинку. Могла побачити себе ззовні, здалеку, маленьку цяточку. Я крутнулася навколо своєї осі, захиталась.

Світ поплив перед очима. Якийсь спазм обхопив мої ноги.

Я струснула головою, протерла очі. Світ угамувався, повернувшись у свої рамки.

Кілька годин я подрімала між Едом та Олівією. Коли я прокинулась, було 11:10; сніг сипав на нас хвилями, вітер над головою тріщав, як батіг. Неподальк зазвучав низький гуркіт грому. Я стерла снігові пластівці з обличчя, зіп'ялась на ноги.

Те саме мерехтіння зору, ніби брижі на воді, і цього разу мої коліна зімкнулися одне з одним, ніби два магніти. Я почала сповзати на землю.

— Ні, — промовила я згрубілим, потрісканим голосом. Опустила руку на сніг, сперлася на неї.

Що зі мною не так?

Немає часу. Немає часу. Я відштовхнулася від землі, підвелась. Побачила Еда та Олівію на землі, напівпохованих під снігом.

І почала зтягувати їх до машини.

Як тоді повз час? За наступний рік здавалося, що місяці минали швидше, ніж ті години з Едом і Лівві на тій перевернутій стелі, доки сніг за вікнами підіймався, ніби хвиля припливу, а лобове скло скрипіло й тріщало під його блискуною вагою.

Я співала їй — популярні пісні, дитячі віршики, мелодії, які сама вигадувала, — доки шум іззовні усе голоснішав, а всередині салону все темнішало. Я розглядала її вушні раковини, погладжувала їх пальцем, мугикала в них. Узяла його долоні у свої, обвила його ноги своїми, зв'язала його руки своїми. Я згризла сандвіч, вижлуктила ще пакет соку. Відкоркувала вино, доки не згадала, що воно призведе до зневоднення. Але я хотіла. Я хотіла вина.

Здавалося, ніби ми опинилися під землею; ми зарилися в якомусь таємному темному місці, ми заховалися від світу. Я не знала, коли ми виберемося на поверхню. Як ми виберемося. Якщо.

В якусь мить телефон розрядився. Я заснула о 15:40, з двома відсотками заряду, а коли прокинулася, екран був темним.

Світ мовчав, його тишу переривали тільки лементи вітру, інколи ще Лівві, котра висмикувала диханням повітря, та Ед, у якого в горлі щось кволо потріскувало. Та я, зі схлипуваннями, що зачалися десь усередині.

Тиша. Абсолютна тиша.

У лоні кабіни я опритомніла з посоловілими очима. А тоді я побачила світло, що ззовні заливало машину, побачила похмуре сяйво за лобовим склом і почула тишу так, як раніше чула шум. Вона оселилася в машині, ніби жива істота.

Я звелася на руки й коліна і потяглася до ручки дверцят. Ручка підбадьорливо клацнула, але двері не піддалися.

Ні.

Колінами я посунулась, перекотилася на болючу спину, вперлася ногами у дверцята й натиснула. Вони посунулися по снігу, а тоді спинилися. Я вдарила по вікну, цокнула по ньому своїми підборами. Затинаючись, дверцята відчинилися. Невелика лавина снігу просипалась у салон.

На животі я виповзла назовні, зімкнувши очі від світла. Коли я знову їх розплющила, то побачила світанок, що кипів над далекими горами. Я зіп'ялася на коліна, оглянула світ навколо себе: просочену білізною долину; ту віддалену річку; плюшеві снігові опади у себе під ногами.

Мене хитало на колінах. А тоді я почула тріск і здогадалася, що то руйнується лобове скло.

Я занурила у сніг спочатку одну ногу, потім другу, доки наткнулася ногами на передок машини, переконалася, що скло проламається всередину. Назад до пасажирських дверцят, назад у салон. Я знову витягла їх із розтровошеної машини, спочатку Лівві, потім Еда; знову я поклала їх пліч-о-пліч на землі.

І коли я отак стояла над ними, виштовхуючи перед собою пару з рота, світ знову почав розпливатися перед очима. Небо, здавалося, випнулося на мене, почало на мене тиснути; зім'ята ним, я впала, стиснувши повіки, моє серце молотом гупало у грудях.

Я завила, як дика тварина. Я перевернулася на живіт, обхопила руками Олівію та Еда, притисла їх до себе, а сама ридала у сніг.

Так вони нас і знайшли.

67

У понеділок зранку я прокидаюся з бажанням поговорити з Веслі.

Я заплуталася у простирадлах, доводиться здирати їх із себе, ніби шкірку яблука. Сонце заливає світло крізь вікна, осяваючи постільну білизну. Моя шкіра світиться від тепла. Почуваюся на диво прекрасно.

Мій телефон лежить на подушці біля мене. На мить, доки гудок муркоче мені у вусі, я думаю, чи не міг він змінити номер, та потім чую, як гримить його голос, непереборно гучний, як завжди: «Залиште повідомлення», — командує він.

Цього я не робитиму. Натомість я телефоную в офіс.

— Це Анна Фокс, — кажу я жінці, яка відповідає на дзвінок. Голос у неї молодий.

— Докторко Фокс, це Фібі.

Я помилилась.

— Перепрошую, — кажу я. З Фібі я працювала близько року. Точно не молода. — Я вас не впізнала. Ваш голос.

— Усе нормально. Я, здається, застудилася, тому, мабуть, і голос у мене інший. — Вона есенційно ввічлива. Типова Фібі. — Як ваші справи?

— Усе добре, дякую. Веслі на місці? — Звісно, Фібі досить офіційна та, найімовірніше, назве його...

— Доктор Бріл, — каже вона, — протягом ранку на сеансах, та я можу попросити його дзенькнути вам пізніше.

Я дякую їй, хочу продиктувати свій номер телефону.

— Так, це той, що вказаний у моїй особовій справі, — та вішаю слухавку.

Цікаво, передзвонить він чи ні.

68

Я спускаюся вниз. Сьогодні ніякого вина, вирішила я, чи принаймні не зранку; мені потрібно, щоб голова була чиста, для Веслі. Доктора Бріла.

Та спочатку дещо інше: я йду на кухню, бачу драбину там же, де я її й залишила, спертою на двері підвалу. В ранковому світлі, майже вибухово-яскравому, вона здається неміцною, безглуздою; Девід міг би перекинути її одним ударом плеча. На мить сумнів закрадається мені в голову: отже, у нього на тумбочці сережка якоїсь жінки; то й що? *Ти не знаєш, чи це її*, сказав Ед, і це правда. Три дрібні перлини — думаю, в мене самої є схожа пара.

Я дивлюся на драбину так, ніби вона може посунути на мене на своїх кволих алюмінієвих ногах. Вихоплюю поглядом пляшку мерло, що блищить на стійці, біля ключа від дверей на гачку. Ні, ніякого бухла. До того ж, дім вже, мабуть, захарашений пляшками від вина (Де я вже таке бачила? Так: у тому трилері «Знаки»²²² — посереднє кіно з розкішним музичним супроводом у стилі Бернарда Германа²²³. Надто розумна, як на свій вік, донька, всюди недопиті чашки з водою, а закінчується все тим, що вони відлякують космічних загарбників. «Навіщо інопланетянам прибувати на *Землю*, якщо в них алергія на *воду*?» — проповідував Ед. То було наше третє побачення).

Я відволікаюсь. За мною, командую, нагору, до кабінету.

Паркуюся за своїм столом, лясаю телефоном біля килимка для мишки, перевіряю час на екрані комп'ютера: кілька хвилин по одинадцятій. Пізніше, ніж я думала. Той темазепам дійсно відключив мене. Ті темазепамки, якщо бути точною. У множині.

Я визираю з вікна. На іншому боці вулиці, чітко за розкладом, місіс Міллер з'являється перед вхідними дверима свого будинку, беззвучно зачиняючи їх за спиною. Я бачу, що цього ранку вона в чорному пальті, й білі хмарки повітря випливають у неї з рота. Натискаю на додаток «Погода» в себе на телефоні. Надворі дванадцять градусів. Підводжуся, бреду до термостата на сходовому майданчику.

Цікаво, чим там займається чоловік Рити? Сто років минуло, відколи я востаннє його бачила, відколи востаннє шукала.

Знову за столом, кидаю погляд через кімнату, через сквер, на будинок Расселлів. Його вікна зяють порожнечею. *Ітан*, думаю я. *Мені потрібно дістатися до Ітана*. Вчора я відчула його вагання. *Мені страшно*, сказав він із широко розплющеними, майже здичавілими очима. У хлопчика горе. Мій обов'язок — допомогти йому. Що б не сталося із Джейн, де б вона зараз не була, я мушу захистити її сина.

Який наступний хід?

Я закушую губу. Заходжу на форум шахів. Починаю нову партію.

Спливла година, вже пополудні, а жодна ідея мені не сяйнула.

Я тільки-но прицілила пляшку до келиха — знову ж таки, вже пополудні — і думаю. Проблема дзижчить у моїй голові, ніби зовнішній звук. Як дістатися до Ітана? Щоп'ять хвилин я визираю через сквер, ніби відповідь сама з'явиться, нашкрябана на стіні будинку. Я не можу подзвонити йому на стаціонарний телефон; у нього немає власного; якщо я якимось чином спробую подати йому сигнал, його батько або та жінка можуть побачити мене раніше. Ані електронної пошти, як він мені сказав, ані сторінки на «Фейсбук». *Може просто не існувати.*

Він майже так само ізольований, як і я.

Я відкидаюся у кріслі, роблю ковток. Дивлюся, як полудневе світло повзе над підвіконням. Цвірінкає комп'ютер. Я роблю хід конем, гаком вигинаю його навколо шахової дошки. Чекаю наступного ходу.

Годинник на екрані показує 12:12. Дзвінка від Веслі немає, але він, звісно, зателефонує. Чи спробувати ще раз? Я тягнуся до телефона, оживляю його порухом пальця.

Дзвіночок із комп'ютера — папка вхідних. Я беруся за мишку, відводжу курсор від шахової дошки. Клацаю на іконку браузера. Іншою рукою підношу келих до губ. Він мерехтить від сонячних промінців.

Дивлюся понад келихом на папку вхідних, де тільки єдине повідомлення, тема порожня, ім'я адресата жирним шрифтом.

Джейн Расселл.

Зуби цокають об келих.

Я витріщаюся на екран. Повітря навколо мене раптово розріджується.

Рука тремтить, коли я ставлю келих на стіл, всередині хлюпоче вино. Мишка випинається в моїй руці, коли я стискаю її. Я не дихаю.

Курсор прямує до її імені. Джейн Расселл.

Я клацаю.

Повідомлення відкривається, біле порожнє поле. Тексту немає, тільки іконка вкладення, маленька скріпка. Я двічі клацаю по ній.

Екран темнішає.

Тоді починає завантажуватися зображення. Повільно, смужка за смужкою. Зернисті блоки темно-сірого.

Я заціпеніла. Так і не можу нормально дихати.

Лінія за лінією на екрані ніби повільно падає завіса темряви. Минає якась мить. Ще одна. Тоді... Тоді плутанина... Гілок? Ні: волосся, чорне й сплутане, крупним планом.

Вигин блідої шкіри.

Заплющене око, повернене вгору, облямоване оторочкою вій.

Це хтось лежить на боці. Дивлюся на обличчя сплячої людини.

Дивлюся на *своє* спляче обличчя.

Фотографія несподівано розгортається повністю, нижня половина з'являється на виду, — і ось вона, я, моя голова крупним планом. Пасмо волосся звисає мені над бровою. Мої очі міцно заплющені, рот привідкритий. Шока напівзатонула у подушці.

Я зриваюся на ноги. Крісло перекидається позаду мене.

Хтось²²⁴ надіслав мені фотографію того, як я сплю. Ідея повільно завантажується мені в голову, так само, як і фото перед тим, запинаючись, лінія за лінією.

Хтось уночі побував у моєму будинку.

Хтось пробрався до мене у спальню.

Хтось дивився, як я сплю.

Я стою на місці, ошелешена, будинок заповняє оглушлива тиша. А тоді я бачу примарні знаки у правому нижньому куті. Відмітка часу — сьогоднішня дата, 02:02.

Сьогодні вночі. О другій ночі. Як таке можливо? Я знову дивлюся на адресу електронної пошти:

guesswhoanna@gmail.com*

69

Отже, не Джейн. Хтось ховається під її іменем. Хтось із мене глузує.

Мої думки, ніби стріла, націлюються вниз. На Девіда, за тими дверима.

Я обхоплюю себе руками. Думай. Не панікуй. Заспокойся.

Він зміг посунути двері? Ні — я бачила драбину там же, де й залишила.

Отже... Руки трусяться, притиснувшись до тіла; я нахилиюся вперед, кладу їх на стіл. Отже, він зробив собі копію мого ключа? Я чула якісь звуки тієї ночі, коли провела його до ліжка; він побродив будинком і викрав ключ у мене з кухні?

От тільки я бачила його на гачку лише годину тому, а ще я забарикадувала двері до підвалу майже одразу ж після того, як він пішов — іншого виходу не було.

* *Guess who, Anna (англ.)* — Вгадай хто, Анно.

Хіба що... Але, звісно, звісно, був інший вихід: він міг зайти в будинок, коли захоче, за допомогою дубліката ключа. Замінивши оригінал.

Але він учора поїхав. У Коннектикут.

Принаймні, так він мені сказав.

Я дивляюся у себе на екрані, на півмісяці своїх вії, на лінію зубів, що виглядають з-під моєї верхньої губи: зовсім непритомна, зовсім беззахисна. Я здригаюсь. Десь у горлі завирувала кислота.

«Вгадайхтоанно». Хто, якщо не Девід? Але для чого, скажіть мені? Хтось не тільки вдерся у мій дім, заліз до мене у спальню, сфотографував мій сон, але цей хтось також хоче, щоб я про це знала.

Хтось, хто знає про Джейн.

Обома руками тягнуся до келиха. П'ю, п'ю великими ковтками. Відставляю вбік і підіймаю телефон.

Голос Литтла зморщений і м'який, ніби подушка. Може, він спав. Не має значення.

— Хтось був у моєму домі, — кажу я йому. Я зараз на кухні, тримаю телефон в одній руці, келих — в іншій, свердлю поглядом двері до підвалу; коли я промовляю вголос ці слова, ці неймовірні слова, вони звучать нецікаво, непереконаливо. Нереально.

— Докторко Фокс, — весело каже він, — це ви?

— Хтось проник у мій будинок сьогодні о другій ночі.

— Стривайте. — Я чую, як він перекладає телефон до іншого вуха. — Хтось був у вашому домі?

— Сьогодні о другій ночі.

— Чому ви не повідомили про це раніше?

— Тому що я в цей час спала.

Його голос теплішає. Він думає, що підловив мене.

— Тоді звідки ж ви знаєте, що хтось був у вас вдома?

— Тому що цей хтось зробив фотографію та надіслав мені електронною поштою.

Пауза.

— Яку фотографію?

— Фотографію мене. Сплячої.

Коли він знову говорить, чути, що він підніс телефон ближче до рота.

— Ви впевнені?

— Так.

— І... зараз... Не хочу вас лякати...

— Я вже налякана.

— Ви впевнені, що зараз у вашому будинку нікого немає?

Я завмираю. Це мені на думку не спало.

— Докторко Фокс? Анно?

— Так. — Звісно, тут нікого нема. Звісно, я б вже помітила.

— Ви можете... Ви у змозі вийти на вулицю?

Я ледь не сміюсь. Натомість лише видихаю:

— Ні.

— Добре. Просто... залишайтеся на місці. Не... Просто залишайтеся на місці. Ви хочете, щоб я повисів з вами на дроті?

— Я хочу, щоб ви приїхали.

— Ми ідемо. — *Ми*. Отже, Нореллі буде з ним. Добре — я хочу, щоб вона на це приїхала. Тому що це — по-справжньому. Це вона не заперечить.

Литтл продовжує говорити, його дихання тріпотить у телефоні.

— Я хотів би, щоб ви дещо зробили, Анно. Підійшли до вхідних дверей. На випадок, якщо вам доведеться вийти. Ми будемо на місці дуже швидко, всього за кілька хвилин, але у випадку, якщо вам доведеться вийти...

Я дивлюся на двері у передпокій, рухаюся до них.

— Ми вже в машині. Будемо дуже скоро.

Я неквапно киваю, помічаючи, як двері притягають мене усе ближче.

— Ви дивилися якісь фільми нещодавно, докторко Фокс?

Не можу зібратися із силами, щоб їх відчинити. Не можу ступити в зону сутінків. Я хитаю головою. Волосся торкається щік.

— Якісь ваші старі трилери?

Я знову хитаю головою, починаю казати йому, що ні, а потім усвідомлюю, що досі тримаю в руці келих. Тут зловмисник чи ні — а я не думаю, що він ще тут, — я не відчиню двері в такому вигляді. Потрібно його позбутися.

Але рука труситься, і тепер вино вихлюпується мені спереду на халат, вимащуючи його криваво-червоним, просто над серцем. Схоже на рану.

Литтл продовжує торохтати мені у вухо:

— Анно? У вас там усе в порядку? — я саме повертаюся на кухню з притиснутим до скроні телефоном і кладу келих в раковину.

— Усе добре? — перепитує Литтл.

— Чудово, — відповідаю я. Вмикаю змішувач, скидаю халат, підставляю його під потік води, стоячи у футболці й трениках. Пляма від

вина википає під потоком, стікає кров'ю, розводиться, стає блідо-рожевою. Я стискаю те місце, пальці бліднуть від холодної води.

— Ви зможете дістатися вхідних дверей?

— Так.

Закриваю кран. Витягую халат із раковини та викручую його.

— Добре. Залишайтеся на місці.

Насухо витріпавши халат, я помічаю, що у мене закінчилися паперові рушники — стоїть лише оголена втулка. Я тягнуся до шухляди зі столовою білизною, відчиняю її. І всередині, над стосом складених серветок, знову бачу себе.

Не крупним планом посеред сну, не зануреною в подушку, а випрямленою, із сяючою посмішкою, закинутим назад волоссям, ясними й бадьорими очима — моя подоба чорнилами на папері.

Майстерність, визнала я тоді.

— *Оригінал Джейн Расселл*, — сказала вона.

А потім підписала.

70

Папірець тремтить у мене в руці. Я дивлюся на підпис у кутку.

Я майже сумнівалася в цьому. Я майже засумнівалася в ній. Але ось воно — сувенір з майже зниклого вечора, якого нібито не існувало. *Memento*. *Memento mori*. *Пам'ятай про смерть*.

Пам'ятай. Згадуй.

Саме це я й роблю: згадую шахи та шоколад; згадую сигарети, вино, екскурсію будинком. Найкраще за все я, ніби кольорову картинку, згадую саму Джейн, тріскотливу та зап'янілу; її срібні пломби; те, як вона перехилилася з вікна, коли розглядала свій будинок: «Непогане місце», — промурмотіла вона тоді.

Вона була тут.

— Ми вже майже біля вас, — каже Литтл.

— Я знай... — Прокашлююсь. — Знайшл... — він перебиває мене.

— Ми повертаємо на...

Та я не чую, де вони, тому що крізь вікно я бачу, як Ітан виходить зі свого дому. Він, мабуть, увесь цей час був усередині. Я, ніби «жабки» на воду, годину кидала погляди на його будинок, стрибаючи очима від кухні до вітальні, від вітальні до спальні; не знаю, як я його випустила з очей.

* Пам'ятай (*лат.*); пам'ятний подарунок, сувенір (*англ.*).

— Анно? — голос Литтла звучить здрібніло, зіщулено. Я опускаю очі, бачу телефон у руці, біля стегна; бачу розпластаний халат у себе під ногами. Тоді я хляпаю телефон на кухонну стійку й кладу портрет біля раковини. Щосили грюкаю по вікні.

— Анно? — знову кличе Литтл. Я ігнорую його.

Гупаю ще сильніше. Ітан вже повертає на тротуар, в напрямку мого дому. Так.

Я знаю, що мені робити.

Пальці обхоплюють віконну раму. Я напружую їх, барабаню ними, згинаю. Заплющую очі. І підіймаю її.

Холодне повітря обхоплює моє тіло так різко, що на мить завмирає серце; вихор закручує мій одяг, розтріпує його навколо мене. Звуки вітру забивають мені слух. Я наче заповнююся холодом, просякаюся холодом.

Але все одно я викрикую його ім'я, роблю це єдиним ревом; три склади, що зістрибують з мого язика, ніби гарматні ядра вилітають у зовнішній світ: *І-та-не*.

Чую, як на друзки розбивається тиша. Подумки уявляю, як здіймається зграя птахів, як зупиняються пішоходи.

А тоді, з наступним видихом, останнім видихом:

Я знаю.

Я знаю, що твоя мама — це жінка, про яку я говорила; я знаю, що вона була тут; я знаю, що ти брешеш.

Я хряскаю вікном, спираюся лобом на скло. Розплющую очі.

Він там, стоїть, залякнувши, на тротуарі, одягнений в задовге пальто та закороткі джинси, пасма його волосся розвіває прохолодний легіт. Він дивиться на мене, дихання хмариться перед його обличчям. Я дивлюся на нього, мої легені здіймаються, а серце женеться зі швидкістю дев'яноста миль на годину.

Він хитає головою. І йде далі.

71

Я спостерігаю, доки він не зникає з овиду, мої легені здуваються, плечі опускаються, вихор прохолоди облітає кухню. То було найкраще, на що я спромоглась. Принаймні, він не втік додому.

Та все одно. Та все одно. Детективи прибудуть сюди з хвилини на хвилину. У мене є портрет — ось він, лежить долілиць на підлозі, підхоплений протягом. Я нахиляюся, щоб підняти його, підхоплюю мокрий халат.

Лунає дзвінок у двері. Литтл.

Я випрямляюсь, поспішаю до дверей, гупаю кулаком по зумеру, відводжу засуви. Дивлюся крізь матове скло. Здіймається тінь, виформовується в силует.

Аркуш паперу тремтить у руках. Не можу чекати. Тягнуся до ручки, обертаю її, прочиняю двері.

Це Ітан.

Я надто здивована, щоб привітатися з ним. Завмираю з аркушем, затиснутим між пальцями, у халаті, з якого мені на ноги ще скрапує вода.

Його щоким рум'яні від холоду. Йому варто підстригтися; волосся вже прикриває брови, закручується навколо вух. Його очі палають.

Ми дивимось одне на одного.

— Ви не можете отак просто кричати до мене, знаєте, — тихо каже він.

Це несподівано. Я не встигаю стримати ці слова:

— Я не знала, як по-іншому до тебе дістатись, — кажу я.

Вода скрапує мені на ноги, на підлогу. Я підбираю халат.

Панч риссю забігає до кімнати зі сходів, вирушає прямісінько Ітанові до ніг.

— Що таке? — питає хлопець, опустивши очі. Не можу зрозуміти: він питає мене чи kota.

— Я знаю, що твоя мама була тут, — кажу я.

Він зітхає, хитає головою.

— Ви... помішана. — Це слово виходить з його рота ніби на ходулях, ніби він раніше його не знав. Я не задумуюсь над тим, де він його почув. Чи в розмові про кого.

Я, у свою чергу, хитаю головою.

— Ні, — кажу я, і відчуваю, як губи вигинаються в усмішці. — Ні, я знайшла оце. — Підношу портрет йому до очей.

Він дивиться на нього.

У будинку тихо, чути лише, як Панч своєю головою третється об Ітанові джинси.

Я не зводжу з нього погляду. Він просто витріщається на малюнок.

— Що це таке? — питає він.

— Це я.

— Хто це намалював?

Нахиляю голову, роблю крок *уперед*.

— Можеш прочитати підпис.

Він бере аркуш. Звужує очі.

— Але...

Від дзвінка у двері зриваємося ми обоє. Голови різко повертаються до виходу. Панч відстрибує на диван.

Доки Ітан дивиться, я тягнуся до зумера, натискаю на нього. У передпокої чуються кроки, і в кімнату штормовою хвилиною заходить Литтл, Нореллі ступає слідом.

Спочатку вони помічають Ітана.

— Що тут відбувається? — питає Нореллі, переводячи гострий погляд звужених очей з нього на мене.

— Ви сказали, що хтось проник у ваш дім, — каже Литтл.

Ітан дивиться на мене, ковзає поглядом на двері.

— Залишся, — кажу я.

— Ти можеш іти, — каже Нореллі.

— Стій, — гаркаю я, і він не рухається.

— Ви перевірили будинок? — питає Литтл. Я хитаю головою.

Він киває Нореллі, яка проходить через кухню, зупинившись біля дверей до підвалу. Розглядає драбину, потім переводить погляд на мене.

— Орендар, — кажу я.

Вона йде далі до сходів, не зронивши ні слова.

Я повертаюся до Литтла. Його руки сховані в кишенях; очі зосереджені на моїх. Я вдихаю.

— Стільки... стільки всього трапилось, — кажу я. — Спочатку я отримала... — мої пальці заглиблюються в кишеню халата й дістають звідти телефон, — ...це повідомлення. — Халат зі сплеском ляпається на підлогу.

Я відкриваю електронну пошту, збільшую зображення. Литтл бере у мене телефон, тримає його своєю масивною долонею.

Поки він розглядає екран, я здригаюся — тут стало прохолодно, а без халату я одягнена лише у спальну футболку та спортивні штани. Моє волосся, я знаю, ніби клоччя, сплутане зі сну. Трохи ніяково. Так само, як і Ітанові, судячи з того, як він переступає з ноги на ногу. Біля Литтла він виглядає неймовірно делікатним, майже крихким. Хочеться обійняти його.

Детектив Литтл тицяє великим пальцем по екрану.

— Джейн Расселл.

— От тільки там не вона, — кажу я йому. — Гляньте на адресу електронної пошти.

Вгадайхтоанно@джімейл.ком, — обережно вимовляє він.

Я киваю.

— Фото зроблене сьогодні о 02:02. — Він дивиться на мене. — А надіслали його сьогодні о 12:11.

Я знову киваю.

— Ви коли-небудь раніше отримували листи з цієї електронної адреси?

— Ні, але ж ви хіба не можете... відслідкувати її?

Позаду мене озивається Ітан.

— Що там?

— Фотографія... — починаю я, але Литтл перебиває:

— Як хтось міг би пробратися до вашого дому? У вас немає сигналізації?

— Ні. Я завжди вдома. Для чого мені... — я замовкаю. Відповідь лежить у Литтла в руці. — Ні, — повторюю я.

— Що там за фотографія? — питає Ітан.

Цього разу Литтл дивиться на нього, прошпилюючи поглядом.

— Досить запитань, — каже він, і Ітан смикається. — Ти — туди. — Ітан підходить до дивана, сідає біля Панча.

Литтл ступає на кухню, до бічних дверей.

— Отже, хтось міг тут пройти. — Він говорить різко. Відмикає замок, відчиняє й зачиняє двері. Струмінь холодного повітря проноситься кімнатою.

— Хтось *таки пройшов* тут, — зазначаю я.

— Не вимикаючи сигналізацію, тобто.

— Так.

— У домі щось зникло?

Це мені на думку не спадало.

— Не знаю, — зізнаюся я. — Мої комп'ютер та телефон на місці, але можливо... Я не знаю. Не перевіряла. Я злякалась, — додаю.

Його вираз обличчя теплішає.

— Я вас розумію, — вже м'якше. — Ви маєте хоч якийсь поняття, хто б міг вам це надіслати?

Я вагаюсь.

— Єдина людина з ключем... Єдиний, хто б міг мати ключ, це мій орендар. Девід.

— І де він зараз?

— Я не знаю. Він сказав, що виїжджає з міста, але...

— То в нього є ключ, чи може бути ключ?

Я схрещую руки.

— Може. В його житлі... В його дверях інший замок, але він міг...
вкрасти мій ключ.

Литтл киває.

— У вас були якісь проблеми з Девідом?

— Ні, тобто... Ні.

Литтл киває.

— Ще щось?

— Так... він... він позичав у мене лезо. Канцелярський ніж тобто.

А потім поклав його на місце, не повідомивши мене.

— І ніхто інший не міг проникнути?

— Ніхто.

— Просто думки вголос. — Потім він вдихає повні груди повітря
й волає так, що мої нерви здригаються: — Агов, Вел?

— Ще нагорі, — відзивається Нореллі.

— Є щось цікаве?

Тиша. Чекаємо.

— Нічого, — викрикує вона.

— Безлад?

— Ніякого безладу.

— У комірчині?

— У комірчині нікого. — Я чую її кроки на сходах. — Спускаюся.

Литтл повертається до мене.

— Отже, є хтось, хто проліз усередину невідомо як, сфотографував
вас, але більше нічого не забрав.

— Так. — Він сумнівається у моїх словах? Я знову вказую на телефон
у його руці, так, ніби він може відповісти на його запитання. Він *може*
відповісти на його запитання.

— Перепрошую, — каже він та повертає телефон мені.

Нореллі входить на кухню, пальто розвівається у неї за спиною.

— Усе добре? — питає Литтл.

— Усе добре.

Він посміхається мені.

— Небезпека минула, — каже він. Я не відповідаю.

Нореллі підступає до нас.

— Щось прояснилося з нашими зломом і проникненням?²²⁵

Я протягую їй телефон. Вона не бере його, тільки дивиться на екран.

— Джейн Расселл? — питає вона.

Я вказую на адресу біля імені Джейн. Вираз люті пробігає її обличчям.

— Вони раніше щось вам писали?

— Ні. Я ж говорила, дет... Ні.

— Це адреса «Джімейл», — зазначає вона. Я бачу, як вони з Литтлом презириються.

— Так. — Обхоплюю плечі руками. — Ви можете її відслідкувати? Яюсь відстежити?

— Що ж, — каже вона, похитуючись назад, — це проблема.

— Чому?

Вона киває в бік свого колеги.

— Це «Джімейл», — каже він.

— Так. І що?

— Те, що «Джімейл» приховує АйПі-адреси²²⁶.

— Я не знаю, що це означає.

— Це означає, що профіль «Джімейл» неможливо відстежити, — продовжує він.

Я витріщаюсь на нього.

— Усе, що ми знаємо, — висновує Нореллі, — це те, що ви могли й сама собі це надіслати.

Я обертаюся, аби подивитися на неї. Її руки складені на грудях.

З мене виривається нервовий смішок.

— *Що?* — кажу я, адже що ще я можу на це сказати?

— Ви могли надіслати цей лист собі з цього ж телефона, і ми б не змогли нічого довести.

— Для... *для чого?* — затинаюсь я. Нореллі опускає погляд на промоклий халат. Я згинаюся, щоб підняти його, тільки щоб щось зробити, тільки щоб повернути собі яесь відчуття впорядкованості.

— Це фото, як на мене, схоже на маленьке опівнічне селфі²²⁷.

— Я ж спала, — заперечую я.

— У вас заплющені очі.

— Тому що я сплю.

— Або тому, що ви хотіли здаватися сплячою.

Я повертаюся до Литтла.

— Подивіться на це з іншого боку, докторко Фокс, — каже він. — Ми не знайшли жодних ознак того, що тут хтось був. Скидається на те, що нічого не зникло. Вхідні двері в порядку, оті в порядку, — вказує він пальцем на бічні двері. — А ви кажете, що більше ніхто не має ключа.

— Ні, я сказала, що у мого орендаря міг би бути ключ. — Хіба я цього не сказала? Розум збовтується на піну. Я знову здригаюся; повітря, здається, накачане холодом.

Нореллі вказує на драбину.

— У чому тут справа?

— Суперечка з орендарем, — відповідає Литтл, випереджаючи мене.

— Ти питав її про... ну, про чоловіка?

— Виявляється, це не міг бути він. — Є щось у його тоні таке, чого я не можу розгадати, якийсь мінорний акорд. Нореллі підіймає брову.

А тоді звертається до мене.

— Міс Фокс, — цього разу я її не виправляю, — я вже вас попереджала про витрату...

— Це не я тут марно витрачаю час, — гарчу я. — Це ви. Це *ви*. Хтось проник у мій будинок, і я дала вам доказ, а ви стоїте тут і розповідаєте, нібито я це вигадала. Як і минулого разу. Я бачила, як людину *зарізали*, а ви мені не повірили. Що я маю зробити, щоб ви...

Портрет.

Я різко обертаюсь, бачу Ітана на дивані, з Панчем, що розплескався у хлопця на колінах.

— Иди сюди, — кажу я йому. — Подай мені малюнок.

— Не будемо вплутувати в це його, — перебиває Нореллі, але Ітан вже йде до мене, з котом на одній руці та аркушем в іншій. Він подає його мені майже так само урочисто, як у храмах подають гостію²²⁸.

— Ви це бачите? — питаю я, штрикаючи аркушем перед Нореллі так, що їй доводиться зробити крок назад. — Погляньте на підпис, — додаю я.

Вона зморщує лоба.

І, втретє за сьогодні, лунає дзвінок у двері.

72

Литтл дивиться на мене, тоді йде до дверей і розглядає екран домофону. Тисне на зумер.

— Хто там? — питаю я, але він вже відчиняє двері.

Кілька бадьорих кроків, і з'являється закутаний у кардиган²²⁹ Алістер Расселл із червоним від холоду обличчям. Він, здається, постарів, відколи я його востаннє бачила.

Його погляд, ніби яструб, облітає кімнату. Зупиняється на Ітані.

— Ти йдеш додому, — каже він своєму синові. Ітан не рухається. — Поклади kota і вийди.

— Я хочу, щоб ви це побачили, — починаю я, вимахуючи малюнком у його бік, але він ігнорує мене й звертається до Литтла.

— Радий, що ви тут, — каже він із виглядом не надто радісної людини. — Моя дружина каже, що чула, як ця жінка *кричала* з вікна до мого сина, а потім я побачив, як ви під'їхали. — Під час свого попереднього візиту, пригадую, він був більш ввічливим, навіть спантеличеним. Зараз — ні.

Литтл підходить до нього.

— Містєре Расселл...

— Вона дзвонила мені додому — ви це знали? — Литтл не відповідає. — І в мій колишній офіс. Вона дзвонила в мій колишній *офіс*.

Отже, Алекс, виявляється, ябеда.

— Чому вас звільнили? — питаю я, але він налаштований тільки на атаку, шаленіючи, дослухаючись тільки до власних слів.

— Вчора вона переслідувала мою дружину — вона вам казала? Думаю, що ні. Переслідувала її до кав'ярні.

— Ми це знаємо, сер.

— Намагалася... *заякати* її. — Я крадькома поглядаю на Ітана. Здається, він не казав батькові, що потім бачився зі мною.

— Це вже вдруге ми тут усі зібралися. — Голос Алістера починає текти необроблено. — Спочатку вона доводить, що бачила, як у моєму домі на когось напали. Тепер зтягує мого сина до себе. Це потрібно припинити. Чи буде цьому край? — Він дивиться просто на мене. — Вона становить загрозу оточуючим.

Я тицяю пальцем у малюнок.

— Я знаю твою *дружину*...

— Не знаєш ти моєї дружини! — кричить він.

Я замовкаю.

— Ти не знаєш *нікого*. Ти сидиш у себе вдома й тільки *підглядаєш* за людьми.

Це, звісно, правда, всі ми це знаємо, але приплив крові все одно повзе мені по шиї. Рука спадає на бік.

Він не закінчив.

— Ти вигадала собі якісь... *зустрічі* з якоюсь жінкою, не моєю дружиною, і яка навіть не... — я чекаю на наступне слово, ніби готуюся до удару, — ...якої навіть *не існує*, — каже він. — А тепер ти загрожуєш моєму синові. Ти загрожуєш *усім* нам.

Кімната затихає.

Нарешті вступає Литтл.

— Гарзд.

— Вона помішана, — додає Алістер. Ось і воно. Я дивлюся на Ітана; він втупився у підлогу.

— Гаразд-гаразд, — повторює Литтл. — Ітانه, думаю, тобі час піти додому. Містере Расселл, якщо ви можете залишитись...

Але тепер моя черга.

— Залишся, — кажу я Алістеру примирливо. — Може, ти поясниш оце. — Я знову підводжу руку високо над головою, на рівень очей Алістера.

Він тягнеться за малюнком, бере його.

— Що це таке?

— Це малюнок, який намалювала твоя дружина. — Його обличчя вмить втрачає усі емоції. — Коли вона була тут. За отим столом.

— Що це? — запитує Литтл, підходячи до Алістера.

— Джейн намалювала його мені.

— Це ви, — каже Литтл.

Я киваю.

— Вона була тут. Це все доводить.

Алістер вже зібрався з думками.

— Це не доводить нічого, — проціджує він. — Ні, це доводить, що ти настільки скажена, що насправді намагаєшся... підробити докази. — Він фиркає. — Ти геть втратила глузд.

Бац, геть втратила глузд, думаю я. «Дитина Розмарі»²³⁰. Відчуваю, як насуплюється обличчя.

— Що ти маєш на увазі, підробляю докази?

— Ти сама це намалювала.

Між нами озивається Нореллі.

— Так само, як ви могли зробити те фото та надіслати його собі, а ми б не змогли нічого довести.

Я задкую, ніби щойно прийняла удар.

— Я...

— З вами зараз усе добре, докторко Фокс? — питає Литтл, роблячи крок до мене.

Халат знову випадає з рук, сповзає на підлогу.

Мене хитає. Кімната розкручується, ніби карусель. Алістер свердлить мене лютим поглядом; очі Нореллі ще потемнішали; рука Литтла нависає у мене над плечем.

Ітан відступає назад разом із котом, що досі висить у нього на руці. Вони кружляють навколо мене, усі вони; немає за кого вхопитись, немає опори, на яку можна стати.

— Я не малювала це. Це *Джейн*. Отам. — Я вказую пальцем у бік кухні. — І я не робила тієї фотографії. Я... Щось відбувається, а ви *не*

допомагаєте. — Я не знаю, як по-іншому це сказати. Намагаюся вхопитись за кімнату, але вона висковзує у мене з пальців. Я плентаюся до Ітана, тягнуся, змикаю свою тремтячу руку в нього на плечі.

— Тримайся подалі від нього, — вибухає Алістер.

Але я заглядаю Ітанові в очі, підвищую голос:

— Щось *відбувається*.

— Що відбувається?

Ми всі як один обертаємось.

— Вхідні двері були відчинені, — каже Девід.

73

Він стоїть, обрамлений дверним косяком, з руками в кишенях, з пошарпаним рюкзаком, закинутим на одне плече.

— Що відбувається? — знову запитує він, доки я відпускаю Ітана.

Нореллі опускає руки.

— Ви хто?

Девід, у свою чергу, зустрічає свої на грудях.

— Я живу внизу.

— Отже, — каже Литтл, — ви — славнозвісний Девід.

— Нічого про це не знаю.

— У вас є прізвище, Девіде?

— Як і в багатьох людей.

— Вінтерс, — кажу я, викопуючи його з глибин мозку.

Девід ігнорує мене.

— Хто ви усі такі?

— Поліція, — відповідає Нореллі. — Я — детективка Нореллі, це — детектив Литтл.

Девід зводить щелепу в бік Алістера.

— Його я знаю.

Алістер киває.

— Може, ти поясниш, що не так із цією жінкою?

— А хто каже, що з нею щось не так?

Я наливаюся вдячністю. Відчуваю, як наповнюються легені. Хоч хтось на моєму боці.

А тоді я згадую, ким є цей хтось.

— Де ви були минулої ночі, містере Вінтерс? — питає Литтл.

— У Коннектикуті. На роботі. — Він скрегоче щелепою. — Чому ви питаєте?

— Хтось сфотографував докторку Фокс, доки вона спала. Близько другої ночі. А тоді електронною поштою надіслав їй те фото.

Очі Девіда спалахують.

— Ну й чортівня. — Він дивиться на мене. — Хтось проник у будинок?

Литтл не дає мені відповіді.

— Хтось може довести, що минулої ночі ви були у Коннектикуті? Він ступає однією ногою вперед.

— Жінка, з якою я був.

— Хто ж це така?

— Не пам'ятаю її прізвища.

— У неї є телефон?

— А хіба у більшості його зараз немає?

— Нам знадобиться її номер, — каже Литтл.

— Він — єдиний, хто міг мене сфотографувати, — наполягаю я.

Удар. Одна брова Девіда випинається вгору.

— Що?

Дивлячись на нього, заглядаючи в ті бездонні очі, я відчуваю, як мене похитує.

— Це ти зробив те фото?

Він вишкірюється.

— Ти думаєш, я прийшов і...

— Ніхто так не думає, — каже Нореллі.

— Я думаю, — кидаю я їй.

— Не маю уявлення, що в дідька ви тут обговорюєте. — Девіду майже нудно. Він подає Нореллі свій телефон. — Ось. Дзвоніть. Її звуть Елізабет. — Нореллі ступає до вітальні.

Далі я не можу вимовити й слова, нічого перед тим не випивши. Відходжу від Литтла, тримаю курс на кухню; позаду чую його голос.

— Докторка Фокс каже, що бачила, як напали на жінку по сусідству. В будинку містера Расселла. Ви щось про це знаєте?

— Ні. Це тому вона мене питала про крики того разу? — Я не можу до них повернутися; якраз націджую собі вина у склянку. — Як я вже сказав, я нічого не чув.

— Звісно, що не чув, — каже Алістер.

Я повертаюся обличчям до них зі склянкою в руці.

— Але Ітан сказав...

— Ітане, *марш* звідси, — кричить Алістер. — Скільки ще разів...

— Заспокойтеся, містере Расселл. Докторко Фокс, я щиро не рекомендую вам цього зараз, — каже Литтл, махаючи на мене пальцем. Я відставляю склянку на кухонну стійку, але не випускаю її з рук. Почуваю себе виключно.

Він повертається знову до Девіда.

— Ви помічали щось незвичайне в сусідньому будинку?

— В нього? — питає Девід, кидаючи погляд на Алістера, який одразу наїжачується.

— Це просто... — починає він.

— Ні, я нічого не бачив. — Рюкзак Девіда зсувається йому з плеча; він випрямляється, поправляє його. — Та я й не надто приглядався.

Литтл киває.

— Ага. А ви бачилися з місіс Расселл?

— Ні.

— Звідки ви знаєте містера Расселла?

— Я найняв його... — пробує втрутитись Алістер, але Литтл зупиняє його, виставивши долоню.

— Він найняв мене для деякої роботи, — каже Девід. — З його дружиною я не бачився.

— Але у тебе у спальні її сережка.

Усі погляди перестрибують на мене.

— Я бачила сережку в тебе у спальні, — кажу я, стоячи зі склянкою в руках. — На тумбочці біля ліжка. З трьома перлинами. Це сережка Джейн Расселл.

Девід зітхає.

— Ні, це сережка Кетрін.

— Кетрін? — кажу я.

Він киває.

— Жінка, з якою я зустрічався. Навіть не зустрічався. Жінка, з якою ми кілька разів провели ніч.

— Коли це було? — питає Литтл.

— Минулого тижня. Яке це має значення?

— Не має, — запевняє його Нореллі, повертаючись до Девіда. Вона кладе телефон йому в руку. — Елізабет Г'юз каже, що була з ним у Деріені²³¹ минулої ночі від півночі до десятої ранку.

— Потім я одразу приїхав сюди, — додає Девід.

— То чому ви були у нього у спальні? — питає мене Нореллі.

— Нишпорила там, — відповідає Девід.

Я червонію, парирую удар.

— Ти взяв у мене канцелярський ніж.

Він робить крок вперед. Я бачу, як напружується Литтл.

— Ти сама дала його мені.

— Так, а потім ти поклав його на місце, нічого мені не сказавши.

— Ага, він був у мене в кишені, коли я йшов відлити, тож я повернув його туди, звідки й узяв. Будь ласка.

— Просто виходить так, що ти поклав його на місце одразу після того, як Джейн...

— Так, *досить цього*, — шипить Нореллі.

Підношу склянку до рота, вино хлюпається туди-сюди. В усіх на очах перехиляю її собі в горлянку.

Портрет. Фотографія. Серезка. Ніж. Усі вони збиті з пантелику, усі напружилися, ніби бульбашки перед лопанням. Не залишилось нічого посилюючого.

Майже нічого.

Я ковтаю, вдихаю.

— А знаєте, він сидів у тюрмі.

Навіть коли ці слова вириваються у мене з рота, я ще не можу повірити, що справді вимовляю їх, не можу повірити, що чую їх.

— Він сидів у тюрмі, — повторюю я. Почуваюся відділено від тіла. І продовжую. — За напад.

Девід стискає щелепи. Алістер витрищається на нього; Нореллі та Ітан — на мене. А Литтл... Литтл виглядає невимовно сумним.

— То чому ви не дасте йому чортів? — питаю я. — Я бачила, як вбили жінку... — розмахую телефоном, — а ви кажете, що я все вигадую. Кажете, що я *брешу*. — Шпурляю телефон на кухонний острів. — Я показую вам портрет, який вона намалювала та підписала... — показую на Алістера, на портрет у його руці, — а ви кажете, що це моїх рук справа. У сусідньому будинку живе жінка, яка *не та*, за кого себе видає, але ви навіть не потрудилися це перевірити. Ви навіть не *спробували*.

Я роблю крок уперед, лише маленький крок, але усі навколо сахаються, ніби я буря, ніби я хижак. Добре.

— Хтось заходить до мене в дім, доки я сплю, фотографує мене і надсилає мені фото, а ви звинувачуєте мене. — Я чую, як до горла підступає клубок, як надломлюється мій голос. Сльози течуть мені по щоках. Я продовжую.

— Я *не* божевільна, я нічого *не* вигадую. — Тицяю тремтячим пальцем в Алістера з Ітаном. — Мені не ввижається щось, чого немає. Усе

почалося з того, що я побачила, як *його* дружину та *його* маму *вбили*. Ось що ви повинні розслідувати. Ось запитання, на які ви маєте шукати відповіді. І не кажіть мені, що я цього не бачила, адже *я знаю, що я бачила*.

Тиша. Вони залякли, як жива картина. Навіть Панч завмер, скрутивши хвоста знаком питання.

Я утираю обличчя тильним боком долоні, проводжу нею по носі. Відкидаю волосся з очей. Підношу келих до рота, спустошую його.

Оживає Литтл. Він підходить, одним повільним широким кроком перетинаючи півкухні і не зводячи з мене очей. Ми дивимось одне на одного через острів.

Він накриває долонею мою спорожнілу склянку. Відсуває її, ніби то якась зброя.

— Річ у тім, Анно, — каже він низьким, повільним голосом, — що вчора я розмовляв із вашим лікарем, після нашої з вами телефонної розмови.

У мене пересихає в роті.

— З доктором Філдінгом, — продовжує він. — Ви згадували його в лікарні. Я лише хотів уточнити деякі деталі з кимось, хто вас знає.

Моє серце тріпоче.

— Він дуже за вас турбується. Я сказав йому, що мене хвилює те, що ви говорили мені. Нам. І я хвилююся за вас, саму в цьому великому будинку, тому що ви сказали мені, що ваша сім'я десь далеко, і вам нема з ким поговорити. І...

І... І я знаю, що він зараз скаже; і я така вдячна, що саме він це скаже, тому що він добрий, у нього теплий голос, і по-іншому я це не витримаю, я б не витримала...

Але натомість його обриває Нореллі.

— Виявляється, ваші чоловік і донька мертві.

74

Ніхто ще мені так цього не говорив, такими словами, у такому порядку.

Ні лікар «швидкої допомоги», який сказав мені, що *«Вашого чоловіка не стало»*, доки інші займалися моєю пораненою спиною, моєю ушкодженою трахеєю.

Ні головна медпрацівниця, яка хвилин через сорок сказала: *«Мені дуже шкода, місіс Фокс...»*, — навіть не закінчивши речення, та їй і не треба було.

Ні друзі — Едові, як на те пішло; через гіркий досвід я виявила, що у Лівві та в мене було не так вже й багато друзів, які висловили співчуття, відвідали похорон, рідко навідувались, доки тягнулися місяці. «Вони відійшли», — сказали б вони, чи «Їх більше немає з нами», чи (ті, з грубіших) «Вони померли».

Ні навіть Біна. Ні навіть доктор Філдінг.

Але Нореллі це зробила, зламала прокляття, сказала неказанне: «Ваші чоловік і донька мертві».

...

Мертві. Так. Їх не стало, вони відійшли, вони померли — вони мертві. Я не заперечую.

«Але хіба ти не бачиш, Анно... — тепер я чую голос доктора Філдінга, майже благальний, — що саме це воно і є. Заперечення».

Чітка правда.

...

Все одно:

Як я можу пояснити? Будь-кому — Литтлу, чи Нореллі, чи Алістеру, чи Ітану, чи Девіду, чи навіть Джейн? Я *чую* їх; їхні голоси відлунюють всередині мене, навколо мене. Я чую їх, коли мене переповнює біль від їх відсутності, від втрати — я можу сказати це: від їх смерті. Я чую їх, коли мені потрібно з кимось поговорити. Я чую їх, коли найменше цього очікую. «Вгадай, хто», — кажуть вони, і я посміхаюсь, і співає моє серце.

І я відповідаю.

75

Слова зависають у повітрі, хитаються в ньому, ніби клуби диму.

За плечима Литтла я бачу Алістера та Ітана із широко розплющеними очима; я бачу Девіда, у якого відвисла щелепа. Нореллі чомусь опускає погляд долу.

— Докторко Фокс?

Литтл. Я фокусуюся на ньому через кухонний острів, на його обличчі, залитому яскравим денним світлом.

— Анно, — каже він.

Не рухаюсь, не можу поворухнутись.

Він вдихає, затамовує подих. Виштовхує із себе:

— Доктор Філдінг розповів мені вашу історію.

Я skleпляю очі. Усе, що я бачу, — це темрява. Усе, що чую, — це голос Литтла.

— Він сказав, що поліцейський штату знайшов вас в урвищі.

Так. Я пам'ятаю його голос, той глибокий крик, що спустився по гладіні гори.

— І на той час ви вже провели там дві ночі. Під час снігової бурі. Посеред зими.

Тридцять три години від моменту, коли ми вилетіли з дороги, до моменту, коли з'явився гелікоптер, розкручуючи своїми лопатями в нас над головами, ніби у водоверті.

— Він сказав, що Олівія була ще жива, коли вони до вас спустилися.

«*Матусю*», — прошепотіла вона, коли вони поклали її на носилки, закутали її маленьке тільце в ковдру.

— Але ваш чоловік вже помер.

Ні, він не помер. Він був там, зі мною, навіть дуже зі мною, занадто зі мною, доки його тіло охолоджувалось у снігу. «*Внутрішня травма*», — сказали вони мені, — *і мороз. Ви б не змогли нічого вдіяти*».

Я стільки всього могла б вдіяти.

— Тут і почалися ваші проблеми. Проблеми з виходом на вулицю. Посттравматичний стрес. Що я... тобто, мені важко собі уявити.

Господи, як я зіщулювалася під флуоресцентними лампами лікарні; як я панікувала у поліцейській машині. Як я зомлівала ті перші рази, коли виходила з дому, вперше, і вдруге, і ще двічі, доки нарешті я не затягла себе назад у дім.

І позамикала двері.

І позачиняла вікна.

І поклялася, що ховатимусь тут.

— Вам потрібно було якесь безпечне місце. Я розумію. Вони знайшли вас напівзамерзлою. Ви пройшли крізь пекло.

Нігтями я здавлюю собі долоні.

— Доктор Філдінг сказав, що інколи ви... чуєте їх.

Я сильніше стискаю очі, заглиблюю їх у ще більшу темряву. «*Це не... розумієте, вони — не галюцинації*», — говорила я йому. — *Я просто вдаю, що вони тут, зі мною, час від часу. Як захисний механізм. Я знаю, що погано зачасто з ними отак контактувати*».

— Й інколи відповідаєте.

Відчуваю сонячні промені в себе на шиї. *«Було б краще, якби ви не зловживали участю в таких розмовах, — попередив він мене. — Нам би не хотілося, щоб ви надто до цього призвичаювались».*

— Розумієте, я був трохи здивований, адже, судячи з того, що ви говорили, звучало так, ніби вони десь в іншому місці. — Я не відзначаю, що технічно це правда. У мені не залишилося сил боротись. Я порожня, як пляшка.

— Ви сказали мені, що живете окремо. Що ваша донька з вашим чоловіком. — Ще одна технічна деталь. Я така змучена.

— Мені ви так само казали. — Я розплющую очі. Світло тепер заливає кімнату, просочує тіні. Їх п'ятеро, стоять переді мною, ніби шахові фігури. Я дивлюся на Алістера.

— Ви сказали мені, що вони живуть десь в іншому місці, — каже він, відкопилуючи губу. Схоже, що йому гидко. Я так не казала, звісно, — я ніколи не говорила, що вони десь живуть. Я обережна. Та це вже не має значення. Нічого вже не має значення.

Литтл тягнеться через острів, накриває мою долоню своєю.

— Я думаю, що весь цей час був для вас пеклом. Я думаю, що ви справді вірите в те, що бачилися з цією жінкою, так само, як і вірите в те, що розмовляєте з Олівією та Едом. — Коротка пауза перед останнім словом, ніби він не впевнений, як правильно звати Еда, хоча, можливо, він так стримувався. Я зазираю йому в очі. Бездонні.

— Але те, про що ви тут думаєте, воно несправжнє, — каже він своїм м'яким, як снігова пороша, голосом. — І я хочу, щоб ви позбулися цієї ідеї.

Я ловлю себе на тому, що киваю. Тому що він має рацію. Я зайшла надто далеко. *«Це мусить припинитися»*, — казав Алістер.

— Ви знаєте, що у вас є люди, які за вас турбуються. — Рука Литтла стискає мої пальці. Хрустять кісточки. — Доктор Філдінг. І ваша фізіотерапевтка. — *І? Хочеться сказати мені. І? — І...* — на мить моє серце підстрибує; хто ще про мене турбується? — Вони хочуть вам допомогти.

Я опускаю очі, дивлюся на свою долоню, загорнуту в його. Вивчаю поглядом матове золото його обручки. Розглядаю свою.

Стало ще тихіше.

— Доктор казав... він сказав мені, що ліки, які ви приймаєте, можуть спричинити галюцинації.

І депресію. І безсоння. І самозаймання. Але це *не* галюцинації. Це...

— І, можливо, для вас це не проблема. Знаю, для мене це б не було проблемою.

Втручається Нореллі.

— Джейн Расселл...

Але Литтл підіймає іншу руку, не відвертаючи свого погляду від мене, і Нореллі замовкає.

— Вона не самозванка, — каже він. — Жінка у двісті сьомому. Вона та, за кого себе видає. — Я не питаю, звідки вони знають. Мене це вже не хвилює. Дуже, дуже змучена. — І ця жінка, яку ви кажете, що зустріли... Я думаю, що цього... не було.

На свій власний подив, я відчуваю, що знову киваю. *Але, як тоді...*

От тільки він мене вже випереджає:

— Ви кажете, що вона допомогла вам зайти в дім. Але, можливо, то були ви самі. Можливо вам... не знаю... наснилося.

«Якщо мені сняться сни, коли я не сплю...»²³². Де я це чула?

І я уявляю собі цю картину, ніби в кіно, кольоровому кіно: я волочу своє тіло з ганку, видираюся тими передніми сходами. Затягну себе в передпокій, в будинок. Я майже *згадую* це.

— І ви казали, що вона була тут, грала з вами у шахи, малювала малюнки. Але знову ж таки...

Так, знову ж таки. О Боже. Знову ж таки, я бачу все це перед собою: пляшки; баночки з ліками; пішаки, королеви, наступ двобарвних армій — мої руки над шаховою дошкою літають, ніби гелікоптери. Мої вимазані чорнилом пальці, між якими затиснута ручка. Я відпрацювала той підпис, дійсно, виводячи її ім'я на дверцятах душевої kabіни, поміж пари та бризків води, ті літери, що кривавили на склі й зникали з моїх очей.

— Ваш лікар сказав, що нічого про це не знає. — На мить він замовкає. — Я думав, що, можливо, ви не розповідали йому, тому що не хотіли, щоб він... відмовляв вас від цього.

Моя голова гойдається, киває.

— Не знаю, що то був за крик, який ви чули...

Я знаю. То, мабуть, був Ітан. Він ніколи цього не заперечував. І коли того дня я бачила його з нею у вітальні — він не дивився на неї. Він розглядав свої коліна, а не порожнє місце біля себе.

Я дивлюся на нього зараз, бачу, як він обережно опускає Панча на підлогу. Він не зводить з мене очей.

— Я не впевнений щодо цієї справи з фотографією. Доктор Філдінг казав, що інколи ви прикидаєтесь, і, можливо, у такий спосіб просите про допомогу.

Це я зробила? Це ж я зробила, хіба ні? Я це зробила. Звісно: вгадай, хто — саме так я вітаюся за Едом та Лівві. Віталася... *«вгадайхтоанно»*.

— А щодо того, що ви бачили тієї ночі...

Я знаю, що бачила тієї ночі.

Я бачила кіно. Бачила, як відроджується якийсь старий трилер, відроджується у довбаних соковитих тонах. Бачила «Вікно у двір»; бачила «Підставне тіло»²³³; бачила «Фотозбільшення»²³⁴. Я бачила кадри кіноплівки, архівні матеріали із сотні трилерів про «цікавих Томів»²³⁵.

Я бачила вбивство без вбивці, без жертви. Я бачила порожню вітальню, вільний диван. Я бачила те, що хотіла побачити, що мені необхідно було бачити. «Тобі тут не самотньо?» — питав колись Богі у Беколл, питав у мене.

«Я народилася самотньою», — відповідала вона.

А я — ні. Я стала самотньою.

Якщо я настільки психічно невірноважена, що розмовляю з Едом та Лівві, я, звісно ж, могла інсценувати вбивство у себе в голові. Особливо за допомогою певних речовин. І хіба я від самого початку не опиралася правді? Хіба я не викручувала, не трошила, не лакала факти?

Джейн — справжня Джейн, Джейн із плоті та крові: звісно ж, вона та, за кого себе видає.

І, звісно, сержка на тумбочці в Девіда належить Кетрін чи кому там.

І, звісно, ніхто не приходив вночі до мене додому.

Воно нахлинає на мене, наче хвиля. Б'ється об мої береги, очищує їх; залишає по собі тільки смуги намулу, що, ніби пальці, вказують на море.

Я помилялась.

Більше того: я марила.

Більше того: я несла відповідальність за все це. Досі несучи.

Якщо мені сняться сни, коли я не сплю, то я божеволію. Саме так. «Газове світло».

Тиша. Я навіть не чую дихання Литтла.

Тоді:

— То от у чому була справа, — Алістер хитає головою, розвівши губи. — Я... Вау. Господи. — Він не зводить з мене очей. — Тобто Господи.

Я ковтаю слину.

Він ще трохи дивиться на мене, розкриває рота, потім закриває його. Ще один струс головою.

Нарешті він рухається у бік Ітана, направляється до виходу.

— Ми підемо.

Супроводжуючи свого батька у передпокій, Ітан кидає на мене погляд своїх блискучих очей.

— Мені дуже шкода, — каже він змалілим голосом. Я хочу плакати. А тоді він зникає. Зі скрипом двері зачиняються за ними.

Нас залишилося четверо.

Девід виступає вперед, погляд — на своїх пальцях ніг.

— То дитина на тій фотографії внизу — вона мертва?

Я не відповідаю.

— І ти просила мене зберігати ті ескізи, то для мерця?

Я не відповідаю.

— І... — Він вказує на драбину, сперту на двері у підвал.

Я мовчу.

Він киває, ніби я на все відповіла. Тоді закидає рюкзак вище на плече, повертається та виходить за двері.

Нореллі проводить його поглядом.

— Нам із ним поговорити?

— Він вас турбує? — питає мене Литтл.

Я хитаю головою.

— Добре, — каже він, відпускаючи мою руку. — Отже. Я не зовсім... компетентний у тому, що робити далі в такій ситуації. Моя робота — закрити цю справу, щоб кожен міг безпечно жити далі. Включно з вами. Я знаю, що у вас сьогодні був дуже важкий день. Тому я хочу, щоб ви зателефонували докторові Філдінгу. Думаю, це важливо.

Я не зронила й слова після оголошення Нореллі. *Ваші чоловік і донька мертві*. Не можу уявити собі, як міг би звучати мій голос, як він, мабуть, звучатиме у цьому новому світі, де пролунало це речення, де його почули.

Литтл продовжує говорити.

— Я знаю, ви боретесь, і... — на мить він зупиняється. Коли продовжує, то переходить на шепіт. — Я знаю, ви боретесь.

Я киваю. Він також.

— Здається, я щоразу питаю вас про це, але чи з вами все буде добре, коли ми підемо?

Я знову киваю, повільно.

— Анно? — Він дивиться на мене. — Докторко Фокс?

Ми повернулися до «докторки Фокс». Я змушую себе говорити.

— Так. — Я чую себе так, як чує себе людина з навушниками на голові — якимось віддалено. Приглушено.

— Зважаючи на... — починає Нореллі, але Литтл знову підносить долоню, і вона знову замовкає. Цікаво, що вона збиралася сказати.

— Ви маєте мій номер, — нагадує він. — Як я вже говорив, зателефонуйте докторові Філдінгу. Будь ласка. Він хотів би з вами поговорити. Не змушуйте нас хвилюватися. Нас обох. — Він вказує на свою колегу. — Це також стосується і Вел. В душі вона дуже хвилюється.

Нореллі дивиться на мене.

Литтл відступає назад, ніби не бажаючи відвертатися.

— І, як я й казав, у нас багато добрих людей, з якими ви б могли поспілкуватися, якщо захочете. — Нореллі відвертається, виходить у передпокій. Я чую, як її черевички цокають по кахлях. Чую, як відчиняються вхідні двері.

Залишаємося тільки я та Литтл. Він дивиться повз мене, у вікно.

— Знаєте, — каже він за якусь мить. — Я не уявляю, що б робив, якщо б щось сталося з моїми дівчатками. — Повертає погляд на мої очі. — Не знаю, що б я робив.

Він прокашлюється, піднімає руку.

— До побачення. — Виходить у передпокій, зачиняє за собою двері. Через мить я чую, як зачиняються вхідні двері.

Я стою в себе на кухні й дивлюся, як дрібні галактики пилу формуються та розчиняються у сонячних променях.

Рука тягнеться до склянки. Я обережно підіймаю її та кручу в руці. Підношу до обличчя. Роблю вдих.

А тоді я кидаю тією довбаною забавкою об стіну і кричу голосніше, ніж коли-небудь кричала за усе своє життя.

76

Я сиджу на краю ліжка, дивлюся просто перед собою. На стіні граються тіні.

Я запалила свічку, маленьку «Діптику»²³⁶ в склянці; щойно розпакувала її, то був різдвяний подарунок дворічної давнини від Лівві. *Інжирна*. Вона любить інжир.

Любила.

Примара протягу проноситься кімнатою. Полум'я здригається, хапається за гніт.

Спливає година. За нею ще одна.

Свічка згоряє швидко, гніт вже наполовину потонув у м'якій калюжі воску. Я ж так і сиджу, згорбившись. Пальці сховалися поміж стегнами.

Телефон загоряється, здригається. Джуліан Філдінг. У нас завтра мав би бути сеанс. Не буде.

Ніч спадає, наче завіса.

«Тут і почалися ваші проблеми, — казав Литтл. — Проблеми з виходом на вулицю».

У лікарні мені сказали, що у мене шок. Тоді шок перетворився на страх. Страх трансформувався, став панікою. І доки на сцені не з'явився доктор Філдінг, я була... Що ж, він описав це найпростіше, описав найкраще: «У вас важкий випадок агорафобії».

Мені потрібні знайомі межі мого дому, тому що я провела дві ночі на тому чужому пустищі, під тими здоровенними небесами.

Мені потрібне оточення, яке б я могла контролювати, тому що я бачила, як повільно помирає моя сім'я.

«Як бачиш, я не питаю, що тебе такою зробило», — сказала вона мені. Чи то пак, я сама сказала собі.

Життя мене зробило такою.

— Вгадай, хто?

Я хитаю головою. Я не хочу зараз розмовляти з Едом.

— Як почувашся, ударнице?

Та я знову хитаю головою. Я не можу говорити, я не буду говорити.

— Мамо?

Ні.

— Матусю?

Я сахаюсь.

Ні.

В якусь мить мене хилить набік, я засинаю. Коли прокидаюся, мені болить шия, полум'я свічки зменшилось до дрібної плямки синього кольору, що вібрує на холодному повітрі. Кімната занурилася в темряву.

Я сідаю, встаю, зі скрипом, як поіржавіла драбина. Повзу до ванної.

Коли повертаюся, бачу, що вікна Расселлів горять, ніби в ляльковому будинку. Нагорі Ітан сидить за своїм комп'ютером; на кухні Алістер пиляє ножом по дошці для нарізання. Морквини, неоновояскраві під сяйвом кухонного світла. На стійці — келих вина. У мене пересихає в роті.

А у вітальні, на смугастому дивані, та жінка. Мабуть, я маю звати її Джейн.

У цієї Джейн у руці телефон, іншою рукою вона шмагає його та тисне по ньому. Мабуть, гортає сімейні фото. Грає в «Солітера» або що — здається, усі сучасні забавки крутяться навколо фруктів.

Або вона набирає повідомлення друзям. *Пам'ятаєш ту мою чокнуту сусідку...?*

Горло здавлює. Я підходжу до вікна й затягну штори.

І залишаюся стояти в темряві: холодна, абсолютно сама, наповнена страхом і чимось схожим на тугу.

Вівторок, 9 листопада

77

Ранок я проводжу в ліжку. Десь перед полуднем, посоловіла зі сну, я усвідомлюю, що пальці самі набирають повідомлення для доктора Філдінга: «Не сьогодні».

За п'ять хвилин він телефонує мені, залишає голосове повідомлення. Я не слухаю його.

Час пополудні процокує повз мене; до 3-ї дня мій шлунок стискає спазм. Я протягну своє тіло вниз і видобуваю побитий томат із холодильника.

Коли я кусаю його, зі мною намагається заговорити Ед. Тоді Олівія. Я відвертаюся від них, м'якоть стікає мені по підборідді.

Я годую кота. Ковтаю пігулку темазепаму. Тоді другу. Тоді третю. Вкладаюся спати. Усе, що я хочу, — це спати.

Середа, 10 листопада

78

Мене будить голод. На кухні я перехилию коробку «Грейп-Натз»²³⁷ у тарілку, наздоганяю їх молоком, термін придатності якого закінчується сьогодні. Я навіть не надто люблю «Грейп-Натз»; Ед любить. Любив. Пластівці, ніби гравій, штукатурять мені горло, обдирають мої щоки ізсередини. Не знаю, чому я й досі їх купую.

Тільки, звісно, я знаю.

Я хочу повернутися в ліжку, але натомість мої ноги націлюються на вітальню, повільно ступають до телевізора, витягують шухляду.

«Запаморочення», думаю я. Помилкове встановлення особистості — чи, радше, вкрадена особистість. Я знаю діалоги напам'ять; як не дивно, вони мене заспокоюють.

«Що з тобою таке? — кричить поліцейський до Джиммі Стюарта, до мене²³⁸: — Руку давай!» А тоді він втрачає рівновагу, падає з даху. Дивно, але це заспокоює.

На середині фільму я насипаю собі другу тарілку пластівців. Ед бурмоче до мене, коли я закриваю холодильник; Олівія промовляє щось невиразне. Я повертаюся до дивана, збільшую гучність телевізора.

«І його дружину? — питає жінка в нефритово-зеленому “Ягуарі”. — Бідолашна. Я її не знала. Скажіть: це правда, що вона вірила...»

Я глибше вмощуюсь у подушки дивана. Сон нахлинає на мене.

Трохи пізніше, під час сцени переодягання («Я не хочу одягатися, як загибла!»), починає дрижати мій телефон, у нього невеликий приступ, від якого зі скляного журнального столика долинає дзенькіт. Доктор Філдінг, підозрюю я. Тягнуся за ним.

«То я тут для цього? — кричить Кім Новак²³⁹: — Щоб ти міг відчувати себе, як з людиною, що померла?»

Екран телефона показує ім'я Веслі Бріл.

На секунду я завмираю.

Тоді вимикаю звук фільму, натискаю пальцем на поверхню екрана та проводжу вбік. Підводжу його до вуха.

Я усвідомлюю, що не можу говорити. Та мені й не треба. Після короткої тиші він вітається зі мною:

— Я чую твоє дихання, Фокс.

Минуло майже одинадцять місяців, а його голос такий же громовий, як завжди.

— Фібі сказала, що ти дзвонила, — продовжує він. — Я хотів передзвонити тобі вчора, але був зайнятий. Дуже зайнятий.

Я мовчу. Десь із хвилину мовчить і він.

— Ти ж там, правда, Фокс?

— Я тут. — Я кілька днів не чула власного голосу. Він звучить незвично, кволо, ніби хтось інший практикує через мене черевомовлення.

— Добре. Я так і думав. — Він прожовує власні слова; я знаю, що в нього між губами стирчить сигарета. — Моя гіпотеза була правильною. — Вихор білого шуму. Він видихає дим на мікрофон.

— Я хотіла з тобою поговорити, — починаю я.

Він замовкає. Відчуваю, як він переходить в інший режим; я практично *чую* це — щось міняється в його диханні. Він переходить у режим психолога.

— Хотіла сказати тобі...

Довга пауза. Він прокашлюється. Нервується, усвідомлюю я, і це вже щось варте того, щоб здригнути. Веслі Розумник на краю.

— У мене важкі часи. — Ось.

— З чимось конкретним? — запитує він.

Зі смертю мого чоловіка й доньки, хочеться закричати мені.

— З...

— Угу. — Він зупиняє мене, чи чекає на продовження?

— Тієї ночі.. — я не знаю, як завершити це речення. Я відчуваю себе стрілкою компаса, що крутиться, шукає, де їй спинитися.

— Про що ти думаєш, Фокс? — Дуже по-брілівському, отак мене підганяти. На власній практиці я даю пацієнтові говорити у своєму темпі; Веслі ж поспішає.

— Тієї ночі...

...

Тієї ночі, саме перед тим, як машина вилетіла з дороги, ти дзвонив мені. Я тебе не звинувачую. Я тебе не втягую в це. Просто хочу, щоб ти знав.

Тієї ночі усе вже скінчилося — чотири місяці брехні: для Фібі, яка, можливо, нас викрила; для Еда, який *викрив* нас того грудневого дня, коли я надіслала йому повідомлення, яке мало бути для тебе.

Тієї ночі я шкодувала про кожну мить, яку провела з тобою: ранки в готелі на розі, мізерне сонячне проміння, що пробивалося крізь жалюзі; вечори, коли ми годинами обмінювалися повідомленнями по телефону. День, коли усе це почалося з келиха вина у тебе в кабінеті.

Тієї ночі наш будинок вже тиждень висів у списку на продаж, у той час як маклер планував екскурсії, а я благала Еда, а він не міг навіть на мене дивитися. *«Ти була моєю ідеальною дівчинкою».*

Тієї ночі...

...

Але він перебиває мене.

— Чесно кажучи, Анно, — і я напружуюсь, адже, хоча він і нечасто буває чесним, те, що він назвав мене на ім'я, — подія ще більш рідкісна;

я намагаюся залишити це позаду. На мить він замовкає. — Я намагаюся, і досить успішно.

Овва.

— Ти не хотіла мене бачити після всього. У лікарні. Я хотів... Я запропонував побачитися з тобою у тебе вдома, пам'ятаєш, але ти не... Ти так і не дала про себе знати. — Він підковзується на власних словах, спотикається, ніби чоловік, який бредє через сніг. Ніби жінка, що крутиться навколо розбитої машини.

— Я не... Я не знаю, чи в тебе зараз хтось є. Професіонал, маю на увазі. Я б із задоволенням порекомендував тобі декого. — Він затихає. — Або, якщо у тебе вже є такий, то... що ж. — Знову пауза, цього разу довша.

Нарешті:

— Я не впевнений, чого ти від мене хочеш.

Я помилялась. Він не грається у психолога; він не сподівається мені допомогти. Він два дні збирався мені подзвонити. Він шукає шляху для втечі.

І чого я від нього хочу? Чесне запитання. Я не звинувачую його, правда. Я не ненавиджу його. Я не сумую за ним.

Коли я подзвонила в його офіс — це справді було всього два дні тому? — я, мабуть, чогось хотіла. А тоді Нореллі промовила ті магічні слова, і світ змінився. І тепер це вже не має значення.

Я, мабуть, сказала це вголос.

— Що не має значення? — питає він.

Ти, думаю я. Не промовляю.

Натомість вішаю слухавку.

Четвер, 11 листопада

79

Рівно об одинадцятій лунає дзвінок у двері. Я вириваюся з ліжка, визираю з вікна на вулицю. Перед дверима стоїть Біна, її чорне волосся блищить під ранковим сонцем. Я забула про сьогоднішній сеанс із нею. Я взагалі про неї забула.

Роблю крок назад, розглядаю будинки навпроти, обводжу їх поглядом зі сходу на захід: Сірі сестри, Міллери, Такеди, порожній здвоєний будинок. Моя південна імперія.

Знову дзвінок.

Я скочуюся вниз, підходжу до дверей у передпокій, бачу її в рамці екрана домофону. Вмикаю гучномовець.

— Мені сьогодні зле, — кажу я.

Дивлюся, як вона говорить.

— Мені увійти?

— Ні, все добре.

— *Можна* мені увійти?

— Ні. Дякую. Мені справді варто побути на самоті.

Вона закушує губу.

— Усе добре?

— Мені просто треба побути на самоті, — повторюю я.

Вона киває.

— Добре.

Я чекаю, доки вона піде.

— Доктор Філдінг розповів мені, що трапилось. Він почув від поліції.

Я не відповідаю, просто заплющую очі. Довга пауза.

— Що ж... Тоді побачимося наступного тижня, — каже вона. — В середу, як завжди.

Мабуть, ні.

— Так.

— І ти подзвониш мені, якщо тобі щось знадобиться?

Не подзвоню.

— Подзвоню.

Я розплющую очі, бачу, як вона знову киває. Вона повертається, спускається сходами вниз.

Із цим покінчили. Спочатку доктор Філдінг, тепер Біна. Ще хтось? *Oui**: завтра Ів. Я напишу йому, що урок скасовується. *Je ne reux pas...***
Зроблю це англійською.

Перед тим, як повернутися на сходи, я наповнюю миски Панча їжею та водою. Він чимчикує до них, занурює язичок у свій «Чудовий бенкет»²⁴⁰, а тоді нашорошує вушка — труби гудуть.

Девід унизу. Я вже днями його не згадувала.

Затримуюся біля дверей до підвалу, беру драбину, відсуваю її вбік. Я стукаю у двері, кличу його.

* Так (*фр.*).

** Я не можу (*фр.*).

Нічого. Кличу знову.

Цього разу чую кроки. Я відмикаю замок та говорю голосніше.

— Я відімкнула двері. Можеш зайти. Якщо хочеш, — додаю я.

Не встигаю закінчити, як двері відчиняються і він постає переді мною, нижчий на дві сходинки, в тісній футболці та лисніючих джинсах.

Ми дивимось одне на одного.

Я говорю перша.

— Я хотіла...

— Я виселяюся, — каже він.

Кліпаю.

— Усе стало... складно.

Киваю.

Він нишпорить у задній кишені, дістає клаптик паперу. Передає мені.

Я без слів приймаю його, розкриваю.

Я так не можу. Вибач, що засмутив тебе. Ключ залишив під дверима.

Я знову киваю. Чую цокіт дідусевого годинника в сусідній кімнаті.

— Що ж, — кажу я.

— Ось ключ, — каже він та простягає його мені. — Двері за мною замкнуться.

Я беру ключ. Знову пауза.

Він дивиться мені в очі.

— Та сержка.

— Ой, ти не мусиш...

— Вона належала жінці, яку звати Кетрін. Як я й сказав. Я не знаю дружину того мужика.

— Я знаю, — кажу я. — Вибач.

Тепер його черга кивнути. І зачинити двері.

Я не замикаю їх.

Повернувшись до спальні, я пишу скупий текст для доктора Філдінга: «У мене все в нормі. Побачимось в понеділок». Він одразу ж телефонує мені. Телефон дзвонить, дзвонить і замовкає.

Біна, Девід, доктор Філдінг. Я очищую будинок.

Зупиняюся у дверях ванної кімнати, розглядаю душ, ніби оцінюю картину в галереї; не для мене, думаю я, або, принаймні, не сьогодні. Я вибираю халат (треба випрати забруднений, нагадую я собі, хоча

пляма від вина вже, мабуть, стала татуванням для тієї тканини) і тягнуся до кабінету.

Три дні минули, відколи я востаннє сідала за комп'ютер. Я беруся за мишку, відсуваю її вбік. Екран загоряється, змушує мене ввести пароль. Я набираю його.

Знову бачу своє сонне обличчя.

Відхиляюся назад у кріслі. Весь цей час воно сиділо, причаївшись за темрявою екрана, наче якась гидка таємниця. Моя рука, наче змія, кидається на мишку: я хльоскаю курсором у кут, клацаю, щоб закрити вікно з фотографією.

Тепер я дивлюся на електронну адресу, через яку та фотографія мені дісталась: «вгадайхтоанно».

Вгадай, хто. Я не пам'ятаю, щоб я робила це... Як там казала Норреллі? «Маленьке опівнічне селфі»? Рука на серці, взагалі не пригадую. Однак то мої слова, *наші* слова; і у Девіда є алібі (якесь *алібі* — я ще ніколи не знала нікого, у кого б було, чи, як на те пішло, не було якогось алібі); і ніхто інший не міг проникнути до моєї спальні. Ніхто не «газлайтить» мене.

...Але чи не залишилася б та фотографія у пам'яті фотоапарата? Я суплюся.

Так, залишилася б. Хіба що я б її видалила, але... що ж. Але.

Мій «Нікон» згорбився на краю стола, лямка вільно звисає збоку. Я тягнуся за ним, тягну до себе. Вмикаю його та розглядаю останні зроблені фото.

Остання фотографія: Алістер Расселл, закутавшись у зимове пальто, зістрибує з передніх сходів свого будинку. Датоване суботою, 6-м листопада. Відтоді нічого. Я вмикаю фотоапарат, відставляю його на стіл.

Та все одно, «Нікон» надто масивний для селфі. Я витягую телефон із кишені халата, вводжу пароль, тицяю по іконці «Фотографії».

І ось вона, перша у списку: той самий кадр, тільки менший, на екрані айфону. Трохи відкритий рот, сплутане волосся, випнута подушка і відмітка часу: 02:02.

Пароль знаю лише я.

Є ще один тест, але я вже знаю відповідь.

Я запускаю інтернет-браузер, вводжу адресу gmail.com. Сторінка одразу ж завантажується, а поле імені користувача вже заповнене: «вгадайхтоанно».

Я дійсно зробила усе це сама. Вгадай хто, Анно.

І це мусила бути я. Більше ніхто не знає мій пароль від комп'ютера. Навіть якщо хтось інший вдерся у будинок, навіть якщо сюди проліз Девід, — я єдина знаю пароль.

Моя голова хилиться на коліна.

Присягаюсь, я нічого з цього не пам'ятаю.

80

Я запихаю телефон назад до кишені, глибоко вдихаю та заходжу на «Агору».

Там на мене чекає скарбниця з повідомленнями. Скрупульозно їх розглядаю. Переважно усі знайомі користувачі дають про себе знати: «ДискоМайкі», Педро з Болівії, Талія із Затоки Сан-Франциско. Навіть СалліV: «*Із животиком!!!* — пише вона. — *Народжуватиму в квітні!!!*»

Якусь мить я витріщаюсь на екран. У мене болить серце.

Переїдімо до новачків. Їх четверо, шукають допомоги. Пальці ширяють над клавіатурою, потім падають на коліна. Хто я така, щоб казати іншим, як справлятися з їхніми розладами?

Я обираю всі повідомлення. Видаляю їх.

Вже збираюся вийти, коли з'являється віконце чату.

БабуняЛізі: Як ви, докторко Анно?

Чому б і ні? З усіма іншими я щойно попрощалася.

доктор_тут: Привіт, Лізі! Ваші сини досі з вами?

БабуняЛізі: Вільям так!

доктор_тут: Чудово! Як ваші успіхи?

БабуняЛізі: Відмінно. Я вже регулярно виходжу на вулицю. А ви як?

доктор_тут: Усе добре! Сьогодні мій день народження.

Господи, — думаю я, — це ж правда. Я зовсім про це забула. Мій день народження. Я над цим зовсім не задумувалась за минулий тиждень.

БабуняЛізі: Вітаю вас! Серйозне свято?

доктор_тут: Зовсім ні. Хіба що вважати число 39 серйозним!

БабуняЛізі: А я б усе віддала...

БабуняЛізі: Родичі вже привітали?

Я стискаю мишку.

доктор_тут: Мені треба в дечому вам зізнатися.

БабуняЛіззі: ???

доктор_тут: Моя сім'я загинула минулого грудня.

Курсор мигає.

доктор_тут: В автокатастрофі.

доктор_тут: У мене був роман на стороні. Ми з чоловіком сварилися через це, коли наше авто вилетіло з дороги.

доктор_тут: Я була за кермом.

доктор_тут: Мене відвідує психіатр, щоб допомогти мені впоратися з почуттям провини, так само, як і з агорафобією.

доктор_тут: Хочу, щоб ви знали правду.

Потрібно з цим покінчити.

доктор_тут: Я зараз мушу йти. Рада, що у вас усе добре.

БабуняЛіззі: Ой, люба моя дівчинко...

Бачу, що вона набирає наступне повідомлення, але не чекаю. Закриваю віконце чату та виходжу зі свого профілю. Досить із мене «Агори».

81

Я вже три дні не п'ю.

Це спадає мені на думку, коли я проводжу зубною щіткою у себе в роті. (Мое тіло може почекати з очищенням; рот — ні.)

Три дні... Коли я востаннє стримувалася так надовго? Я майже не думала про це.

Нахиляю голову, спльовую.

Тюбики, баночки й флакони з пігулками переповнюють шафку для ліків. Я витягую чотири.

Йду вниз, зі стельового вікна вечір проливає своє сіре світло мені на голову.

На дивані я обираю одну баночку, перевертаю її, веду по журнальному столику. Стежка з пігулок тягнеться, як хлібні крихти.

Розглядаю їх. Перераховую. Зсипаю в долоню. Розсипаю по верхні столу.

Підношу одну до губ.
Ні... Ще ні.

Ніч надходить швидко.

Я повертаюся до вікон і кидаю довгий погляд через сквер. Той будинок. Театр мого неспокійного розуму. *Як поетично*, думаю я.

Його вікна горять, ніби свічки на торті; у кімнатах порожньо.

Я відчуваю, що божевілля відпустило мене зі своїх лещат. Здригаюся у халаті.

Підіймаюся сходами нагору, до своєї кімнати. Завтра передивлюся пару улюблених фільмів. «Опівнічне мереживо»²⁴¹. «Іноземний кореспондент»²⁴² — як мінімум, сцену з вітряком. «23 кроки до Бейкер-Стрит»²⁴³. Можливо, ще раз «Запаморочення»; я задрімала під час останнього перегляду.

А післязавтра...

Я лежу в ліжку, чекаю, доки сон повністю наповнить голову; слухаю пульс будинку — внизу годинник, який вибиває дев'яту; просідання підлоги.

— З днем народження, — хором вітають Ед і Лівві. Я повертаюся на бік, відкочуюсь.

Сьогодні ж і у Джейн день народження, згадую я. День народження, який я їй сама призначила. Одинадцять одинадцятого.

І пізніше, посеред гупої ночі, коли я на мить виринаю зі сну, то чую, як кіт шастає чорнильно-темним сходовим колодязем.

П'ятниця, 12 листопада

82

Сонячне світло каскадом проливається зі стельового вікна, омиває сходи й збирається ставком на сходовому майданчику біля кухні. Коли я вступаю під нього, відчуваю себе під світлом прожектора.

Окрім цього місця, будинок занурений у темряву. Я затягнула усі штори, опустила усі жалюзі. Темрява густа, як дим; я майже можу відчутти її запах.

На екрані телевізора — фінальна сцена «Мотузки». Двоє привабливих молодих чоловіків, вбитий однокласник, труп, складений у старо-

винну скриню посеред вітальні, й знову Джиммі Стюарт; усі задіяні в чомусь схожому на єдиний кадр (взагалі-то це склеєні десятихвилинні фрагменти, але виглядає досить безшовно, як на 1948 рік). «*Кішки-мишки, кішки-мишки*, — нервується Фарлі Грейнджер²⁴⁴, доки навколо нього тісно затягується сітка. — *Але хто тут кішка, а хто — мишка?*». Я промовляю ці слова вголос.

Мій власний кіт витягнувся уздовж дивана, його хвіст погойднується, ніби загіпнотизована змія. Панч десь вивихнув задню ліву лапу; бачила, як він зранку важко накульгував. Я наповнила миску їжею на кілька днів, щоб він не...

Лунає дверний дзвінок.

Я зриваюся на дивані. Голова ривком повертається до дверей.

Хто це, в біса?

Не Девід; не Біна. Не доктор Філдінг, точно — він залишив кілька голосових повідомлень, але сумніваюся, що прийшов би без попередження. Хіба що він попередив про це в повідомленні, яке я проігнорувала.

Дзвінок лунає знову. Я ставлю фільм на паузу, опускаю ноги на підлогу, підводжусь. Підходжу до екрана домофону.

Це Ітан. Його руки затиснуті в кишенях; навколо шиї закручений шарф. Волосся горить у сонячних променях.

Я тисну на кнопку гучномовця.

— Твої батьки знають, що ти тут? — питаю я.

— Усе нормально, — каже він.

Я вагаюсь.

— Дуже холодно, — додає хлопець.

Натискаю на зумер.

За мить він входить до вітальні, за ним тягнеться холодне повітря.

— Дякую, — вихукує він, відсапуючись. — Там так холодно. — Він роззирається навколо. — А тут дуже темно.

— Тому що на вулиці дуже світло, — кажу я, хоча він має рацію. Я вмикаю торшер.

— Можна підняти жалюзі?

— Звісно. Хоча, ні, і так добре. Правда?

— Добре, — каже він.

Я сідаю скраечку кушетки.

— Можна мені тут сісти? — питає Ітан, показуючи на диван. *Можна, можна*. Дуже шанобливий, як для підлітка.

— Звісно. — Він сідає. Панч зіскакує з дивана та швидко заповзає під низ.

Ітан обводив поглядом кімнату.

— Цей камін працює?

— Він газовий, але так. Хочеш, щоб я увімкнула?

— Ні, просто цікаво.

Тиша.

— А для чого ці пігулки?

Я стріляю очима на журнальний столик. Пігулки, наче опале листя, розкидані по склу; чотири пляшечки, одна з яких порожня, стоять разом на маленькій пластиковій галявині.

— Я просто перераховувала їх, — пояснюю я. — Поповнювала новими.

— А, ясно.

Ще трохи тиші.

— Я прийшов... — починає він одночасно з тим, як я промовляю його ім'я.

Я веду далі.

— Вибач мене.

Він підводить голову.

— Прошу, вибач мене. — Тепер він знову опускає погляд на свої коліна, а я продовжую тиснути. — За всі проблеми і за те, що затягла тебе у все це. Я була настільки... *переконана*. Я була *така впевнена*, що щось відбувалося.

Він киває, не відводячи очей від підлоги.

— Це був... Це був дуже складний рік для мене. — Я заплющую очі; коли знову розплющую їх, бачу, що він дивиться на мене своїм ясним і уважним поглядом.

— Я втратила дитину й чоловіка. — Ковтаю. Вимовляю ці слова. — Вони померли. Вони мертві. — Дихай. Дихай. Один, два, три, чотири.

— І я почала випивати. Більше, ніж зазвичай. І займалася самолікуванням. Що небезпечно й неправильно. — Він пильно дивиться на мене.

— Це не... не те, щоб я вірила в те, що вони справді спілкуються зі мною... Знаєш, з...

— З того світу, — каже він низьким голосом.

— Саме так. — Я посуваюся, нахиляюсь вперед. — Я знала, що їх вже нема. Що вони мертві. Та мені подобалося слухати їхні голоси. І це відчуття... Його дуже важко пояснити.

— Ніби об'єднання?

Я киваю. Він такий непересічний підліток.

— Щодо всього іншого — я не... я навіть не можу пригадати більшість із того. Думаю, я хотіла контактувати з іншими людьми. Чи потребувала цього. — Волосся третєся об мої щоки, коли я хитаю головою. Я не розумію. Дивлюся просто на нього. — Але мені дуже шкода. — Я прокашлююся, випрямляюся. — Знаю, ти прийшов сюди не для того, щоб подивитися, як плаче доросла жінка.

— Я плакав перед вами, — зауважує він.

Я посміхаюся.

— Справді.

— Я позичав у вас фільм, пам'ятаєте? — Він витягує коробочку з кишені пальта, кладе її на столик. «Повинна настати ніч». Я їй забула про це.

— Зміг подивитися? — питаю я.

— Ага.

— Що думаєш?

— Моторошний. Той мужик.

— Роберт Монтгомері.

— Це той, що грав Денні?

— Так.

— Дуже моторошний. Мені сподобався той момент, де він питає дівчину... е-е-е...

— Розалінд Расселл.

— Та, що грала Олівію?

— Так.

— Де він питає її, чи подобається він їй, а вона йому така: «Ні», а він їй: «Всім іншим подобаюся», — він хихоче. Я розпливаюся в усмішці.

— Рада, що тобі сподобалось.

— Ага.

— Чорно-білі фільми не такі вже й погані.

— Ні, цей хороший.

— Можеш ще позичити будь-який, якщо хочеш.

— Дякую.

— Але я не хочу, щоб у тебе були проблеми з батьками. — Тепер він відвертається, розглядає решітку каміна. — Знаю, вони розлучені, — продовжую я.

Тихе шморгання.

— У них свої проблеми. — Погляд знову повертається до мене. — З ними справді дуже важко жити. Я б сказав, суперважко.

— Я думаю, багато молодих людей так думають про своїх батьків.

— Ні, але вони й справді такі.

Я киваю.

— Не можу дочекатися, коли піду в коледж, — каже він. — Ще два роки. Навіть менше.

— Ти вже знаєш, куди хочеш?

Він хитає головою.

— Не зовсім. Кудись далеко. — Він закидає руку назад, чухає спину. — Все одно в мене тут немає друзів.

— У тебе є дівчина? — питаю я.

Він хитає головою.

— Хлопець?

Здивовано дивиться на мене. Знижує плечами.

— Я намагаюся розібратися в собі, — пояснює він.

— Справедливо. — Цікаво, чи знають його батьки.

Дідусевий годинник вибиває один удар, другий, третій, четвертий.

— Ти знаєш, — кажу я. — Житло внизу звільнилося.

Ітан супиться.

— Що сталося з тим чоловіком?

— Він виїхав. — Я знову прокашлююся. — Але... якщо хочеш, можеш використовувати його. Той простір. Я знаю, як це, коли хочеться мати власний простір.

Це я так намагаюся помститися Алістеру та Джейн? Не думаю. Не *думаю*. Та, може, й добре — *було б* добре, я впевнена, — якби тут був ще хтось. До того ж, молода людина, навіть якщо це самотній підліток.

Я продовжую, ніби в нас торги:

— Телевізора там немає, але я можу дати тобі пароль від вай-фаю. І там є диван. — Я описую все яскраво, переконаю саму себе. — Це просто може бути місце, куди ти міг би втікати, коли вдома ставатиме нестерпно.

Його очі загоряються.

— Це було б класно.

Я зриваюся на ноги, доки він не передумав. Ключ Девіда на кухонній стійці, невеликий сріблястий уламок у похмурому світлі. Я беру його, подаю Ітану, який підводиться.

— Класно, — повторює він, запихаючи ключа до кишені.

— Заходь, коли тобі заманеться, — кажу я йому.

Він кидає погляд на двері.

— Мені, мабуть, час іти додому.

— Звісно. — Я не питаю, чи знають його батьки, що він тут.

— Дякую за... — він поплескує по кишені. — І за фільм.

— Немає за що. — Я проводжаю його у передпокій.

Перед тим, як вийти, він повертається, махає котові.

— Сьогодні малий якийсь сором'язливий, — та переводить погляд на мене. — У мене тепер є телефон, — з гордістю каже він.

— Вітаю.

— Хочете глянути?

— Звісно.

Він дістає потертий айфон.

— Це вживаний, та все одно.

— Дуже класно.

— Яка у вас модель?

— Не маю поняття. А в тебе?

— Шостий. Майже найновіший.

— Що ж, це справді класно. Я рада, що тепер у тебе є телефон.

— Я заніс ваш номер. Хочете мій?

— Твій номер?

— Ага.

— Звісно. — Він тицяє по екрану і я відчуваю, як мій телефон вібрує у глибинах халата. — Тепер він у вас, — пояснює Ітан, скидаючи виклик.

— Дякую.

Він тягнеться до ручки дверей, потім опускає руку, дивиться на мене несподівано серйозним поглядом.

— Мені дуже шкода, що з вами все те трапилось, — каже він, і його голос такий м'який, що мені стискає горло.

Я киваю.

Він виходить. Замикаю за ним двері.

Тягнуся назад до дивана. Панч виповзає з-під нього, застрибує мені на коліна.

Я дивлюся на журнальний столик, на сузір'я пігулок, яким він померезаний. Тягнуся, беру в руку пульт. Продовжую дивитися кіно.

«Чесно кажучи, — каже Джиммі Стюарт, — це й справді мене дещо лякає».

Субота, 13 листопада

83

Пів на одинадцятую, і я почуваюся по-іншому.

Можливо, то через сон (дві пігулки темазепаму, дванадцять годин); можливо, то через шлунок — після того, як Ітан пішов, після того, як

закінчився фільм, я приготувала собі сандвіч. Вперше за цілий тиждень щось, що хоча б трішки нагадає справжню їжу.

Що б там не було, яка б не була причина, а я почуваюся по-іншому. Мені краще.

Приймаю душ. Стою під потоком; вода змочує мені волосся, обливає плечі. Минає п'ятнадцять хвилин. Двадцять. Півгодини. Коли я виходжу, розтерта і нашампунена, то почуваюся наче в новій шкірі. Заповзаю в джинси та светр (Джинси! Коли я востаннє одягала джинси?).

Підходжу до вікна, підіймаю жалюзі; світло вибухає в кімнаті. Заплющую очі, даю йому мене погріти.

Почуваюся здатною боротись, готовою до нового дня. Готовою до келиха вина. Лише одного.

Я подорожую вниз, роблячи зупинки в кожній кімнаті, підіймаю жалюзі, розсуваю штори. Будинок заливає світлом.

На кухні наливаю собі на кілька пальців мерло («Тільки скотч міряють пальцями», — чую я слова Еда. Я відштовхую його, доливаю ще один палець).

Тепер «Запаморочення», другий раунд. Вмощуюся на дивані, промотую на початок, до того смертельного епізоду зі стрімким пірнанням камери. Джиммі Стюарт підіймається у кадр, деручись по драбині. Віднедавна я проводжу з ним досить багато часу.

Через годину, під час свого третього келиха:

«Він був готовий помістити свою дружину в заклад, — інтонує судовий чиновник, який керує розслідуванням, — де б її психічне здоров'я було під опікою кваліфікованих фахівців». Я посуваюся на дивані, встаю, аби поповнити келих.

Удень я вирішила, що трохи пограю в шахи і зайду подивитися, що новенького на моєму сайті про класичні фільми, та, можливо, прибору в домі — кімнати нагорі аж просякли пилюкою. За жодних обставин я не спостерігатиму за своїми сусідами.

Навіть за Расселлами.

Особливо за Расселлами.

Коли я стаю перед кухонним вікном, то навіть не дивлюся на їхній будинок. Повертаюся до нього спиною, йду назад до дивана, прилягаю.

Минає трохи часу.

«На жаль, хоча він і знав про її схильності до самогубства...»

Я проводжу поглядом по розсипу пігулок на столику. Тоді сідаю, кладу ступні на килим, зсипаю пігулки собі в руку. Невеликий курган у кулаці.

«Суд присяжних вважає, що Медлін Елстер вчинила самогубство внаслідок психічного розладу».

Ви помиляєтесь, думаю я. Усе сталося не так.

Я по одній складаю пігулки до пляшечки. Міцно закриваю кришкою.

Коли я знову вмощуюся на дивані, то думаю: цікаво, коли прийде Ітан. Може, він захоче більше поспілкуватись.

«Далі я піти не зміг», — каже Джиммі з гіркотою в голосі.

— Не зміг, — повторюю я.

Минає ще година; призахідне світло падає на кухню. Я вже достатньо наклюкалась. Секунду тому в кімнату прикульгав кіт; він нявчить, коли я оглядаю його лапу.

Я кривлюся. За цілий рік я хоча б раз подумала про ветеринара?

— Яка я безвідповідальна, — кажу Панчеві.

Він кліпає, скручується у мене межі ніг.

На екрані Джиммі штовхає Кім Новак вгору, на вершину дзвіниці. «Я не міг йти за нею — бачить Бог, я намагався, — плаче він, тримаючи Кім за плечі. — Не усім випадає другий шанс. *Я хочу припинити ці терзання*».

— Я хочу припинити ці терзання, — кажу я. Заплющую очі, повторюю. Гладжу kota. Тягнуся за келихом.

«Це вона померла, не ти. Моя справжня дружина, — кричить Джиммі. Його руки змикаються в неї на горлі. — Ти була лише копією. Ти була підробкою».

Щось дзвенить у мене в голові, ніби звук радара. Такий м'який звук, високий та віддалений, але він мене відволікає.

Хоча тільки поверхнево. Я відкидаюся назад, сьорбаю вино.

Монахиня, крик, дзвін і кінець фільму.

— Отак я б хотіла померти, — повідомляю я своєму котові.

Зіскрябую себе з дивана, опускаю Панча на підлогу; він протестує. Несу келих до раковини. Треба почати підтримувати порядок у домі. Ітанові, можливо, захочеться проводити тут час — не в захваті я від ідеї стати новою леді Гевішем²⁴⁵ (Ще один вибір книжкового клубу Крістін Грей. Варто дізнатися, що вони зараз читають. *Це* точно не завдасть ніякої шкоди).

Нагорі, в кабінеті, я відвідую свій шаховий форум. Минає дві години, за вікном спадає ніч; я виграю третю партію поспіль. Час відсвяткувати. Дістаю з холодильника пляшку мерло — найкраще мені грається, коли всередині усе добре змащене — і наливаю собі дорогою сходами, проливаючи трохи на ротанг. Пізніше протру.

Ще дві години, ще дві перемоги. Невпинна я. Виливаю залишки вина собі в келих. Я випила більше, ніж хотіла, але завтра я постараюся краще.

Коли починається моя шоста партія, я думаю про останні два тижні, про лихоманку, що охопила мене. То був наче гіпноз, як у Джин Тірні у «Водоверті»; то було наче божевілля, як в Інґрід Бергман у «Газовому світлі». Я робила речі, про які не пам'ятала. Я *не робила* речі, про які *пам'ятала*. Клінічний лікар у мені вже потирає руки; справжній випадок дисоціативного розладу? Доктор Філдінг...

Дідько.

Я випадково пожертвувала королевою — переплутала її зі слоном. Я лаюся, вибухаючи слівцем на літеру «Ф». Я вже кілька днів не лаялась. Я прожовую це слівце, смакую його.

Та все одно. Та королева. «Рук-н-ролл», звісно ж, кидається на неї, забирає.

«Якого милого??? — пише він мені. — Класний хід, лол!!!»

«Я помилилася, думала, то інша фігура», — пояснюю я та підношу келих до рота.

А тоді завмираю.

84

Що, коли...

Думай.

Воно викручується від мене, ніби кров у воді.

Я відставляю келих.

Що, коли...

Ні.

Так.

Що, коли:

Джейн — жінка, яку я знала як Джейн, — ніколи й не була Джейн?

...Ні.

...Так.

Що, коли...

Що, коли вона від самого початку була кимось іншим?

Це те, що мені сказав Литтл. Ні — це половина того, що мені сказав Литтл. Він сказав, що жінка по сусідству, жінка з блискучим волоссям і вузькими стегнами, це абсолютно точно, очевидно, Джейн Расселл. Добре. Прийнято.

Та що, коли жінка, з якою я бачилась, чи думала, що бачилась, була реальною людиною — і просто вдавала із себе Джейн? Фігура, яку я сплутала з іншою фігурою? Слон, якого я сплутала з королевою.

Що, коли *вона* була копією — та, що померла? Що, коли вона була підробкою?

Келих відпливає геть від моїх губ. Я ставлю його на стіл, відсуваю вбік.

Тоді чому ж?

Думай. Припустімо, що вона справді існувала. Так: відкинемо Литтла, відкинемо логіку, і припустимо, що я від самого початку мала рацію — чи більш-менш. Вона справді існувала. Вона була тут. Вона була *там*, у їхньому будинку. Для чого Расселлам заперечувати — чому вони заперечували — її існування? Вони могли правдоподібно налягати, що то не Джейн, але вони пішли далі.

І звідки вона так багато про них знала? Чому вона вдавала із себе когось іншого?

— Ким вона б могла бути? — питає Ед.

Ні. Припини.

Я встаю, підходжу до вікна. Підіймаю погляд на будинок Расселлів — *той будинок*. Алістер із Джейн стоять на кухні, розмовляють; він в одній руці тримає ноутбук, у неї руки складені на грудях. Хай обертаються, думаю. В темряві кабінету я почувуюся в безпеці. Почувуюся прихованою.

Краєм ока помічаю якийсь рух. Я переводжу погляд нагору, на кімнату Ітана.

Він біля вікна, наче худа тінь перед світлом лампи, що у нього за спиною. Обидві руки притиснуті до скла, ніби він намагається щось розгледіти крізь нього. За мить він підіймає руку. Махає мені.

У мене прискорюється пульс. Я повільно махаю у відповідь.

Наступний хід.

85

Біна відповідає після першого ж гудка.

— У тебе все добре?

— Я...

— Мені дзвонив твій лікар. Він дуже за тебе хвилюється.

— Я знаю. — Я сиджу на сходах в невеликому потічку місячного світла. Біля ноги — мокрий клаптик, де я перед тим розлила вино. Треба буде витерти.

— Він каже, що намагався до тебе додзвонитися.

— Я знаю. Я в нормі. Скажи йому, що я в нормі. Послухай...

— Ти пила?

— Ні.

— У тебе голос... Говориш нерозбірливо.

— Ні. То я просто спала. Послухай, я тут думала...

— Я думала, ти спала.

Я ухиляюся від цієї ремарки.

— Я тут думала про дещо.

— Про що? — обережно питає вона.

— Про своїх сусідів. Про ту жінку.

— О боже, Анно. — Вона зітхає. — Це... Я хотіла поговорити про це з тобою в четвер, але ти мене навіть не впустила.

— Я знаю. Вибач. Але...

— Тієї жінки навіть *не існувало*.

— Ні, просто я не можу *довести*, що вона існує. Існувала.

— Анно, це божевілля. Із цим покінчено.

Я затихаю.

— Нічого доводити. — Напористо, майже сердито; я ще ніколи її такою не чула. — Я не знаю, про що ти думала, чи що з тобою... відбувалося, але це *скінчилося*. Ти руйнуєш собі життя.

Я слухаю її дихання.

— Чим довше ти тягнеш цю справу, тим довше ти потім від цього відходитимеш.

Тиша.

— Ти маєш рацію.

— Ти серйозно?

Я зітхаю.

— Так.

— Прошу, скажи, що ти нічого не витвориш.

— Не витворюю.

— Пообіцяй мені.

— Обіцяю.

— Скажи, що все те було лише у тебе в голові.

— Все це було лише у мене в голові.

Тиша.

— Біно, ти маєш рацію. Вибач. То був просто... ефект післядії чи щось таке. Ніби нейрони, які й далі спалахують після смерті.

— Що ж, — каже вона потеплілим голосом. — Щодо *цього* не знаю.

— Вибач. Просто хочу сказати, що нічого не робитиму.

— І ти *обіцяєш*.

— Я обіцяю.

— Тож, коли наступного тижня в нас буде тренування, я не буду слухати нічого такого, що б мене непокоїло.

— Нічого, окрім тих звуків, які я зазвичай видаю.

Я чую, що вона посміхається.

— Доктор Філдінг сказав, що ти знову виходила з дому. Вийшла до кав'ярні.

Цілу вічність тому.

— Ага.

— І як воно було?

— Ой, жахливо.

— Ну, все одно.

— Все одно.

Знову пауза.

— Востаннє... — каже вона.

— Я обіцяю. Те все було у мене в голові.

Ми прощаємось. Закінчуємо дзвінок.

Моя рука потирає потилицю, як і майже завжди, коли я брешу.

86

Мені потрібно все добре продумати перед тим, як діяти. У мене немає права на помилку. У мене немає союзників.

Або, мабуть, є один. Та я з ним поки що не зв'язуватимусь. Не могу.

Думай. Мені потрібно думати. Але спочатку потрібно поспати.

Можливо, то через вино — найпевніше, що через вино, але я несподівано почуваюся страшенно втомленою. Перевіряю телефон. Майже десята тридцять. Час летить.

Я повертаюся до вітальні, вимикаю торшер. Йду в кабінет, вимикаю комп'ютер (Повідомлення від «Рук-н-ролла»: «Де ти зникла???»). Знову нагору, до спальні. Панч іде слідом, спотикаючись. Треба якось дати раду його лапі. Можливо, Ітан міг би віднести його до ветеринара.

Зазираю до ванної. Надто втомлена, щоб умитися, почистити зуби. Між тим, я і те, й те зробила вже сьогодні зранку — завтра надолужу. Я скидаю одяг, беру kota, залажу до ліжка.

Панч обходить простирадла, вмощується в дальньому кутку. Я слухаю його дихання.

І знову, може, справа у вині... Майже точно у вині, та я не можу заснути. Я лягаю на спину, витріщаюся на стелю, на хвильки ліпнини багетів під стелею; перекочуюсь на бік, заглядаю в темряву коридору. Перевертаюся на живіт, занурюю обличчя в подушку.

Темазепам. Так і стоїть у своїй пляшечці на журнальному столику. Мені потрібно підвестися, піти вниз. Натомість я перекидаюся на інший бік.

Тепер я дивлюся через сквер. Будинок Расселлів уклався спати: на кухні темно; штори вітальні затягнуті; кімната Ітана мерехтить лише примарним сяйвом комп'ютерного монітора.

Я вдивляюся в неї, доки не слабнуть очі.

— Що ти робитимеш, матусю?

Перевертаюся, ховаю обличчя в подушку, міцно склепляю повіки. Не зараз. Не зараз. Зосередься на чомусь іншому, на будь-чому.

Зосередься на Джейн.

Я промотую час назад. Ще раз прослуховую розмову з Біною; бачу Ітана біля вікна, світло за спиною, пальці, розчепірені на склі. Міняю плівку, промотую «Запаморочення», візит Ітана. Самотні години тижня пробігають у зворотному порядку; кухня наповнюється людьми — спочатку детективи, потім Девід, потім Алістер з Ітаном. Тепер прискорюю перемотку, переглядаю невиразні обриси кав'ярні, лікарні, ночі, коли я бачила її смерть, фотоапарата, що випадає мені з рук, — назад-назад-назад, до моменту, коли вона відвернулася від раковини та глянула на мене.

Стоп. Перевертаюся на спину, розплющую очі. Стеля наді мною розгортається на подобу екрана проєктора.

А в кадрі Джейн — жінка, котру я знала як Джейн. Вона стоїть біля кухонного вікна, а між плечима звисає ота її коса.

Епізод відтворюється сповільнено.

Джейн повертається до мене, я збільшую її яскраве обличчя, її наелектризовані очі, блискучий срібний кулон. Тепер зменшую зображення, воно стає широкоформатним: склянка води у неї в одній руці, склянка бренді — в іншій. «Не знаю, чи насправді бренді щось *дасть!*» — щебече вона об'ємним голосом.

Я ставлю кадр на паузу.

Що сказав би Веслі? *Удосконалимо наш підхід, Фокс.*

Запитання перше: чому вона представляється мені як Джейн Расселл?

...Запитання перше, доповнення: вона *справді* це робить? Хіба не я заговорила першою, звернувшись до неї на те ім'я?

Я знову відмотую до моменту, коли вперше чую її голос. Вона відвертається назад до раковини. Відтворення: «Я саме йшла до сусіднього будинку...».

Так. Це воно — ось той момент, коли я вирішила, хто вона. Момент, коли я під неправильним кутом глянула на шахову дошку.

Отже, запитання друге: як вона відповіла? Промотую вперед, примружуюся на стелю, зосереджуюся на її губах, коли чую свій голос: «Ви — жінка через сквер, — кажу я. — Ви Джейн Расселл».

Вона червоніє. Розтуляє губи. Вона каже...

А тоді я чую дещо інше, щось поза екраном.

Щось внизу.

Це звук розбитого скла.

87

Якщо я викличу 911, то як швидко вони прибудуть? Якщо я подзвоню Литтлу, чи він підніме слухавку?

Рука падає набік.

Телефону під рукою немає.

Я плескаю по подушці біля себе, нишпорю під ковдрами. Нічого. Телефон десь не тут.

Думай. *Думай*. Коли я його востаннє використовувала? На сходах, коли розмовляла з Біною. А потім... А потім я пішла до вітальні, щоб вимкнути світло. Що я зробила з телефоном? Принесла його в кабінет? Залишила там?

Не має значення, усвідомлюю я. У мене його немає.

Той звук знову розколює тишу. Хрускіт скла.

Я встаю з ліжка повільно, ставлю на килим спочатку одну ногу, потім другу. Підводжуся. Бачу халат, що висить на спинці крісла, стягую його. Крадуся до дверей.

Зовні сире світло падає зі стельового вікна. Я прослизую через нього, притискаюся спиною до стіни. Униз спіральними сходами, я дихаю швидкими ривками, серце, ніби гармата в грудях.

Спускаюся на наступний майданчик. Внизу все тихо.

Повільно... повільно... переступаючи з п'ятки на носок, проходжуся ротангом, потім килимом. Крізь дверний проріз я оглядаю стіл. Телефона не видно.

Обертаюсь. Ще один поверх. Я неозброєна. Не можу викликати допомогу.

Внизу хрустить скло.

Здрігаюся, стукаюся стегном об ручку дверей комірчини.

Двері комірчини.

Беруся за ручку. Повертаю. Чую клацання, прочиняю двері.

Переді мною зяє вугільна темрява. Ступаю вперед.

Всередині проводжу рукою вправо, намагаю пальцями поличку. Мотузка лампочки б'є мені по лобі. Ризикнути? Ні, світло надто яскраве; воно проллється на сходи.

Рухаюся далі в темряві, змахуючи руками перед собою, ніби граю в піжмурки. Доки однією не торкаюся його: прохолодного металу скриньки для інструментів. Знаходжу засувку, відмикаю її, тягнуся всередину.

Канцелярський ніж.

Я виходжу з комірчини зі зброєю в руках, перемикаю фіксатор; виступає лезо, воно блищить під променем місячного саява. Я виходжу на сходи, притиснувши лікоть до тіла й виставивши ніж перед собою. Іншою рукою тримаюся за поручень. Ступаю вперед.

І згадую про телефон у бібліотеці. Стационарний телефон. Усього за кілька ярдів від мене. Я повертаюся.

Але до того, як зробити крок, я чую інший звук знизу:

— Місіс Фокс, — кличе хтось мене. — Ходить до мене на кухню.

88

Я знаю цей голос.

Лезо тремтить у мене в руці, доки я спускаюся сходами, обережно, тримаючись за гладеньку поверхню поручня. Чую своє дихання. Чую свої кроки.

— Правильно. Будь ласка, швидше.

Я ступаю на підлогу, зависаю просто біля входу. Так глибоко дихаю, що аж закашлююся. Намагаюся стримати кашель, хоча він все одно знає, що я тут.

— Заходьте.

Я заходжу.

Місячне світло затоплює кухню, встелює кухонну поверхню сріблом, наповнює порожні пляшки біля вікна. Світиться кран; раковина наповнена мерехтінням. Навіть підлога сяє.

Він спирається на кухонний острів, темний силует у білому світлі, плаский, як тінь. Під ногами виблискують рештки: уламки скла розсипані по підлозі. На кухонній поверхні біля нього видніються обриси пляшок і келихів, по вінця наповнених місяцем.

— Вибачте за... — він обводить рукою кімнату, — гармидер. Не хотів підійматися нагору.

Я не відповідаю, тільки сильніше стискаю руків'я ножа.

— Я терпів, місіс Фокс. — Алістер зітхає, повертаючи голову вбк так, що я бачу лише його профіль, окреслений світлом; високе чоло, стрімкий ніс. — *Докторко* Фокс. Чи як ви там... себе називаєте. — З його слів скрапує алкоголь. Він дуже п'яний, усвідомлюю я.

— Я терпів, — повторює він. — Я багато із чим мирився. — Шморгає носом, бере одну склянку, крутить її в руках. — Усі мирилися, та я найбільше. — Тепер я бачу його чіткіше; куртка застебнута під саме горло, а на руках темні рукавички. До горла підступає клубок.

Я досі не сказала ані слова. Натомість підходжу до вимикача, тягнуся.

Склянка вибухає за пару дюймів від моєї долоні. Я відскакую.

— Тримайся подалі від сраного світла, — гаркає він.

Я завмираю, пальці стискають дверний косяк.

— Хтось мусив би нас попередити про вас. — Він хитає головою, сміється.

Я ковтаю слину. Його сміх приглушується, стихає.

— Ви дали моему синові ключ від вашої квартири. — Витягує ключ. — Я повертаю його. — Ключ дзенькає, коли він кидає його на острів. — Навіть якби ви не мали... *схиблені* мізки, я б не хотів, щоб він проводив час із дорослою жінкою.

— Я викличу поліцію, — шепочу я.

Він пирхає.

— *Уперед*. Ось ваш телефон. — Він підймає його з поверхні, перекидає з руки в руку раз, двічі.

Так, я залишила його на кухні. І на мить мені здається, що він розтритить його об підлогу чи швиргоне об стіну; але замість того він кладе його біля ключа.

— Поліція вважає вас жартівницею, — каже він, ступаючи *вперед*. Я виставляю перед собою ніж.

— Ой! — Він вишкірюється. — Ой! Що це ви задумали з *отим*? — Робить ще один крок уперед.

Цього разу я також підходжу до нього.

— Забирайся з мого дому, — кажу я йому. Рука тремтить. Лезо блищить на світлі маленьким шматочком сріблястого покриття.

Він зупиняється, припиняє дихати.

— Хто та жінка? — питаю я.

І несподівано його рука кидається мені до горла, змикається на ньому. Він штовхає мене назад так, що я гупаюся об стіну, голову ледь не розколює. Я скрикую. Його пальці стискаються на моїй шкірі.

— У тебе галюцинації. — Його дихання, гаряче від спиртного, обпалює мені обличчя, ріже очі. — Тримайся подалі від мого сина. Тримайся подалі від моєї дружини.

Я давлюся, задихаюся. Однією рукою впиваюся йому в пальці, роздряпаю нігтями зап'ясток.

Іншою замахуюся лезом йому в бік.

Та я промахуюсь, і ніж падає на підлогу. Він стає на нього, ще сильніше здавлює горло. Я скрикую.

— Тримайся подалі від усіх нас, курво, — видихає він.

Минає мить.

Ще одна.

Мені тьмариться в очах. По щоках течуть сльози.

Я втрачаю свідомі...

Він відпускає мене. Я сповзаю на підлогу, відкашлююся.

Тепер він височіє наді мною. Різко шаркає ногою, відштовхуючи лезо в куток.

— Запам'ятай це, — каже він, відсапуючись, і його голос пашіє люттю. Я не можу підняти на нього очі.

Та я чую, він промовляє ще одне слово, дрібне, тендітно м'яке:

— Прошу.

Тиша. Я дивлюся, як його черевики обертаються, відступають.

Коли він проходить повз острів, то проводить по ньому рукою. Хвиля скла розбивається об підлогу, розколюється, розсипається на друзки. Я намагаюся закричати. Горло тільки висвистує.

Він підходить до дверей у передпокій, відсмикує засуви. Я чую грюкіт вхідних дверей.

Однією рукою тримаюся за ший, іншою обхоплюю бік. Я ридаю.

А коли Панч прикульгав до кухні та обережно облизав мені руку, я заридала ще сильніше.

Неділя, 14 листопада

89

Я розглядаю своє горло у дзеркалі ванної. П'ять сапфірово-синіх синців, темна хватка на моїй шиї.

Дивлюся на kota, який скрутився на кахельній підлозі та облизує свою поранену лапу. Два чоботи пара.

Я не повідомлятиму про подію минулої ночі в поліцію. Не буду і не можу. Звісно, є докази, справжні відбитки пальців у мене на шиї, та їм захочеться знати, чому Алістер взагалі прийшов сюди, а суть у тому, що... що ж. *Я запросила підлітка, за сім'єю якого я спостерігала та яким погрожувала, позависати у мене в підвалі. Ну, знаєте, на заміну моїм мертвим дитині та чоловікові.* Це виглядатиме не найкраще.

— Виглядатиме не найкраще, — кажу я, випробовуючи власний голос. Він слабкий, зів'ялий.

Я виходжу з ванної та спускаюся сходами вниз. Мій телефон, глибоко в кишені мого халату, стукається мені об стегно.

Я підмітаю скло — розбиті тіла пляшок і келихів; висмикую скалки та уламки з підлоги, висипаю їх у пакет для сміття. Намагаюся не думати про те, як він схопив мене, стиснув мені горло. Як стояв наді мною. Як ступав по мерехтливих руїнах під ногами.

Біла береза у мене під капцями сяє, ніби пляж.

За кухонним столом я бавлюся з ножем, слухаю клацання леза, коли воно ковзає туди-сюди.

Я дивлюся через сквер. Будинок Расселлів також дивиться на мене своїми порожніми вікнами.

Цікаво, де всі. Цікаво, де він.

Мені варто було краще прицілитись. Сильніше замахнутись. Я уявляю, як лезо прорізає його куртку, розпорює шкіру.

І тоді у тебе в будинку стівав би кров'ю чоловік.

Я відставляю ніж і підношу чашку до губ. У буфеті нема чаю — Ед ніколи за це не турбувався, а я віддавала перевагу іншим напоям, — тому я попиваю підсолену теплу воду. Вона обпалює мені горло. Я здригаюсь.

Знову дивлюся через сквер. Тоді встаю, щільно опускаю жалюзі.

Минула ніч видається сном із лихоманки, локоном диму. Кіноекран у мене на стелі. Яскравий зойк скла. Порожнеча комірчини. Закручена сходово кліть. І він стоїть там, кличе мене, чекає на мене.

Я торкаюся горла. *«Не кажи мені, що то був сон, що він ніколи сюди не приходив»*. Звідки... так: знову «Газове світло».

Тому що то був не сон (*«Це не сон! Це все насправді!»*) — Міа Ферроу²⁴⁶, «Дитина Розмарі»). У мій будинок проникли. Знищили моє майно. Мені погрожували. На мене напали. І я нічого не можу з цим вдіяти.

Я нічого не можу *ні з чим* вдіяти. Тепер я знаю, що Алістер жорсткий; знаю, на що він може бути здатним. Але він має рацію: поліція мене не слухатиме. Доктор Філдінг думає, що я помішана. Я сказала Біні, пообіцяла їй, що з цим покінчено. До Ітана немає доступу. Веслі немає. Нікого немає.

— Вгадай, хто?

Цього разу вона, слабко, але чітко.

Ні. Я хитаю головою.

«Хто та жінка?», — спитала я Алістера.

Якщо вона існувала.

Я не знаю. І ніколи не дізнаюсь.

90

Решту ранку я проводжу в ліжку, тоді залишаюсь там і до полудня, намагаюся не плакати, намагаюся не думати — про минулу ніч, про сьогодні, про завтра, про Джейн.

За вікном згущуються хмари, нависають своїми великими темними черевами. Я натискаю на додаток «Погода» на телефоні. Сьогодні вночі обіцяють грози.

Опускаються похмурі сутінки. Я затягую штори й відкриваю ноутбук, кладу його перед собою; він нагріває простирадла, доки я дивлюся «Шараду».

«Що мені зробити, щоб ти був задоволений? — вимагає Кері Грант. — Стати наступною жертвою?».

Я здригаюсь.

Доки фільм закінчується, я вже дрімаю. Наростає заключна музика; я ляскаю долонею по ноутбуку, закриваю його.

Пізніше я прокидаюся від дзижчання телефона.

Попередження

Повідомлення про можливі підтоплення у вашій місцевості до 03:00 за східним часом. Уникайте затоплених місць. Слідкуйте за місцевими новинами. — НПС.

Невсипуща ця Національна погодна служба. Я дійсно планую уникати затоплених місць. Позіханням відкорковую рот, витягую себе з ліжка, човгаю до штор.

Надворі темно. Дощу ще немає, але небо потонуло, хмари ще більше знизилась; гіллям платана кидає з боку на бік. Я чую шум вітру. Обіймаю себе однією рукою.

За сквером загоряється світло на кухні Расселлів: він підходить до холодильника. Відкриває його, витягує пляшку — здається, пиво. Цікаво, чи то він знову напивається.

Пальці несвідомо тягнуться до горла. Бодем озиваються синці.

Я зтягаю штори й повертаюся до ліжка. Стираю повідомлення з телефону, перевіряю час: 21:29. Я б могла ще один фільм переглянути. Могла б чогось випити.

Пальці неухважно тринькають по екрану. Я п'ю, думаю. Єдине тільки — боляче ковтати.

Спалах кольорів на пальцях. Дивлюся на телефон; я відкрила галерею зображень. Серцебиття сповільнюється: тут та фотографія, де я сплю. Фотографія, яку я нібито зробила сама.

Я відсахуюсь. За мить видаляю її.

На екрані одразу ж з'являється попереднє фото.

Якусь мить я не впізнаю його. А тоді згадую: я зробила цю фотографію з вікна кухні. Захід сонця, забарвленого як апельсиновий шербет²⁴⁷, віддалені будівлі, що кусають його, ніби зуби. Позолочена світлом вулиця. Пташка, яка завмерла в небі, широко розкинувши крила.

І на склі відображення жінки, котру я знала як Джейн.

Напівпрозоре, з розмитими краями, — але це точно зображення Джейн, що, ніби привид, зачайлося у правому нижньому кутку. Вона дивиться в камеру, очі спокійні, губи розтулені. Одна рука витягнута за кадр — вона розчавлює сигарету в мисочці, я пам'ятаю. Над її головою я бачу густий вигин диму. Відмітка часу показує 18:04, фото майже двотижневої давності.

Джейн. Я схилилася над екраном, майже не дихаю.

Джейн.

«Світ — чудове місце», — сказала вона.

«Не забувай про це і не втрачай його», — сказала вона.

«Моя дівчинка», — сказала вона.

Вона *справді* казала ці слова, усі до єдиного, тому що вона *справді* існувала.

Джейн.

Я падаю з ліжка, за мною тягнуться простирадла, ноутбук зісковзує на підлогу. Кидаюся до вікна, розчахую штори.

Тепер світло горить у вітальні Расселлів — у кімнаті, де все це почалося. Там вони й сидять, удвох, на тому смугастому диванчику: Алістер зі своєю дружиною. Він сутулиться, в руці тримає пляшку пива; вона підігнала під себе ноги та проводить пальцями по своєму блискучому волоссі.

Брехуни.

Я дивлюся на телефон у руці.

Що мені з цим робити?

Я знаю, що сказав би — скаже — Литтл: фото не доводить нічого, окрім свого ж існування... а також існування цієї анонімної жінки.

— Доктор Філдінг також тебе не слухатиме, — каже мені Ед.

Заткнися.

Але він має рацію.

Думай. Думай.

— А як щодо Біни, матусю?

Припини.

Думай.

Є лише один можливий хід. Мої очі тягнуться з вітальні до темної спальні нагорі.

Візьми пішака.

— Алло?

Голос пташеняти, крихкий та слабкий. Я заглядаю в темряву його вікна. Його там не видно.

— Це Анна, — кажу я.

— Я знаю. — Майже шепотом.

— Де ти?

— У своїй кімнаті.

— Я тебе не бачу.

За мить він з'являється у вікні, ніби примара, худючий і блідий у білій футболці. Я притуляю руку до скла.

— Бачиш мене? — питаю я.

— Так.

— Треба, щоб ти прийшов.

— Я не можу. — Він хитає головою. — Мені не дозволяють.

Я опускаю очі назад до вітальні. Алістер із Джейн не рухаються.

— Я знаю, але це дуже важливо. Це *дуже* важливо.

— Тато забрав у мене ключ.

— Я знаю.

Пауза.

— Якщо я бачу вас... — Він затихає.

— Що?

— Якщо я бачу вас, то й вони можуть.

Я гойдаюся назад на одній нозі, затагнувши штори, залишаючи крихітний проріз між ними.

Перевіряю вітальню. Так і сидять.

— Просто прийди, — кажу я. — Прошу. Ти не...

— Що?

— Ти... Коли ти зможеш вийти?

Знову пауза.

Я бачу, як він дивиться на екран телефону, потім знову підносить його до вуха.

— Мої батьки дивитимуться «Гарну дружину»²⁴⁸ о десятій. Я, мабуть, зможу вийти тоді.

Тепер вже я перевіряю телефон. Двадцять хвилин.

— Добре. Чудово.

— Усе нормально?

— Так. — Не стривож його. *Ти в небезпеці*. — Але є дещо, про що я мушу з тобою поговорити.

— Мені було б зручніше прийти завтра.

— Це не може чекати. Справді...

Опускаю погляд вниз. Джейн розглядає торшер біля себе, тримає пляшку пива.

Алістер зник.

— Кидай слухавку, — кажу я раптово вищим голосом.

— Що?

— *Кидай слухавку*.

Він роззявляє рота.

Його кімната вибухає світлом.

Позаду з'являється Алістер, тримаючи руку на вимикачі.

Ітан обертається, рука опускається на бік. Я чую, що дзвінок завершився.

І спостерігаю цю сцену в німій тиші.

Алістер бовваніє у дверях, щось говорить. Ітан ступає вперед, підіймає руку, махає телефоном.

Якусь мить вони так і стоять, не рухаючись.

Тоді Алістер широкими кроками прямує до сина. Забирає в нього телефон. Дивиться на екран.

Потім на Ітана.

Проходить повз нього, до вікна, його очі палають. Я відступаю далі у свою спальню.

Він розводить руки, опускає жалюзі по обидва боки вікна. Щільно зачиняє їх.

Кімната закрита від мене.

Шах і мат.

92

Я відвертаюся від штор і оглядаю свою спальню.

Не можу уявити, що там відбувається. Через мене.

Тягну свої ноги до сходів. З кожним кроком я думаю про Ітана за тими вікнами, самого зі своїм батьком.

Вниз-униз-униз.

Я заходжу на кухню. Доки споліскую келих у раковині, звучить низький гуркіт грому, і я визираю назовні. Хмари мчать вже швидше, гілки платана молотять повітря. Вітер посилюється. Насувається буря.

Я сиджу за столом, посмоктую мерло. «Срібна затока, Нова Зеландія» — написано на етикетці під невеличкою гравюрою корабля, яким кидає бурхливе море. Може, мені переїхати в Нову Зеландію, почати там усе з нуля. Мені подобається, як звучить — Срібна затока. Я б залюбки знову поплавала під вітрилом.

Якщо я колись вийду з цього будинку.

Я підходжу до вікна та підіймаю зовнішні віконниці; дощ поколює скло. Дивлюся через сквер. Жалюзі досі зачинені.

Щойно підходжу до стола, лунає дзвінок у двері.

Він прорізається крізь тишу, ніби сигнал тривоги. Рука смикається; вино вихлюпується через краї келиха. Я дивлюся на двері.

Це він. Це Алістер.

Паніка нападає зненацька. Пальці пірнають до кишені, хапаються за телефон. А іншою рукою я беру канцелярський ніж.

Я стою, а тоді повільно перетинаю кухню. Підходжу до домофону. Збираюся із силами, дивлюся на екран.

Ітан.

Легені розслаблюються.

Ітан гойдається на п'ятках, обхопив себе руками. Я натискаю на зумер і відмикаю засуви. Через мить він забігає досередини, в його волосся виблискують краплі дощу.

— Що ти тут робиш?

Він витріщається на мене.

— Ви ж сказали прийти.

— Я думала, твій батько...

Він зачиняє двері, проходить повз мене до вітальні.

— Я сказав йому, що то мій друг з плавання.

— Він хіба не перевірів твій телефон? — питаю я, йдучи за ним.

— Я зберіг ваш номер під іншим іменем.

— А якби він передзвонив?

Ітан стенає плечима.

— Але ж не передзвонив. Що це? — Він дивиться на канцелярський ніж.

— Нічого. — Я кидаю його до кишені.

— Можна скористатися вашим туалетом?

Я киваю.

Поки він у червоній кімнаті, я клацаю в телефоні, готую свій хід.

Лунає звук зливу, шумить кран, і ось він знову підходить до мене.

— А де Панч?

— Я не знаю.

— Як його лапка?

— Добре. — Зараз мене це мало хвилює. — Я хочу тобі дещо показати. — Вкладаю телефон йому в руку. — Натисни на іконку «Фото».

Він дивиться на мене, підіймає брови.

— Просто відкрий, — повторюю я.

Коли він це робить, я спостерігаю за його обличчям. Дідусів годинник починає вибивати десяту вечора. Я затамовую подих.

Якусь мить жодної реакції. Він апатично споглядає екран.

— Наша вулиця. Схід сонця, — каже він. — Чи... ні, це ж західний бік.
Тому це зах...
Він спиняється.
Ось воно.
Ще мить.
Він підводить свої виражені очі на мене.
Шостий удар, сьомий.
Він відкриває рот.
Восьмий. Дев'ятий.
— Що... — починає він.
Десятий.
— Думаю, настав час для правди, — кажу я йому.

93

Під відлуння останнього удару годинника він стоїть переді мною, майже не дихає, доки я не беру його за плечі та не всаджую на диван. Ми сидимо, Ітан продовжує тримати телефон у руці.

Я мовчу, тільки поглипаю на нього. Серце стукотить, ніби муха в пастці. Кладу руки на коліна, щоб вони не так тремтіли.

Він шепоче.

— Що?

Прокашлюється.

— Коли ви це знайшли?

— Сьогодні, якраз перед тим, як я подзвонила тобі.

Кивок.

— Хто вона?

Він не відводить очей від екрана. На якусь мить мені здається, що він мене не чує.

— Хто...

— Це моя мама.

Я скривлююсь.

— Але ж детектив сказав, що твоя мама...

— Моя *справжня* мама. Біологічна.

Очі лізуть мені на лоба.

— Тебе всиновили?

Він не відповідає, лише киває, низько опустивши очі.

— То... — я нахиляюся вперед, проводжу руками собі по волоссі. — То...

— Вона... Я навіть не знаю, із чого почати.

Я заплюшую очі, відпихаю геть своє здивування. Йому потрібно допомогти. На таке я здатна.

Нахиляюся ближче до нього, розправляю халат собі на стегнах.

— Коли тебе всиновили? — питаю я.

Він зігхає, відкидається назад, подушки видихають під вагою його тіла.

— Коли мені було п'ять.

— Чому так пізно?

— Тому що вона була нар... вона вживала наркотики. — Запинаючись, ніби лоша, що робить свої перші кроки. Цікаво, скільки разів він вже розповідав це раніше. — Вона вживала наркотики і була дуже молодою.

Це пояснює, чому Джейн виглядала такою юною.

— Тож я почав жити з моїми мамою і татом. — Він потирає рукою стегна. Я розглядаю його обличчя, кінчик язика, що виблискує між губами, мерехтіння дощу на скронях.

— Де ти ріс? — питаю я.

— Ще перед Бостоном?

— Так.

— У Сан-Франциско. Там мої батьки і всиновили мене.

Я опираюся імпульсу торкнутися його. Натомість забираю телефон із його руки, відкладаю на стіл.

— Якось вона мене знайшла, — продовжує він. — Коли мені було дванадцять. Вона знайшла нас у Бостоні. З'явилася перед нашим домом і спитала тата, чи можна зі мною побачитися. Він сказав, що ні.

— То ти так з нею і не поговорив?

— Ні. — Він замовкає, глибоко дихає, його очі блищать. — Батьки так злилися. Вони сказали мені, що раптом вона коли-небудь захоче зі мною побачитися... що я мушу їм розповісти.

Я киваю, відкидаюся назад. Тепер він говорить вільно.

— А тоді ми переїхали сюди.

— Але твій батько втратив роботу.

— Так. — Обережно.

— Чому це сталося?

Він нервово совається.

— Щось там із дружиною боса. Я не знаю. Вони багато через те гризлися.

«Це все ду-у-уже таємнича справа», — зловтішається Алекс. Тепер я знаю, в чому суть. Маленький роман. Нічого особливого. Цікаво, чи воно було того варте.

— Одразу ж після того, як ми поселилися, мама поїхала до Бостона, щоб щось там вирішити. І, думаю, втекти від тата. А потім він поїхав за нею. Вони залишили мене самого лише на одну ніч. Вже так робили раніше. І вона прийшла до нас додому.

— Твоя біологічна мама?

— Так.

— Як її звуть?

Він шморгає. Потирає ніс.

— Кеті.

— І вона прийшла до вас додому?

— Ага. — Знову шморгання.

— Коли? Коли саме?

— Я не пам'ятаю. — Хитає головою. — Ні, зачекайте... То було на Гелловін.

Того вечора я її й зустріла.

— Вона сказала мені, що вона... «чиста», — каже він, стискаючи те останнє слово, наче мокрий рушник. — Що вона більше не вживає.

Я киваю.

— Вона сказала, що прочитала про переведення мого тата в інтернеті й дізналася, що ми переїжджаємо до Нью-Йорка. Тому вона поїхала за нами. І вона чекала, думала, що робити, коли мої батьки повернулися до Бостона. — Він зупиняється, шкрябає однією рукою по іншій.

— А що трапилося далі?

— А далі... — він заплющує очі. — Тоді вона прийшла до нас додому.

— І ти розмовляв з нею?

— Так. Я впустив її.

— Це було на Гелловін?

— Ага. Вдень.

— Я познайомилася з нею в той самий день пополудні, — кажу я.

Він киває на свої коліна.

— Вона пішла взяти фотоальбом зі свого готелю. Хотіла показати мені якісь старі фотографії. Мої дитячі фото і таке інше. А тоді, дорогою назад, вона побачила вас.

Я згадую її руки навколо моєї талії, її волосся, що торкалося моєї щоки.

— Але вона представилася мені твоєю матір'ю. Твоєю... Джейн Расселл.

Він знову киває.

— Ти це знав.

— Так.

— Чому? Чому вона представилась тією, ким не була?

Нарешті він підіймає погляд на мене.

— Вона сказала, що не говорила цього. Вона сказала, що це *ви* назвали її ім'ям моєї мами, а вона не змогла швидко придумати пояснення. Її там не повинно було бути, пам'ятайте. — Він вказує на кімнату. — Її *тут* не повинно було бути. — Змовкає, знову чує руку. — До того ж, я думаю, їй подобалось вдавати із себе... Ну, ви розумієте. Мою маму.

Різкий вибух і перекочування громового гуркоту, ніби над нами тріснуло небо. Обоє лякаємось.

За мить я вже тисну на нього.

— То що трапилось потім? Після того, як вона мені допомогла.

Він втуплюється в свої пальці.

— Вона повернулася до нас додому і ми ще трохи побалакали. Про те, як я був дитиною. Про те, що вона рибила, відколи віддала мене. Вона показала мені фото.

— А потім?

— Вона пішла.

— Назад до готелю?

Знову похитування головою, цього разу повільніше.

— Куди вона пішла?

— Що ж, тоді я цього не знав.

Спазм стискає мені шлунок.

— То куди вона пішла?

Він знову підводить погляд на мене.

— Вона пішла сюди.

Цокання годинника.

— Що ти маєш на увазі?

— Вона познайомилася із тим типом, що живе внизу. Чи жив.

Я вивалюю очі.

— Девідом?

Тепер кивок.

Я згадую ранок після Гелловіну, коли я почула, як у трубах загула вода, поки ми з Девідом розглядали мертвого пацюка. Я згадую сережку в нього на тумбочці. «Вона належала жінці, яку звать *Кетрін*». Кеті.

— Вона була в моєму підвалі, — кажу я.

— Я про це не знав донедавна.

— І скільки вона там пробула?

— Поки... — Голос зіщулюється у нього в горлі.

— Поки що?

Тепер він переплітає пальці.

— Вона повернулася на наступний день після Гелловіну, і ми трохи поговорили, і я сказав, що розповім батькам, що хотів би бачитися з нею, типу як офіційно. Адже мені скоро сімнадцять, а коли мені буде вісімнадцять, я зможу робити усе, що захочу. Тому наступного дня я подзвонив мамі з татом і розповів усе їм.

— Тато ніби здурів, — продовжує він. — Ну, мама також злилася, але тато просто *осатанів*. Він одразу ж повернувся та захотів знати, де вона, а коли я відмовився розказувати, він... — Сльоза скочується йому з кутика ока.

Я кладу руку йому на плече.

— Він вдарив тебе? — питаю я.

Він беззвучно киває. Ми сидимо в тиші.

Ітан втягує повітря, потім знову.

— Я знав, що вона з вами, — каже він тремливим голосом. — Я бачив вас там, — він дивиться на кухню, — зі своєї кімнати. І врешті-решт я сказав йому. Мені шкода. Мені так шкода. — Він починає плакати.

— Ой... — кажу я, погладжуючи йому спину.

— Я просто хотів, щоб він від мене відчепився.

— Я розумію.

— Тобто... — він проводить пальцем під носом. — Я бачив, як вона вийшла з вашого дому. Тому знав, що тут він її не знайде. Тоді він і прийшов сюди.

— Так.

— Я дивився за вами. Молився, щоб він на вас не розсердився.

— Ні, такого не було. — *«Хотів лише запитати, чи не приймали ви гостей сьогодні»*, пояснив він. А потім: *«Я шукав свого сина, а не дружину»*. Побрехеньки.

— А потім, одразу після того, як він повернувся, вона... вона також прийшла. Вона не знала, що він вдома. Він мав приїхати наступного дня. Вона подзвонила у двері, й він змусив мене піти відчинити та запросити її досередини. Я так боявся.

Я нічого не кажу, тільки слухаю.

— Ми намагалися з ним поговорити. Обоє.

— У вашій вітальні, — бурмочу я.

Він кліпає.

— Ви бачили це?

— Бачила. — Я згадую їх там втрьох, Ітана та Джейн-Кеті — на дивані, Алістера — у кріслі навпроти. «Хтозна, що діється в цій сім'ї?».

— Усе пройшло не так гладко. — Його дихання стає уривчастим. Він гикає. — Тато сказав їй, якщо вона коли-небудь сюди повернеться, він викличе поліцію та кине її за ґрати за те, що вона не дає нам спокою.

Я ще пригадую ту живу картину за вікном: дитина, батько, «мати». *Хтозна, що діється...*

А тоді я згадую дещо інше.

— Наступного дня... — починаю я.

Він киває, не відводячи очей від підлоги. Його пальці звиваються на колінах.

— Вона повернулася. І тато сказав, що він вб'є її. Він схопив її за шию.

Тиша. Його слова майже відлунюють. *Він вб'є її. Він схопив її за шию.* Пригадую, як Алістер припилив мене до стіни, а його руки стиснули мені горло.

— І вона закричала, — кажу тихо.

— Так.

— Тоді я й подзвонила вам додому.

Він знову киває.

— Чому ти не розповів мені, що трапилось?

— Там був він. І я *злякався*, — каже він, підвищуючи голос, а його щоки блищать вологою. — *Я хотів*. Потім я прийшов сюди.

— Я знаю. Знаю, що ти приходив.

— Я намагався.

— Я знаю.

— А потім, наступного дня, моя мама приїхала з Бостона. — Він шморгає носом. — І вона прийшла також. Кеті. Тієї ж ночі. Я думаю, вона сподівалася, що з мамою буде легше говорити. — Він прикриває обличчя долонями, витирає сльози.

— То що трапилось?

Якийсь час він мовчить, майже не дивиться на мене, лише краєм ока, ніби з підозрою.

— Ви справді не бачили?

— Ні. Я бачила тільки твою... Я лише бачила, як вона на когось кричала, а тоді я побачила, як щось... — Моя рука пурхає на груди. — Щось стирчало... — Я замовкаю. — Більше я нікого там не бачила.

Коли він знову починає говорити, його голос нижчий, твердіший.

— Вони пішли нагору поговорити. Мій тато, мама й вона. Я був у своїй кімнаті, але усе чув. Тато хотів викликати поліцію. Вона... Моя...

Вона продовжувала говорити, що я її син, і що нам варто бачитися, і що мої батьки не можуть нам це заборонити. А мама кричала на неї, казала, що вона зробить усе, щоб ми ніколи більше не побачились. А тоді я почув, що все затихло. За хвилину я збіг сходами, а вона вже...

Він морщиться, захлинається, ридання наростають глибоко в його в грудях, а потім прориваються назовні. Він відвертається ліворуч, неспокійно совається на місці.

— Вона лежала на підлозі. Вона вдарила її ножом. — Тепер вже Ітан показує собі на груди. — Ножом для відкривання конвертів.

Я киваю, а тоді спиняюся.

— Чекай... Хто вдарив її ножом?

Він давиться цими словами.

— Моя мама.

Я витріщаюся на нього.

— Вона сказала, що не хотіла, щоб мене хтось у неї за... — гикання, — забрав у неї. — Він нахиляється вперед, прикриваючи долонями обличчя. Плечі здригаються й трусяться крізь його плач.

Моя мама. Я не так зрозуміла. Я все не так зрозуміла.

— Вона сказала, що так довго хотіла дитину, і...

Я заплющую очі.

— ...і сказала, що не дасть їй знову мене скривдити.

Я чую, як Ітан тихо ридає.

Спливає хвилинка, друга. Я думаю про Джейн, справжню Джейн; думаю про той інстинкт матері-левиці, такий самий імпульс, який охоплював мене в тому урвищі. *Вона так довго хотіла дитину. Вона не хотіла, щоб мене хтось у неї забрав.*

Коли я розплющую очі, його плач вже вгамувався. Ітан тепер важко дихає, ніби щойно пробіг стометрівку.

— Вона зробила це заради мене, — каже він. — Щоб захистити мене. Минає ще хвилинка.

Ітан прокашлюється.

— Вони забрали її... Забрали її до нашого будинку на півночі штату й там поховали. — Він кладе руки на коліна.

— Там вона й дотепер? — питаю я.

Глибоке, напружене дихання.

— Так.

— А що сталося, коли наступного дня приїхала поліція?

— То було так страшно, — каже він. — Я був на кухні й почув, як вони розмовляють у вітальні. Вони сказали, що минулого вечора хтось

повідомив про порушення спокою. Мої батьки це заперечували. А коли дізналися, що то були ви, вони зрозуміли, що тут ваше слово проти їхнього. Нашого. Ніхто ж її більше не бачив.

— Але її бачив Девід. Він провів... — я пробігаю по датах у своїй голові, — чотири ночі з нею.

— Ми про це дізналися пізніше. Коли переглянули її телефон, щоб дізнатися, з ким вона могла розмовляти. І тато сказав, що все одно ніхто не слухатиме чоловіка, який живе у підвалі. Тому вийшло, що їхнє слово проти вашого. І тато сказав, що ви... — він затинається.

— Що я що?

Він ковтає слину.

— Що ви неврівноважена і забагато п'єте.

Я не відповідаю. Я чую зливу, що залповим вогнем розстрілює шибки.

— Тоді ми ще не знали про вашу сім'ю.

Заплющую очі й починаю рахувати. Один. Два.

На «три» Ітан знову говорить здавленим голосом.

— Я так довго беріг усі ці таємниці від усіх. Я більше так не можу.

Я розплющую очі. В сутінках вітальні, в тендітному світлі торшера він схожий на янгола.

— Нам потрібно розповісти усе поліції.

Він нахилиється вперед, обіймаючи коліна. Тоді випрямляється, заглядає мені в очі, відвертається.

— Ітане.

— Я знаю, — ледь чутно.

Позаду мене лунає зойк. Я обертаюся на місці. За нами сідає Панч, схиливши голову набік. Він знову нявчить.

— А от і він, — Ітан тягнеться руками за диван, але кіт задкує до кухні. — Здається, я йому більше не подобаюсь, — м'яко каже хлопець.

— Послухай. — Я прокашлююся. — Це дуже, дуже серйозно. Я подзвоню детективу Литтлу та попрошу його прийти, щоб ти розповів йому те, що тільки-но розповів мені.

— Можна, я скажу їм? Спочатку?

Я хмурнію.

— Розкажеш кому? Твоїм...

— Моїй мамі. І татові.

— Ні, — кажу я, хитаючи головою. — Ми...

— Ну будь ласка. *Будь ласка!* — його голос проломлюється, як гребля.

— Ітане, ми...

— *Будь ласка! Будь ласка!* — він майже переходить на крик. Я уважніше розглядаю його: очі сльозяться, шкіра вкрита плямами. Він трохи навіжений від паніки. Дати йому викричатися?

Та він знову говорить мокрим потоком слів:

— Вона зробила це заради *мене*. — Його очі повні сліз. — Вона зробила це заради *мене*. Я не... Я не можу так із нею. Після того, що вона зробила заради мене.

Мое дихання прискорюється.

— Я...

— А хіба не буде для них краще, якщо вони самі зізнаються? — питає він.

Я думаю над цим. Краще для них, отже, краще для нього. Але...

— Вони почали втрачати самовладання над собою, відколи все те трапилось. Вони справді скаженіють. — На його верхній губі виблискують піт і соплі. Він витирається. — Тато казав мамі, що їм треба піти в поліцію. Вони послухають мене.

— Я не...

— Вони послухають, — твердо киває, глибоко дихає. — Якщо я скажу, що я вам розповів, і ви звернетесь до поліції, якщо вони цього не зроблять.

— Ти впевнений... що можеш довіряти своїй матері? Що Алістер не нападе на тебе? Що вони не прийдуть по мене?

— Ви можете просто почекати, поки я піду й поговорю з ними? Я не можу... Якщо я дозволю поліції прийти і забрати їх зараз, я не... — він переводить погляд на руки. — Я просто так не можу. Я не знаю, як... *житиму* потім із цим, — його голос знову погучнішав, — якщо спочатку не дам їм шансу... допомогти самим собі. — Він ледве говорить. — Вона моя *мама*.

Це він про Джейн.

Ніщо з мого досвіду не підготувало мене до такого. Я думаю про Веслі, про те, що порадив би він. *Думай сама, Фокс*.

Чи можу я дозволити йому повернутися в той будинок? До тих людей?

Та чи можу я приректи його на довічне почуття вини? Я знаю, як це; знаю той невпинний біль, його постійне дзижчання. Я не хочу, щоб він так почувався.

— Добре, — кажу я.

Він кліпає.

— Добре?

— Так. Розкажи їм.

Тепер він лупає на мене очима, ніби не вірить своїм вухам. Через якусь мить він повертається до нормального стану.

— Дякую.

— Прошу тебе, будь *дуже* обережним.

— Звичайно. — Ітан починає підводитись.

— Що ти їм скажеш?

Знову сідає, вологе зітхання виривається з його горла.

— Я думаю... скажу, що... ну, ви розумієте. Що у вас є докази. — Він киває. — Я скажу правду. Я розповів вам, що трапилось, і ви сказали, що нам треба піти в поліцію. — Його голос знову напинається. — До того, як це зробите ви. — Потирає очі. — Як думаєте, що з ними буде?

Я міркую над цим, уважно добираю відповідь.

— Це... думаю, поліція зрозуміє, що твої батьки були стурбовані, що вона... що Кеті фактично переслідувала вас. І це, радше, було порушенням того, на що вона погодилась, коли тебе всиновили. — Ітан повільно киває. — І, — додаю я, — вони візьмуть до уваги те, що це трапилось під час суперечки.

Він закушує губу.

— Це буде нелегко.

Опускає очі.

— Ні, — видихає він. Тоді дивиться на мене таким твердим поглядом, що я аж відсуваюся. — Дякую вам.

— Ну, я....

— Справді. — Він ковтає. — Дякую вам.

Я киваю.

— Телефон у тебе з собою, так?

Він поплескує по кишені пальта.

— Так.

— Подзвони мені, якщо... Просто дай мені знати, що все добре.

— Добре. — Ітан знову підводиться. І я слідом за ним.

— Ітане...

Він обертається.

— Я мушу знати: твій батько.

Він розглядає мене.

— Він... Він приходив до мене додому тієї ночі?

Супиться.

— Так. Минулої ночі. Я думав...

— Ні, я маю на увазі минулого тижня.

Ітан не відповідає.

— Тому що мені сказали, що я науявляла, що щось відбувалося у вашому будинку, а тепер я знаю, що це справді було. І мені сказали, що я зробила малюнок, якого не малювала. І я хочу... я мушу знати, хто зробив ту фотографію. Тому що... — я чую, як тремтить мій голос. — Я справді не хочу, щоб виявилось, що це була я.

Шепіт.

— Я не знаю, — каже Ітан. — Як би він проник усередину?

На це я не можу відповісти.

Ми разом підходимо до дверей. Він вже тягнеться до ручки, коли я обхоплюю його, міцно стискаю в обіймах.

— Бережи себе, — шепочу я.

Якусь мить ми так і стоїмо там, поки дощ обплює вікна, а зовні сичить вітер.

Він відступає від мене, сумно усміхаючись. А тоді виходить.

94

Я розсуваю жалюзі, дивлюся, як Ітан підіймається сходами, вставляє ключ у замок. Він відчиняє двері; коли вони зачиняються, хлопець зникає.

Чи правильно я зробила, що відпустила його? Може, варто було спочатку попередити Литтла? Чи покликати Алістера і Джейн до себе?

Запізно.

Я дивлюся через сквер на порожні вікна, безлюдні кімнати. Десь у глибинах того дому він розмовляє зі своїми батьками, цвяходером відкриває їхній надійно запечатаний світ. Я відчуваю себе так, як і кожного дня, коли Олівія була жива: «*Бережи себе*».

Якщо я чогось і навчилася за весь час роботи з дітьми, якби я могла викристалізувати усі ті роки до одного-єдиного одкровення, воно було б таким: вони неймовірно витривалі. Вони можуть витримати недбалство; можуть пережити жорстокість; можуть витерпіти, ба, навіть досягти успіху там, де дорослі зламаються, як парасольки. Моє серце тріпоче за Ітана. Йому знадобиться та витривалість. Він мусить витерпіти.

А яка історія... Яка похмура історія. Я здригаюся, коли повертаюся до вітальні, вимикаю торшер. Бідна жінка. Бідна дитина.

І Джейн. Не Алістер, а Джейн.

Сльоза котиться мені по щоці. Я торкаюся її пальцем, а вона блищить на шкірі; з цікавістю розглядаю її на руці. Тоді витираю руку об халат.

Повіки опадають. Я йду до спальні, щоби похвилюватися там, почекати.

Я стою біля вікна, розглядаю будинок за сквером. Ніяких ознак життя.

Гризу ніготь великого пальця, доки він не починає кровити.

Крокую по кімнаті, намотую кола навкруг килима.

Зиркаю на телефон. Так тягнеться півгодини.

Потрібно якось відволіктися. Заспокоїти нерви. Щось знайоме. Щось заспокійливе.

«Тінь сумніву». Улюблений фільм Гіча серед його власних: наївна молода жінка дізнається, що її герой — не той, за кого себе видає. Торнтон Вайлдер — автор сценарію²⁴⁹. «Ми просто живемо, нічого не плануючи, й нічого не відбувається, — скаржиться вона. — Ми просто живемо в жакхливій рутині. Ми їмо та спимо, оце й усе. Ми навіть не ведемо нормальних розмов». Доки не приїздить її дядько Чарлі.

Чесно кажучи, вона надто довго нічого не помічає, як на мій погляд.

Я дивлюся фільм на своєму ноутбучі, посмоктуючи поранений палець. За кілька хвилин всередину забрідає кіт, застрибує до мене в ліжко. Я беру його лапу, він сичить на мене.

Доки сюжет закручується тугіше, так само щось відбувається і в мені, з'являється якийсь неспокій, який я не можу окреслити. Я думаю про те, що там відбувається, у тому будинку через сквер.

Вібрує телефон, по подушці підповзаючи до мене. Я хапаю його.

Йдемо до поліції²⁵⁰.

Час 23:33. Схоже, я задрімала.

Встаю з ліжка та відсуваю штори набік. Дощ лупить по вікнах, гатить, ніби артилерійським вогнем, перетворює шибки на вертикальні калюжі.

За сквером, крізь полуду зливи, я бачу, що в будинку темно.

«Ти так багато не знаєш, так багато».

Позаду мене триває фільм.

«Ти живеш мріями, — глузує дядько Чарлі. — Ти сновиди, сліпа. Звідки ти знаєш, яким насправді є світ? Ти знаєш, якщо здерти фасади ваших будинків, то побачимо свиней? Довбешкою своєю попрацюй. Повчися».

Я спускаюся до ванної під струменем світла, що падає з вікна. Щось, що допоможе мені заснути — мелатонін²⁵¹, думаю я. Мені він сьогодні знадобиться.

Я закидаюся однією пігулкою. На екрані падає тіло, скрегоче поїзд і починаються титри.

— Вгадай, хто?

Цього разу я не можу від нього відкараскатись, адже я сплю, хоча й свідомо цього. Усвідомлене сновидіння.

Все одно я спробую.

— Залиш мене у спокої, Еде.

— Ну ж бо. Поговори зі мною.

— Ні.

Я не бачу його, нічого не бачу. Ні, стоп... Його слід, лише тінь.

— Думаю, нам варто побалакати.

— Ні. Іди геть.

Темрява. Тиша.

— Щось не так.

— Ні. — Але він правий — щось *справді* не так. Воно звивається в моїх нутрошах.

— Дідько, той хлоп Алістер виявився ще тим виродком тижня, правда?

— Я не хочу про це говорити.

— Ледь не забув. Лівві хоче тебе дещо спитати.

— Я не хочу цього слухати.

— Одне запитаннячко. — Сяючі зуби; викривлена усмішка. — Просте запитання.

— Ні.

— Ну ж бо, Гарбузику. Запитуй матусю.

— Я сказала...

Та вона вже припала ротиком до мого вуха, видихає свої гарячі маленькі слова мені в голову, а її голос — той самий повногрудий шурхіт, через який вона завжди ділилася таємницями.

— Як там лапка Панча? — питає вона.

Я пробуджуюся з ясною головою, ніби щойно хтось хлюпнув на мене водою. Очі розчахуються. На стелі наді мною вигинається хребет світла.

Я скочуюся з ліжка й підходжу до штор, щільно затягую їх. Кімната занурюється в сірість навколо мене; крізь вікна, крізь дощ я бачу будинок Расселлів, що підпирає пекельне небо. Вгорі загоряється зубцюватий шрам блискавки. Глибокий гуркіт грому.

Повертаюся до ліжка. Панч тихо нявчить, коли я влягаюся.

Як там лапка Панча?

Ось що було тим клубком у моєму нутрі.

Коли Ітан приходив кілька днів тому і побачив, що кіт звисився за диван, Панч зіскочив на підлогу та заповз під низ. Я примружуюсь, прокручую ту сцену з різних кутів. Ні: Ітан не бачив — не міг побачити — його поранену лапу.

Чи міг? Я тягнуся до Панча, обхоплюю його хвіст; кіт шурхає ним об мене. Перевіряю час на телефоні: 01:10.

Цифрове світло виблискує в моїх очах. Я заплющую їх, тоді втуплююся в стелю.

— Звідки він дізнався про твою лапу? — питаю я kota в темряві.

— Адже я приходжу до вас уночі, — відповідає Ітан.

Понеділок, 15 листопада

95

Моє тіло сіпається від шоку. Голова рвучко повертається до дверей.

Спалах блискавки ніби запалює кімнату, обпікає її білизно`ю. Він стоїть у дверях, спершись на косяк, його голова відблискує дощовою водою, ніби ореолом, шарф звисає на шії.

Слова непевно сходять мені з язика.

— Я думала... ти пішов додому.

— Пішов. — Його голос низький, але чистий. — Побажав на добраніч. Почекав, доки вони заснуть. — Його губи викривляються в маленьку м'яку посмішку. — А тоді повернувся сюди. Я часто сюди заходив, — додає він.

— Що? — Я не розумію, що відбувається.

— Мушу вам сказати, — каже він. — Я бачився з багатьма психологами, і ви — перша, хто не діагностувала в мене розлад особистості. — Він зводить брови. — Ви, мабуть, не найкраща психологиня світу.

Мій рот задихав — то закривається, то відвисає, зі спротивом, ніби поламані двері.

— Але ви мене цікавите. Справді. Тому я й продовжував приходити до вас, навіть коли знав, що не варто було. Мене цікавлять старші жінки. — Він супитьсся. — Вибачте, вас це ображає?

Я не можу поворухнутись.

— Сподіваюся, що ні. — Зітхання. — У боса мого тата була дружина, яка мене цікавила. Дженніфер. Вона подобалася мені. Я їй теж, по-своєму. От, тільки... — Він міняє позу свого довготелесого тіла, спирається на інший бік косяка. — Сталось... непорозуміння. Достоту перед тим, як ми переїхали. Я прийшов до них додому. Вночі. І їй це не сподобалося. Чи, принаймні, вона так сказала. — В його очах спалахують вогники. — Вона знала, що робить.

А тоді я побачила, що у нього в кулаці. Сріблястий стрижень, блискучий.

Це лезо. Це ніж для відкривання листів.

Його очі повзуть від мого обличчя до його руки і назад. Мені стискає горло.

— Це те, що я застосував на Кеті, — грайливо пояснює він. — Адже вона просто не хотіла залишити мене у спокої. Я сказав їй раз, сказав удруге, сказав ще *куну* разів, а вона просто... — хитає головою, — не могла припинити. — Він шморгає носом. — Майже, як ви.

— Але, — хриплю я, — сьогодні... ти... — Мій голос всихає, вмирає. — Що?

Я оближую губи.

— Ти сказав мені...

— Я розповів вам достатньо, щоб, вибачте, щоб ви заткнулися. Мені прикро так говорити, адже ви справді приємна людина. Але мені потрібно вас заткнути. Доки я про все не подбаю. — Він знервовано рухається. — Ви хотіли викликати *поліцію*. Мені потрібен був час, щоб... ну, ви розумієте... усе приготувати.

Краєм ока я помічаю якийсь рух: то кіт витягується на ліжку. Він дивиться на Ітана, голосно нявчить.

— Цей бісів кіт, — каже він. — Я любив той фільм, коли був малим. «Цей бісів кіт»*. — Він посміхається до Панча. — Здається, я зламав йому лапу, між іншим. Вибачте. — Ніж підморгує, коли він підмахує ним у бік ліжка. — Він постійно ходив за мною по дому вночі, ну, й я трішки погарячкував. До того ж у мене алергія, як я вам і казав. Не хотів чхнути й розбудити вас. Вибачте, що *зараз* вас розбудив.

— Ти приходив сюди вночі?

Він ступає до мене, лезо блищить у сіруватому світлі.

— Я приходив сюди ледь не щоночі.

* «That Darn Cat!» (1965) — комедійний трилер від компанії «Уолт Дісней» реж. Роберта Стівенсона.

Я чую своє здавлене дихання.

— Як?

Він знову посміхається.

— Я забрав ваш ключ. Коли ви того дня записували мені свій номер. Побачив його на гачку, ще коли вперше прийшов, а тоді зрозумів, що ви й не помітите, якщо він зникне. Ви ж ним не користуєтесь. Я зробив собі дублікат і повернув його. — Ще одна посмішка. — Легко.

Він хихоче, прикривши рота вільною рукою.

— Вибачте. Просто... Я *був настільки впевнений*, що ви все зрозуміли, коли подзвонили мені сьогодні. Я наче... Я не знав, що робити. І оце лежало у мене в кишені. — Знову змахує ножом для листів. — Про всяк випадок. І я вагався, як навіжений. Але ви просто заковтнули усі мої вигадки. «У мого тата важкий характер», «Ой, мені так страшно», «Ой, вони не дозволяють мені мати телефон». У вас тільки слина з рота не текла. Як я й сказав, не найкраща з вас психологиня.

— О! — скрикує він. — У мене ідея: проаналізуйте мене. Хочете знати про моє дитинство, так? Вони усі питають мене про дитинство. Я отупіло киваю.

— Вам сподобається. Це справжня мрія терапевта. *Kemi* наша, — він фактично виштовхує із себе те слово із презирством, — була наркоша. Як то кажуть, «смоктала за кокаїн», от тільки Кеті більше любила геру. Смоктала за героїн. Вона так ніколи мені й не розповіла, ким був мій батько. І, чорт забирай, їй не варто було ставати матір'ю.

Він дивиться на свій ніж для конвертів.

— Вона почала вживати, коли мені був один рік. Так мені розповіли батьки. Насправді ж, я майже нічого з того часу не пам'ятаю. Ну, тобто мені було п'ять, коли мене забрали від неї. Але я пам'ятаю, що часто бував голодним. Пам'ятаю різні штуки з голками. Пам'ятаю, як її пацани гамселили мене, коли їм того хотілося.

Тиша.

— Закладаюся, мій справжній батько цього не дозволив би.

Я мовчу.

— Я пам'ятаю, як одна з її подруг померла від передозу. Я на власні очі бачив, як вона вмирала переді мною. То мій перший спогад. Мені було чотири.

Ще трохи тиші. Він слабо зітхає.

— Я почав погано поводитися. Вона пробувала мені допомогти чи зупинити мене, але вона була вже надто обдובбаною. А потім я звер-

нувся до служби опіки, і мама з татом забрали мене. — Він знижує плечами. — Вони... Так. Вони дали мені дуже багато. — Ще зітхання. — Я спричинив багато проблем для них, знаю. Тому вони й забрали мене зі школи. І тато втратив роботу, тому що я хотів ближче познайомитися із Дженніфер. Він дуже розсердився через це, але, знаєте... — Його брови хмурнішають. — Що поробиш.

Кімнату знову заповнює сяйво блискавки. Рокоче грім.

— Ну, менше з тим. Кеті. — Тепер він дивиться крізь вікно, через сквер. — Як я вже сказав, вона знайшла нас у Бостоні, але мама не дозволяла їй зі мною розмовляти. А потім вона знайшла нас у Нью-Йорку, приперлася, коли я був сам. Вона показала мені кулон із моєю фотографією. І я говорив із нею, тому що мені було цікаво. І особливо цікаво мені було, ким був мій батько.

Він переводить погляд на мене.

— Ви знаєте, як це — здогадуватися, чи твій тато такий же очманілий, як і твоя мама? *Сподівається*, що ні? Та вона просто сказала, що це не має значення. Його не було на її фотографіях. Вона *справді* принесла фотографії. То все була правда, знаєте.

— Ну... — Він робить дурнувату міну. — Не *все-все*. Пам'ятаєте день, коли ви почули, як вона кричить? Це я її душив. То було не так вже й сильно, але вона мене вже тоді просто задовбала. Я просто хотів, щоб вона пішла. Вона здуріла. Не могла заткнутися. До того моменту тато навіть не знав, що вона в нас бувала. І він їй такий: «Забирайся з нашого дому, доки він нічого не витворив». А тоді ви подзвонили, і мені довелося вдавати, що я увесь такий переляканий, а потім ви подзвонили *знову*, і мій *тато* вдав, що усе *кльово*... — Він хитає головою. — А та сука *все одно* прийшла наступного дня.

До того моменту вона мені вже просто набридла. Серйозно набридла. Мені було плювати на фото. Мені було плювати на те, що вона навчилася керувати човном, чи ходила на курси мови жестів, чи ще щось. І, як я вже сказав, вона ані словом не проходила про мого тата. Мабуть, вона й *не могла*. Мабуть, вона й не знала, хто він. — Він пирхає. — Отже, так. Вона прийшла знову. Я тоді був у себе в кімнаті й почув, як вона свариться з моїм татом. Я не міг цього більше терпіти. Я хотів, щоб вона пішла, мені було плювати на її плаксиві історії, я ненавидів її за все, що вона мені зробила, я ненавидів її за те, що вона не розповіла мені про батька, я хотів, щоб вона зникла з мого життя. Тому я взяв оцю штуку зі столу, — він помахує ножем для конвертів, — і спустився, забіг у кімнату, і про-

сто... — Він шарпає ним униз. — Це сталося дуже швидко. Вона навіть закричати не встигла.

Я згадую те, що він розповідав мені лише кілька годин тому: як Джейн вдарила Кеті ножем. І згадую, як тоді його очі скошилися ліворуч.

Зараз його очі сяяли.

— Це було щось, я наче сп'янів. Чисте везіння, що ви не побачили, як це сталося. Чи, принаймні, не все. — Він пильно вдивляється в мене. — Хоча ви побачили достатньо.

Він робить повільний крок до ліжка. Ще один.

— Мама нічого з цього не знає. Взагалі. Її там навіть не було, вона повернулася наступного ранку. Тато змусив мене присягнути, що нічого їй не розповім. Він хоче її захистити. Мені його навіть трохи шкода. Дуже велика таємниця, щоб вберегти від людини, з якою ти одружений. — Він робить третій крок. — Вона просто думає, що ви божевільна.

Ще крок, і він вже стоїть біля мене, лезо на рівні мого горла.

— Отже? — каже він.

Я скімлю від страху.

Тоді він сідає на край матраца, спирається спиною на мої коліна.

— Аналізуйте мене, — він підводить голову. — Вилікуйте мене.

Я відсажуюсь. Ні. Я не можу цього зробити.

Але ж ти можеш, матусю.

Ні. Ні. Це кінець.

Ну ж бо, Анно.

У нього зброя.

У тебе — розум.

Добре. Добре.

Один, два, три, чотири.

— Я знаю, хто я, — каже Ітан тихим, майже заспокійливим голо-
сом. — Це вам допоможе?

Психопат. Зовнішній шарм, нестійка особистість, емоційне сплос-
щення²⁵². Ніж для конвертів у руці.

— Ти... В дитинстві ти мучив тварин, — кажу я, намагаючись ви-
рівняти голос.

— Ага, тільки це легко. Я дав вашому котові пацюка, якого сам роз-
поров. Знайшов його в нашому підвалі. Це місто просто гидотне. — Він
дивиться на мене, підіймає брови. — Ще щось? Ну ж бо. Ви ж здатні
на краще.

Я роблю вдих, ще раз пробую вгадати.

— Ти любиш маніпулювати іншими.

— Ну, *так*. Тобто... *так*. — Він чухає потилицю. — Це весело. І легко. З вами було *дуже* легко. — Він підморгує мені.

Щось торкається моєї руки. Я скошуюю очі вбік. То мій телефон з'їхав із подушки, опустився біля мого ліктя.

— Я надто різко налетів на Дженніфер. — Він занурюється в роздуми. — Вона стала... То було занадто. Потрібно було робити усе повільніше. — Він притуляє лезо собі до стегна, погладжує його об себе, ніби гострить. Метал бринить на джинсах. — Тому я не хотів, щоб ви сприймали мене як загрозу. Саме тому я й сказав, що сумую за своїми друзями. І вдавав, ніби можу бути геєм. І стільки гребаних разів плакав. Усе, щоб ви пожаліли мене і думали, що я такий... — Замовкає. — І ще тому, що, як я вже казав, я ніби як не можу сповна насолодитися вами.

Я заплющую очі. У голові бачу телефон, ніби він лежить під проектором.

— Слухайте, а ви помітили, як я роздягався перед вікном? Я кілька разів так робив. Знаю, що принаймні одного разу ви мене бачили.

Я ковтаю слину. Повільно посуваю лікоть назад по подушці, телефон треться об шкіру мого передпліччя.

— Що ще? Можливо, проблеми з татком? — Він знову вишкірюється. — Знаю, я трохи вже про нього наговорив. Про свого справжнього тата, не Алістера. Алістер — це просто сумний маленький чоловічок.

Зап'ястям я відчуваю екран, прохолодний і гладенький.

— Ти не...

— Що?

— Ти не поважаєш чужий простір.

— Ну, я ж тут як-не-як, правда?

Я знову киваю. Проводжу по екрану пальцем.

— Як я вже сказав: ви цікавите мене. Та стара сука з будинку в кінці кварталу розказала мені про вас. Ну, не *все*, звісно. Після того я ще багато дізнався нового. Для того я й приніс вам ту свічку. Мама й гадки не мала. Вона б мені й не дозволила. — Він затихає, розглядаючи мене. — Б'юся об заклад, колись ви були гарненькою.

Він підносить ніж до мого обличчя. Підхоплює ним мазок волосся у мене на щоці, відкидає його. Я здригаюся, скімлю.

— Та жіночка просто сказала, що ви увесь час сидите вдома. Це мене й зацікавило. Ця дивна жінка, яка ніколи не виходить на вулицю. Ця божевільна.

Я обхоплюю телефон рукою. Я відкрию екран введення пароллю, пальці самі наберуть ті чотири цифри. Я стільки разів їх набирала. Я можу це зробити навіть у темряві. Я можу це зробити, навіть коли навпроти мене сидить Ітан.

— Я вирішив, що мені варто з вами познайомитися.

Зараз. Я торкаюся кнопки на телефоні, натискаю на неї. Кашляю, щоб замаскувати клацання.

— Мої батьки... — починає він, повертаючись до вікна. І зупиняється.

Моя голова повертається слідом за ним. І я бачу те, що й він: світло телефона, відображене у склі.

Він охає. Я охаю.

Кидаю очима на нього. Він дивиться на мене.

А тоді вишкірюється.

— Та я жартую. — Він показує на телефон ножем. — Я вже змінив пароль. Саме перед тим, як ви прокинулись. Я ж не залишу робочий телефон просто біля вас.

Я не можу дихати.

— І ще я витягнув батарейки з того, який у бібліотеці. На випадок, якщо ви про це подумали.

Кров застигає у моїх жилах.

Він показує на двері.

— Між іншим... Я приходив сюди вночі вже пару тижнів, просто прогулювався будинком, спостерігав за вами. Мені тут подобається. Тут тихо і темно. — Його голос звучить замислено. — І це трохи цікаво, як ви тут живете. Здається, ніби я вас досліджую. Ніби знімаю документалку. Я навіть, — він посміхається, — сфотографував вас на ваш телефон. — Гримаса. — Це було занадто? Здається, то було занадто. Ой... але спитайте мене, як я розблокував ваш телефон.

Я мовчу.

— Спитайте мене. — Загрозливо.

— Як ти розблокував мій телефон? — шепочу я.

Він посміхається ще ширше, ніби дитина, яка знає, що зараз скаже щось дуже розумне.

— Ви самі мені усе розповіли.

Я хитаю головою.

— Ні.

Він закочує очі.

— Ну добре, — ви розповіли не *мені*. — Він нахилиється до мене. — Ви розбавляли усе тій трухлявій сучці з Монтани.

— Ліззі?

Він киває.

— Ти... Ти шпигував за нами?

Він глибоко зітхає.

— Боже, ви й справді загальмована. Між іншим, я не вчу дітей-інвалідів плавати. Я б радше покінчив із собою. Ні, Анно: я і є Ліззі.

У мене відвисає щелепа.

— Чи був нею, — каже він. — Вона останнім часом усе частіше почала виходити з дому. Думаю, їй вже набагато краще. Завдяки її синам — як там їх звали?

— Бо та Вільям, — відповідаю я, не встигнувши зупинити ці слова.

Він знову хихоче.

— Офігіти. Не можу повірити, що ви це запам'ятали. — Він заливається сміхом. — Бо. Клянусь, я придумав це просто на ходу.

Я витрищаюсь на нього.

— Згадайте перший день, коли я прийшов. У вас на ноутбучі був відкритий той сайт для божевільних. Щойно я прийшов додому, то створив там сторінку. Познайомився з різними самотніми невдахами. «ДискоМайкі», чи як там його. — Він хитає головою. — Це так жалюгідно. Але він навів мене на вас. Не хотів писати вам просто як грім з ясного неба. Не хотів. Щоб ви... Ну, знаєте... Здогадалися.

— Та менше з тим. Ви розповіли Ліззі, як кодувати усі її паролі. Поміняти літери на цифри. Як ви з такими ідеями ще не в НАСА?

Я намагаюся проковтнути клубок у горлі і не можу.

— Або використати день народження — так ви сказали. І ви говорили мені, що ваша донька народилася на День святого Валентина. Нуль-два-один-чотири. Саме так я проліз у ваш телефон і зробив те фото, поки ви похрапували. Потім поміняв пароль, просто аби побавитися з вами. — Він махає на мене пальцем.

— Спустився вниз, дістався до вашого комп'ютера. — Він нахиляється до мене, повільно промовляє: — І, звісно, паролем було ім'я Олівії. Як до комп'ютера, так і до електронної пошти. І, звісно, ви просто замінили літери на цифри. Так само, як розповіли Ліззі. — Він хитає головою. — Невже, курво, ти така тупа?

Я мовчу.

Його погляд спалахує.

— Я поставив запитання, — каже він. — Невже, курво ти така...

— Дуже, — відповідаю я.

— Дуже що?

- Дуже тупа.
- Хто тупа?
- Я тупа.
- Дуже тупа *курва*.
- Так.

Він киває. Дощ хлище по вікнах.

— Отже, я створив профіль у «Джімейл». На твоєму ноутбучі. Ти розповіла Ліззі, що у твоїй сім'ї усі постійно говорили «вгадай, хто», і це просто ідеально підходило. Вгадай, хто, Анно? — Він хихоче. — Хотів би я бачити твоє обличчя в той момент. — Знову хихоче.

У кімнаті не залишилося повітря.

Я ледь дихаю.

— І я просто *мусив* назвати профіль маминим іменем. Закладаюся, *це* тебе ще й як розбурхало. — Він шкіриться. — Але ти розповіла Ліззі й багато іншого. — Він знову нахилиється, націлюється мені ножем у груди. — Ти крутила роман, курво. І ти вбила свою сім'ю.

Я не можу говорити. У мене нічого не залишилося.

— А потім ти просто здуріла через Кеті. То було справжнє божевілля. *Ти* була божевільною. Ну, я *трохи* тебе розумію. Я зробив це у та-та на очах, і *він* також здурів. Хоча, думаю, він із полегшенням сприйняв те, що її більше не буде, чесно кажучи. Я так зробив. Як я й казав, вона мене просто до сказу доводила.

Він підсувається на ліжку ближче до мене.

— Посунься. — Я підгинаю ноги, впираюся ними йому в стегно. — Треба було спочатку перевірити вікна, але все сталося надто швидко. Та все одно, так легко було це заперечити. Легше, ніж брехати. Легше, ніж казати правду. — Він хитає головою. — Я нібито *співчуваю* йому. Вони лише хотіли мене захистити.

— Він намагався захистити тебе від мене, — кажу я. — Навіть знаючи, що...

— Ні, — сухо відрізає він. — Він намагався захистити *тебе* від мене.

«*Я б не хотів, щоб він проводив час із дорослою жінкою*», — сказав Алістер. Не заради Ітана, заради мене.

— Але, знаєш, що тут поробиши? Один психолог сказав моїм батькам, що я *просто поганий*. — Він знову знижує плечами. — Чудово, чортів йому в пельку, хай буде так.

Лють, лайка — він розпалюється. Кров бухає мені у скроні. Зосередься. Згадуй. Думай.

— Знаєш, копам я також співчуваю. Той тип аж зі шкури пнувся, щоб тебе зрозуміти. Теж мені, святоша. — Знову шморгання. — Інша здавалася просто сучкою.

Я майже не слухаю його.

— Розкажи мені про свою маму, — бурмочу я.

Він дивиться на мене.

— Що?

— Твоя мама, — кажу я, киваючи. — Розкажи про неї.

Пауза. Зболений грім за вікном.

— Тобто... що? — обережно питає він.

Я прокашлююсь.

— Ти казав, що її хлопці погано з тобою поводитись.

Тепер його очі загоряються.

— Я сказав, що вони гамселили мене.

— Так. Думаю, це бувало часто.

— Ага. — Вогонь в очах не згасає. — А що?

— Ти сказав, що думав, що ти «просто поганий».

— Я сказав, що так сказав один психолог.

— Я в це не вірю. Я не вірю, що ти просто поганий.

Він нахиляє голову.

— Не віриш?

— Ні. — Я намагаюся вирівняти дихання. — Я не думаю, що люди такими народжуються. — Я випростуюсь, спираюся на подушку, розправляю простирадло на ногах. — *Ти* не народився таким.

— Ні? — Він вільно тримає лезо в руці.

— З тобою трапилися різні речі, коли ти був дитиною. Були різні... речі, яких ти надивився. Щось, що ти не міг контролювати. — Мій голос сильнішає. — Речі, які ти пережив.

Він смикається.

— Вона не була для тебе хорошою матір'ю. Ти маєш рацію. — Він ковтає слину; я ковтаю слину. — І я думаю, що, коли батьки тебе всиновили, ти зазнав серйозних травм. Думаю... — ризикнути? — думаю, що вони за тебе дуже турбуються. Навіть якщо вони неідеальні, — додаю я.

Він дивиться мені в очі. Дрібний бриж спотворює його обличчя.

— Вони бояться мене, — каже він.

Я киваю.

— Ти сам так сказав, — нагадую йому. — Ти сказав, що Алістер намагався захистити мене, тримаючи тебе... тримаючи нас окремо одне від одного.

Він не рухається.

— Але я думаю, він і за тебе боявся також. Я думаю, він хотів тебе також захистити. — Я простягаю руку. — Думаю, що, коли вони забрали тебе у свій дім, вони врятували тебе.

Він не відводить від мене очей.

— Вони люблять тебе, — кажу я. — Ти заслуговуєш на любов. І, якщо ми з ними поговоримо, я знаю, я впевнена, вони зроблять усе, що можуть, щоб захистити тебе. Я знаю, що вони хочуть... об'єднатися з тобою.

Моя рука наближається до його плеча, зависає над ним.

— Те, що з тобою сталося, коли ти був малий, це не твоя провина, — шепочу я. — І...

— Досить цього лайна. — Він відсмикується від мене швидше, ніж я встигаю його торкнутись. Я скручую руку назад до себе.

Я втратила його. Відчуваю, як кров залишає мій мозок. У роті пересихає.

Він нахиляється до мене, заглядає мені в очі своїм ясним і серйозним поглядом.

— Чим я пахну?

Я хитаю головою.

— Ну ж бо. Понюхай. Чим я пахну?

Я вдихаю. Я згадую той перший раз, коли вдихнула аромат свічки. Лаванда.

— Дощем, — відповідаю я.

— І?

Я не можу витиснути цього з себе.

— Одеколоном.

— «Роман». Від Ральфа Лорена²⁵³, — додає він. — Я хотів, щоб тобі було приємно.

Я знову хитаю головою.

— О, так. Тільки-от ще не можу вирішити, — замислено продовжує він, — це буде падіння зі сходів чи передоз. Ти так журилася останнім часом. А на столику стільки пігулок. Але ти ще просто довбана ходяча руїна, тому, знаєш, могла б і на сходах спіткнутися.

Я не вірю в те, що це дійсно відбувається. Дивлюся на kota. Він лежить на боці, спить.

— Я за тобою сумуватиму. Я і більше ніхто. Навіть той тупий коп. Ніхто не помітить твого зникнення, а потім усім буде начхати.

Я скручую ноги під простирадлом.

— Можливо, твій психолог, але, думаю, він вже ситий тобою донесхочу. Ти оповіла Ліззі, що він займається твоєю агорафобією *та* твоїм почуттям провини. Господи Ісусе. Ще один сраний святоша.

Я міцно заплющую очі.

— На мене дивись, коли я з тобою розмовляю, суко.

З усієї сили я б'ю його ногами.

96

Я вриваюся йому в живіт. Він згинається, а я перезаряджаю ноги і вдаряю його в обличчя. Під п'ятою хрустить його ніс. Він хрюпається на підлогу.

Я смикаю за простирadlo та вистрибую з ліжка, пробігаю крізь дверний проріз у чорноту коридору.

Дощ наді мною буравить стельове вікно. Я перечіпаюся через килим, падаю на коліна. Хапаюся за поручні однією тремтячою рукою.

Раптом сходи заливає білим сяйвом, коли над головою спалахує блискавка. І в ту мить я глипаю між колонами поручнів, бачу в цьому світлі кожну сходинку, що спіраллю тягнеться вниз-униз-униз, аж до самого дна.

Вниз-униз-униз.

Я кліпаю. Сходи знову занурилися в темряву. Я нічого не бачу, нічого не чую, тільки перестук дощу.

Спинаюся на ноги, злітаю донизу сходами. Ззовні прокочується грім. А тоді:

— Ти, *сука*. — Я чую, як він шкутильгає сходовим майданчиком та кричить своїм мокрим голосом. — Ти, *сука*. — Поручень рипить, коли він нашттовхується на нього.

Я мушу дістатися кухні. До канцелярського ножа, що так і лежить там, із висунутим лезом, на кухонному столі. До уламків скла, що блищать у смітнику. До домофону.

До дверей.

А ти зможеш вийти на вулицю? — питає Ед тихим шепотом.

Я мушу. Залиш мене у спокої.

Він дожене тебе на кухні. Ти не встигнеш вийти. І навіть якщо й встигнеш...

Я збігаю на наступний поверх, розкручуюсь, ніби компас, намагаюся зорієнтуватись. Мене оточують четверо дверей. Кабінет. Бібліотека. Комірчина. Вбиральня.

Обирай одні.

Чекай...

Обирай одні.

Туалет. Райське захоплення. Я хапаю ручку, розчахую двері, ступаю всередину. Ховаюся у дверях, дихаю швидко та уривчasto...

...Та він вже наближається, збігає сходами. Я не дихаю.

Він виходить на майданчик. Зупиняється за чотири фути²⁵⁴ від мене. Відчуваю порух повітря.

Якусь мить я нічого не чую, окрім барабанів дощу над головою. Піт стікає мені по спині.

— Анно. — Низький, холодний голос. Я зіщулююсь.

Тримаючись однією рукою за дверний косяк, так сильно стискаючи його пальцями, що, здається, зараз виламаю зі стіни, я зазираю в темряву майданчика.

Його видно невиразно, лише якась тінь на фоні чорноти, та я здатна розгледіти його широкі плечі, бліді долоні. Він повернутий до мене спиною. Я не бачу, в якій руці ніж.

Він повільно обертається; я бачу його профіль, що зараз придивляється до дверей бібліотеки. Він дивиться просто перед собою, не рухається.

Знову обертається, цього разу швидше, і, не встигаю я заскочити назад до туалету, як його погляд падає на мене.

Я не рухаюсь. Не можу.

— Анно, — тихо промовляє він.

Я розтуляю губи. Серце лупить ізсередини.

Ми дивимось одне на одного. Я готова кричати.

Він відвертається.

Він мене не помітив. Він не бачить так добре у темряві. Та я вже звикла до цього, до приглушеного світла, до відсутності світла. Я бачу, що він...

Тепер Ітан підіймається сходами нагору. Лезо виблискує в одній руці; інша опускається в кишеню.

— Анно, — кличе він. Витягує руку з кишені, підіймає її перед собою.

В руці вибухає світло. То його телефон. Ліхтарик.

З дверей я бачу, як світло відкриває сходи, як стіни забарвлюються білизною. Недалеко муркоче грім.

Ітан знову обертається, промінь світла пробігає сходовим майданчиком, ніби сигнал маяка. Спочатку двері комірчини. Він підбігає до них, різко відчиняє. Освітлює всередині телефоном.

Далі кабінет. Він заходить усередину, сканує кімнату світлом телефону. Я розглядаю його спину, готуюся до польоту вниз сходами. Вниз-униз-униз.

Але він спіймає тебе.

У мене немає іншого виходу.

Є.

Який?

Вгору-вгору-вгору.

Я хитаю головою, поки він виходить із кабінету. Далі бібліотека, а після цього — туалет. Мені треба рухатися до того, як...

Стегном я спираюся на дверну ручку. Вона повертається з легеньким скрипом.

Він різко повертається, світло пролітає повз двері бібліотеки і націлюється просто мені в очі.

Я сліпну. Зупиняється час.

— Ось ти де, — видихає він.

Тоді я кидаюся.

Через дверний проріз вриваюся в нього, вклинююсь плечем йому в живіт. Повітря із присвистом виходить з нього, коли я штовхаю його перед собою. Я не бачу, але знаю, що суну його вбік, до сходів...

...І раптом він зникає. Я чую, як він лавиною падає сходами вниз, а промінь світла оскаженіло вистрибує по стелі.

Вгору-вгору-вгору, шепоче Олівія.

Я обертаюся, перед очима досі стрибають зірочки. Ступаю ногою на першу сходинку, шпортаюся, ледве заповзаю на другу. Підіймаюся. Біжу.

На сходовому майданчику я обертаюся, даю очам призвичаїтися до темряви. Спальня зяє переді мною; навпроти — кімната для гостей.

Вгору-вгору-вгору.

Але поверхом вище залишиться тільки запасна кімната. І твоя кімната.

Вгору.

Дах?

Вгору.

Але як? Як я зможу?

Ударнице, — каже Ед, — у тебе немає вибору.

Двома поверхами нижче Ітан теж починає підійматися сходами. Я повертаюся й деруся нагору, ротанг обпалює мені ступні, поручень рипить під рукою.

Я вистрибую на наступний майданчик, мчу в куток під люком. Підіймаю руку над головою, намагаю ланцюжок. Хапаю його пальцями та щосили смикаю.

97

Щойно люк роззявлюється, мене обдає дощем. Драбина падає вниз до мене з брязкотом металу. Внизу, на сходах, Ітан щось викрикує, але вітер підхоплює й викидає його слова геть.

Я склепляю очі перед стіною води та видираюся вгору. Один, два, три, чотири, шаблі холодні та слизькі, вони скиглять під вагою мого тіла. На сьомому шаблі я відчуваю, що голова вигулькнула з даху, і тоді звук...

Той звук ледь не збиває мене з ніг. Буря реве, як звір. Вітер роздряпує повітря, рве його на шматки. Дощ гострими зубами впивається мені у шкіру. Вода облизує обличчя, зачісує волосся назад...

Його рука ловить мене за щиколотку.

Я нестямно вириваюся із цієї хватки і кидаюся вгору та вперед, перекочуюся набік між люком та стельовим вікном. Спираюся рукою на опукле скло вікна, спинаюся на ноги та розплющую очі.

Світ хилиться навколо мене. В гушчині бурі я чую свій стогін.

Навіть у такій темряві я бачу, що дах перетворився на нетрі. Рослини давно вирвалися зі своїх горщиків та ящиків; стіни вкриті венозними паростями винограду. Вентиляцію забив плющ. Переді мною стоїть громадина ґратів для виття рослин, дванадцять футів²⁵⁵ заввишки, яка схилилася набік під вагою листя.

А над усім простором довкола злива не просто падає, вона проливається, ніби опущеними вітрилами, широченними обширами води. Вода з важкістю валиться на дах, шипить, зіткнувшись із бітумним покриттям. Сорочка вже прилипла мені до тіла.

Я повільно обертаюся, коліна в мене трусяться. З трьох боків триповерхова висота; зі сходу — стіна школи святої Димфни височіє горою.

Наді мною небо. Навколо мене простір. Пальці скручуються. Ноги підкошуються. Дихання спотикається. Шум лютує.

Далі я бачу темне провалля — люк. І з нього, однією рукою прикриваючись від зливи, з'являється Ітан.

Він підіймається на дах, чорний, як тінь, зі сріблястим шпичаком ножа в руці.

Я похитуюсь, задкую, спотикаюся. Ступня зупиняється на куполі вікна; я відчуваю, як воно трохи піддається... *Ледь тримається, попереджав мене Девід. Якщо зверху впаде якась гілка, вона виб'є усе вікно.*

Тінь наближається до мене. Я кричу, але вітер вириває цей крик мені з рота, кидає його геть, як мертвий листок.

На мить Ітан відступає на крок від здивування. А тоді сміється.

— Ніхто тебе не чує, — перекрикує він рев стихії. — Ми на... — Удари зливи приглушують навіть його голос.

Мені вже нікуди відступати, інакше доведеться стати на вікно. Я роблю крок убік, лише якийсь дюйм, і моя нога торкається мокрого металу. Я опускаю погляд вниз. Поливальниця, яку Девід перекинув того дня на даху.

Ітан підступає, геть промоклий, задиханий, його ясні очі виблискують на темному обличчі.

Я нахилиюсь, хапаю поливальницю, кидаю в нього, але я ослаблена, виведена з рівноваги, тож вона вислизає мені з пальців, вилітає.

Він ухиляється.

І я біжу.

В темряву, в хащі, я боюся неба наді мною, але хлопець позаду просто жахає мене. З пам'яті виринає схема даху: ряд самшиту ліворуч, просто за ним — клумби. Справа порожні горщики, поміж них, ніби п'яниці, згорбилися мішки з ґрунтом. Тунель із решіток для рослин просто переді мною.

Грім не втихомирюється. Блискавка вибілює хмари, просякає дахи білим світлом. Завіси зливи гойдаються й тремтять. Я кидаюся крізь них. В будь-яку мить небо може обвалитися на мене та розбити мене на шматки, але моє серце продовжує битися, кров розігріває судини, доки я мчу до тунелю.

Вхід перекриває вуаль води. Я влітаю крізь неї в тунель, де темно, як у критому мості, мокро, як у тропічному лісі. Тут тихіше, ніби звук загороджений бар'єром; я чую своє відсапування. Збоку стоїть низька невелика лавка. *Крізь терни до зірок.*

Вони в кінці тунелю, де я й сподівалася їх побачити. Я кидаюся до них. Хапаю обома руками. Обертаюся.

За стіною води вимальовується постать. Так я його вперше й побачила, пригадую я, як тінь, що з'явилася за матовим склом моїх дверей.

А тоді він ступає всередину.

— Ідеально. — Він витирає воду з обличчя. Його пальто просочене водою; шарф обвис на шії. Ніж для конвертів стирчить у руці. — Я збирався зламати тобі шию, але так краще. — Він підіймає брову. — Ти настільки рьохнулася, що стрибнула з даху.

Я хитаю головою.

Тепер посмішка.

— Ти так не думаєш? Що там у тебе?

А тоді він бачить, що там у мене.

Садіві ножиці трусяться в моїх руках — вони важкі, а я вся тремчу, але я підіймаю їх на рівень його грудей і йду вперед.

Він вже не посміхається.

— Поклади, — каже він.

Я хитаю головою, роблю ще крок уперед. Він вагається.

— *Поклади*, — повторює.

Ще один крок, я стрижу ножицями повітря.

Він переводить погляд на лезо в руці.

І відступає за стіну дощу.

Я чекаю, доки повітря наповнює грудну клітину. Він розтанув за водою.

Повільно, потихеньку я підступаю до арки входу. Там зупиняюся, пелена води застилає мені обличчя, і я різко штрикаю ножицями крізь водоспад, ніби чарівною паличкою.

Зараз.

Я витягую ножиці перед собою та вистрибую через воду. Якщо він там чекає мене, то він...

Я завмираю, моє волосся стікає потоками, а мокрий одяг обвис. Його там немає.

Я оглядаю дах.

Його не видно біля кущів самшиту.

Біля вентиляції.

На клумбах.

Небо прохромлює блискавка, й дах на мить білішає. Я бачу, яке тут усе занехаяне, — просто пустище з неприборканими рослинами під крижаним дощем.

Але якщо його немає тут, то...

Він вривається в мене ззаду, так швидко й сильно, що з мене виривається крик. Ножиці вилітають з рук, і я падаю разом із ним, коліна підкошуються, скроня б'ється об мокру землю; я чую хрускіт. Кров заливає мені рот.

Ми перекочуємося по бітуму один раз, другий, доки наші тіла не спиняє край стельового вікна. Я відчуваю, як воно тремтить.

— Сука, — бурмоче він гарячим віддихом мені у вухо, а потім переможно випрямляється, впирається ногою мені в шию. З горла у мене долинає булькотіння.

— Не думай *забити мені баки*. — Його голос скрегоче. — Ти зараз зістрибнеш із цього даху. А якщо ні, я тебе сам скину. Отже.

Я бачу, як краплі вирують на бітумі біля мене.

— Який бік вибираєш? Сквер чи вулицю?

Я заплющую очі.

— Твоя мама... — шепочу я.

— Що?

— Твоя мама.

Тиск на шию трішки послаблюється.

— Моя мама?

Я киваю.

— Що вона?

— Вона розповіла мені...

Тепер він тисне сильніше, ледь не зовсім перетискає мені горло.

— Що розповіла?

Очі вилазять мені з орбіт. Рот роззявляється. Я душую.

Він знову трохи послаблює тиск.

— Розповіла *що*?

Я глибоко вдихаю.

— Вона розповіла мені, — кажу я, — ким був твій батько.

Він не рухається. Дощ омиває мені обличчя. Присмак крові ріже язик.

— Ти брешеш.

Я кашляю, перекочую головою по даху.

— Ні.

— Ти навіть не знала, хто вона, — каже він. — Ти думала, що вона хтось інша. Ти не знала, що я всиновлений. — Він сильніше натискає ногою мені на шию. — То як вона...

— Вона розповіла мені. Я не... — Я ковтаю, горло розбухає. — Тоді я не зрозуміла, але вона розповіла мені...

Він знову затихає. Повітря шипить у мене в горлі; дощ шипить на бітумному покритті.

— Ким?

Я мовчу.

— *Ким?* — Він б'є мене ногою в живіт. Я втягую повітря, скручуюсь, але він вже хапає мене за сорочку, підтягує на коліна. Я валюся *вперед*. Він хапає мене за горло, стискає.

— Що вона сказала? — кричить він.

Мої пальці панічно обмацують шию. Він починає мене підіймати, і я встаю разом із ним на своїх тремтливих колінах, доки наші очі не опиняються на одному рівні.

Він виглядає таким молодим, його гладенька шкіра омиа дощем; губи повні, волосся поприлипало до лоба. *Дуже гарний хлопець*. За ним я бачу сквер, широку тінь його будинку. А ступнями відчуваю випнуте вікно.

— Скажи мені!

Я пробую заговорити, не можу.

— *Скажи мені!*

Я задихаюся.

Він послаблює хватку. Я опускаю погляд униз; ніж для конвертів так і затиснутий у його кулаці.

— Він був архітектором, — видихаю я.

Ітан розглядає мене. Дощ падає на нас, між нами.

— Він любив чорний шоколад, — кажу я. — Він називав її «ударницею». — Його рука опускається з моєї шиї.

— Він любив кіно. Вони обоє любили. Вони любили...

Ітан супиться.

— Коли вона таке тобі розповіла?

— Того вечора, коли вона прийшла до мене. Вона сказала, що кохала його.

— Що з ним сталося? Де він?

Я заплющую очі.

— Він помер.

— Коли?

Я хитаю головою.

— Нещодавно. Це неважливо. Він помер, а вона зламалась.

Його руки знову обхоплюють моє горло, я розплющую очі.

— *Ні*, це дуже важливо. Коли...

— Важливо те, що він любив тебе, — хриплю я.

Він завмирає. Відпускає мою шию.

— Він любив тебе, — повторюю я. — Вони обоє любили.

Ітан обпалює мене поглядом, в його руці досі затиснутий ніж, я роблю глибокий вдих.

І обіймаю його.

Він ціпеніє, але потім його тіло м'якне. Ми стоїмо під дощем, я обхопила його руками, а він свої вільно звисів.

Я гойдаюся, завмираю, і він підіймає мене, доки я обертаюся навколо. Коли я знову опиняюся на рівних ногах, ми помінялися місцями, руками я відчуваю серцебиття в його грудях.

— Вони обоє любили, — бурмочу я.

А потім усією своєю вагою я впираюся в нього і штовхаю на вікно.

98

Він падає на спину. Вікно здригається.

Він нічого не каже, лише дивиться на мене здивованим поглядом, ніби я поставила йому якесь складне запитання.

Ніж відлітає убік. Він спирається руками на скло, починає підводитись. Моє серцебиття сповільнюється. Сповільнюється час.

А тоді вікно розколюється під ним, нечутно серед звуків бурі.

За мить він зникає з очей. Якщо він і кричить, то я цього не чую.

Я ступаю на край діри у стелі, де колись було вікно, заглядаю вниз, у колодязь будинку. Клапті дощу вирують у порожнечі, як іскри; на сходовому майданчику внизу сяє галактика битого скла. Зазирнути глибше я не можу — надто темно.

Так і стовбичу під зливою. Я приголомшена. Вода вирує під ногами.

А тоді я йду. Обережно обходжу діру. Підходжу до люка, що так і завис, відчинений.

Спускаюся вниз. Вниз-униз-униз. Пальці ковзають по щаблях драбини.

Опускаюся на підлогу, на просякнутий водою килим. Ступаю до вершини сходів, проходжу повз вирву в стелі; дощ обливає мене.

Підходжу до спальні Олівії. Зупиняюсь. Заглядаю всередину.

Моя дитинка. Моє янголятко. Мені так шкода.

За кілька секунд я обертаюсь, йду вниз; ротанг тут сухий і жорсткий. На майданчику я знову зупиняюсь, проходжу під водоспадом і стаю, скрапуючи водою, перед дверима своєї спальні. Я розглядаю ліжку, штори, чорний фантом будинку Расселлів за сквером.

Ще раз проходжу під потоком води, знову вниз сходами, і тепер я в бібліотеці — Едовій бібліотеці; моїй бібліотеці — дивлюся на шквал дощу за вікном. Годинник на своїй полиці вибиває час. Друга ночі.

Я відводжу очі та виходжу з кімнати.

З вершини сходів я вже бачу його розтрощене тіло: янгол, що впав, розпростершись по підлозі. Я спускаюся нижче.

Чорна корона крові палає на його голові. Одна рука притиснута до серця. Його очі дивляться на мене.

Я зазираю в них.

А тоді проходжу повз нього.

І заходжу на кухню.

І вмикаю телефон, щоб подзвонити детективові Литтлу.

Шість тижнів по тому

99

Останні пластівці просіялися годину тому, і тепер полудневе сонце зависло в разюче-блакитному небі — в небі, «призначеному не для зігрівання плоті, а винятково для насолоди зору». Набоков, «Справжнє життя Себастьяна Найта»²⁵⁶. Я розробила власний читальний план. Більше ніяких дистанційних книжкових клубів.

Таке небо *справді* дарує насолоду зору. Як і вулиця внизу, встелена потужно-іскристою білістю в сонячному світлі. Сьогодні зранку в місті випало чотирнадцять дюймів²⁵⁷ снігу. Я годинами спостерігала за цим з вікна своєї спальні, дивилася, як падав густий сніг, завівав тротуари, встеляв пороги, засипав ящики з квітами. Приблизно після десятої четверо Греїв веселою ватагою вишмигнули з дому; вони верещали серед заметілі, носилися по кучугурах, доки не побігли вниз кварталом, поза межі видимості.

А через дорогу на ганку помилуватися погодою вирішила Рита Міллер, загорнута в халат, з горнятком у руці. Позаду неї з'явився її чоловік, обвив руки навколо неї та вхопив підборіддя її за плече. Вона поцілувала його у щоку.

Я, між іншим, дізналася її справжнє ім'я — Литтл сказав мені після того, як допитав сусідів. Її звать Сью. Розчарування.

Сквер став полем снігу, таким чистим, що аж блищить. За ним — із закритими віконницями, згорбившись під сліпучим небом, стоїть те, що більш навіжені газети назвали «Будинок підлітка-убивці за 4 млн!». Він коштує дешевше, я знаю, але мабуть, «3,45 млн!» звучатиме не настільки «сексуально».

Зараз там порожньо. І так вже кілька тижнів. Литтл прийшов до мене того ранку після того, як прибула поліція, після того, як лікарі «швидкої» забрали тіло. Його тіло. Алістера Расселла заарештували, сказав детектив, за співучасть у вбивстві; він одразу ж у всьому зізна-

вся, щойно дізнався про свого сина. Все сталося точно так, як Ітан і описував, визнав він. Вочевидь, Алістер зламався; Джейн була міцнішим горішком. Цікаво, що вона знала. Цікаво, *чи* вона знала.

«Я мушу вибачитися перед вами, — пробурмотів Литтл, хитаючи головою. — І Вел... Дідько, вона *справді* мусить вибачитись».

Я не заперечувала.

Він зайшов ще наступного дня. До того часу репортери вже виступували мені у двері, не відпускали дзвінок. Я ігнорувала їх. Якщо я чогось і навчилася за минулий рік, то це ігнорувати зовнішній світ.

— Як ви, Анно Фокс? — спитав Литтл. — А це, мабуть, ваш славнозвісний психіатр.

Доктор Філдінг вийшов за мною з бібліотеки. Тоді став збоку та витріщився на копа, на самі його масштаби.

— Радий, що ви у неї є, сер, — сказав Литтл, трусячи його руку.

— Я теж, — відповів доктор Філдінг.

І я також. Останні шість тижнів нормалізували мене, очистили розум. Принаймні мені поставили нове стельове вікно. Зайшов професійний чистильник, до блиску відмив дім. І я приймаю все правильними дозами, майже не п'ю. Зовсім не п'ю, як на те пішло, завдяки татуйованій чарівниці-психологині на ймення Пем. «Я мала справу з найрізноманітнішими людьми в найрізноманітніших ситуаціях», — сказала вона мені під час свого першого візиту.

— Це може стати для вас чимось новим, — сказала я.

Я намагалася вибачитися перед Девідом — телефонувала йому як мінімум кілька десятків разів, але він жодного разу не підняв слухавку. Цікаво, де він зараз. Цікаво, чи він у безпеці. Я знайшла його скручені навушники-затички під ліжком у підвалі. Забрала їх нагору і сховала в шухляді. Раптом він передзвонить.

Кілька тижнів тому я повернулася на «Агору». Вони — моє плем'я; щось на кшталт сім'ї. *Я сприятиму зціленню й добробуту.*

Також я уникаю Еда та Лівві. Не завжди, не повністю; інколи, вночі, коли я їх чую, то щось бурмочу у відповідь. Але з довгими розмовами покінчено.

100

— Ну ж бо.

Рука в Біни суха. Моя — ні.

— Ну ж бо, ходи.

Вона відчинила двері в сад. Крижаний вітер залітає всередину.

— Ти зробила це на даху, під час зливи.

Але то було по-іншому. Я боролася за своє життя.

— Це твій сад. Під сонцем.

Дійсно.

— І в тебе є зимові черевики.

Теж правда. Я знайшла їх у комірчині. Не взувала їх ще з тієї ночі у Вермонті.

— То чого ти чекаєш?

Нічого... Вже нічого. Я чекала, доки повернеться моя сім'я; цього не станеться. Я чекала, доки зникне моя депресія; сама вона не зникне, не без моєї участі.

Я чекала, щоб повернутися у світ. Тепер цей час настав.

Тепер, коли Сонце осяває мій будинок. Тепер, коли в мене чиста голова й чисті очі. Тепер, коли Біна тягне мене до дверей, до вершини сходів.

Вона має рацію: я зробила це на даху під час зливи. Я боролася за своє життя. Тож мені, мабуть, не хочеться помирати.

І якщо я не хочу померти, мені треба почати жити.

Чого ти чекаєш?

Один, два, три, чотири.

Вона відпускає мою руку і заходить у сад, залишаючи сліди на снігу. Повертається, кличе мене.

— Ну ж бо.

Я заплющую очі.

І розплющую їх.

І роблю крок назустріч світлу.

Примітки

- ¹ Психологічний трилер відомого британо-американського реж. Альфреда Гічкока (1899—1980), заснований на реальній історії серійного душителя 1920-х рр. Е. Л. Нельсона. Визнаний «першим незаперечним шедевром» Гічкока і фільмом, у якому англійський режисер «уперше відкрив для себе Америку». Гічкок працював у Голлівуді з 1939 р., але до 1943 р. його фільми базувалися на британській тематиці.
- ² *Town-house* — малоповерхові будинки на декілька сімей, сполучені в один корпус. (*Тут і далі прим. перекл., якщо не вказано інше.*)
- ³ *Macy's* — одна з найстаріших та найбільших мереж роздрібної торгівлі в США.
- ⁴ *Gramercy Park* — невеликий приватний парк на півдненному сході Мангеттену.
- ⁵ «*The Man Who Knew Too Much*» (1956) — кольоровий фільм реж. Альфреда Гічкока.
- ⁶ «*Gilda*» (1946) — фільм-нуар, мелодрама реж. Чарльза Відора.
- ⁷ Різновид класичного чоловічого взуття.
- ⁸ Традиційна китайська страва із пшеничної локшини з різноманітними добавками.
- ⁹ *Slugger* (*амер.* «ударник», тут «ударниця») — сленгове спортивне слово на позначення сильного відбиваючого гравця у бейсболі, а також сильного в атаці, але вразливого в обороні у боксі. (*Прим. ред.*)
- ¹⁰ *Harlem* — район на півночі Мангеттену, частина Верхнього Мангеттену.
- ¹¹ *Midtown* (Середній Мангеттен) — один з трьох великих районів Мангеттену.
- ¹² *Lenox Hill* — квартал у районі Іст-Сайд, що на Мідтауні.
- ¹³ У британському варіанті англійської «перший» поверх означає «загальноприйнятій» другий поверх, у той час як перший називають «нижнім» (*ground floor*).
- ¹⁴ *Merlot* — сорт французького вина, переважно з червоного винограду.
- ¹⁵ *IKEA* — одна з найбільших та найпопулярніших мереж продажу меблів і товарів для дому.
- ¹⁶ «*Out of the Past*» (1947) — американський фільм-нуар реж. Жака Турнера.
- ¹⁷ «*Today*» — американське ранкове телешоу на каналі *NBC*.
- ¹⁸ *Widow's walk* — відгороджена платформа з перильцями на даху будинку.

- ¹⁹ *Rook-n-roll*, англ. *rook* — тура (шахова фігура).
- ²⁰ *Henry Fonda* (1905—1982) — відомий американський актор театру й кіно минулого століття.
- ²¹ Цитата героїні акторки Лорен Беколл з фільму-нуар «Маєш і не маєш» («*To Have and Have Not*», 1944 (Прим. пер. і ред.).
- ²² «*Airplane*» (1980) — американська кінокомедія режисерів Девіда та Джеррі Цукерів і Джима Абрахамса.
- ²³ Сірі сестри, або Граї, — персонажі давньогрецької міфології Пефредо та Еніо — вартові горгон.
- ²⁴ В оригіналі прізвище — *Gray*. Британському слову *grey* (сірий) відповідає американський варіант *gray* із тим же значенням.
- ²⁵ *Meetup* — соціальна мережа для організації різноманітних групових зустрічей людей поза Інтернетом.
- ²⁶ «*Jude the Obscure*» (1895) — останній роман визначного британського письменника, поета і драматурга Томаса Гарді (1840—1928). (Прим. ред.)
- ²⁷ Християнська свята, що жила у VII ст. в Ірландії.
- ²⁸ *Vero Beach* — місто на узбережжі Атлантичного океану, центр округу Індіан-Рівер, штат Флорида.
- ²⁹ Тут мається на увазі американська актриса, співачка і танцюристка Джейн Расселл (1921—2011), один із секс-символів Голлівуду 1940—50-х рр.
- ³⁰ «*Gentlemen Prefer Blondes*» (1953) — американська музична кінокомедія реж. Г. Гоукса. У головних ролях — Мерилін Монро і Джейн Расселл..
- ³¹ *Tinder* — мобільний додаток для знайомства та організації швидких зустрічей з людьми, які живуть неподалік.
- ³² Приблизно 371,6 м².
- ³³ «*Les Diaboliques*» (1954) — французький психологічний трилер реж. Анрі-Жоржа Клузо.
- ³⁴ *Bay Area* — велика міська агломерація у штаті Каліфорнія, сформована навколо затоки Сан-Франциско.
- ³⁵ Найбільше місто штату Массачусетс.
- ³⁶ У США найбільше місто штату Нью-Гемпшир.
- ³⁷ Піджин — спрощений варіант мови, що використовується між етнічними групами та не є рідною мовою для жодної з них.
- ³⁸ *Diagnostic and Statistic Manual of mental disorders (DSM)* — посібник із діагностики й статистики психічних розладів.
- ³⁹ *Blue Apron*, *Plated*, *HelloFresh* — американські служби доставки продуктів харчування.
- ⁴⁰ *Perth* — столиця слабо залюдненого австралійського штату Західна Австралія.

- ⁴¹ Синтетичний антигіпертензивний препарат із групи бета-блокаторів.
- ⁴² Таблетки, активною речовиною яких є пропранолол.
- ⁴³ *Graham Greene* (1904—1991) — англійський письменник і драматург.
- ⁴⁴ *Angelika Film Center* — американська мережа кінотеатрів, що показує у прокаті незалежне та іноземне кіно.
- ⁴⁵ «The Fallen Idol» (1948) — англійська детективна драма реж. Керола Ріда. Екранізація оповідання Грема Гріна «Кімната в підвалі».
- ⁴⁶ «Ministry of Fear» (1944) — американський фільм-нуар реж. Фріца Ланга.
- ⁴⁷ Посттравматичний стресовий розлад — психічний розлад, що виникає внаслідок якихось психотравмуючих подій.
- ⁴⁸ *London Fog* — британська фірма одягу.
- ⁴⁹ Традиційний орнамент, що формується із перехресних вертикальних і горизонтальних смуг різного кольору.
- ⁵⁰ Водозащитний дзвін — підводне обладнання для транспортування водозащитних на глибину, що має форму дзвона без дна.
- ⁵¹ «39 Steps» (1935) — трилер реж. Альфреда Гічкока.
- ⁵² *Gene Tierney* (1920—1991) — американська кіноактриса.
- ⁵³ *James Stewart* (1908—1997) — американський кіноактор.
- ⁵⁴ *Suspense* — піджанр кінематографу, що характеризується створенням особливої атмосфери схвильованості, тривожної невизначеності, напруження, які постійно зростають і затягують глядача у співучасть подіям на екрані.
- ⁵⁵ «Double Indemnity» (1944) — американський фільм-нуар реж. Біллі Вайлдера.
- ⁵⁶ «Gaslight» (1944) — містичний трилер у жанрі нуар реж. Джорджа К'юкопа.
- ⁵⁷ «Saboteur» (1942) — шпигунський трилер реж. А. Гічкока.
- ⁵⁸ «The Big Clock» (1948) — фільм-нуар реж. Джона Ферроу.
- ⁵⁹ «The Thin Man» — кінофраншиза, серія комедійних детективів про пригоди одруженої пари приватних розслідувачів.
- ⁶⁰ *Joseph Cotten* — популярний американський актор.
- ⁶¹ *Claude Chabrol* (1930—2010) — французький режисер і теоретик, один з представників «нової хвилі» французького кіно.
- ⁶² «Dark Passage» (1947) — американський нуар-трилер реж. Делмера Дейвса.
- ⁶³ *Humphrey Bogart* (1899—1957) — американський кіноактор (*Прим. пер. і ред.*).

- ⁶⁴ *Lauren Bacall* (1924—2014) — американська кіноактриса, відома своєю ефектною зовнішністю та низьким грубуватим голосом.
- ⁶⁵ «Niagara» (1953) — кольоровий нуар-трилер реж. Генрі Гетевея.
- ⁶⁶ «Charade» (1963) — американський романтичний детектив реж. Стенлі Донена.
- ⁶⁷ *Audrey Hepburn* (1929—1993) — британська актриса, модель, громадська діячка.
- ⁶⁸ «Sudden Fear» (1952) — американський нуар-трилер реж. Девіда Міллера.
- ⁶⁹ *Joan Crawford* (1904—1977) — американська зіркова актриса німого та звукового кіно.
- ⁷⁰ «Wait until dark» (1967) — камерний психологічний трилер реж. Теренса Янга.
- ⁷¹ «The Vanishing» (1993) — екранізація роману «Золоте яйце» Тіма Краббе.
- ⁷² *Roman Polanski* (нар. 1933) — режисер, уродженець Парижа.
- ⁷³ «Side Effects» (2013) — психологічний трилер реж. Стівена Содерберга.
- ⁷⁴ «Casablanca» (1942) — романтична драма реж. Майкла Кертіса.
- ⁷⁵ *Pinot noir* — сорт червоного вина.
- ⁷⁶ «The Red Cat» — ресторан у Нью-Йорку.
- ⁷⁷ Північноамериканська страва з м'яса та овочів, що повільно тушкується у спеціальному горщику, який має таку саму назву.
- ⁷⁸ «Highlights», «Ranger Rick» — американські дитячі журнали.
- ⁷⁹ Генератор білого шуму — умовна назва пристрою, що ретранслює приємні для вуха релаксаційні шуми, які допомагають заснути.
- ⁸⁰ *Bril* від слова *brilliant* — блискучий (розумний).
- ⁸¹ *Eames Lounge Chair* — відома модель м'яких шкіряних крісел, сконструйована подружжям архітекторів і дизайнерів Чарльзом і Рей Імзами.
- ⁸² *Criterion Collection*, *Kino International* — американські компанії-розповсюджені носіїв з фільмами-представниками класичного кіномастографу, арт-хаузу, низькобюджетного сучасного кіно.
- ⁸³ «Night and the City» (1950) — фільм-нуар реж. Жюля Дассена.
- ⁸⁴ «Whirlpool» (1949) — трилер-нуар реж. Отто Премінгера.
- ⁸⁵ «Murder, My Sweet» (1944) — класичний фільм-нуар реж. Едварда Деметрика (1908—1999), яскравого представника української діаспори у США.
- ⁸⁶ «Night Must Fall» (1937) — американський фільм реж. Річарда Торпе.
- ⁸⁷ «Laura» (1944) — американський детектив-нуар реж. Отто Премінгера.
- ⁸⁸ *Joy* (англ.) — радість, щастя.

- ⁸⁹ «Spelling bee» (англ. *spell* — вимовляти по літерах, *bee* — зібрання) — популярні, зокрема в англомовних країнах, конкурси, де учасникам необхідно по літерах вимовляти певні складні в написанні слова.
- ⁹⁰ *Pauline Kael* (1919—2001) — американська журналістка та кінокритик, співробітниця тижневика «Нью-Йоркер».
- ⁹¹ «Vertigo» (1958) — містичний трилер реж. А. Гічкока (кольоровий). (Прим. пер. і ред.)
- ⁹² Культовий британський детектив «The Third Man» (1949) завершується кадрами невдалої спроби розставання закоханого письменника з актрисою, чийого коханця-злочинця (і свого друга дитинства) він застрелив. (Прим. ред.)
- ⁹³ «Rififi» (1955) — найвідоміший фільм реж. Жюля Дассена.
- ⁹⁴ Дієгетичний звук — у кінематографі звук, джерело якого видне в кадрі, або припускається, що воно «неподалік».
- ⁹⁵ Пітчер — у бейсболі гравець, який кидає м'яч.
- ⁹⁶ «Downton Abbey» — британський серіал телеканалу ІТV, що виходив з 2010 до 2015 р., дія якого відбувається в Англії на початку ХХ ст. У серіалі зображено життя титулованої графської родини.
- ⁹⁷ *Florence Nightingale* (1820—1910) — відома англійська медсестра, організатор і керівник загону санітарок під час Кримської війни 1853—1856 рр.
- ⁹⁸ Центральнаафриканська порода дерев із плодами, насиченими рослинними жирами; ароматну олію видобувають із кісточок плодів. (Прим. ред.)
- ⁹⁹ Антидепресант. Один з перших у своєму роді, але застосовується досі у зв'язку з високою ефективністю.
- ¹⁰⁰ Лікарський засіб з активною речовиною алпразоламом. Використовується для боротьби з тривожними розладами, депресією, невротами та панікою.
- ¹⁰¹ Часті питання — поширений акронім від англомовного скорочення FAQ, F.A.Q. (*Frequently Asked Questions*).
- ¹⁰² *Senioritis* — розмовний термін, який неформально використовують у США та Канаді для опису «хвороби» старшокласників під час їхнього останнього семестру в школі, що супроводжується лінощами й байдужістю до навчання.
- ¹⁰³ Річард Ніксон — 37-й президент США (1969—1974).
- ¹⁰⁴ Фраза «*Only Connect*» походить із британського соціально-психологічного роману Е. М. Форстера «Маєток Говардс Енд» («*Howards End*», 1910).
- ¹⁰⁵ Найвизначніша риса; основна страва (фр.).
- ¹⁰⁶ Приблизно 1,8 м у ширину; 3,7 м у довжину.

- ¹⁰⁷ *Airbnb* — інтернет-сервіс для розміщення оголошень та пошуку оренди житла.
- ¹⁰⁸ На кухнях великої площі «островом» називають центральний стіл, у середину якого вбудовано додаткові мийку і плиту. (*Прим. ред.*)
- ¹⁰⁹ «Getting Better» — пісня групи «Бітлз» з альбому «Оркестр клубу самотніх сердець сержанта Пеппера» .
- ¹¹⁰ Балтимор — найбільше місто штату Меріленд, промисловий порт.
- ¹¹¹ «It Ain't Necessarily So» (1935), «Це не обов'язково так» — знаменита американська пісня Джорджа та Айра Гершвінів з опери-мюзиклу «Porgy & Bess»
- ¹¹² Національна Детективна Агенція Пінкертона — перше приватне детективне агентство США, засноване Аланом Пінкертоном у 1850 р.
- ¹¹³ Північно-східний регіон США, що включає штати Вермонт, Род-Айленд, Нью-Гемпшир, Массачусетс, Мен і Коннектикут.
- ¹¹⁴ Синапс — місце контакту між двома нейронами, де проходять нервові імпульси.
- ¹¹⁵ *Edward Morgan Forster* (1879—1970) — елітарний англійський письменник.
- ¹¹⁶ Препарат-антидепресант із активною речовиною іміпраміном.
- ¹¹⁷ Ноотропи — група препаратів, що впливають на функції мозку.
- ¹¹⁸ Есенціальний тремор — найпоширеніше порушення руху, що включає тремор рук, кистей, пальців, інколи — голови.
- ¹¹⁹ Команда в операційній системі *Mac OS* компанії *Apple*, що відповідає за вихід.
- ¹²⁰ «Spellbound» (1945) — фільм-нуар реж. А. Гічкока. Доктор Олександр Брюллов — персонаж, який досліджує сни головного героя.
- ¹²¹ *Riesling* — німецький сорт білого вина. Належить до т. зв. «великих винних сортів».
- ¹²² *New Haven* — місто та однойменний округ у штаті Коннектикут, на березі протоки Лонг-Айленд.
- ¹²³ «Alerion Yachts» — компанія, що займається продажем і орендою яхт.
- ¹²⁴ Приблизно 9,1 м.
- ¹²⁵ «Dead Calm» (1989) — австралійський трилер реж. Філіппа Нойса. Дія відбувається на яхті посеред Тихого океану.
- ¹²⁶ *Toblerone* — шоколадний батончик концерну «Крафт-Гайнц».
- ¹²⁷ Октагон, гексагон — грецькі назви восьмикутника та шестикутника відповідно.
- ¹²⁸ Відносно новий препарат групи нетипових антипсихотиків (нейролептиків), які набагато легше переносяться, ніж традиційні нейролептики.

- ¹²⁹ Седативний препарат, що сприяє нормалізації сну.
- ¹³⁰ «Humans of New York» — мегапопулярний фотоблог у кількох соцмережах.
- ¹³¹ «Rebecca» (1940) — трилер реж. А. Гічкока початку голлівудського періоду.
- ¹³² *Judith Anderson* (1897—1992) — титулована австралійсько-американська театральна актриса.
- ¹³³ Вдовин мис — лінія росту волосся на тімені голови у вигляді трикутника, що передається генетичним шляхом. Назва пішла від давнього англійського повір'я, ніби жінка з такою лінією волосся точно переживе свого чоловіка.
- ¹³⁴ «Strangers on a Train» (1950) — нуар-трилер реж. А. Гічкока.
- ¹³⁵ Знеболювальний та протизапальний препарат з активною речовиною ібупрофеном.
- ¹³⁶ Квартал у верхньому Іст-Сайді Мангеттену, що вважається одним із найдорожчих та найпрестижніших районів.
- ¹³⁷ «Square» — американська компанія, що займається розробкою рішень для прийому платежів.
- ¹³⁸ Парк посередині Мангеттену площею 341 га.
- ¹³⁹ Ід, або Воно, — у психоаналізі, разом з Его та Суперего, одна зі складових структур психіки, що являє собою сукупність позасвідомих потягів та інстинктів.
- ¹⁴⁰ Булінь — один із найстаріших і найважливіших морських вузлів.
- ¹⁴¹ *Nicolas Cage* (нар. 1964) — сучасний популярний американський актор, продюсер і кінорежисер.
- ¹⁴² *X-Acto* — американська торговельна марка, бренд компанії *Elmer's Products*, під яким випускаються різноманітні ріжучі інструменти.
- ¹⁴³ Героїня вдається до каламбуру: вислів «саме так» звучить в оригіналі «екзектлі» («exactly»). Її вислів в оригіналі «X-Acto-ly» у зв'язку з ножем влучно перекладено як «саме т-акто». (*Прим. ред.*)
- ¹⁴⁴ *Toile de Jouy* (*фр.*) — шпалери, а також інші предмети декору, на яких на світлому фоні зображені однотонні пасторальні сюжети.
- ¹⁴⁵ «The Economist» — впливовий англійський тижневик, що позиціонує себе як видання для багатих і впливових ділових людей.
- ¹⁴⁶ LOL (*англ.* laugh (ing) out loud — сміюся вголос) — аббревіатура інтернет-сленгу, що означає сміх.
- ¹⁴⁷ Йдеться про цитату зі згадуваного вище роману Т. Гарді «Джуд Непримітний». (*Прим. ред.*)
- ¹⁴⁸ «Rope» (1948) — кольоровий трилер А. Гічкока.

- ¹⁴⁹ «North by Northwest» (1959) — шпигунський трилер А. Гічкока.
- ¹⁵⁰ Героїня не встигає повністю подумки закінчити назву «Леді зникає». «The Lady Vanishes» (1938) — психологічний трилер А. Гічкока.
- ¹⁵¹ *Bruce Springsteen* (нар.1949) — популярний американський фолк-рок співак.
- ¹⁵² 1-800-QUIT-NOW (англ. Кинь — негайно) — телефонні служби у США, за якими можуть звернутися люди зі згубними звичками по допомогу в боротьбі з їхньою залежністю.
- ¹⁵³ Венеційське тераццо — різновид мозаїкової підлоги, цемент із доданими дрібних і середніх каменів, мармуру, скла та інших матеріалів.
- ¹⁵⁴ *George Bernard Shaw* (1856—1950) — видатний британо-ірландський драматург. (Прим. ред.)
- ¹⁵⁵ Під впливом сюжету фільму «Gaslight» у психології 1990-х знайшло закріплення відповідне поняття «газлайтинг» (*gaslighting*), яке описує рід дій із психологічного тиску і маніпуляцій, умисно спрямованих на породження у постраждалих спочатку сумнівів у власній психічній нормальності. (Прим. ред.)
- ¹⁵⁶ Помилки відображають написання оригіналу. (Прим. ред.)
- ¹⁵⁷ *Henry Hudson Bridge* — міст, що поєднує Мангеттен і Бронкс, два райони Нью-Йорка.
- ¹⁵⁸ *International House of Pancakes (IHOP)* (англ. Міжнародний дім млинців) — американська мережа сніданкових закусочних.
- ¹⁵⁹ «Over the Meadow and Through the Woods» — варіант популярної американської поеми Лідії Марії Чайлд (оригінальна назва «Over the River and Through the Wood»).
- ¹⁶⁰ *Green Mountains* — гірський хребет у штаті Вермонт, північна частина Апалачів. Назва штату Вермонт походить від франц. «Verte Monts», що відповідає англ. «Green Mountains».
- ¹⁶¹ «Mister Ed» — американський комедійний серіал шістдесятих років про коня, який говорить. У заставці лунала пісня, що починалася зі слів: «Є кінь у нас, так-так, так».
- ¹⁶² Норд-ост — сильний циклон, вітри в якому дмуть із північного сходу; в оригіналі місцеве звучання передано як «nor'easter».
- ¹⁶³ *Atari* — ігрова приставка, популярна в 1970—80-х рр.
- ¹⁶⁴ *Sauvignon Blanc* — сорт білого французького вина.
- ¹⁶⁵ Сімейка Адамсів — група вигаданих персонажів, створених художником Чарльзом Адамсом у 1938 р.
- ¹⁶⁶ Лобектомія — хірургічна операція, що полягає у видаленні якоїсь частини органу.

- ¹⁶⁷ Вулиця у Верхньому Вест-Сайді Мангеттену, на якій розташований Центр комплексного медичного обслуговування.
- ¹⁶⁸ У США прийнято звертатися до людей за найвищою посадою, яку вони займали, чи званням, якого були удостоєні. Міс — звернення до незаміжньої жінки.
- ¹⁶⁹ Заспокійливе; снодійний, протисудомний лікарський засіб.
- ¹⁷⁰ Мексиканське протистояння — різновид дуелі між трьома, а не двома супротивниками. Популярна ситуація в кінематографі.
- ¹⁷¹ Заспокійливе з активною речовиною лоразепамом.
- ¹⁷² *Starbucks* — найбільша у світі мережа кав'ярень, що в основному спеціалізується на каві.
- ¹⁷³ *Whole Foods Market* — американська мережа елітних крамниць, що спеціалізується на торгівлі продуктами здорового харчування.
- ¹⁷⁴ Насправді це цитата з опери композитора Артура Саллівана та лібретиста Вільяма Гілберта «Корабель Її Високості «Пінафор», або Кохана матроса».
- ¹⁷⁵ «Shave and a Haircut» — популярний музичний куплет із п'яти нот.
- ¹⁷⁶ Шнуровані черевики з перфорованим узором згори.
- ¹⁷⁷ Йдеться про хижку рослину зі схлопуваним листям, яку і англійською (*Venus' flytrap*), і українською повністю прийнято називати Венериною мухоловкою. (Прим. ред.)
- ¹⁷⁸ *Mail-order bride* — жінка (зазвичай з менш розвинутої країни), яку чоловік знайшов через інтернет для одруження.
- ¹⁷⁹ Далі згадуються деякі факти з життя популярної у 1940—50-х рр. актриси Джейн Расселл (див. також вище Прим. 37, 38).
- ¹⁸⁰ *Pro-life* — рух, спрямований на заборону абортів.
- ¹⁸¹ «The Outlaw» (1943) — вестерн реж. Говарда Г'юза. (Прим пер. і ред.)
- ¹⁸² «Hot Blood» (1956) — мелодрама з життя американських ромів реж. Ніколаса Рея. Джейн Расселл — у головній ролі.
- ¹⁸³ *Pinterest* — соціальний інтернет-сервіс для збереження, сортування та обміну фотографіями.
- ¹⁸⁴ *Patrick McMullan* — сучасний американський фотограф, журналіст і світський лев.
- ¹⁸⁵ «Consulting Magazine» — провідний американський журнал у галузі консалтингу.
- ¹⁸⁶ Мається на увазі або курортне містечко у Домініці в Карибському басейні, або округ Аткінсон (*Atkinson County*). (Прим. ред.)
- ¹⁸⁷ *Dartmouth College* — один із найстаріших університетів США.
- ¹⁸⁸ *Foursquare* — соціальна мережа, призначена для пристроїв із функцією геопозиціонування.

- ¹⁸⁹ Гаргулья (франц. gargouille) — оформлений як химерна істота стічний жолоб, що виступає за межі дахів престижних будівель. (Прим. ред.)
- ¹⁹⁰ *Vin Diesel* — творче ім'я Марка Сінклера Вінсента (нар. 1967), актора, сценариста і продюсера. (Прим. ред.)
- ¹⁹¹ *Cockney* — зневажлива назва уродженців Лондона з нижчих верств населення, а також їхнього діалекту.
- ¹⁹² Попри згадку про болота, а не узбережжя, ймовірно, йдеться все ж про мангрові дерева із т. зв. «ходульним» корінням, пристосованим для життя у зонах помірних припливів і відпливів. (Прим. ред.)
- ¹⁹³ «Siddhartha» (1922) — алегоричний роман-притча Германа Гессе про засновника буддизму.
- ¹⁹⁴ Японська (а також китайська і корейська) вулична їжа із пшеничної локшини з різними добавками.
- ¹⁹⁵ *Rolling Rock* — популярна американська марка світлого пива.
- ¹⁹⁶ Генеричні препарати (дженерики, генерики) — непатентовані лікарські засоби, у яких закінчився термін дії патенту. Зазвичай мають нижчу ціну.
- ¹⁹⁷ *Brownie* — шоколадний десерт у різних формах (кекс, тістечко, торт) із м'якою і вологою структурою.
- ¹⁹⁸ «Game of Thrones» (2011—2019) — американський телесеріал у жанрі фентезі, відомий своїми жорстокими й відвертими сценами.
- ¹⁹⁹ Синдром Котара — психопатологічний розлад, коли хворі переконані у власному зникненні, стверджують, що в них або відсутні внутрішні органи, або вони не працюють, або гниють. (Прим. ред.)
- ²⁰⁰ *Moleskine* — торговельна марка італійської компанії *Modo & Modo*, що спеціалізується на канцтоварах.
- ²⁰¹ «БабуняЛізі» демонструє знання змісту аббревіатури LOL, але тут свідомо пише сталий вираз без скорочень. (Прим. ред.)
- ²⁰² Аббревіатура btw (by the way) — скорочення «між іншим» або «до речі». (Прим. ред.)
- ²⁰³ В Англії омега довго заміняла собою новорічну ялинку, яка почала поширюватися тільки з другої половини XIX ст.. (Прим. ред.)
- ²⁰⁴ Дрібна неточність, у дійсності це антарктична порода тюленів, чого героїня з телепередачі могла і не зрозуміти. (Прим. ред.)
- ²⁰⁵ *Ivory* — американська марка мила.
- ²⁰⁶ «Закон трьох помилок» — законодавча норма у США, яка передбачає, що порушник може вчинити три правопорушення, перш ніж його можна буде засудити на тривалий термін як за один серйозний злочин. Не поширюється на раніше засуджених. (Прим. пер. і ред.)
- ²⁰⁷ Неточна цитата з романтичної балади «Леді Шалот» (1832) англійського поета Альфреда Теннісона (1809—1892). (Прим. пер. і ред.)

- ²⁰⁸ «Shadow of a Doubt» (1943) — психологічний трилер реж. А. Гічкока.
- ²⁰⁹ «Rear Window» (1954) — трилер реж. А. Гічкока.
- ²¹⁰ При т. зв. синдромі замкненої людини (інша назва — псевдокома) внаслідок ураження «варолієвого мосту» (частини стовбура головного мозку) хворі зовсім не здатні керувати м'язами, окрім очей, хоча зберігають пізнавальні функції. (Прим. ред.)
- ²¹¹ «A Good Thing» (2005) — сингл британської індіпопгрупи «Saint Etienne».
- ²¹² «She's Come Undone» — книга американського письменника Воллі Лемба, що побачила світ у 1992 р.
- ²¹³ Jacques Futrelle (1875—1912) — американський письменник, журналіст, автор серії детективних романів про професора Августуса.
- ²¹⁴ John Jacob Astor IV (1864—1912) — американський бізнесмен, мільйонер, письменник-фантаст і винахідник.
- ²¹⁵ PhD — доктор філософії, початковий науковий ступінь, відповідний кандидатів наук. (Прим. ред.)
- ²¹⁶ «Boston Bruins» — професійна хокейна команда.
- ²¹⁷ Данська здоба — випічка з дріжджового листкового тіста з різними начинками.
- ²¹⁸ Білий ціпок — ціпок, який для орієнтації в просторі використовують сліпі люди.
- ²¹⁹ Flat white — кавовий напій, що готується з порції еспресо та спіненого молока.
- ²²⁰ Приблизно 91,4 м.
- ²²¹ Блукаючі (мандрівні) вогники — блідо-блакитне світіння, що утворюється від згоряння метану внаслідок гниття.
- ²²² «Signs» (2002) — фантастичний трилер реж. М. Найта Ш'ямалана.
- ²²³ Bernard Herrmann (1911—1975) — американський автор музики до всіх фільмів А. Гічкока.
- ²²⁴ В оригіналі тут і далі протягом трьох абзаців нижче має місце гра слів: кількаразово використано слово «Jane» (лише контекстуально перекладене як «хтось»), котре вживається і на позначення жіночого імені Джейн, і у США є узагальнюючим окресленням старших дівчат і молодих жінок у цілому. (Прим. ред.)
- ²²⁵ В оригіналі вжито поширену в амер. поліцейському сленгу аббревіатуру B&E (Breaking & Entering) — злом і проникнення. (Прим. ред.)
- ²²⁶ Internet Protocol address (IP) — унікальний числовий номер для адресації комп'ютера в мережі.
- ²²⁷ Selfie (англ.) — вид фотографії самого (-ї) себе за допомогою камери смартфона, фотоапарата чи веб-камери.

- ²²⁸ Гостія — хліб для причастя в католиків латинського обряду та англіканців.
- ²²⁹ В'язаний вовняний жакет (кофта) по фігурі, на гудзиках, без коміра, з вирізом на грудях. (*Прим. ред.*)
- ²³⁰ «Rosemary's Baby» (1968) — психологічний трилер реж. Романа Поланські.
- ²³¹ Містечко на південному заході штату Коннектикут.
- ²³² Цитата героїні Поли Олквіст у виконанні Інгрід Бергман з фільму «Газове світло», котра поступово втрачає зв'язок із реальністю. (*Прим. ред.*)
- ²³³ «Body Double» (1984) — трилер реж. Брайана Де Палми.
- ²³⁴ «Blowup» (1966) — детективна драма реж. Мікеланджело Антоніоні.
- ²³⁵ Цікавий (підглядаючий) Том — персонаж легенди про леді Годіву, дружину графа, яка проїхалася верхи оголеною по місту, щоб її чоловік знизив податки. Том був єдиним мешканцем, хто підглядав за нею, після чого одразу ж осліп. В англійській мові вираз «*peeping Tom*» перетворився на сталий вислів.
- ²³⁶ *Diptyque* — французька компанія, що випускає парфуми, засоби гігієни, ароматизовані свічки, тощо.
- ²³⁷ *Grape-Nuts* — американська марка пластівців до сніданку.
- ²³⁸ У цитаті відображено епізод, після якого герой-детектив (актор Дж. Стюарт) починає хворіти на острах висоти. (*Прим. ред.*)
- ²³⁹ *Kim Novak* (нар. 1933) — зіркова американська актриса чеського походження.
- ²⁴⁰ *Fancy Feast* — американська марка котячої їжі.
- ²⁴¹ «Midnight Lace» (1960) — детективний трилер реж. Девіда Міллера.
- ²⁴² «Foreign Correspondent» (1940) — шпигунський трилер реж. А. Гічкока.
- ²⁴³ «23 Paces to Baker Street» (1956) — детективний трилер реж. Генрі Гетевея.
- ²⁴⁴ *Farley Earle Granger* (1925—2011) — американський актор, виконавець ролі Філіпа Моргана у фільмі «Мотузка».
- ²⁴⁵ Героїня роману Чарльза Діккенса (1812—1870) «Великі сподівання» (1860).
- ²⁴⁶ *Mia Farrow* (нар. 1945) — американська актриса, виконавиця ролі Розмарі у фільмі «Дитина Розмарі».
- ²⁴⁷ Прохолодний фруктовий напій арабського походження, густа солодка маса, виготовлена з фруктів, кави, шоколаду й горіхами. (*Прим. ред.*)
- ²⁴⁸ «The Good Wife» (2009—2016) — американський телесеріал у жанрі юридичної драми, що транслювався на телеканалі *CBS*.
- ²⁴⁹ *Thornton Niven Wilder* (1897—1975) — американський прозаїк і драматург, есеїст і перекладач; тричі нагороджуваний Пулітцерівською премією.

- ²⁵⁰ В оригіналі: «Going 2 police» (*Прим. ред.*).
- ²⁵¹ Один з основних гормонів, який регулює біоритми людини; також снодійне.
- ²⁵² Емоційне сплощення (*flat affect*) — порушення та ослаблення емоційних реакцій людини. Характеризується відсутністю емоційних реакцій.
- ²⁵³ *Ralph Lauren* (нар. 1939) — відомий американський модельєр і бізнесмен, власник однойменного бренду.
- ²⁵⁴ Приблизно 1,2 м.
- ²⁵⁵ Приблизно 3,7 м.
- ²⁵⁶ Владімір Набоков (1899—1977) — визначний російсько-американський письменник, відомий як майстер психологічно насиченої інтелектуальної прози. Згаданий інтелектуально-хімерний роман «The Real Life of Sebastian Knight» був першим англомовним твором, написаним Набоковим. (*Прим. ред.*)
- ²⁵⁷ Приблизно 35,6 см.

Подяки

Дженніфер Джоел, мій подрузі, агенту та неоціненній наставниці;
Фелісіті Блант, за вміння творити чудеса;
Джейку Сміту-Босанкету та Еліс Ділл, які дали мені світ;
командам в «АйСіЕм» та Кертісу Брауну.

Дженніфер Брель та Джулі Віздом, моїм проникливим, великодушним
чемпіонкам;
командам в «Морроу та Гарпер»;
моїм міжнародним видавцям, із вдячністю.

Джозі Фрідмен, Грегу Муредієну, Елізабет Геблер та Дрю Ріду.

Мой сім'ї та друзям;
Гоуп Брукс, кмітливій першій читачці та невтомній чирлідерці;
Роберту Дагласу-Фейрхерсту, давньому натхненникові;
Ліейт Стелик, яка сказала, що я можу;
Джорджу С. Георгієву, який сказав, що я мушу.

Про автора

Е. Дж. Фінн досі був відомий як автор багатьох статей у таких часописах, як «Лос-Анджелес Таймз», «Вашингтон Пост» та «Літературний додаток Таймз» (Велика Британія). Дебютний роман Фінна «Жінка у вікні» вже продається в тридцяти п'яти країнах у цілому світі, а кіностудія «Фокс» займається розробкою екранізації. Уродженець Нью-Йорка, Фінн жив у Англії протягом десяти років, та знову повернувся до Нью-Йорка.

Літературно-художнє видання

ФІНН Е. Дж.
Жінка у вікні

Роман

Керівник проекту *В. А. Тютюнник*
Відповідальний за випуск *К. В. Озерова*
Редактор *С. М. Гук*
Художній редактор *Ю. О. Дзекунова*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *М. А. Ольховська*

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а. E-mail: corp@bookclub.ua

• за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093)170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

• на сайті Клубу: www.bookclub.ua
• у мережі фірмових магазинів
див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безплатний каталог

***Запрошуємо авторів, перекладачів,
художників, редакторів до співпраці***

e-mail: publish@bookclub.ua

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kyiv@bookclub.ua

Одеса

тел./факс +38(067)572-44-28
e-mail: odessa@bookclub.ua

Фінн Е. Дж.

Ф59 Жінка у вікні : роман / Е. Дж. Фінн ; пер. з англ. В. Куча. —
Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. —
320 с.

ISBN 978-617-12-4822-9 (PDF)

ISBN 978-0-06-267841-6 (англ.)

Анна Фокс самотньо живе у своїй квартирі в Нью-Йорку. Чоловік Ед та донька Олівія трагічно загинули. Це надломило психіку жінки, вона почала шукати забуття в алкоголі та самотності. Мешкаючи осібно, Анна виявляє цікавість до сусідів. Здається, їхнє життя теж не таке просте, як здається. Але одного дня Анна помічає, що й за нею хтось стежить. Більш того, цей хтось проник до її будинку, до її віртуального життя... Чи це все — її хвора уява? Тепер вона намагається зрозуміти, де реальність, а де — фантазія чи галюцинація, а також хто прагне довести її до божевілля. Бо іноді все не є таким, яким видається...

УДК 821.111